

**UCHWAŁA NR XI/103/15
RADY MIASTA KOŁOBRZEG**

z dnia 8 września 2015 r.

**w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla miasta Kołobrzeg na lata 2015-2018
z perspektywą na lata 2019 - 2022**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.) Rada Miasta Kołobrzeg uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program Ochrony Środowiska dla miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, stanowiące załączniki do niniejszej uchwały.

§ 2. . Traci moc uchwała nr XIII/176/11 z dnia 17 listopada 2011 r. w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2011 - 2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015 - 2018.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Kołobrzeg.

§ 4. . Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Wioletta Dymecka

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XI/103/15
Rady Miasta Kołobrzeg
z dnia 8 września 2015 r.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019 - 2022

Wrzesień, 2015 r.

Zamawiający:

Miasto Kołobrzeg
Urząd Miasta Kołobrzeg
ul. Ratuszowa 13
78-100 Kołobrzeg

Wykonawca:

Green Key Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Nowy Świat 10a/15
60-583 Poznań
www.greenkey.pl

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 - 2022

Właściciel firmy:

mgr Joanna Masiota-Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Wojciech Pająk
mgr Joanna Walkowiak

Wrzesień, 2015 r.

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	7
1.1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA.....	7
1.2. POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA.....	7
1.3. METODA OPRACOWYWANIA PROGRAMU.....	8
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY	9
2.1. DANE ADMINISTRACYJNE.....	9
2.2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE.....	11
2.3. SPOŁECZEŃSTWO.....	12
2.3.1. Liczba ludności i jej rozmieszczenie.....	12
2.3.2. Przyrost naturalny.....	13
2.3.3. Struktura ekonomiczna.....	13
2.4. UŻYTKOWANIE TERENU.....	14
2.5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA.....	16
2.6. ROLNICTWO.....	17
2.7. TURYSTYKA I REKREACJA.....	18
III. INFRASTRUKTURA GMINY	20
3.1. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA.....	21
3.1.1. Zaopatrzenie w wodę.....	21
3.1.2. Gospodarka ściekowa.....	22
3.1.2.1. Aglomeracja kanalizacyjna.....	22
3.1.2.2. Sieć kanalizacji sanitarnej.....	22
3.1.2.3. Sieć kanalizacji deszczowej.....	23
3.1.2.4. Oczyszczalnia ścieków.....	23
3.1.2.5. Systemy indywidualne gospodarki ściekowej.....	25
3.1.2.5.1. Zbiorniki bezodpływowe.....	25
3.1.2.5.2. Przydomowe oczyszczalnie ścieków.....	26
3.2. ELEKTROENERGETYKA.....	27
3.2.1. Źródła energii odnawialnej.....	27
3.3. INSTALACJE EMITUJĄCE POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.....	32
3.4. SIEĆ GAZOWA.....	33
3.5. SYSTEM ZAOPATRZENIA W CIEPŁO.....	34
3.6. KOMUNIKACJA.....	35
3.6.1. Drogi.....	35
3.6.1.1. Drogi krajowe.....	36
3.6.1.2. Drogi wojewódzkie.....	36
3.6.1.3. Drogi powiatowe.....	36
3.6.1.4. Drogi gminne.....	37
3.6.2. Kolej.....	37
3.6.3. Transport morski.....	37
3.6.4. Transport lotniczy.....	38
3.7. SYSTEM GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI.....	38
3.7.1. Miasto Kołobrzeg w regionalnym systemie gospod. odpadami komunalnymi.....	41
3.7.2. Składowisko odpadów.....	43
IV. OCENA I ANALIZA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	44
4.1. RZEŻBA TERENU.....	44
4.1.1. Zagrożenia powierzchni ziemi.....	45
4.2. BUDOWA GEOLOGICZNA.....	46
4.2.1. Surowce mineralne.....	47
4.3. GLEBY.....	48
4.3.1. Typy gleb.....	48
4.3.2. Fizyczna i chemiczna degradacja gleb.....	49
4.4. WODY PODZIEMNE.....	50

4.4.1.	Jakość wód podziemnych	51
4.4.1.1.	Jakość wód ujmowanych i przeznaczonych do zaopatrzenia mieszkańców do celów bytowych	52
4.4.2.	Źródła przeobrażeń wód podziemnych	53
4.5.	WODY POWIERZCHNIOWE	53
4.5.1.	Cieki i zbiorniki wodne	53
4.5.2.	Systemy melioracyjne i urządzenia wodne	55
4.5.3.	Zagrożenie powodzią	55
4.5.4.	Monitoring wód powierzchniowych	57
4.5.5.	Źródła przeobrażeń wód powierzchniowych	59
4.6.	KLIMAT	60
4.6.1.	Zagrożenia klimatu	60
4.7.	POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	61
4.7.1.	Stan czystości powietrza atmosferycznego	61
4.7.2.	Źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego	62
4.8.	KLIMAT AKUSTYCZNY	63
4.9.	PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	66
4.10.	POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE (ORAZ ZAGROŻENIA INNE)	68
4.11.	FLORA	69
4.11.1.	Zieleń urządzona	72
4.12.	FAUNA	75
4.13.	PRZYRODA CHRONIONA I JEJ ZASOBY	77
4.13.1.	NATURA 2000	77
4.13.2.	Obszary chronionego krajobrazu	80
4.13.3.	Użytki ekologiczne	81
4.13.4.	Pomniki przyrody	82
4.13.5.	Chronione siedliska przyrodnicze	84
4.14.	OBSZARY PRZEWIDZIANE DO OCHRONY	87
4.15.	POZOSTAŁE OBSZARY CENNE PRZYRODNICZO	88
4.16.	ZAGROŻENIA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	88
V.	ZAŁOŻENIE PROGRAMOWE	90
5.1.	WPROWADZENIE	90
5.2.	STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOŁOBRZEG	97
VI.	HARMONOGRAM REALIZACYJNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	103
6.1.	Priorytet zachowanie zasobów wodnych	103
6.2.	Ochrona strefy brzegowej Morza Bałtyckiego	104
6.3.	Priorytet zachowanie zasobów przyrody	105
6.4.	Priorytet zachowanie zasobów powierzchni ziemi	106
6.5.	Priorytet ochrona zasobów powietrza	107
6.6.	Priorytet ochrona przed hałasem	108
6.7.	Priorytet ochrona przed polami elektromagnetycznymi	109
6.8.	Priorytet racjonalne wykorzystanie zasobów	110
6.9.	Priorytet wzrost znaczenia edukacji ekologicznej	111
6.10.	Priorytet zapewnienie bezpieczeństwa ludności	112
6.11.	Priorytet dalszy rozwój gospodarki odpadami	113
VII.	KONCEPCJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	114
7.1.	ZAŁOŻENIA OGÓLNE	114
7.2.	POTRZEBA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	114
VIII.	SYSTEM FINANSOWANIA INWESTYCJI	117
IX.	STRATEGIA I MONITORING REALIZACJI PROGRAMU	121
9.1.	ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	121
9.1.1.	Instrumenty prawne	122
9.1.2.	Instrumenty finansowe	122

9.1.3.	Instrumenty społeczne.....	123
9.1.4.	Instrumenty strukturalne	124
9.2.	MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	125
9.2.1.	Zasady monitoringu	125
9.2.2.	Monitorowanie założonych efektów ekologicznych	126
WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA.....		129
SPIS TABEL		132
SPIS RYCN		132
SPIS WYKRESÓW		133

Oznaczenia skrótów

GUS – Główny Urząd Statystyczny	WIOŚ – Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska
JCWPD – Jednolita Część Wód Podziemnych	ZDP – Zarząd Dróg Powiatowych
KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych	ZDW – Zarząd Dróg Wojewódzkich
KPPSP – Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej	ZZMiUW – Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
POŚ – Program Ochrony Środowiska	IUNG – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa
PPIS – Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny	OZE – Odnawialne Źródła Energii
PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna	RIPOK – Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych
RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	EMAS – System Ekozarządzania i Audytu
RLM – równoważna liczba mieszkańców	REACH – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów.
RPO – Regionalny Program Operacyjny	
SUW – stacja uzdatniania wody	
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	

I. WSTĘP

1.1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla miasta Kołobrzeg. Pierwszy Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg został uchwalony Uchwałą Nr XXXII/416/05 Rady Miejskiej w Kołobrzegu z dnia 7 stycznia 2005 r. w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla miasta Kołobrzeg na lata 2004 - 2007 z perspektywą na lata 2008 - 2015. W 2011 r. uchwalony został Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015-2018 r. (uchwała Nr XIII/176/11 Rady Miasta Kołobrzeg z dnia 17 listopada 2011 r.).

Zgodnie z art.17 ust.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.), samorządy gminne sporządzają gminne programy ochrony środowiska (zwane dalej POŚ lub Programem) uwzględniając wymagania innych dokumentów strategicznych, określając rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno - ekonomiczne i środki finansowe. Aktualizacja Programu pozwala na przeanalizowanie zmian, jakie zaszły w środowisku przyrodniczym w porównaniu z poprzednimi latami oraz uzupełnienie zadań, których realizacja przyczyni się do ochrony środowiska Gminy.

Niniejsze opracowanie prezentuje szeroko rozumianą problematykę ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego miasta Kołobrzeg położonego w powiecie kołobrzesckim, województwie zachodniopomorskim.

Obejmuje ono zagadnienia związane z:

- charakterystyką obszaru Gminy,
- analizą sytuacji demograficznej i gospodarczej,
- analizą obecnego stanu środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem realizacji POŚ z 2005 r. i 2011 r. oraz analizą infrastruktury,
- prognozowaniem zmian zachodzących w środowisku przyrodniczym analizowanego obszaru,
- wytyczeniem celów w zakresie ochrony środowiska,
- określeniem działań zmierzających do poprawy stanu środowiska przyrodniczego miasta,
- wytyczeniem konkretnych przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska i poprawą jego stanu, a także określenie harmonogramu ich realizacji,
- określeniem możliwych sposobów finansowania, założonych celów i zadań,
- określeniem sposobów monitoringu pozwalającego na ocenę realizacji założonego Programu Ochrony Środowiska.

1.2. POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA

Powszechne zainteresowanie problematyką ochrony środowiska w każdej dziedzinie życia człowieka wymaga opracowywania syntetycznych dokumentów, które zbierają informacje o stanie środowiska przyrodniczego człowieka oraz wyznaczają konkretne kierunki działań, które prowadzą w konsekwencji do zrównoważonego rozwoju obszaru. Ważne jest również, aby prowadzić ciągłą aktualizację zamierzonych celów, dostosowywać

je do aktualnej sytuacji i mierzyć ich stopień wykonania. Przeprowadzanie analiz czasowych pozwala określić obszary, które faktycznie się rozwijają, oczywiście w kierunku ekologicznego rozwoju, a nad którymi trzeba nadal pracować. Służą temu raporty z realizacji programów ochrony środowiska, które należy sporządzać co dwa lata i przedstawiać je Radzie Miasta.

Na stan środowiska przyrodniczego mają nie tylko wpływ zakłady przemysłowe, czy rozwój komunikacji i urbanizacji. Wpływ na ten także dynamiczny i wrażliwy system ma każda działalność i aktywność człowieka, dlatego ważne jest, aby przeanalizować funkcjonowanie człowieka w środowisku na różnych płaszczyznach. Program ochrony środowiska jest właśnie takim dokumentem, który analizując stan aktualny środowiska życia człowieka, proponuje w konsekwencji zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska, wskazuje kierunki i hierarchię działań zmierzających do ich wprowadzenia na terenie miasta Kołobrzeg.

Celem aktualizacji Programu jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego Kołobrzegu. Zawarte w nim rozwiązania organizacyjne oraz logistyczno – techniczne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Niniejsza aktualizacja jest wypełnieniem obowiązku Gminy Miasta Kołobrzeg w zakresie aktualizacji strategicznych dokumentów gminnych, co pozwala władzom miasta na bieżąco kontrolować stan środowiska oraz planować na tej podstawie działania służące ochronie środowiska.

Najpilniejszymi do rozwiązania kwestiami w zakresie racjonalnego gospodarowania w środowisku przyrodniczym są problemy gospodarki wodno - ściekowej, stanu czystości wód powierzchniowych, ochrony powietrza, w tym wykorzystania źródeł energii odnawialnej. Ponadto na skutek rozwoju gminy, w zakresie urbanizacji, komunikacji, gospodarki, pojawiają się lub raczej intensyfikują problemy, które dotychczas nie oddziaływały w sposób znaczący na środowisko i mieszkańców. Takimi problemami są np. uciążliwości związane z emisją hałasu (głównie związanego z turystyką) lub uszczuplanie terenów otwartych kosztem powstawania nowych terenów mieszkaniowych.

Powyższe przesłanki, dają podstawę do zdefiniowania ekologicznych celów strategicznych Miasta Kołobrzeg. Natomiast realizacja poszczególnych celów strategicznych w powiązaniu z aktywnie wdrażanym programem edukacji ekologicznej społeczeństwa powinna zapewnić tej jednostce zrównoważony rozwój.

Przyjęcie Programu Ochrony Środowiska jest formą podejmowania strategicznej decyzji umożliwiającej realizację kierunków rozwoju tego zakresu działalności w określonej perspektywie czasowej. Wynikiem procesu planowania jest dokument zawierający wizję rozwoju systemu zarządzania ochroną środowiska, określający opcje i warunki rozwiązań. Jest on także ważnym środkiem informacji, narzędziem kontroli i materiałem wykorzystywanym do rozwoju systemu w przyszłości. Właściwy system zarządzania ochroną środowiska musi opierać się na strategicznych wnioskach, które w tym przypadku są przedstawione w postaci dokumentów programowych.

1.3. METODA OPRAWYWANIA PROGRAMU

Analiza istniejącego stanu środowiska przyrodniczego, ma na celu identyfikację problemów, które dotyczą miasta Kołobrzeg i określenia jaka jest presja człowieka na to

środowisko w aspekcie wykorzystywania zasobów przyrodniczych lub rozwijania działalności, która oddziałuje na środowisko.

Niniejszy Program stanowi szczegółową diagnozę stanu środowiska przyrodniczego określając szanse i zagrożenia, przedstawia konkretne działania zmierzające do poprawy jego stanu, ustala harmonogram ich realizacji oraz przedstawia prognozę dalszych zmian w środowisku przyrodniczym Kołobrzegu w odniesieniu do regionu i kraju. Przy opracowywaniu Programu korzystano także z zapisów zawartych w niżej wymienionych dokumentach:

- Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009 – 2012, z perspektywą do roku 2016,
- Programie Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019,
- Programie Ochrony Środowiska dla powiatu kołobrzесьkiego na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 Aktualizacja II,
- Programie Ochrony Środowiska dla miasta Kołobrzeg na lata 2004 - 2007 z perspektywą na lata 2008 – 2015,
- Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015-2018.

Niniejszy Program opiera się na dostępnej bazie danych GUS, WIOŚ w Szczecinie, Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie, Starostwa Powiatowego w Kołobrzegu, Urzędu Miasta Kołobrzeg. Przy opracowaniu Programu wykorzystano materiały i informacje uzyskane także od jednostek działających na omawianym terenie oraz na obszarze województwa zachodniopomorskiego (zarządców dróg, eksploatorów sieci infrastruktury, zarządców instalacji).

Dokumentami nadrzędnymi wobec zaktualizowanego Programu Ochrony Środowiska dla miasta Kołobrzeg powinny być zaktualizowane dokumenty wyższego szczebla tj. Powiatowy Program Ochrony Środowiska, Wojewódzki Program Ochrony Środowiska oraz Polityka Ekologiczna Państwa.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, POŚ powinien zostać także oparty na dokumentach strategicznych związanych z rozwojem lokalnym jednostki, w tym na Strategii rozwoju gminy (o czym mowa szerzej w rozdziale 9.1.4.).

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1. DANE ADMINISTRACYJNE

Miasto Kołobrzeg położone jest w północnej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie kołobrzесьkim i jest jedną z 7 gmin powiatu. W skład miasta wchodzi 19 obrębów ewidencyjnych. Jednostka zajmuje obszar o powierzchni 25,7 km² (dane GUS), granicząc:

- od południa i zachodu z Gminą Kołobrzeg (wiejską),
- od wschodu z Gminą Ustronie Morskie,
- od północy z Morzem Bałtyckim.

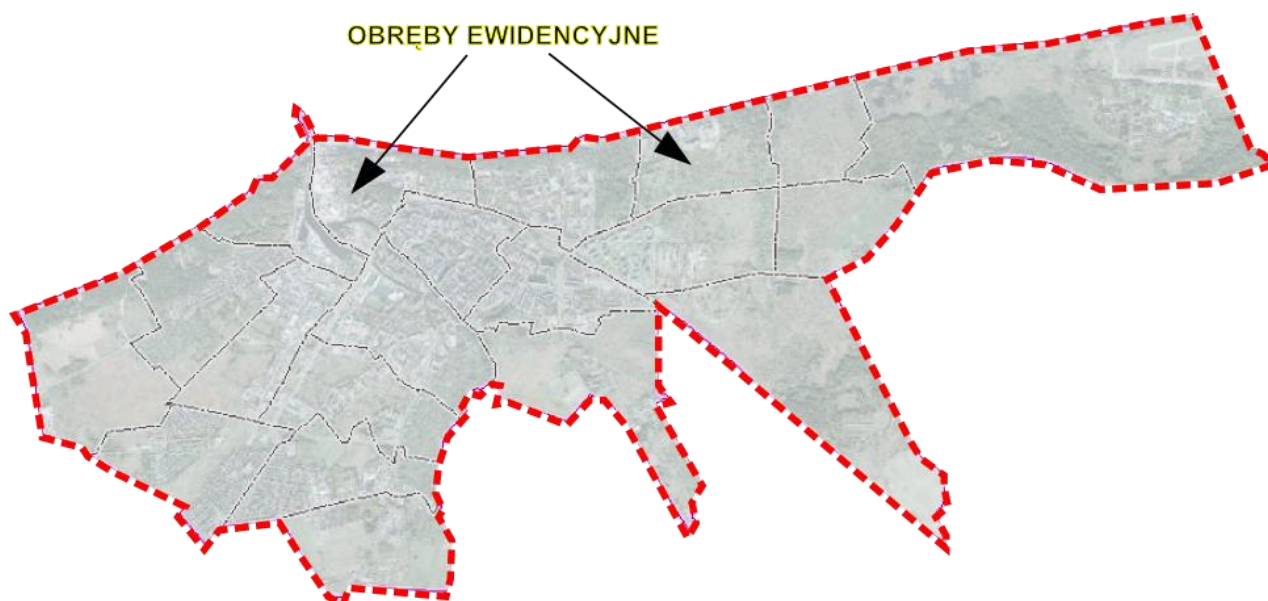
Miasto Kołobrzeg leży w odległości 135 km od Szczecina i 42 km od Koszalina.

Ryc. 1. Położenie Kołobrzegu na tle województwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

Ryc. 2. Położenie Kołobrzegu na tle sąsiednich gmin
Źródło: opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

Ryc. 3. Obręby ewidencyjne Miasta Kołobrzeg

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

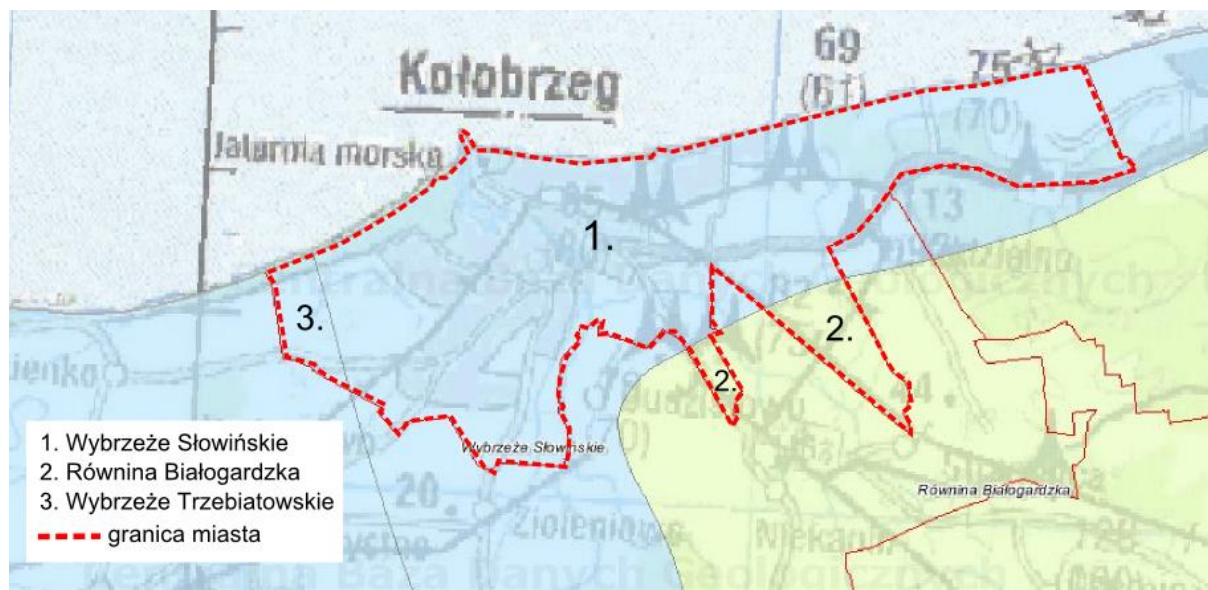
2.2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego obszar Kołobrzegu położony jest w obrębie następujących głównych jednostek fizycznogeograficznych (wg J. Kondrackiego):

- megaregion – Pozaalpejska Europa Środkowa,
  - prowincja – Niż Środkowoeuropejski,
    - podprowincja – Pobrzeża Południowobałtyckie,
      - makroregion – Pobrzeże Koszalińskie,
        - mezoregion – Wybrzeże Słowińskie,
        - mezoregion – Równina Białogardzka,
      - makroregion – Pobrzeże Szczecińskie,
        - mezoregion – Wybrzeże Trzebiatowskie.

Zasadnicza część miasta położona jest w obrębie mezoregionu Wybrzeże Słowińskie. Jedynie niewielkie fragmenty Kołobrzegu położone są na obszarze dwóch innych mezoregionów – południowe na obszarze Równiny Białogardzkiej i zachodnie na terenie Wybrzeża Trzebiatowskiego.

Położenie Miasta Kołobrzeg na tle mezoregionów fizycznogeograficznych przedstawiono na kolejnej rycinie.

Ryc. 4. Położenie Miasta Kołobrzeg na tle mezoregionów fizycznogeograficznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazagis.pgi.gov.pl

2.3. SPOŁECZEŃSTWO

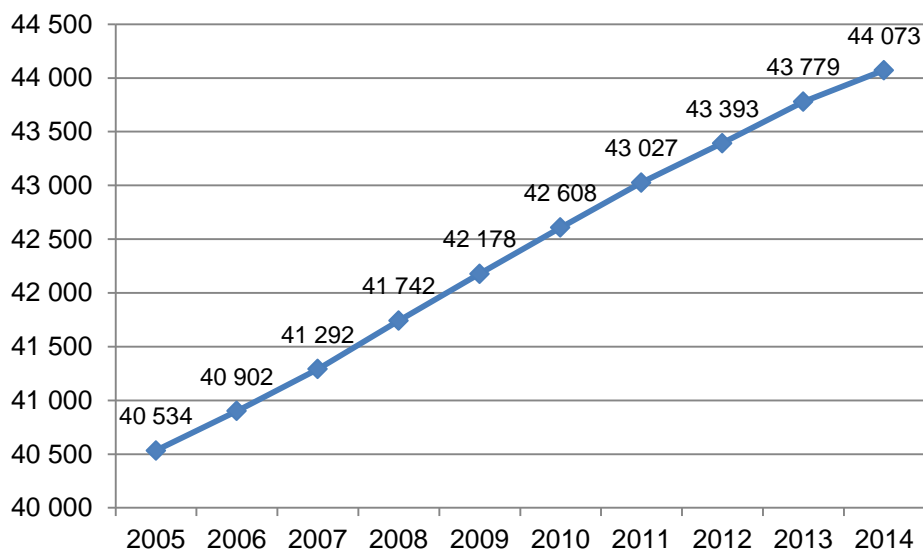
2.3.1. Liczba ludności i jej rozmieszczenie

Liczba ludności zamieszkująca miasto Kołobrzeg wynosiła na koniec roku 2014, 44 073 osoby (dane z Urzędu Miasta). Od 2005 r., kiedy uchwalono pierwszy Program Ochrony Środowiska liczba ludności miasta systematycznie rośnie. W 2014 r. liczba mieszkańców jednostki była wyższa o 3 539 osób niż w 2005 r. Spowodowane jest to rosnącą atrakcyjnością turystyczną i przyrodniczą miasta, która przyciąga do Kołobrzegu nowych mieszkańców.

Tabela 1. Liczby ludności miasta Kołobrzeg w latach 2005-2014

Rok	Liczba ludności
2005	40 534
2006	40 902
2007	41 292
2008	41 742
2009	42 178
2010	42 608
2011	43 027
2012	43 393
2013	43 779
2014	44 073

Źródło: Dane z Urzędu Miasta

Wykres 1. Liczba ludności w mieście Kołobrzeg na przestrzeni lat 2005 - 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta

2.3.2. Przyrost naturalny

Analizując przyrost naturalny miasta Kołobrzeg, w roku 2013 jego wartość była ujemna i wynosiła -74. Jest to niższa wartość niż dla powiatu kołobrzесьkiego, dla którego przyrost naturalny również był ujemny ale wyniósł - 48.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności w mieście Kołobrzeg w 2013 r.

Wskaźnik	Wartość
Urodzenia żywe	354
Zgony	428
Przyrost naturalny	-74

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (stan na 31.12.2013 r.)

2.3.3. Struktura ekonomiczna

Poziom bezrobocia na terenie miasta Kołobrzeg w przeciwieństwie do całego województwa zachodniopomorskiego jest niski i wynosi jedynie 6,6 %. Według danych GUS liczba zarejestrowanych bezrobotnych, na koniec 2013 r., wynosiła 1 963 osoby.

Struktura ekonomiczna ludności, według danych z 2013 roku pochodzących z GUS-u (przy ogólnej liczbie mieszkańców miasta 46 897 GUS, stan na 31.12.2013 r.), przedstawia się następująco:

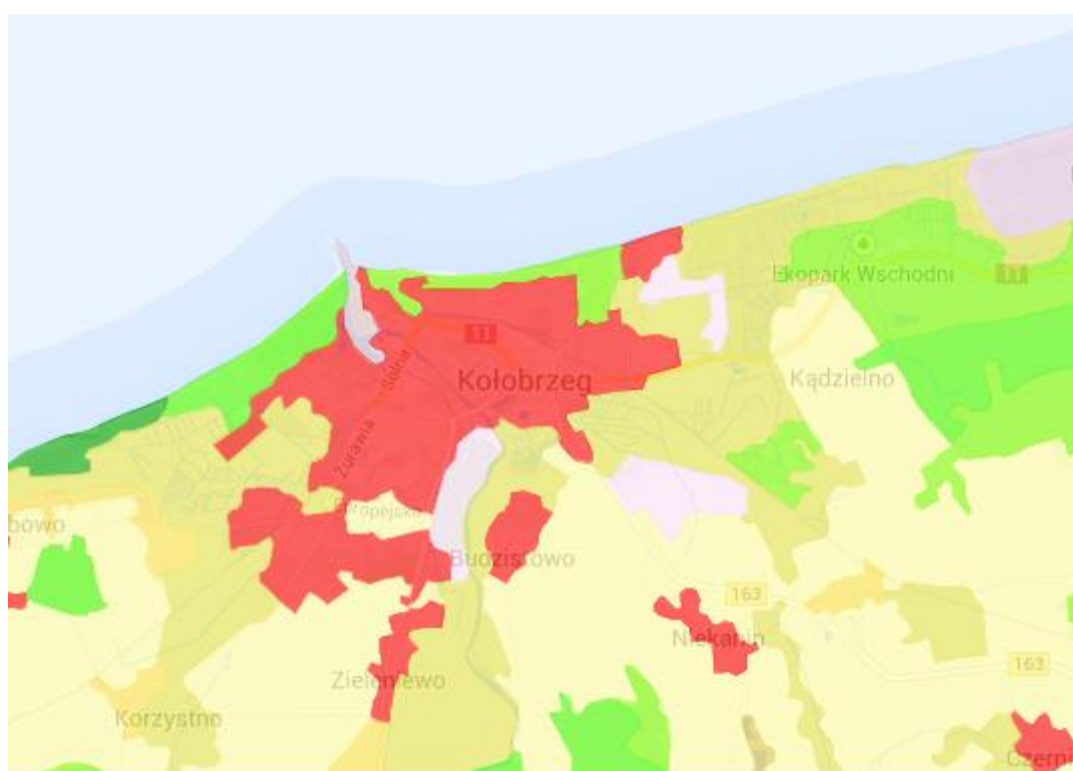
- grupa ludności w wieku przedprodukcyjnym liczy 7 402 osób, co stanowi 15,8 % ogólnej liczby mieszkańców,
- ludność w wieku produkcyjnym liczy 29 699 osób, co stanowi 63,3 % liczby mieszkańców miasta,
- ludność w wieku poprodukcyjnym liczy 9 796 osób, co stanowi 20,9 % ogólnej liczby ludności.

2.4. UŻYTKOWANIE TERENU

Łączna powierzchnia miasta Kołobrzeg wynosi 25,67 km². W strukturze użytkowania gruntów największy udział zajmują powierzchnie zabudowane i zurbanizowane – około 42 %. Kolejną pod względem zajmowanej powierzchni formą użytkowania gruntów są użytki rolne, których udział w łącznej powierzchni analizowanej jednostki wynosi około 25 %. Powierzchnia gruntów leśnych wynosi 1,03 km² (4 % łącznej powierzchni). Grunty pod wodami zajmują około 1,5 % powierzchni miasta Kołobrzeg. Użytki ekologiczne zajmują 3,87 km² (15 % powierzchni miasta).

Na kolejnej rycinie przedstawiono użytkowanie terenu w okolicach miasta Kołobrzeg (według projektu CORINE Land Cover 2006 prowadzonego przez Inspekcję Ochrony Środowiska).

LEGENDA:

	zabudowa miejska luźna		tereny wypoczynkowe
	lasy mieszane		tereny rolne
	lasy iglaste		tereny rolne
	porty		lotniska

Ryc. 5. Użytkowanie terenu w okolicach miasta Kołobrzeg

źródło: gios.gov.pl

Według danych przekazanych przez Urząd Miasta gminny zasób nieruchomości stanowi 1,013 ha (10,13 km²) gruntów (39,4 % powierzchni wszystkich gruntów miasta).

Najwięcej gruntów we władaniu miasta stanowią tereny zabudowane i zurbanizowane 413 ha co stanowi 40,8 % wszystkich gruntów wchodzących w zasób gminny oraz 16,1 %

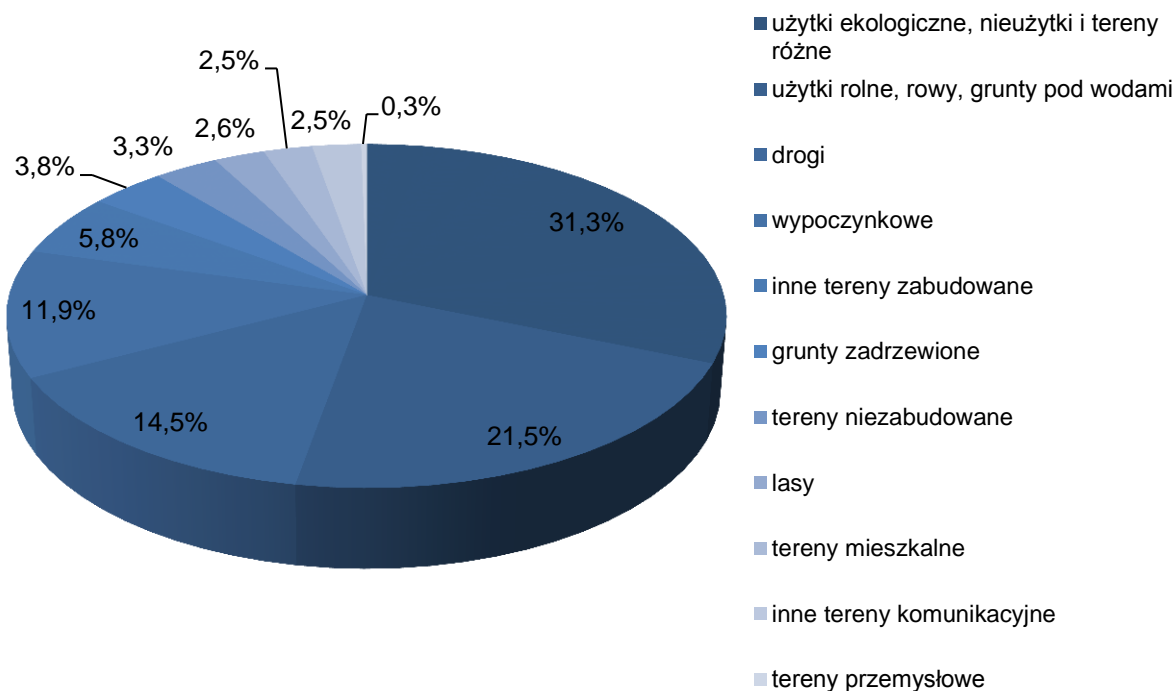
łączniej powierzchni miasta. Użytki rolne stanowiące zasób komunalny zajmują 218 ha, użytki leśne 65 ha natomiast użytki ekologiczne, nieużytki i tereny różne 317 ha.

W kolejnej tabeli przedstawiono, a na wykresie zobrazowano szczegółową strukturę użytkowania gruntów, które stanowią gminny zasób nieruchomości.

Tabela 3. Struktura użytkowania gruntów należących do miasta Kołobrzeg

Rodzaj gruntu	Powierzchnia [ha]	Udział w gruntach należących do miasta	Udział w łącznej powierzchni miasta
użytki rolne, rowy, grunty pod wodami	218	21,5 %	8,5 %
użytki leśne, w tym:	65	6,4 %	2,5 %
lasy	26	2,6 %	1,0 %
grunty zadrzewione	39	3,8 %	1,5 %
grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:	413	40,8 %	16,1 %
tereny mieszkalne	25	2,5 %	1,0 %
inne tereny zabudowane	59	5,8 %	2,3 %
wypoczynkowe	121	11,9 %	4,7 %
drogi	147	14,5 %	5,7 %
inne tereny komunikacyjne	25	2,5 %	1,0 %
tereny niezabudowane	33	3,3 %	1,3 %
tereny przemysłowe	3	0,3 %	0,1 %
użytki ekologiczne, nieużytki i tereny różne	317	31,3 %	12,3 %

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta

Wykres 2. Struktura użytkowania gruntów stanowiących gminny zasób nieruchomości

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta

2.5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Biorąc pod uwagę dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (stan na 31.12.2013 r.), na terenie Miasta Kołobrzeg działało 8 380 podmiotów gospodarczych.

Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD

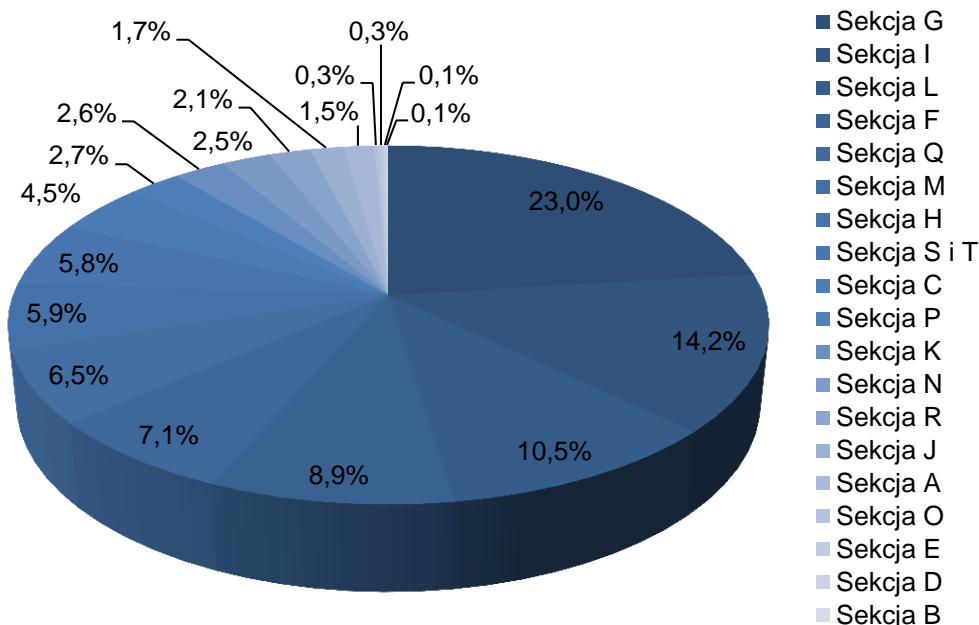
Sekcja	Ilość podmiotów	Udział
Ogółem	8 380	100,0 %
W sekcji A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	126	1,5 %
W sekcji B – górnictwo i wydobywanie	6	0,1 %
W sekcji C - przetwórstwo przemysłowe	380	4,5 %
W sekcji D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	11	0,1 %
W sekcji E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	21	0,3 %
W sekcji F - budownictwo	743	8,9 %
W sekcji G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1 930	23,0 %
W sekcji H – transport, gospodarka magazynowa	498	5,9 %
W sekcji I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1 186	14,2 %
W sekcji J – informacja i komunikacja	141	1,7 %
W sekcji K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	215	2,6 %
W sekcji L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	877	10,5 %
W sekcji M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	544	6,5 %
W sekcji N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	207	2,5 %
W sekcji O – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	22	0,3 %
W sekcji P – edukacja	223	2,7 %
W sekcji Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	595	7,1 %
W sekcji R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	173	2,1 %
W sekcji S – pozostała działalność usługowa		
W sekcji T - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	482	5,8 %

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (klasyfikacja PKD 2007)

W związku z tym, iż Kołobrzeg jest miastem o charakterze wybitnie wypoczynkowo-uzdrowiskowym to najbardziej rozwiniętymi rodzajami działalności gospodarczej prowadzonymi na terenie analizowanej jednostki są działalności z sekcji G – handel hurtowy i detaliczny (1 930 zarejestrowanych podmiotów – 23 % udział w łącznej liczbie podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie miasta) oraz z sekcji I – działalność związana

z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (1 186 zarejestrowanych podmiotów – 14,2 % udział w łącznej liczbie podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie miasta).

Na kolejnym wykresie zobrazowano strukturę rodzajową podmiotów gospodarki narodowej według klasyfikacji PKD 2007.

Wykres 3. Struktura rodzajowa podmiotów gospodarczych na terenie Kołobrzegu

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS – Bank Danych Lokalnych (klasyfikacja PKD 2007)

2.6. ROLNICTWO

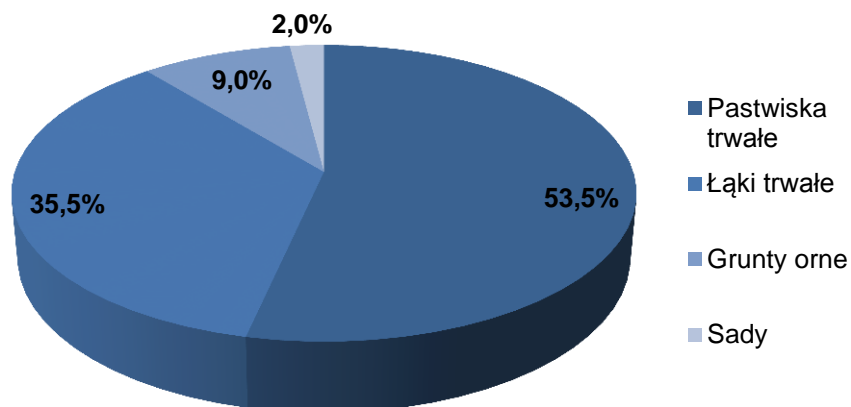
Według danych Starostwa Powiatowego w Kołobrzegu łączna powierzchnia użytków rolnych na terenie miasta wynosi 598,7 ha. Największy udział wśród użytków rolnych zajmują pastwiska trwałe, których powierzchnia wynosi 320,2 ha (53,5 % łącznej powierzchni użytków rolnych). Najmniej jest natomiast sadów, których powierzchnia wynosi 12,1 ha (udział na poziomie 2 %).

W kolejnej tabeli przedstawiono natomiast na wykresie zobrazowano strukturę użytków rolnych na obszarze miasta Kołobrzeg.

Tabela 5. Użytki rolne na terenie miasta Kołobrzeg

Rodzaj użytku	Powierzchnia [ha]	Udział
Grunty orne	53,6	9,0 %
Pastwiska trwałe	320,2	53,5 %
Łąki trwałe	212,7	35,5 %
Sady	12,1	2,0 %
Łącznie	598,7	100,0 %

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kołobrzegu

Wykres 4. Użytki rolne na obszarze miasta Kołobrzeg

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Kołobrzegu

Według powszechnego spisu rolnego przeprowadzonego w 2010 r. na terenie miasta funkcjonuje 200 gospodarstw rolnych. Zdecydowanie najwięcej, bo aż 113 gospodarstw zajmuje powierzchnię mniejszą lub równą 1 ha. Gospodarstw największych o powierzchni powyżej 15 ha na obszarze miasta jest jedynie 14.

2.7. TURYSTYKA I REKREACJA¹

W Kołobrzegu dominują dwa typy turystyki: uzdrowska i wypoczynkowa. Kołobrzeg jest obecnie największym uzdrowskiem w Polsce. Status największego uzdrowska w kraju zawdzięcza umiejętnemu połączeniu walorów uzdrowskich z innymi atrakcjami turystycznymi oraz promocją. Turystyka uzdrowska to typ turystyki całorocznej. Turystyka wypoczynkowa, związana jest głównie z sezonem letnim i rynkiem krajowym. Tradycyjnie wiąże się z obecnością w Kołobrzegu ośrodków wczasowych. Jednakże obserwuje się, że ten typ turystyki będzie stopniowo zmniejszał się i ewoluował w kierunku turystyki zdrowotnej bądź kwalifikowanej.

W kolejnej tabeli przedstawiono najważniejsze walory uzdrowskie, przyrodnicze i antropogeniczne miasta Kołobrzeg.

Tabela 6. Najważniejsze walory turystyczne miasta Kołobrzeg

Walory uzdrowskie	<ul style="list-style-type: none"> – unikatowy mikroklimat; – bogate złoża borowiny; – źródła solankowe; – wody mineralne.
Walory przyrodnicze	<ul style="list-style-type: none"> – morze i szeroka piaszczysta plaża, – duża ilość zieleni parkowej, – użytek ekologiczny EKOPARK - unikatowy zespół roślinności halofilnej i fragment względnie naturalnego wybrzeża morskiego, będący również miejscem gniazdowania i pobytu chronionych gatunków awifauny; – trzy obszary należące do Natury 2000;

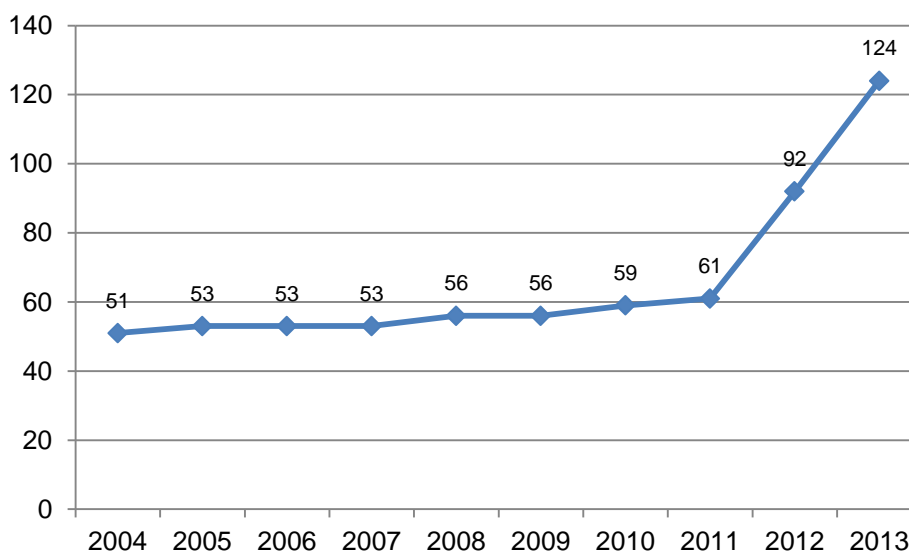
¹ opracowano na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kołobrzeg

	<ul style="list-style-type: none"> – rzeka Parsęta i jej dolina; – cenne pomniki przyrody;
Walory antropogeniczne	<ul style="list-style-type: none"> – zabytki, zwłaszcza wpisane do rejestru zabytków i wpływające na charakter miasta m.in.: konkatedra, ratusz, zabytki architektury militarnej, układ urbanistyczny starówki, – starówka kołobrzaska będąca współczesną stylizacją historycznej zabudowy śródmiejskiej, – promenada nadmorska wraz z mołem spacerowym; – deptak uzdrowiskowy, którego funkcję pełni ciąg spacerowy od mola do sanatorium „ARKA”; – obiekty kulturowe: Muzeum Oręża Polskiego, Galeria Sztuki Współczesnej, Regionalne Centrum Kultury; – latarnia morska; – port jachtowy; – amfiteatr.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kołobrzeg

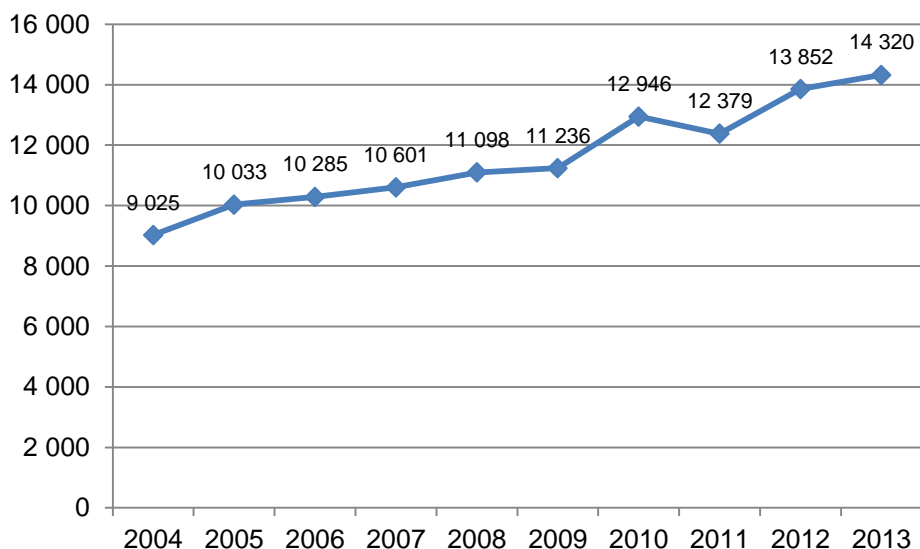
Wielkość bazy noclegowej jest najważniejszym wskaźnikiem rozwoju funkcji turystycznej. Baza noclegowa w Kołobrzegu to jego wielki atut. Jest mocno rozbudowana i zróżnicowana. Obserwuje się ciągły wzrost liczby miejsc noclegowych, szczególnie tych o wysokim standardzie. Według danych GUS (stan na 31.12.2013 r.) na terenie miasta funkcjonuje 124 turystycznych obiektów noclegowych. Łączna liczba miejsc noclegowych w tych obiektach wynosi 14 320 szt. W 2013 r. z noclegów korzystało 384 443 osób.

Aby ukazać znaczną dynamikę rozwoju funkcji turystycznej na terenie miasta na kolejnych wykresach przedstawiono zmieniającą się wartość wybranych elementów przestrzeni turystycznej miasta Kołobrzeg na przełomie lat 2004-2013 (a więc od momentu uchwalenia poprzedniego Programu Ochrony Środowiska).

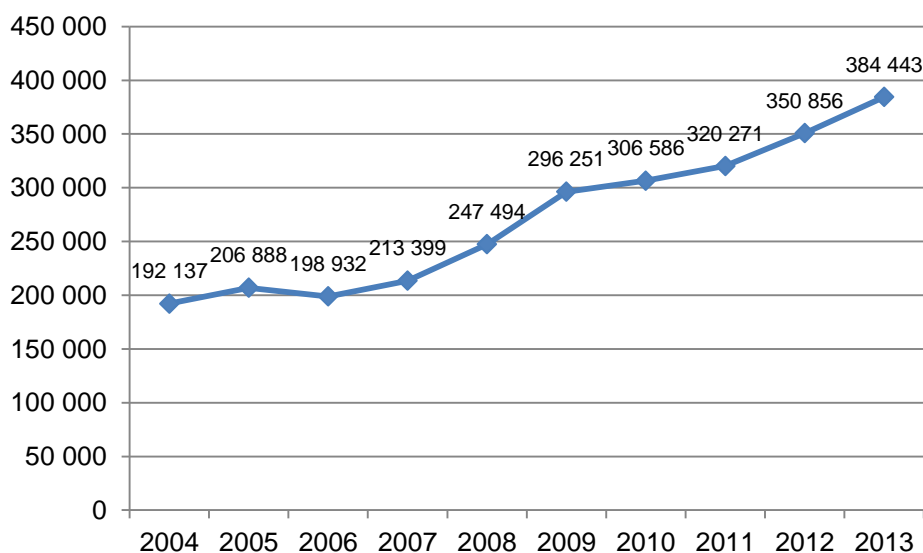
Wykres 5. Liczba turystycznych obiektów noclegowych na terenie Kołobrzegu w latach 2004-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS – Bank Danych Lokalnych (klasyfikacja PKD 2007)

Wykres 6. Liczba miejsc noclegowych w obiektach turystycznego zakwaterowania na terenie Kołobrzegu w latach 2004-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS – Bank Danych Lokalnych (klasyfikacja PKD 2007)

Wykres 7. Liczba osób korzystających z noclegów na terenie Kołobrzegu w latach 2004-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS – Bank Danych Lokalnych (klasyfikacja PKD 2007)

III. INFRASTRUKTURA GMINY

W niniejszym rozdziale zostaną omówione zagadnienia dotyczące sieci infrastrukturalnych na terenie Kołobrzegu, a mianowicie, sieć wodociągowo – kanalizacyjna, energetyczna, ciepłownicza, gazowa oraz komunikacyjna, a także system gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie miasta.

3.1. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

Eksploatacją infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Kołobrzegu zajmuje się przedsiębiorstwo Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. Kołobrzeg. Niniejszy rozdział został opracowany na podstawie danych dostarczonych przez ten podmiot.

3.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Miasto Kołobrzeg zaopatrywane jest w wodę z ujęcia komunalnego Bogucino-Roścącino, które zlokalizowane jest w środkowej części ujściowego odcinka doliny Parsęty około 8 km od miasta Kołobrzeg. Łączna liczba studni wchodzących w skład ujęcie wynosi 19 (w tym ujęcie Bogucino – 13 studni głębinowych; ujęcie Roścącino – 6 studni głębinowych). Ujęcie zaopatruje w wodę następujące tereny: miasto Kołobrzeg, Gminę Kołobrzeg, Gminę Dygowo (częściowo), Gminę Siemyśl, Gościno i Ustronie Morskie (częściowo).

Łączne zasoby eksploatacyjne ujęcia Bogucino-Roścącino wynoszą $Q = 2\,072\text{ m}^3/\text{h}$. W 1978 r. Komisja Dokumentacji Hydrogeologicznych potwierdziła zasoby eksploatacyjne dla ujęć Roścącino i Bogucino w wysokości $2\,070\text{ m}^3/\text{h}$ (Pismo nr KDH/013/4396/M/78 z dnia 25.09.1978 r.).

Pozwolenie wodnoprawne na pobór wód podziemnych z ujęcia Bogucino - Roścącino zostało udzielone przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego (Decyzja WOŚ.II.7322.43.2011.Zdk z dnia 01.03.2012 r.). W pozwoleniu tym określono następujące wartości poboru wody:

- ujęcie Bogucino-Roścącino łącznie:
  - $Q_{\text{max roczna}} = 7\,200\,000\text{ m}^3/\text{rok}$;
  - $Q_{\text{max h}} = 1\,523,0\text{ m}^3/\text{h}$;
  - $Q_{\text{śr d}} = 19\,726,0\text{ m}^3/\text{d}$;
- ujęcie Bogucino:
  - $Q_{\text{max roczna}} = 5\,000\,000\text{ m}^3/\text{rok}$;
  - $Q_{\text{max h}} = 1\,025,0\text{ m}^3/\text{h}$;
  - $Q_{\text{śr d}} = 13\,699,0\text{ m}^3/\text{d}$;
- ujęcie Roścącino:
  - $Q_{\text{max roczna}} = 2\,200\,000\text{ m}^3/\text{rok}$;
  - $Q_{\text{max h}} = 498,0\text{ m}^3/\text{h}$;
  - $Q_{\text{śr d}} = 6\,027,0\text{ m}^3/\text{d}$.

Według sprawozdania M-06 o wodociągach, kanalizacji i wywozie nieczystości ciekłych gromadzonych w zbiornikach bezodpływowych w 2014 r. z ujęcia łącznie pobrano $6\,561\,400\text{ m}^3$ (w tym na cele miasta Kołobrzeg $4\,009\,600\text{ m}^3$). Natomiast ilość wody dostarczonej do Kołobrzegu wynosiła $3\,168\,000\text{ m}^3$, w tym dla gospodarstw domowych $1\,787\,400\text{ m}^3$.

Strefa ochronna ujęcia „Bogucino-Roścącino” została ustalona Rozporządzeniem nr 4/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie z dnia 29 listopada 2013 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej komunalnego ujęcia wody

podziemnej w miejscowościach Roścęcino i Bogucino. Strefę ochronną dzieli się na teren ochrony:

- bezpośredniej - stanowiący dziewiętnaście obszarów o kształcie prostokąta o wymiarach 5,0 m x 4,0 m,
- pośredniej - obejmujący obszar zlokalizowany na działkach ewidencyjnych określonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia (ok. 329 ha).

Według sprawozdania M-06 za 2014 r. łączna długość sieci wodociągowej na terenie miasta wynosi 154,5 km. Liczba przyłączy do sieci od budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosi 4 004 szt. W 2014 r. odnotowano 94 awarie sieci wodociągowej.

3.1.2. Gospodarka ściekowa

3.1.2.1. Aglomeracja kanalizacyjna

Zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145 ze zm.) przez aglomerację rozumie się teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych.

Aglomeracje wyznacza sejmik województwa w drodze uchwały po uzgodnieniu z właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej i właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz po zasięgnięciu opinii zainteresowanych gmin. Tworzenie aglomeracji pomaga spełnić zadania związane z uporządkowaniem gospodarki ściekowej oraz uszeregować ich realizację w taki sposób aby wywiązać się ze zobowiązań traktatowych wynikających z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

Aglomeracja kanalizacyjna Kołobrzeg wyznaczona została rozporządzeniem nr 25/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 maja 2008 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Kołobrzeg. Aglomeracja Kołobrzeg o równoważnej liczbie mieszkańców 222 917 położona jest w mieście Kołobrzeg i w części gmin: Kołobrzeg, Ustronie Morskie, Gościno, Dygowo, Rymań, Siemyśl powiat kołobrzeski, w gminie Sławoborze powiat świdwiński oraz w części gminy Karlino powiat białogardzki, w województwie zachodniopomorskim. Oczyszczalnia ścieków dla aglomeracji zlokalizowana jest w miejscowości Korzyścienko.

3.1.2.2. Sieć kanalizacji sanitarnej

Według sprawozdania M-06 za 2014 r. łączna długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej na terenie miasta wynosi 124,2 km. Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej od budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosi 3 340 szt. W 2014 r. odnotowano 4 awarie sieci kanalizacyjnej. Ilość ścieków bytowych odprowadzanych z terenu miasta siecią kanalizacji sanitarnej wyniosła 2 940 200 m³. Na obszarze miasta MWiK eksploatuje 25 przepompowni ścieków.

W kolejnej tabeli przedstawiono wykaz największych zakładów przemysłowych wprowadzających ścieki do sieci kanalizacyjnej na terenie miasta.

Tabela 7. Największe zakłady przemysłowe podłączone do sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Kołobrzeg

Lp.	Zakład/adres	Rodzaj ścieków według umowy	Ilość ścieków odprowadzonych w 2014 r.
1.	„Foodmark Poland”, Kołobrzeg, ul. Bałtycka 29	przemysł spożywczy	10 915
2.	Przetwórstwo Artykułów Spożywczych, Kołobrzeg, ul. Jasna 19	przemysł spożywczy	3 570
3.	Zarząd Portu Morskiego, Kołobrzeg ul. Portowa 41	produkcyjne	21 147
4.	Zakład Gastronomiczny Kołobrzeg, ul. Szymańskiego 12	produkcyjne	4 469

Źródło: MWiK Kołobrzeg Sp. z o.o.

3.1.2.3. Sieć kanalizacji deszczowej

Obszar miasta podzielony jest na zlewnie odpowiadające poszczególnym wylotom do odbiorników kanalizacji deszczowej. Wody opadowe odprowadzane są poprzez wyloty kanalizacji deszczowej do rzeki Parsęty, rzeki Stramniczki, Kanału Drzewnego, Morza Bałtyckiego. Wielkość poszczególnych zlewni:

- Parsęta lewobrzeżna - 705,0 ha;
- Parsęta prawobrzeżna - 186,0 ha;
- Stramniczka - 89,0 ha;
- Kanał Drzewny - 339,0 ha;
- Morze Bałtyckie - 1265,40 ha.

Sieć kanalizacji deszczowej w granicach miasta Kołobrzeg ma łączną długość ok. 120 km. Infrastruktura ta jest w znacznym stopniu zużyta, większość kanałów została wybudowana przed wojną (1926 – 1936 r.), przeważają rury wykonane z betonu, starsze odcinki wykonane są z różnych materiałów m.in. z kamionki, żeliwa lub są murowane. Licząc od lat 90 XX wieku sieć budowano w technologii PVC. W kilku ostatnich latach, sieć deszczową wyposażono w separatory paliw i olei z lokalizacją na głównych kolektorach deszczowych, przed wylotami do odbiorników.

Gmina Miasto Kołobrzeg posiada aktualne pozwolenia wodno-prawne na odprowadzanie wód deszczowych do wszystkich odbiorników.

3.1.2.4. Oczyszczalnia ścieków

Oczyszczalnia zlokalizowana jest w Korzyścienku przy ulicy Wspólnej 5, gm. Kołobrzeg i jest oczyszczalnią komunalną. W latach 2006 - 2011 kanalizacja powiatu prowadzona była w oparciu o Projekt „Zintegrowana gospodarka wodno-ściekowa w dorzeczu Parsęty”. Ścieki dostarczane są do oczyszczalni za pomocą przepompowni ścieków i systemu kolektorów tłocznych. Do punktu zlewnego dowożone są ścieki z obiektów nie objętych zasięgiem kanalizacji.

Cześć technologiczną oczyszczalni można podzielić funkcjonalnie na tzw. część ściekową której zadaniem jest oczyszczanie ścieków oraz na część osadową, której rolą jest obróbka osadów powstających jako produkt uboczny w procesie oczyszczania ścieków. Oczyszczalnia funkcjonuje przy zastosowaniu technologii tryfazowej osadu czynnego.

Ścieki surowe dopływające do oczyszczalni oraz ścieki dowożone trafiają najpierw do bloku mechanicznego oczyszczania.

Oczyszczalnię ścieków (część ściekowa) wraz z infrastrukturą towarzyszącą stanowią:

- komora wlotowa;
- budynek krat;
- dwukomorowy piaskownik przedmuchiwany z łapaczem tłuszczów i części pływających o pojemności każdej komory $V = 420 \text{ m}^3$;
- budynek techniczny piaskownika;
- komory wstępnego napowietrzania 2 szt. o pojemności $V = 470 \text{ m}^3$ każda;
- osadniki wstępne 2 szt. o pojemności każdej z komór $V = 940 \text{ m}^3$,
- komora rozdziału ścieków;
- reaktor biologiczny nowy;
- reaktor biologiczny stary - część „B” (obiekt powstały w wyniku modernizacji istniejących komór biologicznych);
- komora rozdziału ścieków;
- dwa radialne osadniki wtórne o średnicy $d = 42 \text{ m}$ i pojemności $V = 4\,110 \text{ m}^3$;
- przepompownia osadu recykulowanego;
- komora rozdziału osadu;
- stacja dozowania PIX-u - stacja wyposażona jest w zbiornik magazynowy PIX-u o pojemności $V = 28 \text{ m}^3$ i pompę dozującą dwumembramową.

Zakończenie ciągu technologicznego stanowią urządzenia zrzutowe i rurociąg odprowadzający ścieki oczyszczone do odbiornika - Morza Bałtyckiego.

Obowiązujące pozwolenie wodnoprawne dla oczyszczalni ścieków w Korzyścienku zostało udzielone decyzją Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego WoŚ.II.7322.14.2013.ZdK z dnia 08.01.2014 r. na wprowadzanie ścieków oczyszczonych do wód Morza Bałtyckiego, istniejącym wylotem na odległość 2 200 m od linii brzegowej i na głębokości ok. 14,0 m od powierzchni wody w ilości:

- $Q_{\text{max. roczne}} = 8\,454\,248 \text{ m}^3$;
- $Q_{\text{śr.d(z roku)}} = 23\,162 \text{ m}^3/\text{d}$;
- $Q_{\text{śr.d z sezonu letniego}} = 24\,219 \text{ m}^3/\text{d}$;
- $Q_{\text{max.h z sezonu letniego}} = 5\,369 \text{ m}^3/\text{h}$;
- $Q_{\text{śr.d po sezonie}} = 22\,539 \text{ m}^3/\text{d}$;
- $Q_{\text{max.h po sezonie}} = 4\,996 \text{ m}^3/\text{h}$.

Termin ważności pozwolenia do dnia 30 grudnia 2023 r.

Według sprawozdania OS-5 z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za 2014 r. wielkość oczyszczalni według projektu wynosi $28\,000 \text{ m}^3/\text{dobę}$. Równoważna liczba mieszkańców (RLM) oczyszczalni wynosi 140 000. W 2014 r. do obiektu dopłynęło $6\,615\,000 \text{ m}^3$ ścieków (w tym z terenu miasta Kołobrzeg – $3\,276\,000 \text{ m}^3$). W 2014 r. na oczyszczalni powstało 1 673 Mg suchej masy osadów. Wytworzone osady są wykorzystywane rolniczo po spełnieniu wymogów wynikających z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych Dz.U. 2010 nr 137 poz. 924 oraz art. 96 ustawy o odpadach. Osady ściekowe wytwarzane na terenie oczyszczalni są wykorzystywane do upraw roślin nie przeznaczonych do spożycia i produkcji pasz.

3.1.2.5. Systemy indywidualne gospodarki ściekowej

Zgodnie z ustawą z dn. 18.07.2012 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145 ze zm.) w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacji zbiorczej nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, należy stosować systemy indywidualne lub inne rozwiązania zapewniające ochronę środowiska. Do rozwiązań takich zalicza się:

- zbiorniki bezodpływowe (szamba) - instalacja i urządzenie przeznaczone do gromadzenia nieczystości ciekłych w miejscu ich powstawania, które są okresowo opróżniane poprzez pojazdy asenizacyjne,
- przydomowe oczyszczalnie ścieków – niewielkich przepustowości oczyszczalnie lokalne na potrzeby jednego lub kilku gospodarstw, oparte o różne dopuszczalne prawem technologie.

Na podstawie ustawy z dn. 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1399 ze zm.) przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub, w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych, spełniające wymagania określone w przepisach odrębnych; przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych.

Ustawa nakłada na gminy obowiązek prowadzenia ewidencji:

- zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej
- przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej.

3.1.2.5.1. Zbiorniki bezodpływowe

Nie zostały określone prawnie wymagania dotyczące jakości prowadzonej ewidencji zbiorników bezodpływowych. Wskazane byłoby jednak zewidencjonowanie zbiorników bezodpływowych w stopniu szczegółowości określającym: pojemność, ilość osób korzystających ze zbiornika, stan techniczny (materiał wykonania, szczelność, rok budowy), zawarta umowa na opróżnianie zbiornika.

Właściciele nieruchomości na terenie miasta obowiązują przepisy Regulaminu utrzymania czystości i porządku, który nakłada na właścicieli i zarządców nieruchomości obowiązki związane z nieczystościami płynnymi. Regulamin ten został dostosowany do zmiany ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Analizując dokument Regulaminu można stwierdzić, że reguluje on w sposób odpowiedni przepisy utrzymania czystości i porządku w zakresie postępowania z nieczystościami ciekłymi.

Według danych przekazanych przez Urząd Miasta na terenie Kołobrzegu w 2014 r. znajdowało się jedynie 37 zbiorników bezodpływowych. Według sprawozdania Prezydenta Miasta Kołobrzeg z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2013 r. z terenu miasta Kołobrzeg taborem asenizacyjnym odebrano 1 267,3 m³ ścieków bytowych oraz 12 m³ ścieków komunalnych. W 2013 r. nieczystości ciekłe z obszaru miasta odbierały następujące firmy asenizacyjne:

- WC Serwis Sp. z o.o.;
- Wywóz Nieczystości Usługi Sprzętowe Lucjan Zagdański;
- TOI TOI Polska Sp. z o.o.

3.1.2.5.2. Przydomowe oczyszczalnie ścieków

Przydomowe oczyszczalnie ścieków o przepustowości zazwyczaj do 5 m³ na dobę, wykorzystywane na potrzeby gospodarstw domowych lub rolnych w ramach zwykłego korzystania z wód, z których emisja nie wymaga pozwolenia, mogąca negatywnie oddziaływać na środowisko, podlega zgłoszeniu organowi ochrony środowiska.

W myśl przepisów ustawy Prawo budowlane oczyszczalnia podlega zgłoszeniu do Starostwa Powiatowego – zgłoszenie budowy (budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków o wydajności do 7,5 m³ na dobę nie wymaga uzyskania pozwolenia na budowę, ale wymaga zgłoszenia właściwemu organowi).

Na podstawie przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska do Gminy zgłasza się eksploatację obiektu (zgłoszenie planowanej eksploatacji oczyszczalni ścieków należy przedłożyć Prezydentowi miasta, w przypadku zwykłego korzystania ze środowiska przez osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami). Na podstawie art. 152 i 153 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.) powstało Rozporządzenie w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia (Dz. U. z 2010 r. Nr 130 poz. 880). W rozporządzeniu określono rodzaje instalacji, z których emisja nie wymaga pozwolenia, a których eksploatacja wymaga zgłoszenia organowi ochrony środowiska. Instalacje niewymagające pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, których eksploatacja wymaga zgłoszenia z uwagi na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi są to oczyszczalnie ścieków o przepustowości do 5 m³ na dobę, wykorzystywane na potrzeby gospodarstw domowych lub rolnych w ramach zwykłego korzystania z wód.

Według danych z Urzędu Miasta na terenie Kołobrzegu w 2014 r. funkcjonowała 1 przydomowa oczyszczalnia ścieków.

Ilość tego rodzaju obiektów często jest szacowana na podstawie zgłoszeń zamiaru wykonania przydomowych oczyszczalni ścieków, natomiast nie ma możliwości wskazania dokładnej ilości istniejących przydomowych oczyszczalni, ponieważ w wielu przypadkach inwestorzy nie zgłaszają zakończenia budowy przydomowej oczyszczalni i nie zwracają się do Prezydenta o pozwolenia na eksploatację oczyszczalni.

Użytkownik przydomowej oczyszczalni ścieków powinien również wiedzieć, że przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków. Jest to element istotny zarówno dla użytkownika, jak i Gminy. Użytkownik planując budowę przydomowej oczyszczalni ścieków powinien zasięgnąć informacji dotyczących planów skanalizowania jego działki, ponieważ może spotkać się z odmową możliwości eksploatacji przydomowej oczyszczalni. Gmina natomiast powinna znać dokładnie plany skanalizowania poszczególnych miejscowości i podłączenia działek, aby przy zgłoszeniu eksploatacji móc wydać sprzeciw dla inwestycji, dla której planuje się skanalizowanie.

3.2. ELEKTROENERGETYKA

Na terenie miasta Kołobrzeg ENERGIA-OPERATOR S.A. Oddział w Koszalinie posiada linie elektroenergetyczne o napięciu 110 kV, 15 kV i 0,4 kV oraz stacje transformatorowe 110/15 kV i 15/0,4 kV, które obsługiwane są przez Rejon Dystrybucji w Kołobrzegu.

Miasto zasilane jest z dwóch stacji transformatorowych 110/15 kV o nazwie GPZ Kołobrzeg Koszalińska i GPZ Kołobrzeg VI Dywizji. Stacje te wyposażone są po dwa transformatory 110/15 kV które w normalnym układzie pracy sieci pracują niezależnie.

ENERGA na terenie miasta posiada cztery elektroenergetyczne linie napowietrzne o napięciu 110 kV relacji Kołobrzeg Koszalińska - Kołobrzeg VI Dywizji, Kołobrzeg Koszalińska - Ustronie Morskie, Kołobrzeg VI Dywizji - Trzebiatów, Kołobrzeg Koszalińska - Gościno. Łączna długość odcinków linii 110 kV przebiegających przez Kołobrzeg wynosi ok. 12 km, a średni wiek tych linii szacuje się na 30 lat. Obecny stan techniczny linii ocenia się jako dobry.

Długość elektroenergetycznych linii napowietrznych i kablowych o napięciu 15 kV wynosi odpowiednio: linia kablowa – 160 km oraz linia napowietrzna – 20 km. Średni wiek linii średniego napięcia szacuje się na 28 lat, a stan obecny ocenia jako dobry.

Liczba stacji transformatorowych 15/0,4 kV na terenie miasta będąca w posiadaniu ENERGIA OPERATOR S.A. wynosi 200 szt. Są to stacje typu: wieżowe, słupowe, kontenerowe zasilane z sieci średniego napięcia. Średni wiek tych obiektów szacuje się na 25 lat, a stan obecny ocenia jako dobry.

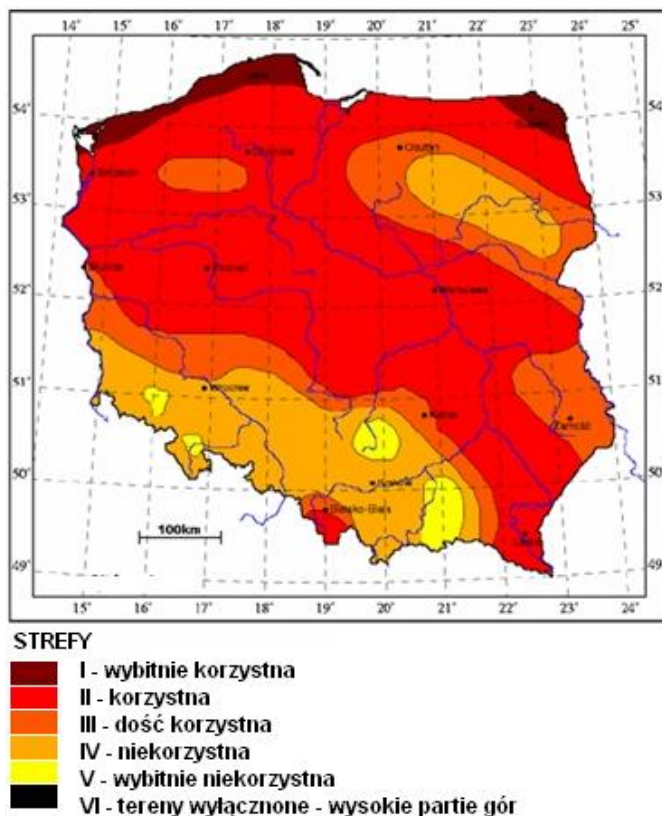
Dostawa energii elektrycznej dla odbiorców zasilanych na niskim napięciu odbywa się ze stacji transformatorowych 15/0,4 kV poprzez sieć niskiego napięcia złożonej z linii napowietrznych (długość ok. 7 km) i kablowych (długości ok. 360 km). Średni wiek linii niskiego napięcia szacuje się na 25 lat, a stan sieci ocenia jako dobry.

Przebieg sieci elektroenergetycznych należy uwzględniać przy planowaniu przestrzennym. Wzdłuż linii wyznacza się pas technologiczny, w obszarze którego obowiązują ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu, związane z lokalizowaniem budynków mieszkalnych i innych przeznaczonych na pobyt stały ludzi, lokalizacją budowli zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stref zagrożonych wybuchem oraz konstrukcji wysokich, a także z zalesianiem terenów rolnych. Lokalizacja innych obiektów lub zagospodarowanie terenu strefy może nastąpić za zgodą i na warunkach gestora sieci.

3.2.1. Źródła energii odnawialnej

Polska jako członek UE zobowiązana jest do realizacji tzw. pakietu klimatyczno - energetycznego, który zakłada dla niej m. in. zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do 15 % w 2020 roku (zamiast 20 % jak średnio w UE). Spowodowane jest to faktem występowania mniejszych zasobów i efektywności odnawialnych źródeł energii. W związku z tym każda jednostka samorządu terytorialnego w Polsce powinna dążyć do pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł energii, a tym samym przyczynić się do realizacji założeń pakietu.

Według opracowania prof. Haliny Lorenc z IMGW miasto Kołobrzeg znajduje się w I wybitnie korzystnej strefie energetycznej wiatru. W strefie tej energia użyteczna wiatru na wysokości 10 m wynosi $>1\ 000\ \text{kWh/m}^2/\text{rok}$ natomiast na wysokości 30 m jest to już $>1\ 500\ \text{kWh/m}^2/\text{rok}$. Strefy energetyczne wiatru w Polsce przedstawiono na kolejnej rycinie.

Ryc. 6. Strefy energetyczne wiatru w Polsce

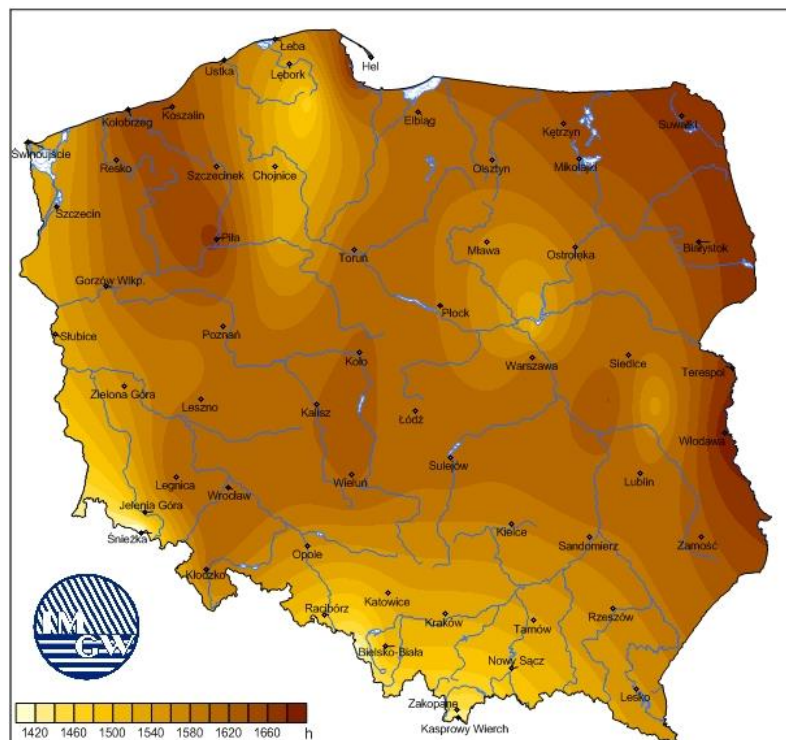
Źródło: Ośrodek Meteorologii IMGW

Ze względu na wybitne walory przyrodnicze i krajobrazowe miasta Kołobrzeg oraz ze względu na to, iż Kołobrzeg jest uzdrowiskiem zaleca się aby na terenie analizowanej jednostki nie realizować inwestycji polegających na budowie elektrowni wiatrowych.

Zdecydowanie korzystniejszymi dla środowiska przyrodniczego miasta źródłami OZE są wszelkiego rodzaju instalacje produkujące energię z wykorzystaniem promieniowania słonecznego.

W Polsce generalnie istnieją dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego przy dostosowaniu typu systemów i właściwości urządzeń wykorzystujących tę energię do charakteru, struktury i rozkładu w czasie promieniowania słonecznego. Najwięcej słonecznych dni występuje w miesiącach wiosenno-letnich (kwiecień – wrzesień), w tym czasie do powierzchni ziemi trafia 80 % promieniowania rocznego. Średnia moc promieniowania słonecznego na $1\ \text{m}^2$ powierzchni wynosi około $1\ 000\ \text{W/m}^2$. W Polsce rocznie usłonecznienie (w zależności od regionu) wynosi od 1 390 do 1 900 godzin. Przyjmuje się roczną średnią wartość nasłonecznienia na ok. 1 600 godzin, co stanowi 30 % – 40 % długości dnia.

Miasto Kołobrzeg położone jest w regionie kraju, który charakteryzuje się jednymi z najwyższych wartości nasłonecznienia pozwalającymi na efektywne wykorzystanie energii słonecznej za pomocą instalacji fotowoltaicznych oraz kolektorów słonecznych. Strefy nasłonecznienia kraju przedstawiono na kolejnej tabeli

Ryc. 7. Wartości nasłonecznienia w Polsce

Źródło: Ośrodek Meteorologii IMGW

Na terenie miasta Kołobrzeg istnieje szereg instalacji wykorzystujących energię słoneczną głównie do celów podgrzewu ciepłej wody użytkowej, w tym m.in.:

- system kolektorów słonecznych zamontowany na dachu budynku Społecznej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania, który ma za zadanie wspomaganie istniejącego układu przygotowania ciepłej wody użytkowej w czasie sprzyjających warunków atmosferycznych i tym samym ograniczenie związanych z tym kosztów. Zamontowano 50 szt. kolektorów płaskich produkcji firmy o łącznej mocy około 170 kW;
- na dachu zabudowań produkcyjno-mieszkalnych przy ul. Janiska zamontowano 2 lustra kolektorów słonecznych. System zabezpiecza ciepłą wodę użytkową – zbiornik 300 l, podgrzaną w okresie letnim do 70°C.
- system kolektorów słonecznych zamontowany na dachach budynków pensjonatu NAT „Górnik”, który ma za zadanie wspomaganie istniejącego układu podgrzewania ciepłej wody użytkowej oraz wody w basenie rekreacyjnym. Dodatkowo ogniwa wykorzystano do podgrzewania podłogi wokół basenu i w prowadzących do niego korytarzach. Powierzchnia ogrzewanych pomieszczeń: 1 800 m². Moc użytkowa kolektorów 220 kW;
- instalacja ogrzewająca ciepłą wodę na potrzeby hali sportowej MOSiR Łuczniczka (ogrzewanie i ciepła woda w szatniach dla zawodników). Moc instalacji to ok. 120 kW;
- zbiorczy system kolektorów słonecznych dla 3 budynków wielorodzinnych przy ul. Helsińskiej, wspomagający ogrzewanie mieszkań i dostarczający ciepłej wody na potrzeby mieszkańców osiedla. Moc użytkowa kolektorów słonecznych wynosi 288 kW;

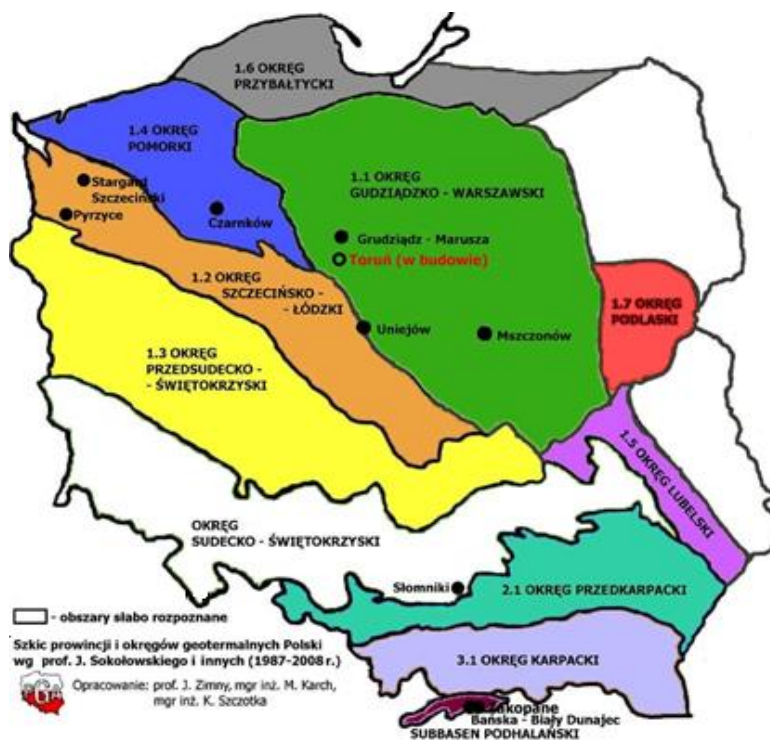
- system kolektorów słonecznych - 18 zestawów, kolektory płaskie o powierzchni 2,3 m² każdy zamontowanych na dachu budynku „Dom Zdrowy Diament SPA”. Kolektory mają za zadanie wspomaganie istniejącego układu podgrzewania ciepłej wody użytkowej oraz wody w basenie rekreacyjnym i wannach do rehabilitacji. Dodatkowo ogniwa wykorzystano do podgrzewania podłogi wokół basenu. Moc użytkowa kolektorów to 300 kW.

Przedsiębiorstwo Miejskie Wodociągi i Kanalizacja w Kołobrzegu w chwili sporządzania niniejszego dokumentu realizuje inwestycję polegającą na budowie farmy ogniw fotowoltaicznych dla potrzeb Ujęcia Wody w Bogucinie. Instalacja ta wyprodukuje 179 000 kWh energii elektrycznej, co stanowi 16 % zapotrzebowania ujęcia. W ramach inwestycji zaplanowano: budowę linii kablowych, montaż 742 sztuk paneli fotowoltaicznych i inwerterów oraz przyłączenie stacji transformatorowych do generatorów solarnych.

Z analizy map geologicznych oraz wieloletnich badań prowadzonych na terenie całej Europy można stwierdzić, iż Polska posiada największe w Europie zasoby złóż geotermalnych (około trzy razy więcej niż Niemcy).

Miasto Kołobrzeg położone jest na terenie Pomorskiego okręgu geotermalnego. Region ten jest korzystny pod względem wykorzystania wód geotermalnych. Według J. Sokołowskiego temperatura wód na głębokości 3 km p.p.t. w okręgu Pomorskim wynosi 65°C, na głębokości 5 km – 110 C oraz na głębokości 7 km 150 C.

Głównym czynnikiem determinującym wykorzystanie wód termalnych jest ich temperatura. Ogólnie przyjmuje się, że przy temperaturze na wy płycie powyżej (120 – 150°C) opłacalna jest produkcja energii elektrycznej. W przypadku niższych temperatur wody geotermalne wykorzystuje się do celów bezpośrednich: klimatyzacja, ciepłownictwo, ogrzewanie szklarni, balneologia, rekreacja, wytwarzanie ciepłej wody użytkowej oraz do hodowli ryb.

Ryc. 8. Prowincje i okręgi geotermalne Polski

Źródło: www.pga.org.pl

W marcu 2014 r. Państwowy Instytut Geologiczny opracował dokument pn. „Ocena warunków geologicznych i hydrogeologicznych występowania wód termalnych na obszarze Miasta i Gminy Kołobrzeg oraz możliwości ich wykorzystania”. Według tego opracowania w Kołobrzegu głównym zbiornikiem wód termalnych, które mogą być wykorzystane jest poziom triasu dolnego z wodami podziemnymi o temperaturach maksymalnie do 40°C i stosunkowo dużych wydajnościach, dochodzących do około 50 m³/h. Wody te ze względu na wysoką mineralizację (150-200 g/l) i stosunkowo niską temperaturę nie mogą znaleźć zastosowania do celów energetycznych. Wykorzystanie wód z utworów triasu dolnego można rozważyć ewentualnie w kontekście budowy kompleksu balneoterapeutyczno-rekreacyjnego.

Pompy ciepła są kolejnym źródłem energii odnawialnej, które z uwagi na obserwowany spadek ich cen oraz coraz większą sprawność energetyczną należy propagować na terenie Miasta Kołobrzeg. W ostatnich latach pompy ciepła w Polsce znajdowały się na dalszym planie w stosunku do innych urządzeń i technologii wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych. Brak jednoznacznego uznania pomp ciepła jako urządzeń korzystających z OZE był dużym utrudnieniem i stanowił główną barierę w staraniach o wsparcie ze strony decydentów. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 4 kwietnia 2014 r. w sprawie sposobu obliczania końcowego zużycia energii brutto ze źródeł odnawialnych oraz sposobu obliczania ilości energii elektrycznej i ciepła z takich źródeł jest pierwszym jednoznacznym dokumentem w prawie polskim, według którego znaczna część ciepła przekazywanego przez pompy ciepła pochodzi ze źródeł odnawialnych. Określono w nim m.in. sposób obliczania rzeczywistej ilości ciepła wytworzonego z energii aerothermalnej, geothermalnej lub hydrothermalnej przez pompy ciepła.

Urządzenia te stosuje się do ogrzewania lub chłodzenia różnych budynków, zarówno mieszkalnych, jak i przemysłowych. W pompach ciepła, jako czynnik roboczy wykorzystuje się gaz, który skrapla się przy odpowiednim ciśnieniu i temperaturze. Aby uzyskać ciepło w tym procesie, pobiera się je z tzw. dolnego źródła (może nim być powietrze, grunt oraz zbiornik wodny, wody przemysłowe, ścieki), który może znajdować się na powierzchni ziemi lub pod nią.

Orientacyjny koszt zainstalowania pompy ciepła (zakupu urządzenia wraz z niezbędnym osprzętem, wykonanie kolektora gruntowego, montaż wraz z rozruchem itp.) zależy od powierzchni budynku i kształtuje się na poziomie: 45 000 zł dla budynków o powierzchni ok. 150 m², 55 000 zł dla budynków o powierzchni ok. 200 m², 65 000 zł dla budynków o powierzchni ok. 300 m².

Również wszelkiego rodzaju odpady zarówno komunalne jak i przemysłowe resztki biodegradowalne z gospodarstw domowych, upraw rolniczych, gospodarki leśnej oraz przemysłu (np. odpady poubojowe), jak również uprawy roślin energetycznych poprzez efektywne zagospodarowanie mogą stać się użytecznym paliwem. Gospodarstwa indywidualne posiadające własne kotły grzewcze są często opalane biomasą – tj. najczęściej drewnem jako paliwo dodatkowe. Coraz popularniejsze stają się również kotły opalane brykietem lub pelletem.

3.3. INSTALACJE EMITUJĄCE POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

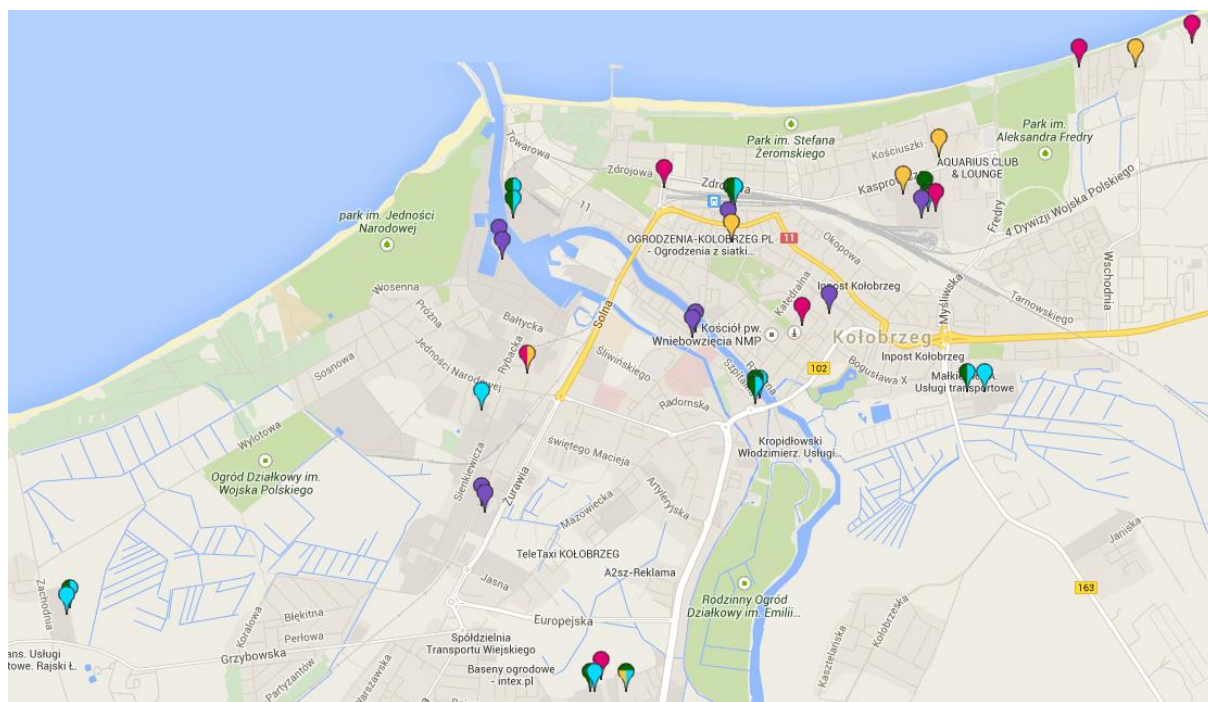
Na terenie miasta Kołobrzeg funkcjonuje 45 anten nadawczych operatorów telefonii komórkowych – stacje bazowe. Istniejące obiekty zainstalowane są zazwyczaj na wysokich obiektach, tak aby wypromieniowywać pola elektromagnetyczne na duże wysokości.

Szczegółowa lokalizacja anten nadawczych przedstawiona jest w kolejnej tabeli oraz na rycinie.

Tabela 8. Wykaz anten nadawczych na terenie Miasta Kołobrzeg

lp.	położenie	operator
1.	ul. Sułkowskiego 11	T-Mobile
2.	ul. Świętego Wojciecha 6	
3.	ul. Sułkowskiego 4	
4.	ul. Kołataja 3	
5.	ul. Zdrojowa 1	
6.	Pl. Ratuszowy 3	
7.	ul. Jedności Narodowej 16	
8.	ul. Sułkowskiego 9	Orange
9.	ul. Kołataja 1	
10.	ul. Kasprowiczka 98/13	
11.	ul. Piastowska 5/35	
12.	ul. Jedności Narodowej 16	
13.	ul. Świętego Wojciecha 6	Aero 2
14.	ul. Kołataja 3	
15.	ul. Wendów, dz.nr 269/9	
16.	ul. Portowa 41	
17.	ul. Świętego Wojciecha 6	
18.	ul. Grzybowska 25	Plus
19.	ul. Kołataja 3	
20.	ul. Świętego Wojciecha 6	
21.	ul. Grzybowska 25	
22.	ul. Portowa 41	
23.	ul. Wendów, dz.nr 269/9	
24.	Al. Kolejowa 5	
25.	ul. Szpitalna 7	Mobyland
26.	ul. Kołataja 3	
27.	ul. Grzybowska 25	
28.	ul. Sienkiewicza 9	
29.	ul. Świętego Wojciecha 6	
30.	ul. Wendów, dz.nr 269/9	Play
31.	Al. Kolejowa 5	
32.	ul. Szpitalna 7	
33.	ul. Portowa 41	
34.	ul. Kołataja 3	
35.	ul. Giełdowa 9	Sferia
36.	ul. Ppor. Łopuskiego 32	
37.	ul. Węgorzowa 8	
38.	ul. Żurawia 12B	
39.	ul. Kniewskiego 9	
40.	ul. Kołataja 3	
41.	ul. Grzybowska 25	
42.	ul. Wendów, dz.nr 269/9	
43.	ul. Szpitalna 7	
44.	ul. Portowa 41	
45.	ul. Świętego Wojciecha 6	

Źródło: beta.btsearch.pl

Ryc. 9. Rozmieszczenie anten nadawczych telefonii komórkowej na obszarze miasta Kołobrzeg

Źródło: mapa.btsearch.pl

3.4. SIĘĆ GAZOWA

Gaz ziemny jest paliwem, które w odróżnieniu od innych konwencjonalnych surowców energetycznych praktycznie nie zanieczyszcza środowiska. Przy spalaniu gazu ziemnego wydzielają się znacznie mniejsze ilości dwutlenku węgla, dwutlenku siarki, tlenków azotu niż przy innych nośnikach energii) z jednoczesnym brakiem stałych produktów spalania - sadzy i popiołu. Ekologiczne korzyści użytkowania gazu ziemnego powodują, że zainteresowanie wykorzystaniem gazu do celów socjalno-bytowych, grzewczych i technologicznych stale rośnie co jest niezwykle korzystnym zjawiskiem. Wszystkie zalety gazu ziemnego w aspekcie wprowadzania coraz ostrzejszych norm dotyczących ochrony środowiska, oraz polityki energetycznej państwa, zabezpieczającej właściwy poziom dostaw gazu ziemnego powodują, że to ekologiczne paliwo należy uznać za paliwo przyszłości.

Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Zakład w Koszalinie, na terenie miasta Kołobrzeg eksploatuje sieć gazową o łącznej długości 113,267 km (stan na koniec 2014 r.), w tym w podziale na ciśnienie:

- gazociągi o niskim ciśnieniu – 70,451 km,
- gazociągi o wysokim ciśnieniu – 38 529 km,
- gazociągi o wysokim ciśnieniu – 4 287 km.

Liczba przyłączy do sieci gazowej eksploatowanej przez spółkę wynosi 3 137 szt., w tym do gazociągów o niskim ciśnieniu 2 269 szt. oraz do gazociągów o średnim ciśnieniu 868 szt.

Miasto Kołobrzeg zaopatrywane jest w gaz z dwóch stacji wysokiego ciśnienia, które zlokalizowane są w Zieleniewie oraz w Kołobrzegu przy ul. Koszalińskiej. Liczba stacji średniego ciśnienia na terenie miasta wynosi 15.

Według danych uzyskanych od G.EN. GAZ ENERGIA Sp. z o.o. Oddział w Karlinie, podmiot ten eksploatuje na terenie miasta 1,37 km sieci gazowej w tym w obrębie geodezyjnym 0008 Podczele 1,11 km (11 przyłączy) oraz 0,26 km w obrębie geodezyjnym 0015 Lubinia (3 przyłącza).

Szczegóły dotyczące odbiorców i zużycia gazu (według GUS, stan na 31.12. 2013 r.) na terenie Miasta Kołobrzeg przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 9. Charakterystyka odbiorców gazu na terenie miasta Kołobrzeg (w sektorze mieszkalnictwa)

Parametr	Jednostka	Wartość
odbiorcy gazu	gosp. dom.	14 040
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp. dom.	3 691
zużycie gazu	tys.m ³	12 851,6
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	tys.m ³	8 535,9
mieszkania wyposażone w gaz sieciowy	szt.	15 799
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	33 652
korzystający z sieci gazowej w % ogółu ludności	%	71,8

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2012 r., brak danych statystycznych z roku 2013)

Na terenach, gdzie gaz przewodowy nie jest dostępny, mieszkańcy gminy korzystają z gazu gromadzonego w butlach i zbiornikach przydomowych.

3.5. SYSTEM ZAOPATRZENIA W CIEPŁO

Eksploatacją infrastruktury ciepłowniczej oraz dostarczaniem ciepła sieciowego do odbiorców zlokalizowanych na terenie miasta Kołobrzeg zajmuje się Miejska Energetyka Ciepła Spółka z o.o.

Główne źródło ciepła eksploatowane przez MEC Sp. z o.o. to Ciepłownia Centralna zlokalizowana przy ul. Kołątaja w Kołobrzegu. Zakład eksploatuje również kotłownię osiedlową Podczele oraz 9 kotłowni lokalnych. Łączna liczba wykorzystywanych kotłów wynosi 26 szt., a ich moc zainstalowana to 111,621 MW. Szczegółowe parametry wymieniony źródeł ciepła przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 10. Źródła ciepła na terenie miasta eksploatowane przez MEC Sp. z o.o.

Lp.	Kotłownia	Ilość kotłów	Typ Kotła	Moc [MW]	Paliwo	Moc zainst. [MW]
1.	Ciepłownia Centralna ul. Kołątaja 3	6	2 x WR25-013 4 x WR10-010	2 x 29,075 4 x 11,630	Miał węglowy	104,670
2.	Kotłownia Osiedlowa Podczele ul. Lwowska 2	3	1 x ST-Plus 2500 H 1 x ST-Plus 1250 H 1 x RWWs	1 x 2,900 1 x 1,450 1 x 1,000	gaz ziemny	5,350
KOTŁOWNIE LOKALNE						
3	ul. J. Narodowej 58	1	Buderus G 434	1 x 0,175	gaz ziemny	0,175
4.	ul. Portowa 9	1	Buderus G 134	1 x 0,030	gaz ziemny	0,030
5.	ul. Rybacka 7	1	Buderus 224 L	1 x 0,062	gaz ziemny	0,062
6.	ul. Wylotowa 7	2	WK 120	2 x 0,120	gaz ziemny	0,240
7.	ul. Sienkiewicza 16	2	DE 6210	2 x 0,117	gaz	0,234

Lp.	Kotłownia	Ilość kotłów	Typ Kotła	Moc [MW]	Paliwo	Moc zainst. [MW]
					ziemny	
8.	ul. Arciszewskiego 20	2	Buderus G 434 X Buderus G 434 X	1 x 0,200 1 x 0,175	gaz ziemny	0,375
9.	ul. Borzymowskiego 8	1	Buderus G 434	1 x 0,175	gaz ziemny	0,175
10.	ul. Poznańska 9 – budynek szkoły (Szkoła Podstawowa Nr 6)	1	Buderus G334	1 x 0,130	gaz ziemny	0,130
11.	ul. Poznańska 9 – hala sportowa (Szkoła Podstawowa Nr 6)	2	Buderus G334	2 x 0,090	gaz ziemny	0,180

Źródło: MEC Sp. z o.o.

Łączna długość sieci ciepłowniczej na terenie miasta Kołobrzeg (stan na 2014 r.) wynosi 37,87 km, w tym długość sieci preizolowanej 23,68 km. Łączna moc zamówiona przez odbiorców ciepła na terenie miasta w 2014 r. wyniosła 99,46 MW. Ilość dostarczonej energii cieplnej w 2014 r. wynosiła 657 801 GJ (przy produkcji na poziomie 734 001 GJ). Szczegóły dotyczące poszczególnych elementów sieci ciepłowniczej, ilości ciepła wytworzonego i sprzedanego oraz ilości wykorzystanego paliwa przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 11. Charakterystyka ciepłownictwa na terenie Kołobrzegu

Parametr	Jednostka	Wartość
Produkcja	[GJ]	734 001
Sprzedaż	[GJ]	657 801
Stosowane paliwo – gaz ziemny	[m ³]	1 481 604
Stosowane paliwo – miał węglowy	[t]	36 714
Moc zamówiona	[MW]	99,46
Długość sieci ogółem	[m]	37 873
w tym preizolowana	[m]	23 684
Ilość przyłączy	[szt.]	311

Źródło: MEC Sp. z o.o.

3.6. KOMUNIKACJA

3.6.1. Drogi

Sieć drogową na terenie Miasta Kołobrzeg tworzą ogólnodostępne drogi publiczne, które ze względu na funkcję jaką pełnią, dzieli się na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Zarządcami dróg, do których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg, są następujące jednostki:

- drogi krajowe – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Szczecinie,
- drogi wojewódzkie – Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie,
- drogi powiatowe – Zarząd Dróg Powiatowych w Kołobrzegu,
- drogi gminne – Prezydent Miasta Kołobrzeg.

3.6.1.1. Drogi krajowe

Na terenie miasta swój początek bierze droga krajowa nr 11, która przebiega przez województwa: zachodniopomorskie, wielkopolskie, opolskie i śląskie. Trasa ta jest często uczęszczana głównie w sezonie letnim, gdy mieszkańcy Śląska i Wielkopolski udają się na odpoczynek w okolice Kołobrzegu.

Długość tej trasy na terenie miasta wynosi 3,721 km i zlokalizowana jest w ciągu ulic: Solnej, Kniewskiego, Unii Lubelskiej, Koszalińskiej. W kolejnej tabeli przedstawiono dane dotyczące stanu nawierzchni drogi krajowej na terenie Kołobrzegu.

Tabela 12. Stan DK nr 11 na terenie miasta Kołobrzeg

Odcinek	Długość [km]	Stan
0+000 – 1+184	1,184	dobry
1+184 – 2+088	0,904	zadowalający
2+088 – 3+721	1,633	niezadowalający

Zródło: GDDKiA oddział w Szczecinie

3.6.1.2. Drogi wojewódzkie

Na terenie miasta Kołobrzeg znajdują się dwie drogi wojewódzkie o łącznej długości 6,037 km. Długość drogi wojewódzkiej nr 102 łączącej drogę krajową nr 3 koło Międzyzdrojów z Kołobrzegiem na terenie miasta wynosi 3,444 km. Jest to droga o klasie głównej. Długość drogi wojewódzkiej nr 163 łączącej Kołobrzeg z Wałczem na terenie miasta wynosi 2,593 km. Jest to droga o klasie głównej ruchu przyspieszonego.

3.6.1.3. Drogi powiatowe

Na terenie miasta Kołobrzeg zlokalizowanych jest 15 odcinków dróg powiatowych o łącznej długości 16,968 km. Zarząd Dróg Powiatowych określił, iż na terenie Kołobrzegu stanem dobrym charakteryzuje się 5,250 km dróg powiatowych, stanem średnim 9,181 km natomiast stanem złym 2,537 km.

Szczegółowy wykaz dróg powiatowych na terenie miasta przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 13. Drogi powiatowe na terenie miasta Kołobrzeg

Nr drogi	Stan	Nazwa (ulica)	Długość
3346Z	dobry	A. Fredry	0,733
	dobry	Myśliwska	0,328
3344Z	zły	A. Mickiewicza	0,205
3348Z	średni	IV Dywizji Wojska Polskiego	0,852
3152Z	średni	Grzybowska	2,142
3345Z	dobry	Sienkiewicza	0,937
3347Z	dobry	Jedności Narodowej	0,248
	średni	Jedności Narodowej	1,155
3349Z	dobry	Kasprowicza	1,032
	zły	Zdrojowa	1,076

Nr drogi	Stan	Nazwa (ulica)	Długość
3355Z	średni	Starynowska	1,138
3354Z	średni	Mazowiecka	1,149
	zły	Wolności	0,273
3350Z	średni	Wylotowa	1,072
	dobry	Wylotowa	1,586
3343Z	średni	Wschodnia	0,955
3330Z	średni	B. Chrobrego	0,327
3353Z	zły	Witosa	0,898
3352Z	średni	Michałowskiego	0,391
	zły	Michałowskiego	0,085
3351Z	dobry	Zachodnia	0,387

Źródło: ZDP w Kołobrzegu

3.6.1.4. Drogi gminne

Według danych przekazanych przez Urząd Miasta na terenie Kołobrzegu znajduje się 221 odcinków publicznych dróg gminnych o łącznej długości 73,49 km.

Co roku na realizację zadań związanych z utrzymaniem i modernizacją dróg gminnych samorząd przeznacza znaczne środki, co pozwala utrzymywać je w odpowiednim stanie technicznym. Wpływa to pozytywnie zarówno na bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego jak i na stan środowiska przyrodniczego (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń związanych ze spalaniem paliw w pojazdach samochodowych.)

3.6.2. Kolej

Kołobrzeg jest także ważnym węzłem kolejowym. Przez teren miasta przebiegają 2 jednotorowe linie kolejowe:

1. Linia kolejowa 402 – jest to linia kolejowa łącząca Koszalin z Goleniowem przez Kołobrzeg, Gryfice i Nowogard. W całości położona w województwie zachodniopomorskim i na obszarze Oddziału Regionalnego PKP PLK w Szczecinie. Linia jednotorowa, zelektryfikowana tylko na odcinku Koszalin-Kołobrzeg. Na całej długości czynna. Realizowane są na niej połączenia do Kołobrzegu autobusem szynowym ze Szczecinem na zachód oraz ekspresami, pociągami pospieszными i osobowymi z Koszalinem i Gdańskiem na wschód.
2. Linia kolejowa nr 404 - jest to linia kolejowa łącząca Szczecinek z Kołobrzegiem przez Białogard. W całości położona w granicach województwa zachodniopomorskiego oraz na obszarze Oddziału Regionalnego PKP PLK w Szczecinie, Zakładu Linii Kolejowych w Szczecinie.

3.6.3. Transport morski

W miesiącach od kwietnia do października z portu w Kołobrzegu wypływają pasażerskie rejsy turystyczne na Bornholm do Nexø, a w wakacje także na Christiansø. W sezonie pływają również stylizowane statki wycieczkowe m.in. MS Viking. W centrum Kołobrzegu, na wyspie Solnej zlokalizowana jest marina, której dwa baseny są

przystosowane do przyjęcia ok. 50 jachtów. Pierwszym z basenów jest Basen Jachtowy, w którym cumują jednostki mające do 3 metrów zanurzenia. Drugi basen jest zdolny do przyjęcia jedynie łodzi, których zanurzenie wynosi do 1 metra. Dla okrętów, z większym zanurzeniem przewidziano keję z głębokością 5,5 m.

3.6.4. Transport lotniczy

Pod Podczelem (8 km od centrum Kołobrzegu) znajduje się poradzieckie wojskowe lotnisko Kołobrzeg-Bagicz, które jest wykorzystywane przez prywatną firmę Lotnisko Bagicz Sp. z o.o. Lotnisko we wrześniu 2012 r. zostało ponownie otwarte i przyjmuje małe samoloty pasażerskie do 20 osób. Lotnisko jest czynne w charakterze sezonowym (kwiecień - październik), obecnie planowana jest rozbudowa infrastruktury lotniska co może wydłużyć jego działalność. Istnieje możliwość, aby po rozbudowie lotnisko mogło przyjmować większe samoloty pasażerskie

3.7. SYSTEM GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI

Od stycznia 2012 roku zaczęła obowiązywać znowelizowana ustawa o utrzymaniu porządku i czystości w gminach, która to nakłada na gminy inne, systemowe i szersze obowiązki w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie miasta Kołobrzeg zaczął obowiązywać od lipca 2013 r. Wskutek wejścia w życie nowych zasad postępowania z odpadami komunalnymi na terenie Kołobrzegu wprowadzono następujące reguły prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów:

- w pojemniku żółtym gromadzone są tworzywa sztuczne, metale, papier oraz opakowania wielomateriałowe,
- w pojemniku zielonym gromadzone jest szkło,
- w pojemniku czarnym gromadzone są odpady biodegradowalne i pozostałe po sortowaniu.

Dodatkowo w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mieszkańcy miasta mogą wszystkie wytworzone przez siebie komunalne odpady problemowe takie jak: odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte opony, chemikalia czy zużyte akumulatory dostarczać do Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Na terenie Gminy Miasto Kołobrzeg funkcjonują dwa takie punkty:

1. Na terenie przy kompostowni MZZDiOŚ, ul. Wspólna 1 w Korzyścienku.
2. Na terenie bazy MZZDiOŚ przy ul. VI Dywizji Piechoty 60 w Kołobrzegu.

PSZOKi są ważnymi elementami wspierającym nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi. Wszyscy, którzy uiszczają opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi będą mogli dostarczać do takiego punktu wytworzone komunalne odpady problemowe. PSZOK zapewni prawidłowe zagospodarowanie tych odpadów. Ograniczone zostanie powstawanie na terenie miasta „dzikich wysypisk”, co z kolei wpłynie pozytywnie na stan środowiska naturalnego Kołobrzegu.

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli

nieruchomości z terenu miasta Kołobrzeg posiadają podmioty wpisane do Rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, który prowadzi Prezydent Miasta Kołobrzeg. Wpis do tego rejestru posiada 13 podmiotów (stan na marzec 2015 r.).

Tabela 14. Wykaz podmiotów posiadających wpis do Rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie miasta Kołobrzeg

Lp.	Firma	Adres podmiotu
1.	SEWA Sebastian Piasecki	Szosa Połczyńska 22 B/1, 78-200 Białogard
2.	Przedsiębiorstw o Handlowo-Uslugowe „EKO-FIUK” S.C.	Świerczewskiego 2 b, 78-320 Połczyn Zdrój
3.	Spółdzielnia Socjalna „Nowe Życie”	Portowa 41, 78-100 Kołobrzeg
4.	ECO-SERWIS Roman Elminowski	Plac Zjednoczenia 4, 72-320 Trzebiatów
5.	Czerwona Kropka Kinga Chomać-Piechota	Młodzieży Polskiej 16/2, 70-774 Szczecin
6.	BDDP Sp. z o.o.	Długa 87, 84-239 Bolszewo
7.	Veolia Outsourcing Katarzyna Gamrot	Leszczyńskiego 4/25, 50-078 Wrocław
8.	Miejski Zakład Zieleni, Dróg i Ochrony Środowiska w Kołobrzegu Sp. z o.o.	VI Dywizji Piechoty 60, 78-100 Kołobrzeg
9.	BIOGAS-ACTIV E Sp. z o.o.	Żurawia 24, 78-100 Kołobrzeg
10.	„AQUA-EXPRES” inż. Ryszard Milczarek	Cicha 2/15, 77-330 Czarne
11.	P.H.U. JAR Regina Gębarowska	Matejki 12/2, 75-543 Koszalin
12.	Firma Pilarska „Sowiński”	Jeziorna 30, 78-422 Gwda Wielka
13.	Firma Handlowo-Uslugowa Krzysztof Grabowiecki	Niekładzka 4, 72-300 Gryfice

Źródło: Urząd Miasta Kołobrzeg

W 2013 r. bezpośrednio od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie miasta Kołobrzeg odebrano 20 881,2 Mg odpadów komunalnych. Zdecydowanie największy udział w łącznej ilości odebranych odpadów komunalnych posiadały zmieszane odpady komunalne, których odebrano aż 16 957,6 Mg (81,2 %). W prawidłowo rozwijającej się gminnej gospodarce odpadami komunalnymi, udział zmieszanych odpadów komunalnych powinien stopniowo maleć na rzecz frakcji zbieranych selektywnie. W 2013 r. odpady komunalne odebrano od 3 088 właścicieli nieruchomości w I kwartale, 3 225 w II kwartale, 3 511 w III kwartale i 3 514 w IV kwartale.

W kolejnej tabeli przedstawiono natomiast na wykresie zobrazowano szczegółowy wykaz odebranych bezpośrednio od właścicieli nieruchomości odpadów komunalnych w 2013 r.

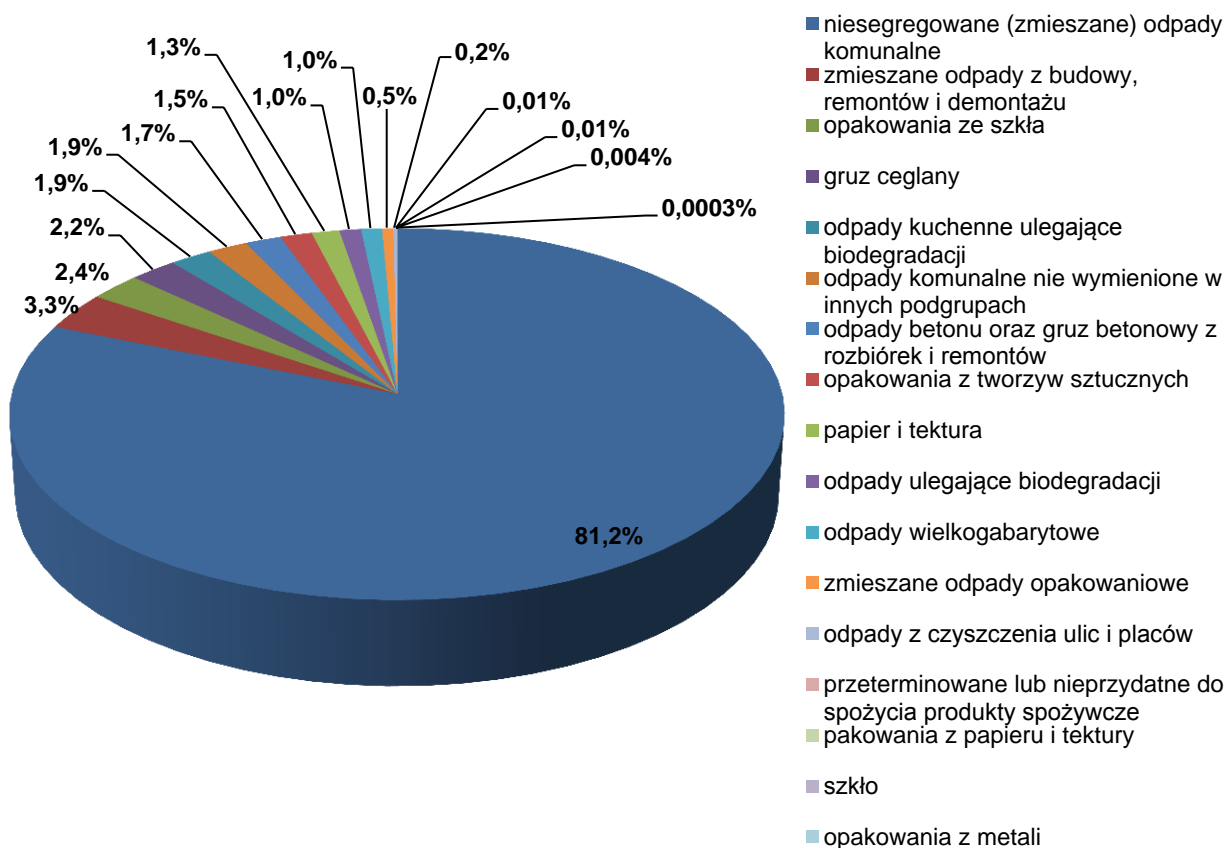
Tabela 15. Ilość odpadów komunalnych odebranych bezpośrednio od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie Kołobrzegu w 2013 r.

Rodzaj odpadu	Ilość odebranych odpadów (Mg)	Udział
niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	16 957,6	81,2 %
opakowania z papieru i tektury	1,2	0,01 %
opakowania z tworzyw sztucznych	308,5	1,5 %
opakowania ze szkła	505,3	2,4 %
opakowania z metali	0,1	0,0003 %
zmieszane odpady opakowaniowe	109,5	0,5 %
szkło	0,9	0,004 %

papier i tektura	267,5	1,3 %
odpady kuchenne ulegające biodegradacji	404,4	1,9 %
odpady wielkogabarytowe	201,3	1,0 %
przeterminowane lub nieprzydatne do spożycia produkty spożywcze	2,8	0,01 %
odpady ulegające biodegradacji	210,0	1,0 %
odpady z czyszczenia ulic i placów	33,8	0,2 %
odpady komunalne nie wymienione w innych podgrupach	388,1	1,9 %
odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	347,9	1,7 %
gruz ceglany	458,7	2,2 %
zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu	683,7	3,3 %
Łącznie	20 881,2	100,0 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi Gminy Miasta Kołobrzeg za rok 2013

Wykres 8. Ilość odpadów komunalnych odebranych bezpośrednio od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie Kołobrzegu w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi Gminy Miasta Kołobrzeg za rok 2013

Takie ilości odebranych odpadów komunalnych oraz odpowiedni sposób ich zagospodarowania pozwoliły osiągnąć Miastu Kołobrzeg wymagane ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poziomy ekologiczne w 2013 r:

- osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania: **0,0 %** (wymagane ≤ 50 %),
- osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami papieru, tworzyw sztucznych, szkła, metalu: **25,0 %** (wymagane ≥ 12 %).

- osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych: **87,0 %** (wymagane ≥ 36 %).

3.7.1. Miasto Kołobrzeg w regionalnym systemie gospodarowania odpadami komunalnymi

Regionem gospodarki odpadami komunalnymi jest określony w wojewódzkim planie gospodarki odpadami, obszar liczący co najmniej 150 000 mieszkańców. Regionalną instalacją do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) – jest zakład zagospodarowania odpadów o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez co najmniej 120 000 mieszkańców, spełniający wymagania najlepszej dostępnej techniki lub technologii oraz zapewniający termiczne przekształcanie odpadów lub:

- a) mechaniczno - biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielenie ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku,
- b) przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz wytwarzanie z nich produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, spełniającego wymagania określone w przepisach odrębnych,
- c) składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno - biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych o pojemności pozwalającej na przyjmowanie przez okres nie krótszy niż 15 lat odpadów w ilości nie mniejszej niż powstająca w instalacji do mechaniczno - biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.

Miasto Kołobrzeg wchodzi w skład Koszalińskiego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi województwa zachodniopomorskiego. Zasięg terytorialny regionu przedstawiono na kolejnej rycinie.

Ryc. 10. Koszaliński Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 - 2017
z perspektywą na lata 2018 – 2023

Według ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wszystkie odebrane z terenu gminy zmieszane odpady komunalne, odpady zielone oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczone do składowania mają być zagospodarowywane w RIPOKach wyznaczonych dla regionu, w którym znajduje się dana gmina.

Według uchwały Nr XXIX/404/13 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przyjęcia tekstu jednolitego Uchwały Nr XVI/219/12 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29 czerwca 2012 r. w sprawie wykonania Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023, dla Regionu koszalińskiego określono następujące instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych:

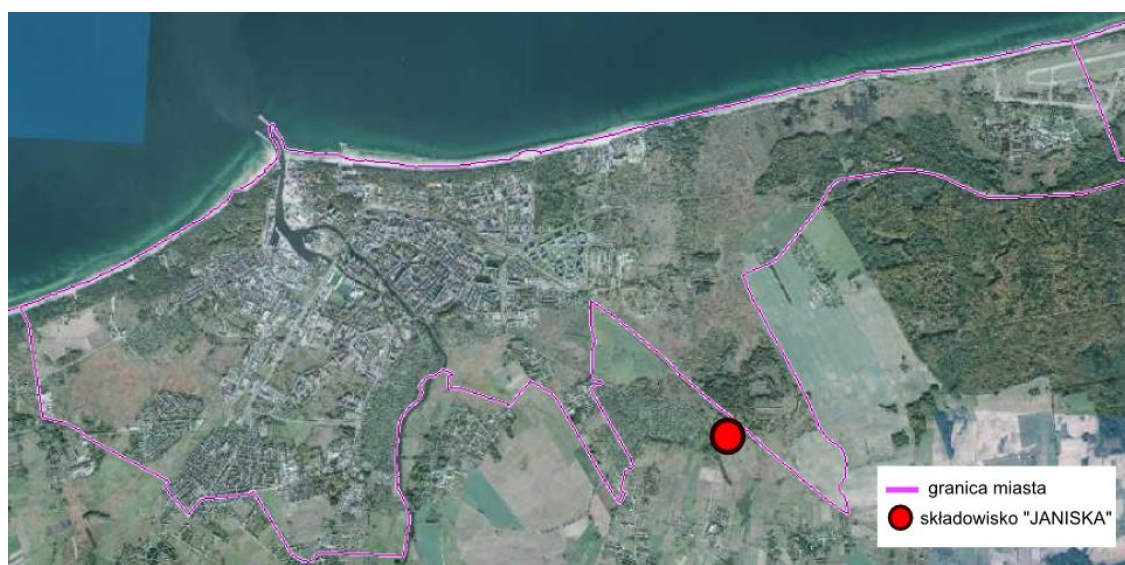
1. Istniejące regionalne instalacje:
  - a) instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych w Korzyścienku – zarządca Miejski Zakład Zieleni, Dróg i Ochrony Środowiska, Kołobrzeg Sp. z o. o.;
  - b) instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych w Sianowie - zarządca Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o., Koszalin;
  - c) składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Sianowie - zarządca Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o., Koszalin;
  - d) kompostownia odpadów ulegających biodegradacji w Sianowie - zarządca Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o., Koszalin.
2. Planowane regionalne instalacje:

- a) instalacja termicznego przekształcania odpadów komunalnych w Koszalinie - zarządca Gmina Miasto Koszalin;
  - b) kompostownia odpadów ulegających biodegradacji Gwiazdowo – zarządca Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Sławnie.
3. Istniejące instalacje zastępcze:
- a) składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Gwiazdowo – zarządca Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o., Sławno.
4. Planowane instalacje zastępcze:
- a) instalacja mechanicznego przetwarzania odpadów komunalnych Gwiazdowo – zarządca Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o., Sławno.

3.7.2. Składowisko odpadów

Gmina Miasto Kołobrzeg jest właścicielem natomiast MZZDiOŚ w Kołobrzegu zarządcą zrekultywowanego składowiska odpadów obojętnych i innych niż niebezpieczne „JANISKA”.

Obiekt ten położony jest około 1-1,5 km na południowy - wschód od Kołobrzegu w pobliżu osiedla Janiska. Od strony północnej i północno-wschodniej składowisko graniczy z pasem technicznym linii PKP relacji Kołobrzeg-Białogard, od strony wschodniej i południowej z terenami nieużytków, mokradłami, łąkami i polami a od zachodniej z terenami wysokiej zieleni, działkami pracowniczymi i zabudowaniami prywatnymi. Składowisko w całości zawiera się w granicach działki o numerze ewidencyjnym 264. Na kolejnej rycinie przedstawiono lokalizację obiektu.

Ryc. 11. Lokalizacja składowiska odpadów na tle miasta Kołobrzeg

źródło: opracowanie własne na podstawie mapy.geoportal.gov.pl

Powierzchnia całkowita składowiska w granicach ogrodzenia wynosi 7,29 ha. Wzdłuż południowo-zachodniej granicy składowiska, w odległości ok. 10-15 m od złoza odpadów,

przepływa Rzeką Stramniczką, stanowiąc odbiornik zarówno wód opadowych i gruntowych z obiektu. Część wgłębną składowiska stanowiło wyrobisko po eksploatacji złoża piaskowo-żwirowego.

Data rozpoczęcia eksploatacji składowiska to rok 1974. Zgoda na zamknięcie obiektu została wydana decyzją Wojewody Zachodniopomorskiego K-SR-Ś-5/6621/8/2003 z dnia 16.12.2003 r., natomiast decyzja o rekultywacji wydana została 16.03.2003 r.

Według danych zawartych w karcie obiektu na składowisku zdeponowano 483 225,32 Mg odpadów komunalnych.

Drenaż obiektu składa się z warstwy wodoprzepuszczalnej – żwir 15 cm, oraz warstwy uszczelniającej – 30 cm grunt mineralny nieprzepuszczalny. Gromadzenie odcieków odbywa się poprzez zbiornik retencyjny ziemny otwarty wyłożony płytami o pow. 50 x 4,3 m o pojemności 500 m³. Zewnętrzny system rowów stanowi rów o długości 33,5 m ze zbiornika retencyjnego do rzeki Stramniczki.

Na obiekcie prowadzony jest monitoring gazu składowiskowego (1 próba co pół roku), wód powierzchniowych (2 próby co pół roku), odcieków (2 próby co pół roku) oraz wód podziemnych (2 próby co pół roku).

IV. OCENA I ANALIZA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

4.1. RZEŻBA TERENU²

Teren miasta Kołobrzeg jest lokalnie dość zróżnicowany. Ze względu na istnienie pasmowo ukształtowanych stref terenu i ich charakterystyczne cechy wysokościowe można wyróżnić:

1. Strefa wybrzeża – dzieli się ona na dwie części. W jej skład wchodzi wał wydmy oddzielający Morze Bałtyckie od zachodniej części miasta. Pod względem wysokościowym obszar ten wyniesiony jest od 0 m n.p.m. osiągając najwyższą kumulację 10 m n.p.m. w formie dwu wzniesień wydmy szarej (obok Zespołu Szkół Morskich) oraz na terenie portu wojennego (10 m n.p.m.).
2. Ujście Parsęty – jest genetycznie związane z działalnością akumulacyjną rzeki Parsęty oraz antropogeniczną działalnością człowieka. Jest to podwójny stożek usypiskowy wyniesiony i zrównany do wysokości 1,5 - 2 m n.p.m. Obszar ten jest płaski i pokrywa się w przeważającej części z terenem portu Kołobrzeg.
3. Dolina Parsęty – zbudowana jest z piasków oraz mad związanych z działalnością rzeczną. Obejmuje dolinę Parsęty oraz Kanału Drzewnego Dużego i Małego wraz z Wyspą Solną. Teren położony bezpośrednio nad ciekami wodnymi jest wyniesiony średnio do wysokości 2 - 2,5 m n.p.m.
4. Dolina nadmorska (pradolina) – w znacznej części jest już wypełniona sztucznymi nasypami. W przeważającej części teren „pradoliny” wyniesiony jest do rzędnej 2-2,5m n.p.m. Najniżej położone obszary w części zabudowanej miasta osiągają zaledwie 1,25 – 2 m n.p.m. Są one miejscami podmokłe.

² opracowano na podstawie *Opracowania Ekofizjograficznego Miasta Kołobrzeg*

5. Równina jeziorna (zach. część miasta) - jest to fragment tzw. „Kołobrzeskich Błot” w tym części dawnego Jeziora Czarnego, jakie tu było w końcu XIX wieku. Teren ten jest wyniesiony średnio do wysokości 2,5 – 3 m n.p.m.
6. Wyniesienia osadów plejstoceńskich – są to rozmieszczone na terenie miasta niewielkie wyniesienia terenu pierwotnie służące do celów osadnictwa jeszcze we wczesnym średniowieczu. Można do tej strefy zaliczyć płaskie wysoczyzny morenowe oraz niewielkie wyniesienia wschodniej części miasta. Osiągają one wysokości od 5 m do 10 m n.p.m.
7. Pagóry morenowe koszalińskiej strefy marginalnej – są to tereny miasta zbudowane z glin zwałowych oraz piasków, żwirów i mułków wodnolodowcowych położone we wschodniej i południowo-wschodniej części miasta. Można tu wyróżnić tereny gwałtownie się wznoszące od poziomicy 4 – 5 m do 10 m n.p.m. w formie skarpy lub stromego zbocza. Pozostały teren to wyniesienia morenowe i pagórki rozmieszczone nieregularnie osiągające wysokość do 32,5 m n.p.m. Względna różnica wysokości dla tej części miasta osiąga 25 m, a spadki terenu są znaczne.
8. Sztuczne nasypy – stanowią je rozległe strefy intensywnej działalności człowieka, głównie w strefie starego miasta i części miasta zniszczonej w okresie II Wojny Światowej. Miąższość tych nasypów mineralnych wynosi 0,1 do 4,5 m. Tereny te osiągają wysokość do 7,5 m n.p.m. Średnie wysokości zawierają się w granicach od 3 do 5 m n.p.m.

4.1.1. Zagrożenia powierzchni ziemi

Zagrożeniami dla powierzchni ziemi mogą być procesy geodynamiczne czyli ruchy masowe ziemi, związane przede wszystkim z działaniem sił przyrody, takimi jak gwałtowne opady deszczu, intensywne topnienie śniegu, podnoszenie się poziomu wód gruntowych oraz wezbrania rzek.

Czynnikiem degradującym powierzchnię ziemi na terenie Gminy może być niekontrolowana eksploatacja kopalni, bez zezwolenia właściwych organów administracji. Eksploatacja taka prowadzona jest bez rozpoznania geologicznego złóż i planów rekultywacji powstałych wyrobisk. Może to doprowadzić do nieuzasadnionej dewastacji terenów i obniżenia walorów środowiska przyrodniczego.

Przekształcenia powierzchni ziemi mają również miejsce podczas zabiegów agrotechnicznych związanych z uprawą ziemi.

Również wszelkiego rodzaju zadania inwestycyjne typu: budowa nowych nieruchomości, budowa sieci wod.-kan., sieci gazowej i ciepłowniczej oraz budowa dróg, przebudowa skrzyżowań, modernizacje ulic będą oddziaływać na powierzchnię ziemi w fazie realizacji. W trakcie prac ziemnych będą występować krótkotrwałe ale w pełni odwracalne oddziaływania polegające na okresowych zmianach ukształtowania terenu, naruszaniu warstw ziemnych. Przekształcenie powierzchni ziemi następować będzie wyłącznie w zakresie związanym z realizacją takich inwestycji.

4.2. BUDOWA GEOLOGICZNA³

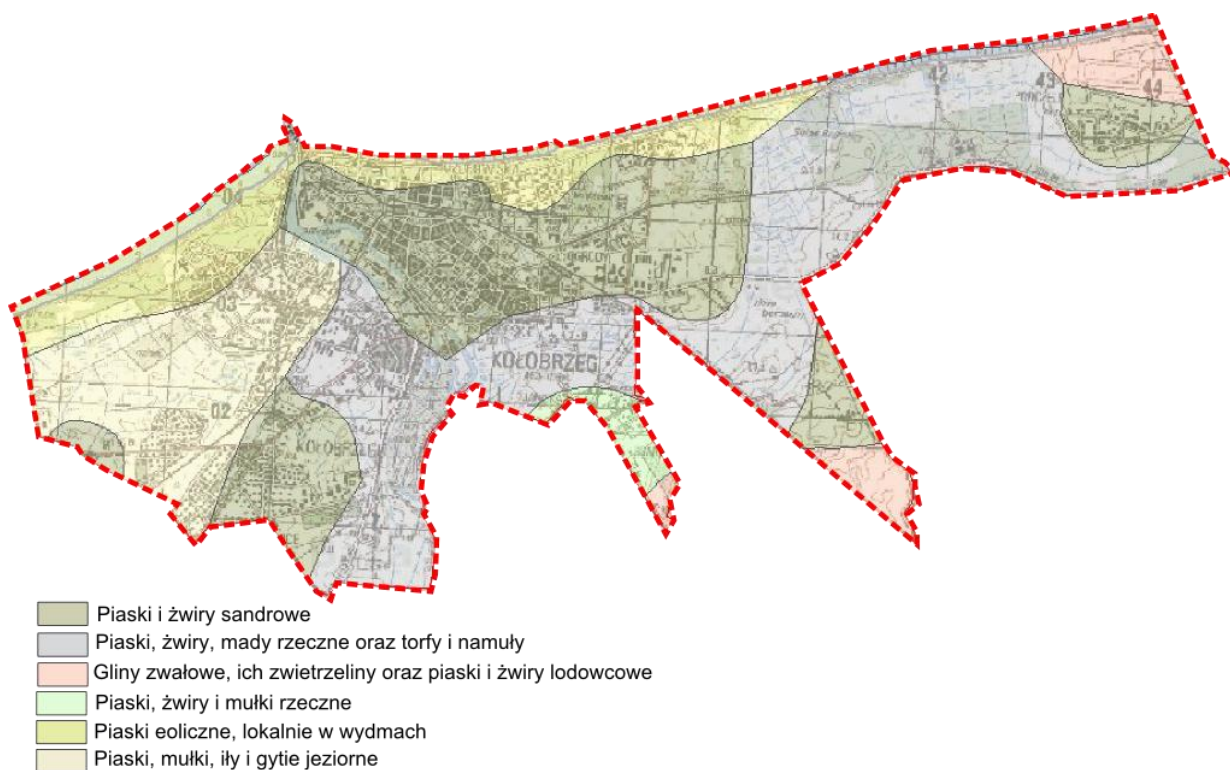
Całość obszaru miasta ukształtowała się pod wpływem zlodowaceń oraz procesów plejstoceńskich i holoceniowych. Szczególną rolę w tych procesach miała działalność Morza Bałtyckiego, rzeki Parsęty i wiatrów nadmorskich. W pierwszym okresie teren miasta był egzarowany przez Łądolód Skandynawski, zaś po jego ustąpieniu pozostały osady czwartorzędowe o miąższości max 40 - 50m. Po ukształtowaniu się strefy brzegowej południowego Bałtyku w rejonie ujścia rzeki Parsęty wybrzeże kołobrzесьkie było surowe i nie przekształcone przez działalność wód morskich, rzecznych oraz wiatrów. Ujście rzeki Parsęty miało początkowo charakter lejkowaty. Rzeka Parsęta dopiero w późniejszym okresie zaczęła usypywać rodzaj delty, co w efekcie doprowadziło do utworzenia systemu obniżen dolinnych rzeki Parsęty i tzw. doliny nadmorskiej. Przy współdziałaniu wód powierzchniowych w holocenie głównie w zagłębieniach terenowych zaczęły powstawać utwory organiczne, głównie torfy. Materiał ten wypełnił lokalne zagłębienia wytopiskowe oraz dolinę nadmorską. W dolinie Parsęty zaczęły być deponowane torfy i piaski rzeczne, zaś w strefie brzegowej eoliczne piaski morskie. Miąższość tych osadów wynosi od 1,0 do 5,0 m. Wyjątkowo w niektórych miejscach spąg osadów holoceniowych sięga 8 m. W obrębie zabudowy miejskiej, zwłaszcza na terenie starego miasta występują znaczne warstwy nasypów ziemno-gruzowych. Powstały one w wyniku wielu stuleci antropogenicznej działalności człowieka. Miąższość tych sztucznych nasypów na obszarze miasta wynosi od 0,1 do 4,5 m. Dotyczy to w szczególności śródmieścia i portu.

Budowa geologiczna miasta jest silnie zróżnicowana. Miasto Kołobrzeg znajduje się po wschodniej stronie antykliny Kołobrzegu. Jądro antykliny sięgając warstw czwartorzędowych odsłania jurę dolną i środkową. Przy głębokości 25-50 m p.p.m. są to piaski i piaskowce z wkładami mułowców, ilów, sydereytów i węgla. Na wschodnim skrzydle stwierdzono występowanie osadów morskich, jury środkowej. Są to piaskowce chlorytowe, mułowce, ilowce z sydereytami oraz zlepieńce. Tereny Bagicza i Podczela to rejon występowania osadów wapienno-marglistych jury górnej. Utwory starsze od czwartorzędowych zalegają bardzo blisko powierzchni ziemi. Cały obszar jest pocięty uskoki. Powyżej tego poziomu są już tylko kompleksy glin zwałowych, osadów zastoiskowych, głównie ilów oraz piasków i żwirów pochodzenia wodno-lodowcowego. Są to osady pochodzenia plejstoceńskiego. Najpłytsze są osady holocenu, o miąższości do 7 – 8 m.

Na kolejnej rycinie przedstawiono rozmieszczenie poszczególnych utworów czwartorzędowych na terenie Miasta Kołobrzeg.

³ opracowano na podstawie *Opracowania Ekofizjograficznego Miasta Kołobrzeg*

Ryc. 12. Osady czwartorzędowe na terenie Miasta Kołobrzeg

źródło: opracowanie własne na podstawie bazagis.pgi.gov.pl

4.2.1. Surowce mineralne

Surowcami mineralnymi występującymi na terenie miasta Kołobrzeg są liczne i wydajne źródła solankowe oraz obfite złoża borowiny. Wody mineralne ujmowane w Kołobrzegu zalicza się do wód chlorkowo-sodowo-bromkowo-jodkowych z domieszką jonów wodorowęglowych, borowych i żelazistych.

Złoże Kołobrzeg II posiada eksploatacyjne zasoby bilansowe wód mineralnych w ilość 98,52 m³/h. Roczny pobór wody wynosi około 15 000 m³. W złożu występują wody lecznicze zmineralizowane (mineralizacja >1 g/dm³).

Złoże borowiny „Mirocice” położone jest przy drodze Kołobrzeg - Koszalin. Dysponentem złoża jest Uzdrowisko Kołobrzeg Sp. z o.o. Zasoby złoża są duże. Jego eksploatacja jest przewidziana na ponad 150 lat. Złoże składa się z dwóch pól: Kołobrzeg I i II. Eksploatacja prowadzona jest na złożu południowym. Powierzchnia przeznaczona pod eksploatację wynosi 50 ha, a zasoby bilansowe wynoszą 1 364 000 m³. Miąższość borowiny wynosi do 5 m. Pole Kołobrzeg II posiada zasoby bilansowe w ilości 1 508 000 m³.

Z informacji z Państwowego Instytutu Geologicznego dotyczących Rejestru Obszarów Górniczych wynika, iż aktualnie na obszarze miasta znajdują się 2 obszary górnicze.

Obszar górniczy Kołobrzeg II (złoża wód mineralnych) zajmuje powierzchnię 70 081 132 m² (7 008,1 ha). Obszar ustanowiony został przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego decyzją WOŚ.III.7422.34.WP z dnia 23.10.2012 r.

Obszar górniczy Mirocice (złoża torfu) zajmuje powierzchnię 505 641 m² (50,6 ha). Obszar ustanowiony został przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego decyzją

- Poziom próchniczny o ciemnym zabarwieniu posiada dość dużą miąższość (30 - 35 cm).
3. Kompleksy gleb bagiennych i bagiennie - torfowe zajmują znaczną powierzchnie i występują głównie w pradolinie przymorskiej i na terenie przymorskiej niziny aluwialnej. Są to gleby nadmiernie zawilgocone, niekiedy murszowate. Użytkowane były jako łąki i pastwiska. Obecnie najczęściej są zabagnione, porośnięte trzcinami i zakrzaczone i występują jako nieużytki na ogół trudnodostępne. Gleby bagiennie - torfowe wykształcone z torfowisk niskich występują na złożu borowiny „Mirocice”.
  4. W dolinie rzeki Parsęty i Kanału Drzewnego występują mady i namuły rzeczne. Są to mady lekkie, średnie i ciężkie oglejone. Użytkowane są w sposób naturalny jako łąki i pastwiska.

4.3.2. Fizyczna i chemiczna degradacja gleb

Gleby narażone są na degradację w związku z rozwojem rolnictwa i sieci osadniczej. Ulegają one zarówno degradacji chemicznej, jak i fizycznej. Stan i jakość gleb są uzależnione od kompleksowego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych.

Do obszarów problemowych związanych z ochroną gleb na terenie miasta Kołobrzeg można zaliczyć:

- obszary użytkowane rolniczo,
- obszary zajmowane pod zabudowę,
- obszary narażone na oddziaływanie odcinków dróg o dużym natężeniu ruchu,
- obszary związane z eksploatacją złóż kopalin.

Naturalna odporność gleb na chemiczne czynniki niszczące związana jest ściśle z typem gleb. Gleby posiadają tzw. właściwości buforowe czyli zdolność gleb do przeciwstawiania się zmianie odczynu, a tym samym posiadają odporność na antropogeniczne czynniki. Głównym czynnikiem odpowiadającym za zdolności buforowe badanych gleb jest zawartość materii organicznej i węglanów. Najmniejszą odporność na tego typu zagrożenia wykazują gleby luźne i słabo gliniaste, ubogie w składniki pokarmowe, a więc głównie gleby bielcowe. Gleby brunatne, zasobne w składniki pokarmowe i wodę, są odporne na zagrożenia chemiczne.

Działania antropogeniczne powodują przechodzenie związków biogenych i innych zanieczyszczeń bezpośrednio do gleby, wód podziemnych i powierzchniowych. Do zwiększenia degradacji przyczyniają się także rzeźba terenu oraz warunki atmosferyczne.

Jednym z głównych czynników zmian w strukturze chemicznej gleb jest rolnicze użytkowanie, które może powodować nadmierne przechodzenie składników pokarmowych, takich jak fosfor, potas i magnez, a tym samym powodować powstawanie braków w zawartości składników przyswajalnych (dostępnych dla roślin) w glebie. Natomiast przedostawanie się fosforu i azotu do wód powierzchniowych może powodować ich eutrofizację. Niewłaściwe używanie nawozów naturalnych i mineralnych może spowodować poważne straty w środowisku.

W przypadku rolnictwa erozja i degradacja gleb najczęściej powiązana jest z niewłaściwym nawożeniem mineralnym i organicznym, nieprawidłową uprawą, likwidacją zakrzaczeń i zadrzewień śródpolnych.

Dla gleb miasta Kołobrzeg problemem są również zanieczyszczenia pyłowe, których źródłem jest głównie rozwijający się transport drogowy. Z komunikacją samochodową

związane są takie zanieczyszczenia jak: substancje ropopochodne, metale ciężkie, związki azotu, węglowodory i inne, takie jak sól stosowana w czasie zimy, detergenty, itp. Zanieczyszczenia te występują w pasach przyległych do dróg powodując lokalne zanieczyszczenia gruntu, a w przypadku gruntów podatnych na infiltrację, również środowiska wodnego. Zanieczyszczenia mogą spływać z powierzchni dróg do rowów i dalej do rzek.

Z terenów utwardzonych często odprowadzane są do ziemi wody opadowe i roztopowe. Mogą być wprowadzane do odbiorników wówczas kiedy spełniają następujące parametry: zawiesina ogólna – 100 mg/l, substancje ropopochodne – 15 mg/l. Urządzeniami do oczyszczania wód opadowych i roztopowych powinny być jednak separatory i inne filtry oraz osadniki.

Najważniejszymi zabiegami, które mogą ograniczyć degradację fizyczną gleb są przede wszystkim:

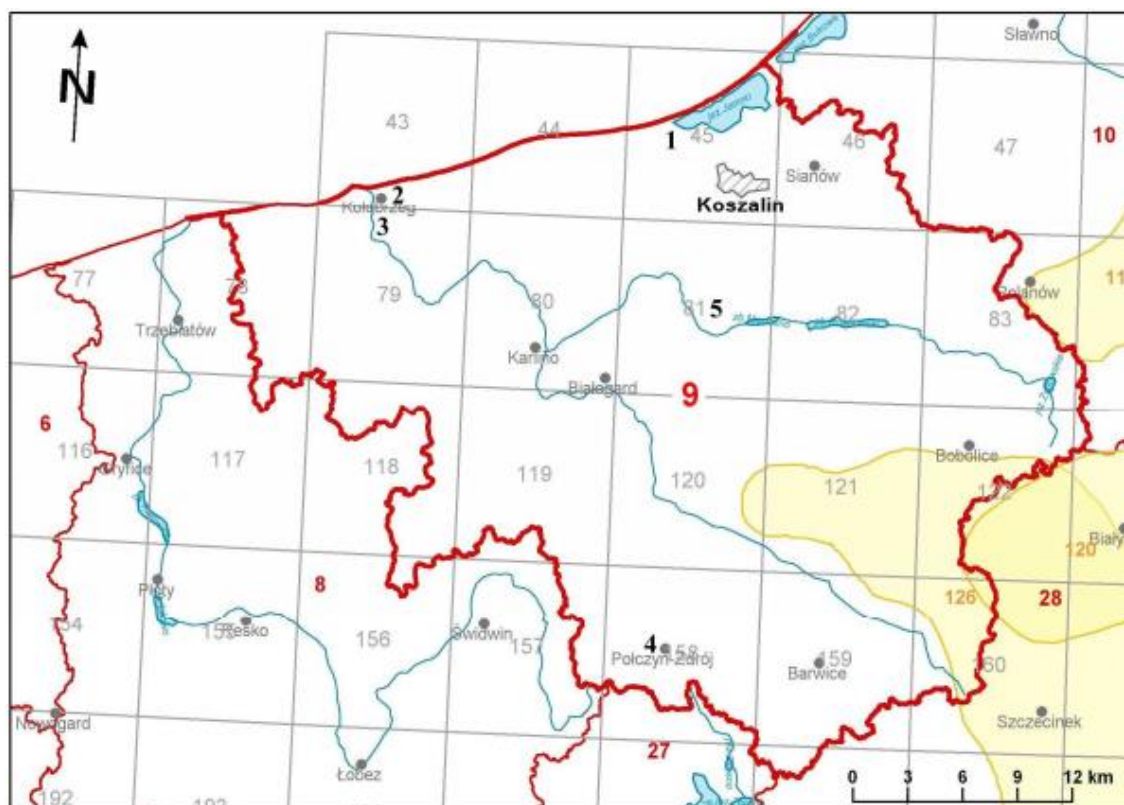
- ograniczenie przeznaczania gleb na cele nierolnicze i nieleśne,
- zapobieganie procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej lub leśnej oraz w drzewostanach powstającym wskutek działalności nierolniczej lub nieleśnej,
- zachowanie torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych, odpowiednia melioracja (zarówno odwodnienia, jak i nawodnienia),
- przywracanie i poprawianie wartości użytkowej gruntom.

Do najważniejszych elementów, które należy analizować, aby zapewnić właściwą chemiczną jakość gleb zaliczyć trzeba:

- właściwe jakościowo i ilościowo zużycie środków ochrony roślin,
- właściwe jakościowo i ilościowo zużycie nawozów mineralnych,
- właściwe lokalizowanie pól uprawnych w stosunku do wód powierzchniowych,
- właściwą gospodarkę wodno – ściekową.

4.4. WODY PODZIEMNE

Miasto Kołobrzeg położone jest na Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 9. Powierzchnia tego obszaru wynosi 4 073,15 km² i obejmują swoim zasięgiem terytorialnym powiaty koszaliński, kołobrzeski, świdwiński, szczecinecki oraz gryficki. W czwartorzędzie występuje tu jeden lub dwa poziomy wodonośne. Na brzegach morskich możliwe lokalne zasolenie. W części północnej, oprócz pietra czwartorzędowego, lokalnie występuje piętro trzeciorzędowe – miocen, a w środkowej i południowej - miocen i oligocen, w którym wody słodkie lub zasolone występują niekiedy w łączności hydraulicznej z wodami pietra czwartorzędowego. Wody w jurze występują w szczelinowych utworach węglanowych (jura górna) lub w piaskach i piaskowcach (jura górna i środkowa) jako wody porowe i szczelinowe. Lokalnie wody pietra jurajskiego występują w łączności z dolnym poziomem czwartorzędowym. Wykorzystane zasobów wody tej JCWPd szacuje się na 7,6 %. Cechą szczególną tego obszaru jest występowanie zagrożenia zasolenia ascensyjnego wód w północnej części JCWPd (w okolicach miasta Kołobrzeg). Zasięg terytorialny JCWPd nr 9 przedstawiono na kolejnej rycinie.

Ryc. 14. Zasięg terytorialny JCWPd nr 9

Źródło: www.psh.gov.pl

Państwowy Instytut Geologiczny wydzielił obszar o pow. 9,2 km², obejmujący miasto Kołobrzeg, który charakteryzuje się: występowaniem solanek, wód słonych i słonawych w utworach czwartorzędowych i jurajskich, a pozbawiony jest użytkowego poziomu wodonośnego.

Warstwę wodonośną stanowią fluwioglacjalne osady piaszczysto-żwirowe, występujące średnio na głębokości 5 - 10 m p.p.m., prowadzące wody zasolone. Wody podziemne w rejonie Kołobrzegu występują w utworach poziomu dolno i środkowo jurajskiego oraz nadległego czwartorzędowego. Wody tego poziomu są zasolone poprzez ascezyjny dopływ wód z poziomu jurajskiego. Dlatego nie są to wody pitne, lecz mineralne eksploatowane do celów leczniczych. Skład chemiczny wód jest zróżnicowany w zależności od głębokości ich występowania. W rejonie Kołobrzegu solanki występują w głębszych otworach balneologicznych, ujmujących poziom jurajski i w źródłach na terenie miasta. Wody słone ujmowane są w nadległych utworach czwartorzędowych, gdzie docierają i rozcieńczają solanki słodkie wody opadowe.

4.4.1. Jakość wód podziemnych

Monitoring jakości wód podziemnych jest częścią Państwowego Monitoringu Środowiska, koordynowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ). Badania prowadzone są w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd), w tym w częściach uznanych za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów narażonych na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego.

Badania wykonywane są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Wykonawcą badań oraz oceny stanu wód w zakresie elementów fizykochemicznych oraz ilościowych jest Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

Monitoring diagnostyczny prowadzony jest raz na trzy lata i dotyczy wszystkich jednolitych części wód podziemnych wydzielonych na terenie kraju (161). Monitoring operacyjny prowadzony jest co roku, z wyłączeniem roku w którym wykonywany jest monitoring diagnostyczny i obejmuje JCWPd o statusie wód zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu chemicznego i/lub ilościowego wód podziemnych, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów OSN.

Ostatnie badania wód podziemnych na terenie miasta Kołobrzeg wykonane zostały przez PIG-PIB w roku 2012 r. W ich wyniku stwierdzono, iż w punkcie pomiarowo – kontrolnym zlokalizowanym w Kołobrzegu występują wody klasy III (zadowolająca jakość) reprezentującej dobry stan chemiczny. Stan chemiczny jak i ilościowy wód podziemnych całej JCWPd nr 9 w 2012 r. określony został jako dobry.

Sieć lokalna – monitoring zrehabilitowanego składowiska odpadów „Janiska”

W 2013 r. na zlecenie Miejskiego Zakładu Zieleni, Dróg i Ochrony Środowiska Sp. z o.o. z siedzibą w Kołobrzegu (zarządzającego składowiskiem), wykonano badania w ramach monitoringu składowiska w Janiskach. Przedmiotowe badania zostały wykonane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U z 2013 r. poz. 523).

Ocena wyników badań wód podziemnych i odciekowych wykonana została przez WIOS w Szczecinie.

W wodach podziemnych badanych w 4 piezometrach: 1 na napływie (P1) oraz 3 na odpływie (P2, P3 i P4) średnie stężenia większości wskaźników kształtowały się na poziomie I klasy (wody bardzo dobrej jakości) i II klasy (wody dobrej jakości) i były charakterystyczne dla wód o dobrym stanie chemicznym. Podwyższone zawartości wskaźników odpowiadające V klasie (wody złej jakości) i charakterystyczne dla wód o słabym stanie chemicznym stwierdzono w przypadku ogólnego węgla organicznego (P1, P2, P4) oraz przewodności elektrolitycznej właściwej (P4).

W wodach odciekowych badanych w zbiorniku odcieków na wylocie średnie stężenia większości wskaźników kształtowały się poniżej dopuszczalnych wartości zanieczyszczeń określonych dla ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi. Przekroczenie wartości progowych odnotowano jedynie w przypadku ogólnego węgla organicznego.

4.4.1.1. Jakość wód ujmowanych i przeznaczonych do zaopatrzenia mieszkańców do celów bytowych

Mieszkańcy miasta Kołobrzeg zaopatrywani są w wodę z jednego wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w wodę, z ujęciem wody w Bogucinie i Rościęcinie, którego właścicielem są Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Kołobrzegu.

Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Kołobrzegu prowadziła badania wody z tego wodociągu w latach 2012 - 2014 w ramach monitoringu kontrolnego i przeglądowego zgodnie z harmonogramami poboru próbek wody. W roku 2012 i 2013 nie

kwestionowano prób wody pobieranych na ujęciu wody w Rościęcinie oraz Bogucinie oraz z punktów stałych zlokalizowanych na terenie miasta Kołobrzeg. W roku 2014 stwierdzono w jednej próbie pobranej z punktu na terenie miasta przekroczenie mętności. Wyniku powtórnego nie kwestionowano. Jakość wody dostarczanej przez przedsiębiorstwo MWiK w Kołobrzegu oceniana jest jako przydatna do spożycia.

4.4.2. Źródła przeobrażeń wód podziemnych

Wody podziemne, podobnie jak wody powierzchniowe, stale podlegają antropopresji. Mogą być narażone na różnego rodzaju czynniki degradujące, wpływające na ich jakość i zasobność. Największym zagrożeniem dla wód podziemnych miasta Kołobrzeg jest to, iż w strefie przymorskiej istnieje możliwość wystąpienia ingresji wód morskich przy nadmiernej eksploatacji użytkowego poziomu wodonośnego. Stopień zagrożenia wód podziemnych zależy przede wszystkim od:

- stopnia ich izolacji utworami słabo przepuszczalnymi,
- powierzchni terenu,
- obecności ognisk zanieczyszczeń,
- bezpośredniego sąsiedztwa w niżej położonych osadach wód zmineralizowanych.

Wśród potencjalnych i rzeczywistych źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych występujących na terenie miasta można wyliczyć:

- komunalne: „dzikie wysypiska”, zrzut ścieków, nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe,
- transportowe: stacje paliw, szlaki komunikacyjne, obszary magazynowo – składowe,
- rolnicze: nawozy, pestycydy i środki ochrony roślin, składowanie obornika bez płyt obornikowych, stosowanie gnojowicy na polach uprawnych,
- atmosferyczne: związane z emisją zanieczyszczeń do atmosfery i ich opadem.

4.5. WODY POWIERZCHNIOWE

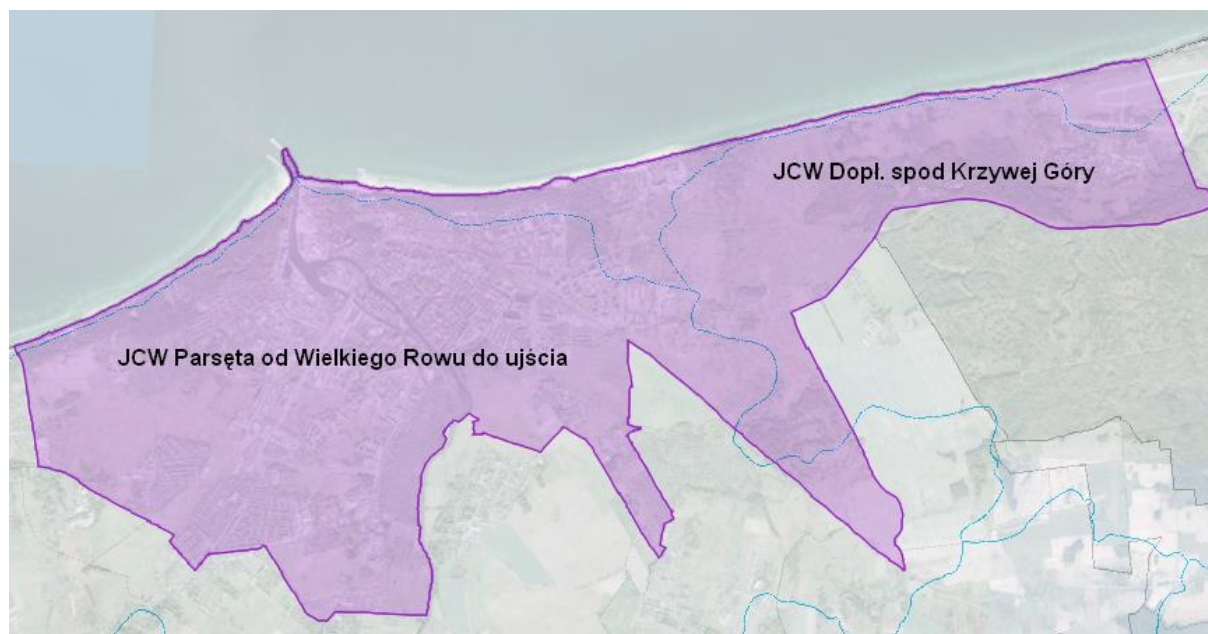
4.5.1. Cieki i zbiorniki wodne

Teren miasta Kołobrzeg położony jest na obszarze dwóch jednolitych częściach wód powierzchniowych (JCWP):

- JCWP Parsęta od Wielkiego Rowu do ujścia (centralna część miasta),
- JCWP Dopływ spod Krzywej Góry (wschodnia część miasta).

Na kolejnej rycinie przedstawiono położenie Kołobrzegu na tle jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP).

Ryc. 15. Jednolite Części Wód Powierzchniowych na terenie miasta Kołobrzeg

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoportal.kzgw.gov.pl

Kołobrzeg pod względem hydrograficznym ulokowany jest w zlewni rzeki Parsęty. Przez miasto rzeka ta przepływa dwoma głównymi ramionami. Węzeł wodny Kołobrzegu składa się z następujących elementów, są to: rzeka Parsęta, rzeka Stramniczka, kanał Drzewny Duży, Kanał Drzewny Mały, Młynówka, Kanał Ulgi. Rzeka Parsęta (od początku Kanału Drzewnego Dużego) płynie środkową częścią doliny o szerokości od 1 000 m do 400 m w rejonie Budzistowa. Tam szerokość doliny gwałtownie się zmniejsza, a od Młynówki osiąga tylko ok. 100 m. Tu zaczyna się skanalizowany odcinek rzeki ciągnący się do samego ujścia w morze. Spadek rzeki wynosi 0,25 %, szerokość dna rzeki osiąga już tylko 28 - 40 m w sąsiedztwie mostu ul. Kamiennej. Skarpy koryta są w wielu miejscach pionowe i poobrywane. Woda rzeki niesie dość duże ilości rumowiska, które jest odkładane na odcinku miejskim i portowym rzeki. Głębokość rzeki wynosi od 1,2 do 1,8 m. Na odcinku miejskim dno posiada spadek 0,2 %, szerokość koryta wynosi od 36 do 60 m. Głębokość rzeki osiąga 4,0 m. Całość brzegu rzeki jest ubezpieczona murami oporowymi i ściankami szczelnymi z obrzeżem betonowym. Poniżej ostatniego mostu głębokość rzeki wzrasta do 7-8 m na odcinku portowym.

Około 2 km od mostu przy ul. Kamiennej ma swój początek kanał Drzewny Duży. Dopływ wody do niego odbywa się poprzez betonową zastawkę (dwudzielna zasuwą z wyłączeniem śrubowym 2 x 1,50 m). Odcinek górny posiada szerokość 4 m w dnie, spadek 1,0 %, głębokość 1,7 m. Osiąga on szerokość 10m przy odnodze kanału Drzewnego Małego, zaś w świetle mostu przy ul. Młyńskiej 15 m. Skarpy są ubezpieczone kamienno-ceglanymi murami oporowymi. Spadek kanału Drzewnego Dużego na odcinku miejskim wynosi 0,9 %. Od kanału Drzewnego Dużego odchodzi kanał Drzewny Mały odprowadzający wody do Rzeki Parsęty. Długość kanału Drzewnego Dużego wynosi 3 350 m, zaś Drzewnego Małego 500 m. Szerokość kanału wynosi 10-13 m. Kanał ten przy niskich i średnich stanach prowadzi wodę z rzeki Parsęty i zasila kanał Drzewny Duży, zaś przy stanach wysokich wód brzegowych woda zmienia kierunek i płynie do rzeki.

Uzupełnieniem systemu jest kanał Młynówka, będący odnogą odprowadzającą wodę z rzeki Parsęty poprzez rzekę Stramniczkę z powrotem do rzeki. W ciągu tego kanału płynie

rzeka Stramniczka, odprowadzająca wody z południowo-wschodniej części miasta. Ma ona szerokość 5 - 6 m.

Kołobrzeg położony jest w strefie otwartego Bałtyku w bliskim sąsiedztwie Głębi Bornholmskiej, między Ławicą Odrzańską i Słupską. Linia brzegowa przebiega w kierunku WSW na ENE. Brzeg morza w okolicach Kołobrzegu narażony jest na wiatry z NE.

4.5.2. Systemy melioracyjne i urządzenia wodne

Według danych przekazanych przez Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych (ZZMiUW) w Szczecinie jednostka ta posiada na terenie miasta 0,288 km rowów melioracyjnych, które odwadniają 1 ha gruntów (obręby nr 11, 17, 18). Natomiast Gmina Miasto Kołobrzeg zarządza około 25 km rowów melioracyjnych.

ZZMiUW posiada na terenie miasta Kołobrzeg 36 urządzeń wodnych w tym m.in. mosty, przelewy, przystań kajakową, wyloty z kanalizacji deszczowej, przepusty czy zastawki.

4.5.3. Zagrożenie powodzią

Kraje członkowskie UE wskutek wprowadzenia Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23.10.2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (tzw. Dyrektywa Powodziowa) zobowiązane są do:

- opracowania wstępnej oceny ryzyka powodziowego (do dnia 22.12.2011 r.),
- opracowania map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego (do dnia 22.12.2013 r.),
- opracowania planów zarządzania ryzykiem powodziowym (do dnia 22.12.2015 r.).

Część obszaru miasta Kołobrzeg głównie położona wzdłuż Parsęty i jej dopływów wskutek przeprowadzenia wstępnej oceny ryzyka powodziowego zaklasyfikowano do obszarów, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi jest prawdopodobne.

Obszary zagrożone wystąpieniem powodzi na terenie miasta Kołobrzeg przedstawiono na kolejnej rycinie.

Ryc. 16. Obszary zagrożone podtopieniami na terenie miasta Kołobrzeg

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy.isok.gov.pl

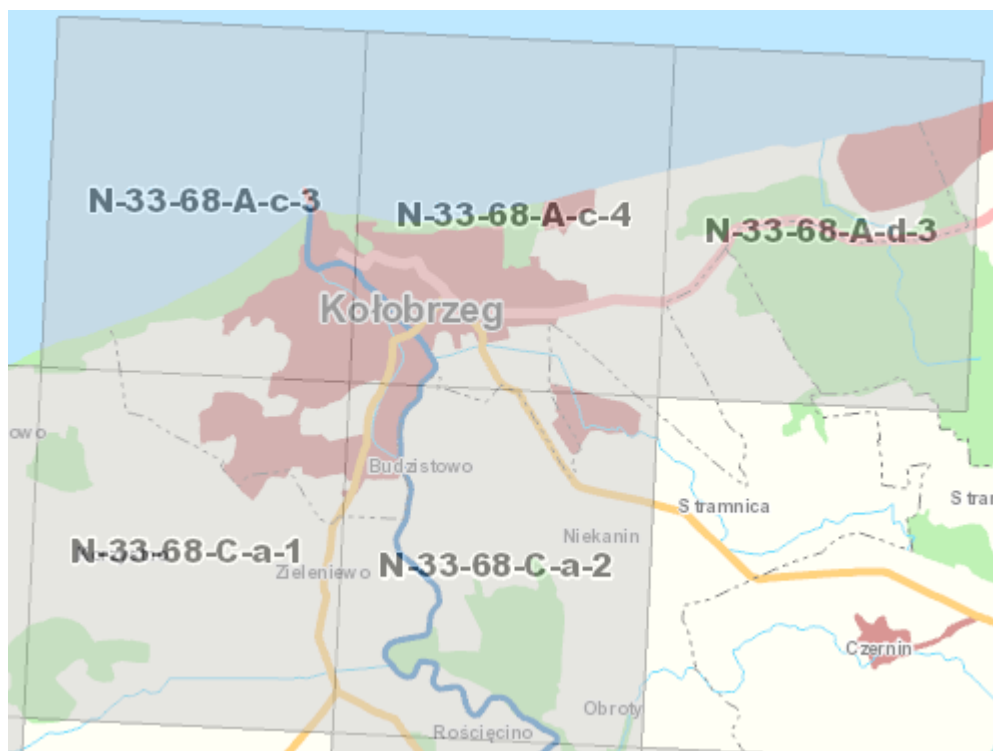
Dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, określonych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego, sporządza się mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego. Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawia się w szczególności:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na co najmniej 500 lat lub istnieje możliwość wystąpienia zdarzenia ekstremalnego,
- obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
- obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat.

Natomiast na mapach ryzyka powodziowego, wykonywanych z uwzględnieniem wszystkich powyższych obszarów, zaznacza się:

- szacunkową liczbę mieszkańców, którzy mogą być dotknięci powodzią,
- rodzaje działalności gospodarczej wykonywanej na przedmiotowych obszarach,
- obecność instalacji mogących, w razie wystąpienia powodzi, spowodować przypadkowe znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości;
- występowanie:
  - ujęć wody, stref ochronnych ujęć wody lub obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych,
  - kąpielisk,
  - obszarów Natura 2000, parków narodowych, rezerwatów przyrody.

Na kolejnej rycinie przedstawione są arkusze map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego opracowane dla obszaru miasta Kołobrzeg.

Ryc. 17. Zasięg arkuszy map zagrożenia powodziowego na terenie miasta Kołobrzeg

Źródło: mapy.isok.gov.pl

Według danych przekazanych przez ZZMiUW w Szczecinie na terenie miasta znajduje się 4,625 km wałów przeciwpowodziowych chroniących łączny obszar o powierzchni 103,9 ha. ZZMiUW określił, iż na terenie miasta Kołobrzeg zagrożenie powodziowe jest bardzo duże spowodowane głównie cofką od morza.

W kolejnej tabeli przedstawiono charakterystykę wałów powodziowych zlokalizowanych na terenie miasta (będących we władaniu ZZMiUW).

Tabela 16. Wały przeciwpowodziowe na terenie miasta Kołobrzeg

Lokalizacja wału	Kilometr rzeki	Brzeg	Długość wału [km]	Powierzchnia chroniona [ha]
na rzece Parsęta (linia wału nie pokrywa się z osią rzeki)	3+000 – 5+500	lewy	2,595	50,0
na rzece Kanał Drzewny	0+520 – 0+840	prawy	0,320	53,9
	1+590 – 3+300	prawy	1,710	

źródło: ZZMiUW w Szczecinie

4.5.4. Monitoring wód powierzchniowych

Obecnie zakres i częstotliwość wykonywanych badań wód powierzchniowych opiera się na następujących rozporządzeniach:

- rozporządzenie Min. Środowiska z dn. 09.11.2011 r., w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jakości jednolitych wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 257, poz. 1545),

- rozporządzenie Min. Zdrowia z dn. 08.04.2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2011 r. Nr 86, poz. 478).

Wody rzeczne

Ostatnie badanie jakości wód powierzchniowych rzecznych na terenie miasta Kołobrzeg WIOŚ w Szczecinie przeprowadził w 2012 r. na obszarze JCWP Parsęta od Wielkiego Rowu do ujścia. Punkt pomiarowy zlokalizowany był na Parsęcie w miejscu jej ujścia do morza. W wyniku przeprowadzonych badań potencjał elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych określono jako dobry. Ogólny potencjał ekologiczny określony został jako dobry i powyżej dobrego. Dla stanu chemicznego odnotowano jednak przekroczenia stężeń średniorocznych i maksymalnych w związku z czym ogólny stan jednolitej części wód określono jako zły.

Wody przybrzeżne

Do granicy miasta Kołobrzeg przylega jednolita część wód przybrzeżnych Sarbinowo - Dziwna (PLCWIIIWB8). Wody tej JCWP wyznaczone zostały jako silnie zmienione. W 2013 r. WIOŚ w Szczecinie przeprowadził badania w ramach monitoringu operacyjnego tej JCWP w trzech punktach pomiarowo-kontrolnych:

- nr 3 (kod PL02S0104_0448) – na wysokości Rewala,
- nr 4 (kod PL02S0104_0449) – na wysokości Mrzeżyna,
- nr 5 (kod PL02S0104_0450) – na wysokości Kołobrzegu.

Na podstawie badań przeprowadzonych w 2013 roku potencjał ekologiczny JCWP zaklasyfikowany został jako zły (V klasa), w wyniku czego stan wód w JCWP także oceniono jako zły.

Ocena elementów biologicznych została przeprowadzona w oparciu o wyniki badań chlorofilu „a”, fitoplanktonu i makrozoobentosu. Potencjał elementów biologicznych JCWP, będący wynikiem oceny poszczególnych wskaźników oceniono jako zły. W wyniku przeglądu warunków hydromorfologicznych, ze względu na umacniane brzegi i zabezpieczenia przed erozją morską, JCWP wyznaczona została jako silnie zmieniona. Ocenie zatem podlegał potencjał elementów hydromorfologicznych JCWP, który oceniono jako dobry. Potencjał elementów fizykochemicznych JCWP został oceniony jako poniżej dobrego. Na niską ocenę potencjału wód JCWP miały wyniki badań przezroczystości wód (widzialność krążka Secchiego) oraz zbyt wysokie stężenia substancji biogennych (azotu ogólnego, azotanowego i mineralnego, fosforu ogólnego i fosforanów). Analiza wyników badań wskazuje, że najbardziej charakterystyczne zmiany dotyczą eutrofizacji wód przybrzeżnych. Ocena stanu chemicznego JCWP przeprowadzona została na podstawie wyników badań wskaźników stanu chemicznego wykonanych w ramach monitoringu diagnostycznego w 2012 roku, gdzie przeprowadzono badania pełnej listy, pobierając próby dwukrotnie w ciągu sezonu badawczego na każdym stanowisku. Ocena ta wykorzystana została w ocenie JCWP za 2013 rok w oparciu o zasadę dziedziczenia. Stan chemiczny JCWP oceniony został jako poniżej dobrego.

Kąpieliska

W latach 2012 - 2014 na terenie miasta Kołobrzeg zorganizowanych było trzy kąpieliska morskie: Kołobrzeg Plaża Zachodnia, Kołobrzeg Plaża Centralna, Kołobrzeg Plaża Wschodnia. Według danych przekazanych przez PSSE w Kołobrzegu pobór próbek wody z kąpielisk odbywał się raz przed sezonem w ramach kontroli urzędowej oraz cztery

razy w trakcie sezonu, w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z harmonogramem ustalonym z organizatorem kąpieliska. Nie kwestionowano prób wody pobranych z tych kąpielisk w roku 2012 i 2013. W roku 2014 zakwestionowano 2 próby z Kąpieliska Kołobrzeg Plaża Zachodnia, ze względu na przekroczoną wartość bakterii *Escherichia coli*. Po powtórnych pobraniu do badań próbek wody z kąpieliska otrzymano wynik prawidłowy.

Monitoring zrekultywowanego składowiska odpadów „Janiska”

W wodach powierzchniowych badanych w 2013 r. w 2 punktach na składowisku (C-1, C-2) średnie stężenia większości wskaźników kształtowały się na poziomie I klasy i II klasy (stan dobry).

4.5.5. Źródła przeobrażeń wód powierzchniowych

Źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych (także podziemnych) dzieli się na punktowe (np. wyloty ścieków), liniowe (np. drogi – spływ zanieczyszczeń).

Dużym obciążeniem dla środowiska wodnego, jest zrzut oczyszczonych ścieków z oczyszczalni ścieków, dlatego oczyszczone ścieki nie mogą wywoływać zmian fizycznych, chemicznych i biologicznych. Należy tak sterować technologią oczyszczania ścieków, aby umożliwić prawidłowe funkcjonowanie ekosystemu wodnego. Zrzut wód nie może powodować zmian w naturalnej biocenozie, zmian mętności wody, jej barwy i zapachu, a także formowania się piany czy gromadzenia osadów. Oczyszczone ścieki nie mogą zawierać następujących zanieczyszczeń:

- odpadów, zanieczyszczeń pływających,
- DDT, PCB oraz innych związków chemicznych,
- chorobotwórczych drobnoustrojów.

Tabela 17. Jakość ścieków surowych i ścieków oczyszczonych na oczyszczalni ścieków w Korzyścienku w 2014 roku

Lp.	Wskaźnik /jednostka	ścieki surowe	ścieki oczyszczone
		ładunek [kg/rok]	
1.	BZT ₅ [mgO ₂ /dm ³] (biochemiczne zapotrzebowanie na tlen)	5 000 902	37 639
2.	ChZTCr [mgO ₂ /dm ³] (chemiczne zapotrzebowanie na tlen)	7 600 579	328 432
3.	Zawiesina ogólna [mg/dm ³]	3 453 004	41 609
4.	Azot ogólny [mg/dm ³]	524 566	53 581
5.	Fosfor ogólny [mg/dm ³]	62 313	1 521

Źródło: dane przekazane przez MWiK Kołobrzeg wg sprawozdania OS-5 (sprawozdanie z oczyszczalni ścieków) za rok 2014

Ponadto bezpośrednio do wód powierzchniowych, lub pośrednio poprzez odprowadzanie do gruntu, odprowadzane są wody opadowe i roztopowe. Wody opadowe i roztopowe mogą być wprowadzane do odbiorników wówczas kiedy spełniają następujące parametry: zawiesina ogólna – 100 mg/l, substancje ropopochodne – 15 mg/l. Spływające zanieczyszczenia z dróg i placów mogą stanowić znaczne zagrożenie dla jakości wód i gleb. Urządzeniami do oczyszczania wód opadowych i roztopowych są separatory i inne filtry oraz osadniki.

4.6. KLIMAT

Miasto Kołobrzeg wg podziału regionów klimatycznych R. Gumińskiego leży w obrębie dzielnicy Zachodnio-bałtyckiej w paśmie Zachodniopomorskim. Cała północna część miasta znajduje się pod bezpośrednim wpływem morza i charakteryzuje się dobrze wykształconą sytuacją bryzową. Dzielnica uzdrowskowa Kołobrzegu położona jest w bezpośrednio nad brzegiem morza w pewnej izolacji od miasta. Pas zieleni w tym parki: Żeromskiego i Fredry chronią w dużym stopniu dzielnicę uzdrowskową przed zanieczyszczeniami i hałasem komunikacyjnym od strony miasta i portu. Specyficzną i leczniczą cechą klimatu morskiego jest aerozol morski, który pomaga leczyć schorzenia układu oddechowego.

Średnia roczna temperatura powietrza w mieście wynosi około 8,1°C. Przeciętnie w roku jest tu około 75 dni letnich ze średnią temperaturą przekraczającą 15°C. W przypadku opadów atmosferycznych występuje dość duża zmienność w poszczególnych latach. Średnia wieloletnia roczna suma opadów wynosi 665 mm rocznie. Dominuje przewaga opadów w półroczu ciepłym. Średnia roczna liczba dni z opadem wynosi 181. Najwięcej opadów występuje w miesiącach: listopad i grudzień natomiast najmniej w maju. Pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio 40 dni w roku. Na terenie miasta przeważają wiatry umiarkowane i silne. Średnia prędkość wiatru jest podobna we wszystkich miesiącach i wynosi 3,4 - 4,2 m/sek. Średnia roczna prędkość wiatru w południe wynosi 3,8 m/sek. Średnio w roku występuje około 15 przypadków wiatrów o większej prędkości niż 8 m/sek. O rozkładzie wiatru decydują w mieście czynniki ogólnocyrkulacyjne. Najczęściej są to wiatry z kierunków: W - 18,5 %; SW - 17,9 % ; N- 5,8 %. Wiatry te docierają na ląd w postaci bryzy morskiej. Cisz atmosferycznych jest niewielkie - 3,4 % w ogólnej liczbie wiatrów. Wpływy wiatrów na Uzdrowsko Kołobrzeg łagodzi zabudowa miejska. Na obszarze miasta istnieją dwa typy cyrkulacji bryzowej:

1. typ - wiatry wywołane wyraźną różnicą termiczną między morzem, a lądem, która powstaje już w godzinach rannych.
2. typ - lokalny front chłodny, który pojawia się stosunkowo późno - około południa i sprowadza raptowny spadek temperatury o kilka stopni.

Bezwzględny warunkiem do powstania bryzy jest dobra insolacja - pogoda bezchmurna lub o małym zachmurzeniu, przeważnie w okresach wyżowych. Przeciętnie bryza może występować do 200 dni w roku (od końca marca do połowy października).

4.6.1. Zagrożenia klimatu

Według strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020⁵, do najważniejszych negatywnych skutków zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne).

Zagrożeń klimatycznych nie można jednak rozpatrywać w skali lokalnej, a raczej na poziomie stref, czy regionów. Mimo to można stwierdzić, że w najbliższych latach na

⁵Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, www.mos.gov.pl/g2/big/2013_03/e436258f57966ff3703b84123f642e81.pdf

obszarze Gminy, jak i całego kraju można spodziewać się wzrostu średniej rocznej temperatury, a tym samym wzrostu okresów upalnych i spadku liczby dni z okresami mroźnymi. Przewiduje się także, że nastąpi wzrost długości okresu wegetacyjnego. Należy liczyć się ze wzrastającą częstością występowania opadów ulewnych.

Na terenie miasta Kołobrzeg w dniu 02.09.2010 r. odnotowano wystąpienie trąby powietrznej.

W przypadku obszaru miasta, w skali lokalnej można jedynie mówić o zmianach topoklimatu. Obszary zurbanizowane ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są powstawaniem tzw. wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura co sprzyja stagnacji powietrza nad obszarami zabudowanymi i wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza. W związku z tym miasto powinna podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii.

Ryc. 18. Występowanie trąb powietrznych w Polsce w okresie 1998 – 2010

Źródło: Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

4.7. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

4.7.1. Stan czystości powietrza atmosferycznego

Miasto Kołobrzeg znajduje się w zachodniopomorskiej strefie badania oceny jakości powietrza atmosferycznego. Badania jakości powietrza, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadza WIOŚ w Szczecinie.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.), Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony

Środowiska dokonał w kwietniu 2014 roku oceny poziomu substancji w powietrzu za 2013 rok w strefach województwa zachodniopomorskiego. Odrębnie, dla każdej substancji dokonano klasyfikacji stref, w których poziom odpowiednio:

- przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji - **klasa C**,
- mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym, a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji - **klasa B**,
- nie przekracza poziomu dopuszczalnego - **klasa A**,
- przekracza poziom docelowy - **klasa C**,
- nie przekracza poziomu docelowego - **klasa A**,
- przekracza poziom celu długoterminowego - **klasa D2**,
- nie przekracza poziomu celu długoterminowego - **klasa D1**.

W 2013 roku w ramach monitoringu jakości powietrza Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie przeprowadził na terenie miasta Kołobrzeg (przy ul. J. Słowackiego) pomiary wskaźnikowe dwutlenku siarki i dwutlenku azotu metodą pasywną.

Wyniki pomiarów wskazują, iż w 2013 r. wartość stężenia średniorocznego dwutlenku azotu nie przekraczała wartości dopuszczalnej określonej dla tego zanieczyszczenia w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031) i pozostaje na poziomie poniżej 50 % tej wartości (zmierzona wartość: 16,5 µg/m³; dopuszczalna wartość: 40,0 µg/m³).

W przypadku dwutlenku siarki (SO₂), zmierzone metodą pasywną w 2013 r. w Kołobrzegu stężenia tego zanieczyszczenia wykazywały wartości niskie. Określona pod kątem ochrony roślin, w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031), dopuszczalna wartość dla średniorocznego stężenia SO₂ wynosi 20 µg/m³. Wartości tej nie może również przekraczać średnie stężenie dwutlenku siarki z okresu zimowego październik - marzec. Zmierzone w Kołobrzegu w 2013 roku średnioroczne stężenie SO₂ wynosiło 2,8 µg/m³, a średnie stężenie z okresu październik 2012 rok – marzec 2013 rok wynosiło 4,3 µg/m³. Obie te wartości są znacząco niższe od wartości dopuszczalnych.

4.7.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego

Na terenie miasta Kołobrzeg zanieczyszczenia pochodzą z emisji energetycznych z gospodarstw domowych korzystających z tradycyjnych źródeł ogrzewania. Uciążliwość jednakże charakteryzuje się wahaniami sezonowymi. W sezonach grzewczych wzrost zanieczyszczeń związany jest ze spalaniem węgla w paleniskach domowych.

Wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego w mieście ma również emisja ze źródeł mobilnych. Dotyczy to bezpośredniego otoczenia dróg, zwłaszcza na terenie zawartej zabudowy miejscowości. Uciążliwe mogą być także emisje odorów z gospodarstw rolnych czy oczyszczalni ścieków.

Na stan powietrza atmosferycznego na terenie miasta istotny wpływ mają także działające tu podmioty gospodarcze.

Według danych pozyskanych z Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie na terenie miasta Kołobrzeg w 2013 r. w bazie (SOZAT) znajdowało się 99 podmiotów składających wykazy dotyczące korzystanie ze środowiska w zakresie wprowadzania gazów i pyłów do powietrza. U wszystkich podmiotów z wyjątkiem Miejskiej Energetyki Ciepłej w Kołobrzegu

Sp. z o.o., spalanie paliw odbywa się w kotłach o nominalnej mocy cieplnej do 5 MW. W przypadku MEC Sp. z o.o. spalanie paliw odbywa się w kotłach o mocy cieplnej powyżej 5 MW.

W 2013 r. emisja zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł spalania paliw zgłoszonych do Urzędu Marszałkowskiego przez MEC Sp. z o.o. wynosiła:

- pyły: 28 807,95 kg,
- dwutlenek siarki: 414 029,44 kg (414,03 Mg),
- tlenki azotu: 112 269,53 kg (112,27 Mg),
- tlenek węgla: 51 822,64 kg (51,82 Mg),
- sadza: 1 286,51 kg (1,29 Mg),
- benzo(a)piren: 19,99 kg (0,02 Mg),
- dwutlenek węgla: 79 963 520,62 kg (79 963,52 Mg).

Należy jednak zaznaczyć, iż dzięki temu że na terenie miasta funkcjonuje rozwinięty system ciepłowniczy to ilość zanieczyszczeń jaka emitowana jest podczas produkcji ciepła sieciowego jest znacznie niższa, niż gdyby te same nieruchomości, które obecnie odbierają ciepło sieciowe były ogrzewane przy pomocy indywidualnych źródeł.

Rada Miasta Kołobrzeg w dniu 16 grudnia 2013 r. podjęła uchwałę nr XLI/549/13 w sprawie opracowania i wdrożenia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Kołobrzeg”. Plan gospodarki niskoemisyjnej jest dokumentem strategicznym, który koncentruje się na podniesieniu efektywności energetycznej, zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz redukcji emisji gazów cieplarnianych. Istotą planu jest osiągnięcie korzyści ekonomicznych, społecznych i środowiskowych z działań zmniejszających emisję gazów cieplarnianych.

4.8. KLIMAT AKUSTYCZNY

Postępująca urbanizacja i rozwój komunikacji drogowej powodują, że z każdym dniem zwiększają się uciążliwości wynikające ze stałego narastania hałasu. Mają one wpływ na stan psychiczny i zdrowie człowieka.

Zagrożenie hałasem i wibracjami charakteryzuje się mnogością źródeł i powszechnością występowania. Najbardziej uciążliwymi emitatorami hałasu i wibracji, mającymi zasadniczy wpływ na klimat akustyczny środowiska, są: trasy komunikacyjne (pojazdy samochodowe, motocykle, ciągniki, pociągi), zakłady przemysłowe, place budowy oraz miejsca publiczne takie jak: centra handlowe, deptaki, skwery oraz inne miejsca zbiorowego nagromadzenia ludności.

Hałas jest obecnie traktowany jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Do oceny akustycznej środowiska stosuje się poziom równoważny dźwięku (L_{Aeq}), który jest uśrednionym poziomem dźwięku w funkcji czasu. Poziom ten mierzony jest w decybelach. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku uzależnione są od źródła hałasu, pory dnia oraz przeznaczenia terenu. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 01.08.2012 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku Dz. U. z 2012 r. poz. 1109, na terenach zabudowy zagrodowej i wielorodzinnej dopuszczalny poziom dźwięku w porze dziennej wynosi wzdłuż dróg 65 dB (w porze nocnej 56 dB), a od pozostałych obiektów w porze dziennej 55 dB, a w porze nocnej 45 dB. Natomiast dopuszczalny poziom hałasu na terenach zabudowy

mieszkańcowej jednorodzinnej (w tym także na terenach związanych z pobytem dzieci, szpitalami) w porze dziennej wynosi wzdłuż dróg 61 dB (w porze nocnej 56 dB), a od pozostałych obiektów w porze dziennej 50 dB, a w porze nocnej 40 dB.

W 2013 roku powstała „Mapa akustyczna dla dróg wojewódzkich o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie położonych na terenie województwa zachodniopomorskiego”, za której wykonanie odpowiedzialny był Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie (ZZDW).

Mapa ta obejmuje odcinek drogi wojewódzkiej nr 102 na obszarze miasta Kołobrzeg przebiegającej na fragmencie: granica administracyjna miasta Kołobrzeg od strony południowej - skrzyżowanie drogi wojewódzkiej nr 102 z ul. Bogusława X. Na fragmencie km 91+300 – km 91+800, stanowiącym początek analizowanego odcinka, terenami podlegającymi ochronie akustycznej są głównie obszary zabudowy jednorodzinnej. Fragment km 91+800 – km 92+450 to tereny niechronione ze względu na występujące zabudowania usługowe i przemysłowe oraz cmentarz. Pozostała część analizowanej drogi (km 92+450 – km 94+500) to tereny, na których w bezpośrednim sąsiedztwie drogi występują głównie obszary o funkcji zabudowy wielorodzinnej. W km 93+850 oraz km 94+120 analizowany odcinek przecina rzekę Parsęta.

Zgodnie z art. 112a Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.), do sporządzania m.in. map akustycznych wykorzystuje się długookresowe wskaźniki oceny hałasu:

- L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej, jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (rozumianej, jako przedział czasu od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz pory nocy (rozumianej, jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰),
- L_N - długookresowy średni poziom dźwięku wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych, jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰).

W kolejnych tabelach przedstawiono szczegółowe dane dotyczące powierzchni obszarów, liczby mieszkańców oraz liczby lokali mieszkalnych zagrożonych hałasem w danym zakresie dla wskaźników L_{DWN} oraz L_N (dla badanego na terenie miasta odcinka drogi wojewódzkiej nr 102).

Tabela 18. Powierzchnia obszarów, liczba mieszkańców oraz lokali mieszkalnych zagrożonych w danym zakresie (wskaźnik L_{DWN})

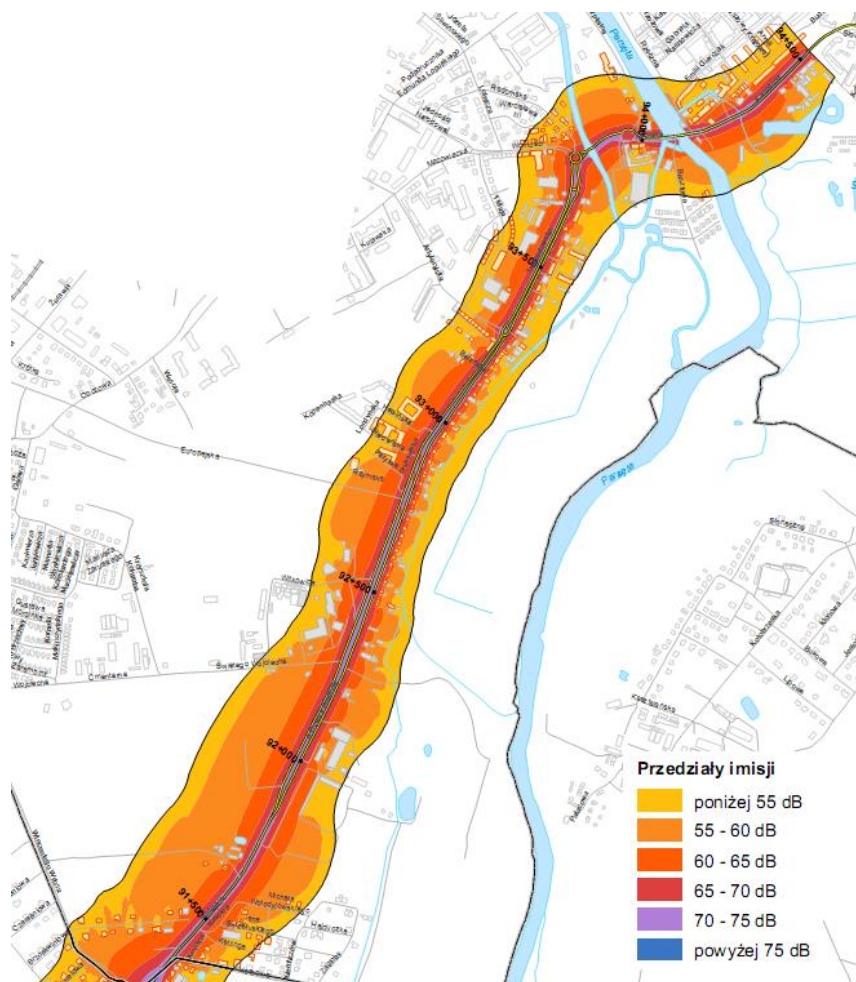
poziomy dźwięku w środowisku	55 – 60 dB	60 – 65 dB	65 – 70 dB	70 – 75 dB	> 75 dB
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [ha]	33,11	18,85	10,47	6,35	0,03
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [szt.]	429	943	192	18	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [szt.]	1 244,76	2 709,13	570,99	51,48	0

Źródło: ZZDW w Koszalinie

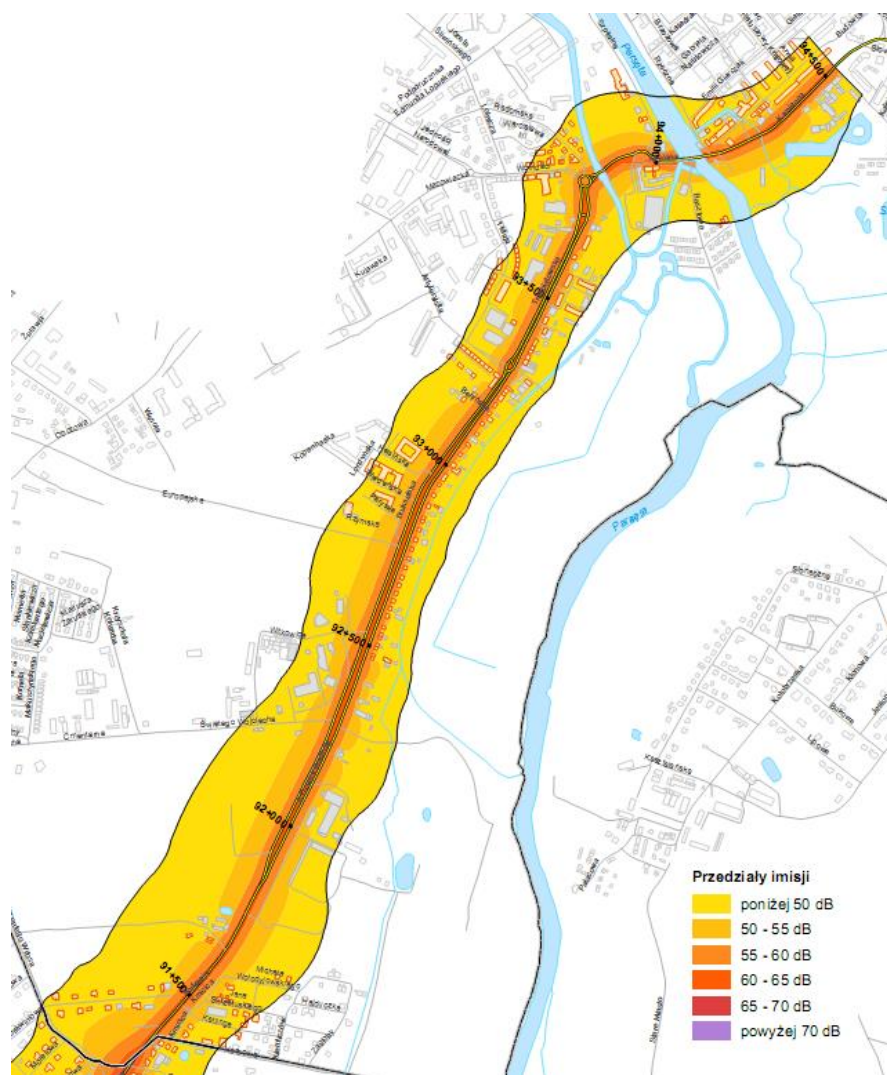
Tabela 19. Powierzchnia obszarów, liczba mieszkańców oraz lokali mieszkalnych zagrożonych w danym zakresie (wskaźnik L_N)

poziomy dźwięku w środowisku	50 - 55 dB	55 - 60 dB	60 - 65 dB	65 - 70 dB	> 70 dB
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [ha]	19,8	10,73	7,38	0,03	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [szt.]	873	274	18	0	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [szt.]	2 509,74	805,51	51,48	0	0

Źródło: ZZDW w Koszalinie

Ryc. 19. Imisja dla wskaźnika L_{DWN} z analizowanego odcinka DW nr 102

Źródło: ZZDW w Koszalinie

Ryc. 20. Imisja dla wskaźnika L_N z analizowanego odcinka DW nr 102

Źródło: ZZDW w Koszalinie

4.9. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Do promieniowania niejonizującego możemy zaliczyć promieniowanie radiowe, mikrofalowe, podczerwone, a także światło widzialne. Znaczące oddziaływanie na środowisko pól elektromagnetycznych występuje:

- w paśmie 50 Hz od urządzeń i sieci energetycznych; źródłem największych oddziaływań mogących powodować przekroczenia poziomów dopuszczalnych są napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV, 220 kV i 400 kV oraz związane z nimi stacje elektroenergetyczne,
- w paśmie od 300 MHz do 40 000 MHz od urządzeń radiokomunikacyjnych, radiolokacyjnych i radionawigacyjnych. Największy udział w emisji mają stacje bazowe telefonii komórkowej ze swoimi antenami sektorowymi i antenami radiolinii (antena sektorowa służy do komunikacji z telefonem komórkowym, natomiast antena radiolinii służy do komunikacji między stacjami bazowymi). Istniejące sieci telefonii komórkowej wykorzystują następujące zakresy częstotliwości: ok.

900 MHz (sieć GSM 900), około 1 800 MHz (sieć GSM 1800) oraz ok. 2 100 MHz (sieć UMTS).

- w paśmie 50 Hz od urządzeń elektrycznych pracujących w zakładach pracy i gospodarstwach domowych. Większość urządzeń jest zasilana z sieci energetycznej. W tej kategorii występuje lawinowy wzrost liczby źródeł, a ewidencja ich nie jest możliwa.

W wyniku przeprowadzonych w 2011 r. przez WIOŚ w Szczecinie badań natężenia promieniowania elektromagnetycznego w Kołobrzegu przy ul. J. Kasprowicza stwierdzono, brak przekroczeń. Zmierzony wynik wynosił 0,77 V/m i był zdecydowanie niższy od wartości dopuszczalnej (7 V/m). W 2014 r. również przeprowadzono pomiary natężenia elektromagnetycznego na terenie miasta, jednakże WIOŚ nie udostępnił jeszcze wyników tych pomiarów (stan na marzec 2015 r.). Na kolejnej rycinie przedstawiono lokalizację punktu pomiarowego natężenia promieniowania elektromagnetycznego (PEM) na terenie miasta Kołobrzeg.

Ryc. 21. Lokalizacja punktu pomiarowego PEM na terenie Kołobrzegu

Źródło: WIOŚ w Szczecinie

W krajowych przepisach dopuszcza się występowanie pochodzących od linii elektroenergetycznych pól elektrycznych o natężeniach mniejszych od 1 kV/m m.in. na obszarach zabudowy mieszkaniowej. Z punktu widzenia ochrony środowiska człowieka istotne więc mogą być linie i stacje elektroenergetyczne o napięciach znamionowych równych co najmniej 110 kV, bądź wyższych. Zasięg promieniowania mogącego wpływać niekorzystnie na człowieka sięga do 40 m po obu stronach linii. Trzeba też wziąć pod uwagę, że napowietrzne linie elektroenergetyczne, zarówno wysokiego, jak i średniego napięcia, mogą oddziaływać niekorzystnie na ptaki, które rozbijają się o linie, a także wpływać niekorzystnie na krajobraz.

Linie 110 kV są źródłami pola elektromagnetycznego mogącego powodować przekroczenie wartości dopuszczalnych na terenach zamieszkałych. Największa wartość natężenia pola elektrycznego jaka może wystąpić pod linią lub w jej pobliżu nie przekracza tutaj 3 kV/m. Największa wartość natężenia pola elektrycznego, jaka może wystąpić pod linią

220 kV lub w jej pobliżu nie przekracza 6 kV/m. Maksymalne wartości natężenia pola elektrycznego pod linią 400 kV, na wysokości 1,8 m od powierzchni ziemi, wynoszą 10 kV/m. Przez teren Gminy linie te przebiegają bezkolizyjnie, nie stwarzając zagrożenia polem elektromagnetycznym dla ludzi w środowisku.

Obiektami, o istotnym z punktu widzenia ochrony środowiska, oddziaływaniu mogą być także stacje bazowe telefonii komórkowych, anteny nadawcze. Wpływ stacji bazowych telefonii komórkowej na zdrowie i samopoczucie człowieka nie jest jeszcze dokładnie rozpoznany, jednak traktuje się je jako obiekty potencjalnie niebezpieczne. W praktyce, w otoczeniu anten stacji bazowych GSM, znajdujących się w miastach, pola o wartościach wyższych od dopuszczalnych w praktyce występują w odległości do 25 metrów od anten na wysokości zainstalowania tych anten. Ponieważ anteny są instalowane na dachach wysokich budynków lub na specjalnie stawianych wieżach, prawdopodobnie nie stwarzają one zagrożenia dla mieszkańców. Mogą jednak stanowić zagrożenie dla ptaków oraz wpływać niekorzystnie na krajobraz. Na terenie Gminy zlokalizowane są anteny nadawcze telefonii komórkowej. Według analizy rozkładu pól elektromagnetycznych, obszar przekroczeń dopuszczalnego poziomu elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego o gęstości mocy $0,1 \text{ W/m}^2$ (szkodliwego dla zdrowia ludzi), występować będzie na znacznych wysokościach: powyżej 20 m n.p.t. i maksymalnym zasięgu do 71 m od anten (łącznie dla wszystkich stacji bazowych), a więc w miejscach niedostępnych dla przebywania tam ludzi.

Aby ograniczyć uciążliwości promieniowania elektromagnetycznego koniecznym jest podejmowanie niezbędnych działań polegających na analizie wpływu na środowisko nowych obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne (na etapie wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu i pozwoleń na budowę). Inwestorzy są zobowiązani do wykonywania pomiarów kontrolnych promieniowania przenikającego do środowiska w otoczeniu stacji. Pomiarów kontrolnych rzeczywistego rozkładu gęstości mocy promieniowania powinny być przeprowadzane bezpośrednio po pierwszym uruchomieniu instalacji i każdorazowo w razie istotnej zmiany warunków pracy urządzeń mogących mieć wpływ na zmianę poziomów elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego wytwarzanego przez to urządzenia. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku reguluje rozporządzenie Min. Środowiska z dn. 30.10.2003 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883).

4.10. POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE (ORAZ ZAGROŻENIA INNE)

Poważne awarie obejmują skutki dla środowiska powstałe w wyniku awarii przemysłowych i transportowych z udziałem niebezpiecznych substancji chemicznych. Zapobieganie poważnym awariom w odniesieniu do przemysłu wykorzystującego niebezpieczne substancje chemiczne ma ogromne znaczenie ekonomiczne i decyduje o jego wizerunku i akceptacji w społeczeństwie. W ustawie Prawo ochrony środowiska, określone zostały podstawowe zasady zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym, podmioty, których dotyczą wprowadzone przepisy, oraz ich obowiązki i zadania, a także główne procedury i dokumenty.

W przypadku wystąpienia awarii Gmina oraz inne organy administracji mają obowiązek zabezpieczenia środowiska przed awariami. Główne obowiązki administracyjne ciążyą na władzach wojewódzkich i Straży Pożarnej.

Zagrożenie w postaci wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w Kołobrzegu jest niskie, ze względu na brak zakładów o zwiększonym ryzyku bądź o dużym ryzyku wystąpienia awarii.

Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kołobrzegu w roku 2014 r. na terenie miasta nie odnotowała zdarzeń typu awarie przemysłowe czy plamy oleju na ciekach wodnych.

Innym typem zagrożeń na terenie miasta są zagrożenia pochodzące z komunikacji. W efekcie dużego i stale rosnącego natężenia przewozów materiałów, stanu technicznego dróg oraz niejednokrotnie fatalnego stanu technicznego taboru ciężarowego rośnie ryzyko zagrożenia. Biorąc to pod uwagę, za potencjalne źródło awarii można zatem uznać również ciągi komunikacyjne oraz stacje paliw jako miejsca wypadków drogowych i zagrożeń produktami ropopochodnymi dla gleb i wód.

Według danych przekazanych przez Komendę Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kołobrzegu w 2014 r. na terenie miasta odnotowano 28 wypadków transportowych. Do usunięcia skutków wypadków użyto 69 litrów neutralizatora Sintan oraz 48 kg sorbentu Damolin. Do środowiska przy tych kolizjach nie dostały się żadne niebezpieczne substancje.

Zagrożenie pożarowe i wybuchowe stanowią zbiorniki paliw płynnych znajdujące się na stacjach paliw zlokalizowanych na terenie miasta.

Skutkami zagrożenia pożarowego ze strony awarii na tego typu obiektach to zagrożenie życia i zdrowia, straty w gospodarce. W przypadku wystąpienia pożarów i wybuchów zbiorników niezbędna będzie ewakuacja zamieszkałej w pobliżu ludności oraz nastąpią utrudnienia w ruchu kołowym. Ryzyko wystąpienia tego typu zagrożenia określa się jako prawdopodobne.

Przez teren miasta przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia, które w razie awarii lub innych nieprzewidzianych zdarzeń mogą stać się potencjalnymi źródłami zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego na obszarze gminy. Obecność na terenie Kołobrzegu gazociągów stwarza także zagrożenie pożarowe, a nawet wybuchowe. Ryzyko wystąpienia tego typu zagrożenia określa się również jako prawdopodobne. Względem istniejącej sieci należy zachować obowiązujące odległości podstawowe lokalizacji obiektów terenowych. Lokalizacja wszelkich obiektów bliżej niż w ustalonych odległościach podstawowych, wymaga uzgodnienia z właściwym zarządcą sieci. Dla gazociągów układanych w ziemi i nad ziemią powinny być wyznaczone, na okres eksploatacji gazociągu, strefy kontrolowane, w obrębie których nie należy wznosić budynków, urządzać stałych składów i magazynów, sadzić drzew oraz nie powinna być podejmowana żadna działalność mogąca zagrozić trwałości gazociągu podczas jego eksploatacji. Szerokość wymienionych stref obecnie reguluje rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 26.04.2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 2013 r. poz. 640).

4.11. FLORA⁶

Flora dziko rosnących roślin naczyniowych miasta Kołobrzeg obejmuje ok. 709 gatunków. Na zróżnicowanie flory wpływa zróżnicowanie siedlisk i antropopresji. O różnorodności decydują bardziej siedliska półnaturalne związane z brzegiem morskim,

⁶ opracowano na podstawie *Waloryzacji przyrodniczej Gminy Miasto Kołobrzeg, 2015*

mokradłami, w tym zasilanymi przez wody zasolone, oraz żyzne lasy liściaste. Poza typowymi dla obszaru miejskiego gatunkami inicjalnych i trwałych siedlisk ruderalnych liczne w miejscowej florze są gatunki związane z brzegiem morskim, żyznymi lasami liściastymi (Podczele i parki), nitrofilnymi zbiorowiskami zaroślowymi i okrajkowymi (głównie dolina Parsęty), zbiorowiskami halofilnymi (między miastem i Budzistowem, Owcze Bagno, Solna Wyspa), lasami, zaroślami i zbiorowiskami bylin nadwodnymi (dolina Parsęty, Ekopark Wschodni), zbiorowiskami łąkowymi (tereny otaczające miasto).

Charakterystyczną cechą flory kołobrzesckiej jest obecność unikatowych w skali kraju gatunków solniskowych, wielu gatunków typowych dla mokradel i żyznych lasów liściastych, ale także szerokie rozprzestrzenienie kilku bardzo inwazyjnych gatunków takich jak barszcz Sosnowskiego i rdestowiec ostrokończysty.

W dalszej części rozdziału wymieniono gatunki flory chronionej, ginącej i zagrożonej występującej na terenie Kołobrzegu.

1. Gatunki objęte ochroną ścisłą:

- <i>Aster solny,</i>	- <i>Babka nadmorska,</i>
- <i>Kukułka Fuchsa,</i>	- <i>Soliród zielny,</i>
- <i>Rosiczka okrągłolistna,</i>	- <i>Jarnik solankowy,</i>
- <i>Mlecznik nadmorski,</i>	- <i>Jarząb szwedzki,</i>
- <i>Tajęża jednostronna,</i>	- <i>Pełnik europejski.</i>
- <i>Nasięźrzał pospolity,</i>	

2. Gatunki objęte ochroną częściową:

- <i>Dzięgiel nadbrzeżny, arcydzięgiel nadbrzeżny,</i>	- <i>Turówka wonna, żubrówka,</i>
- <i>Jaskier rzeczny,</i>	- <i>Rokitnik zwyczajny,</i>
- <i>Turzyca piaskowa,</i>	- <i>Groszek błotny,</i>
- <i>Centuria zwyczajna, tysięcznik,</i>	- <i>Śnieżycza wiosenna,</i>
- <i>Centuria nadobna,</i>	- <i>Listera jajowata,</i>
- <i>Kukułka krwista,</i>	- <i>Wiciokrzew pomorski,</i>
- <i>Kukułka plamista,</i>	- <i>Pióropusznik strusi,</i>
- <i>Kukułka szerokolistna,</i>	- <i>Bobrek trójlistkowy,</i>
- <i>Kruszczyk rdzawoczerwony,</i>	- <i>Grzybienie białe,</i>
- <i>Kruszczyk szerokolistny,</i>	- <i>Podkolan biały,</i>
- <i>Śnieżyczka przebiśnieg,</i>	- <i>Podkolan zielonawy,</i>
- <i>Kocanki piaskowe,</i>	- <i>Gruszczyca mniejsza,</i>
	- <i>Cis pospolity.</i>

3. Gatunki zagrożone:

- <i>Klon polny, paklon,</i>	- <i>Rzeżucha włochata, rzeżucha czteropęcikowa,</i>
- <i>Żabieniec trawolistny,</i>	- <i>Turzyca dwustronna,</i>
- <i>Pęczyna wodna,</i>	- <i>Turzyca wyciągnięta,</i>
- <i>Orlik pospolity,</i>	- <i>Rogatek krótkoszyjkowy,</i>
- <i>Aster solny,</i>	- <i>Komosa strzałkowata,</i>
- <i>Łoboda zdobna,</i>	- <i>Komosa trójkątna,</i>
- <i>Żabienica jaskrowata,</i>	- <i>Czartawa pośrednia,</i>
- <i>Ostrzew rudy,</i>	- <i>Szczwół plamisty,</i>
- <i>Lnicznik siewny,</i>	- <i>Dereń szwedzki,</i>
- <i>Rzeżucha leśna,</i>	

- *Kokorycz wąta,*
- *Grubosz błotny,*
- *Kukułka Fuchsa,*
- *Kukułka plamista,*
- *Żywiec cebulkowy,*
- *Rosiczka okrągłolistna,*
- *Narecznica grzebieniasta,*
- *Ponikło maleńkie,*
- *Ponikło skąpokwiatowe,*
- *Wierzbownica różgowata,*
- *Kruszczyk rdzawoczerwony,*
- *Nicennica niemiecka,*
- *Poziomka wysoka,*
- *Złoc pochwołistna,*
- *Śnieżyczka przebiśnieg,*
- *Goryczka wąskolistna,*
- *Mlecznik nadmorski,*
- *Tajęża jednostronna,*
- *Obine szypułkowa,*
- *Wątlík błotny,*
- *Turówka wonna, żubrówka,*
- *Dziurawiec rozestany,*
- *Sit bałtycki,*
- *Sit główkowaty,*
- *Sit Gerarda,*
- *Sit żabi,*
- *Sit tępokwiatowy,*
- *Groszek nadmorski,*
- *Groszek błotny,*
- *Śnieżycza wiosenna,*
- *Komonica wąskolistna,*
- *Elisma pływająca,*
- *Pióropusznik strusi,*
- *Pszeniec różowy,*
- *Rukiew wodna,*
- *Grzybieńczyk wodny,*
- *Zagorzałek nadbrzeżny,*
- *Nasięźrzał pospolity,*
- *Babka pierzasta,*
- *Babka nadmorska,*
- *Podkolan biały,*
- *Podkolan zielonawy,*
- *Pierwionka omączona,*
- *Mannica nadmorska,*
- *Przygielka biała,*
- *Przygielka brunatna,*
- *Szczaw błotny,*
- *Szczaw gajowy,*
- *Rupia morska,*
- *Karmnik nadmorski,*
- *Soliród zielny,*
- *Solanka kolczysta,*
- *Jarnik solankowy,*
- *Driakiew gołębia,*
- *Starzec gorczycznikowy,*
- *Jarząb szwedzki,*
- *Muchotrzew solniskowy,*
- *Gwiazdnica grubolistna,*
- *Sodówka nadmorska,*
- *Cis pospolity,*
- *Koniczyna żółtobiała,*
- *Świbka morska,*
- *Pełnik europejski,*
- *Pływacz zaniedbany,*
- *Przetacznik górski,*
- *Dzwonek brzoskwiniolistny,*
- *Turzyca odległokłosa,*
- *Turzyca sina,*
- *Turzyca żółta,*
- *Turzyca prosowata,*
- *Złocien polny,*
- *Czartawa drobna,*
- *Siedmiopalecznik błotny,*
- *Naparstnica purpurowa,*
- *Ponikło jednoprzysadkowe,*
- *Skrzyp zimowy,*
- *Wełnianka wąskolistna,*
- *Wełnianka pochwowata, pujki,*

4. Gatunki rzadkie w skali regionalnej:

- *Krwawnik kichawiec,*
- *Śmiałka goździkowa,*
- *Śmiałka wczesna,*
- *Czosnek węzowy,*
- *Gorczycznik prosty,*
- *Berberys zwyczajny,*
- *Sitowiec nadmorski,*
- *Drzączka średnia,*
- *Łączeń baldaszkowy,*
- *Rukwiel nadmorska,*
- *Trzcinnikownica nadbrzeżna,*
- *Czermień błotna,*
- *Dzwonek skupiony,*

- Świetlik łąkowy,
- Kostrzewa leśna,
- Przytulia północna,
- Bodziszek łąkowy,
- Przyłaszczka pospolita,
- Honkenia piaskowa
- Wąkrota zwyczajna
- Sit drobny
- Sit sztywny
- Jałowiec pospolity
- Łuskiewnik różowy
- Pieprzyca polna
- Wydmuchrzyca piaskowa
- Tojeść gajowa,
- Bniec czerwony,
- Perłówka zwisła,
- Grąźel żółty,
- Lebiodka pospolita,
- Śniedek baldaszkowaty,
- Seradela drobna,
- Czworolist pospolity,
- Babka średnia,
- Babka Wintera,
- Krzyżownica zwyczajna,
- Kokoryczka wonna,
- Pierwiosnka lekarska,
- Szczaw skupiony,
- Szczaw nadmorski,
- Krwiściąg mniejszy,
- Skalnica ziarenkowata,
- Oczeret Tabernemontana,
- Starzec błotny,
- Czarcikęs łąkowy,
- Rutewka orlikolistna,
- Świbka błotna,
- Pływacz zwyczajny,
- Kozłek bżowy,
- Przetacznik długolistny,
- Wyka kaszubska.

Spśród gatunków inwazyjnych wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym, w gminie występują:

- barszcz Mantegazziego (barszcz kaukaski) *Heracleum mantegazzianum*,
- barszcz Sosnowskiego *Heracleum sosnowskyi*,
- kolczurka klapowana *Echinocystis lobata*,
- niecierpek gruczołowaty *Impatiens glandulifera*,
- rdestowiec ostrokończysty *Reynoutria japonica*.

4.11.1. Zieleń urządzona⁷

Przez pojęcie zieleni urządzonej należy rozumieć zielenie planowaną, której układ, fizjonomia oraz różnorodność są efektem przemyślanych działań człowieka. Formy zieleni urządzonej można traktować jako ekosystemy sztuczne, których przetrwanie często uzależnione jest od ingerencji człowieka. Do form zieleni urządzonej zalicza się: parki, parki podworskie, czy też zespoły parkowo - pałacowe, cmentarze, skwery, zieleńce, kwietniki, aleje i szpalery, klomby, ogródki działkowe, zieleń obiektów sportowych, ale także zielone dachy, itp.

W dalszej części rozdziału wymieniono i opisano najważniejsze parki zlokalizowane na terenie Gminy Miasto Kołobrzeg:

⁷ opracowano na podstawie Waloryzacji przyrodniczej Gminy Miasto Kołobrzeg, 2015

Park im. Aleksandra Fredry

Park o powierzchni 21,3 ha położony wokół Amfiteatru, między ulicami Fredry, 4. Dywizji Wojska Polskiego i A. Sułkowskiego. Na podmokłych terenach parku rośnie 6 cypryśników błotnych *Taxodium distichum* – dwa z nich o obwodach 210 i 150 cm są chronione jako pomniki przyrody. Niedaleko Amfiteatru rośnie skrzydłoorzech kaukaski *Pterocarya fraxinifolia*. W parku rosną też potężne topole czarne *Populus nigra* osiągające do 500 cm w obwodzie. Park ma charakter parkowo-leśny, przy czym w części wschodniej w dużym stopniu ma warunki siedliskowe i skład roślinności o charakterze łąkowym.

Zagrożenia: Teren parku jest zaśmiecony, niektóre drzewa noszą ślady nadpalenia i nacinania. Po pracach ziemnych przy deptaku wzdłuż ul. Fredry rozprzestrzeniony został inwazyjny rdestowiec ostrokończysty.

Wskazania ochronne: Zwalczać inwazyjny rdestowiec. Zachować rozległą polanę w części centralnej kosząc dwu-trzykrotnie w ciągu roku. Usunąć odpady.

Park im. Stefana Żeromskiego

Park o powierzchni 25,2 ha położony nad morzem, między portem a Szańcem Kamiennym, zajmuje teren między ul. Rodziewiczówny i Gen. Sikorskiego a Aleją Nadmorską. Powstał stopniowo od 1853 roku, najstarsza jest jego zachodnia część. Obok ul. Mickiewicza zachowały się ślady po zlikwidowanym w latach 60-tych cmentarzu. W parku znajdują się korty tenisowe, muszla koncertowa, obiekty małej gastronomii. Od wschodu park ogranicza Kamienny Szaniec – fragment dawnych umocnień fortecznych użytkowany jako obiekt gastronomiczno-rozrywkowy. Park obwiedziony jest od strony plaży i Dzielnicy Uzdrowskiej promenadami, przecina go w środku aleja równoległa do brzegu morskiego (w części zachodniej dwie równoległe aleje), poza tym poprzecinany jest prostopadle licznymi drogami łączącymi Dzielnicę Uzdrowską z plażą morską. Drzewostan w wieku 100-250 lat. W sąsiedztwie budowli oraz wzdłuż centralnej alei rosną okazałe, stukilkudziesięcioletnie wiąz szypułkowe *Ulmus laevis*. Warstwę krzewów w parku tworzy wiele gatunków, m.in. bluszcz pospolity *Hedera helix* (obficie ścielący się także w runie), wiciokrzew suchodrzew *Lonicera xylosteum*, kalina koralowa *Viburnum opulus*, rokitnik zwyczajny *Hippophaë rhamnoides*. Runo ma charakter parkowo-leśny.

Zagrożenia: Potencjalnie trywializacja składu gatunkowego – ciekawe i egzotyczne okazy to drzewa starsze. W młodszym pokoleniu dominują dość trywialne i pospolite gatunki (osika, brzozy, klony).

Wskazania ochronne: Brak siedlisk półnaturalnych predysponuje ten obszar do rozwoju funkcji rekreacyjnych, uzupełniania nasadzeń gatunkami ozdobnymi i egzotycznymi.

Park im. Jedności Narodowej

Park o powierzchni 6,5 ha położony nad morzem, ograniczony ulicami Arciszewskiego i Wiosenną. Jest to dawny cmentarz, pełniący funkcję parkową od 1971 r. Z resztek kamieni nagrobnych utworzono w parku lapidarium. Park składa się z trzech tzw. kwater – wiatrochronnej, dawnej grzebalnej i krajobrazowej. Od strony zachodniej park przechodzi w las, poprzecinany dościami do plaży. Od wschodu część dawnego założenia parkowego obejmuje swym ogrodzeniem wojskowa stacja bazowania. Część parku wokół stawu i w miejscu dawnego cmentarza z licznymi utwardzonymi alejkami. W pasie nadmorskim dominuje sosna zwyczajna *Pinus sylvestris* i rokitnik zwyczajny *Hippophaë rhamnoides*. Na terenie dawnego cmentarza licznie rosną: kasztanowiec biały *Aesculus hippocastanus*, dąb szypułkowy *Quercus robur*, wierzba iwa *Salix caprea* i wiąz górski *Ulmus glabra*. Od strony ul. Arciszewskiego i wokół oczka wodnego rośnie olsza czarna *Alnus glutinosa* i szara *A.*

incana. Od strony jednostki wojskowej przeważa buk zwyczajny *Fagus sylvatica*, w tym drzewa okazałe.

Zagrożenia: W pasie bliższym klifom i plaży następuje naturalizacja składu drzewostanu i podszytu, zaburzona w tym przypadku obecnością gatunków obcych geograficznie. Z kolei w części użytkowanej rekreacyjnie następuje trywializacja składu w związku z ekspansją pospolitych gatunków rodzimych. Wzdłuż ogrodzeń terenu wojskowego oraz w jego wnętrzu rozprzestrzenia się bardzo inwazyjny rdestowiec ostrokończysty.

Wskazania ochronne: Docelowo w planie zagospodarowania i utrzymania parku wskazany jest podział funkcjonalny na część przymorską rekomendowaną do naturalizacji, gdzie zwalczane powinny być gatunki inwazyjne drzew i krzewów, oraz część rekreacyjną, gdzie promowane powinny być gatunki ozdobne, a ograniczany udział gatunków pospolitych i nie mających istotnych walorów ozdobnych. Zwalczać należy inwazyjny w parku rdestowiec ostrokończysty.

Park im. 3 Dywizji Piechoty Wojska Polskiego

Park o powierzchni 4,5 ha położony między ulicami: Koszalińską, Mieszka I i Kaszubską. Utworzony w miejscu dawnych niemieckich cmentarzy. Część parku przeznaczono pod budowę domów mieszkalnych, kaplicy, a następnie plebanii oraz placu zabaw dla dzieci. Park jest zaniedbany, o wysokim poziomie wody, stąd drzewa nieliczne, a wiele z nich obumarło. Zachowały się stare jesiony *Fraxinus excelsior*, szpalery grabowe *Carpinus betulus* oraz okazy takich gatunków jak leszczyna turecka *Caorylus colurna* i wierzba iwa *Salix caprea*.

Zagrożenia: Park bardzo zaniedbany, częściowo przeznaczony pod zabudowę, podmokły ze względu na zniszczenie starych instalacji drenażowych.

Wskazania ochronne: Poprawa warunków wodnych, rewitalizacja parku, otwarcie drzewostanu.

Park im. Henryka Dąbrowskiego

Park utworzony ok. roku 1873, zachował się w swoich pierwotnych granicach do dzisiaj. W parku zachowały się pozostałości umocnień fortecznych – w centrum jest staw, stanowiący fragment dawnej fosy, z wysepką na środku, poza tym bastion Pommern, o kształcie częściowo nieczytelnym z powodu wybrania ziemi oraz bastion Magdeburg, usypany na kamienno-ceglanej podmurówce. W części południowej park przechodzi w niewielką łąkę. W parku znajduje się grupa 7 starych buków *Fagus sylvatica*, o obwodach 377-575 cm, chroniona jako pomnik przyrody. Poza tym drzewostan tworzą okazy następujących gatunków: klony – jawor *Acer pseudoplatanus*, polny *A. campestre*, srebrzysty *A. saccharinum*, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, kasztanowiec zwyczajny *Aesculus hippocastanum*, topole osika *Populus tremula* i biała *P. alba*, lipa drobnolistna *Tilia cordata*, robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia*, głóg jednoszyjkowy *Crataegus monogyna*, wiąz polny *Ulmus campestris*, buk zwyczajny odm. purpurowa *Fagus sylvatica* 'Atropurpurea', olsza szara *Alnus incana*, wierzba biała *Salix alba*, świerk pospolity *Picea abies* i modrzew europejski *Larix decidua*.

Zagrożenia: Nie stwierdzono.

Wskazania ochronne: Stare zamierające drzewa zachowywać jako zabytki przyrody, ew. powalić w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa, ale w takim przypadku pozostawić do naturalnego rozkładu. Można wykorzystać je do celów edukacyjnych i postawić tablicę dydaktyczną o roli martwego drewna.

Również liczne skwery i zieleńce stanowią przyrodniczą atrakcję miasta. Są pielęgnowane, zadbane i ukwiecone sezonowymi kwiatami. Niektóre posiadają cenne starodrzewy będące pomnikami przyrody ze względu na okazałość, wiek, cenny gatunek. Stare i cenne starodrzewy rosną na skwerach przy dworcu PKP. Dominują drzewa liściaste a wśród nich: klony, kasztanowce, buki, jesiony, dęby, lipy, wiązy, magnolie, jarzębiny oraz skrzydłoorzech i inne cenne gatunki drzew i krzewów. Niezwykle cenne są skupiska okazałych drzew przy obiektach usługowych miasta (przy Katedrze, kościołach, szpitalu, niektórych parkingach, obiektach sportowych), a także wzdłuż brzegów rzeki Parsęty licznie rosnące wierzby, olchy i topole.

Na terenie analizowanej jednostki znajdują się: Skwer im. Anatola Przybylskiego, Skwer 18 Marca, Skwer Pionierów Kołobrzegu, Park przy ul. Spacerowej (Park Teatralny), Skwer przy dworcu kolejowym, Skwer przy ul. Zwycięzców, Park Sanatoryjny.

Zieleń osiedlowa reprezentowana jest głównie przez trawniki z kępami drzew i krzewów natomiast liczne ogródki przydomowe zmieniają swój charakter z warzywnych na rekreacyjne z licznymi nasadzeniami ozdobnych i owocowych drzew, krzewów i kwiatów. Występują głównie w otoczeniu domków jednorodzinnych.

Na terenie miasta większość ulic wysadzona jest drzewami, które mają charakter starodrzewów, wiek powyżej 80-100 lat. Przeważają drzewa liściaste, niezwykle cenne są platany (aleja pomnikowa), ilością dominują: lipy, klony, wiązy, jesiony, topole (włoskie), jarząby szwedzkie i inne. Starodrzewy np. lip rosną wzdłuż ulic: Walki Młodych, Koszalińskiej.

Według danych GUS (stan na 31.12.2014 r.) powierzchnia obszarów zieleni urządzonej na terenie Miasta Kołobrzeg wynosi 163,74 ha, w tym: parki spacerowo – wypoczynkowe (63,43 ha), zieleńce (27,55 ha), zieleń uliczna (21,6 ha), tereny zieleni osiedlowej (51,16 ha). Udział powierzchni zieleni urządzonej w ogólnej powierzchni miasta wynosi około 6,4 %.

4.12. FAUNA⁸

Inwentaryzacja przyrodnicza przeprowadzona w obrębie Kołobrzegu w 2014 r. uzupełniona danymi z literatury oraz stron internetowych dostarczyła bogatych informacji o jej walorach faunistycznych. Miasto Kołobrzeg stanowi obszar o dużych walorach faunistycznych. Wpływ na to ma obecność na terenie parków, lasów i mokradeł. Największe walory faunistyczne, zwłaszcza awifaunistyczne skupiają się na terenie użytku ekologicznego „Ekopark Wschodni”. O bogactwie fauny świadczą stwierdzone cenne gatunki zwierząt m.in. bąk, derkacz, błotniak stawowy, żuraw, rybitwa rzeczna, dzięcioł czarny, zimorodek, jarzębatka, muchołówka mała, gąsiorek, ciosa, głowacz białołetwy, koza, łosoś, minóg rzeczny, piskorz, kumak nizinny, traszka grzebieniasta, czerwończyk nieparek i pachnica dębowa. Dotychczasowy stan rozpoznania fauny w gminie był stosunkowo dobry. Na obszarze Kołobrzegu opisano:

- prawie 240 gatunków bezkręgowców;
- 16 gatunków płazów i gadów,
- niemal 230 gatunków ptaków,
- 43 gatunki ssaków,

⁸ opracowano na podstawie *Waloryzacji przyrodniczej Gminy Miasto Kołobrzeg, 2015*

- ponad 30 gatunków ryb i minogów.

W dalszej części rozdziału wymieniono gatunki fauny szczególnej troski i zainteresowania występujące na terenie Gminy Miasto Kołobrzeg:

1. Bezkęgowce:

- *Acupalpus elegans*,
- Ciołek matowy,
- Czerwończyk nieparek,
- *Dicheirotrichus gustavii*,
- *Enochrus bicolor*,
- Gałeczka rzeczna,
- Kałużnica czarna,
- Krzewioróżka,
- Mieniak strużnik,
- Pachnica dębowa,
- *Paracymus aeneus*,
- Paż królowej,
- Pijawka lekarska,
- Sercówka pospolita.

2. Minogi i ryby

- *Certa*,
- *Ciosa*,
- *Głowacz białopłetwy*,
- *Koza*,
- *Łosoś*,
- *Miętus*,
- *Minóg rzeczny*,
- *Piskorz*,
- *Sieja*.

3. Płazy i gady:

- Kumak nizinny,
- Traszka grzebieniasta.

4. Ptaki:

- *Nur czarnoszyi*,
- *Nur rdzawoszyi*,
- *Perkoz rogaty*,
- *Nawałnik duży*,
- *Pelikan różowy*,
- *Bąk*,
- *Czapla biała*,
- *Czapla nadobna*,
- *Bocian biały*,
- *Bocian czarny*,
- *Bernikla białolica*,
- *Łabędź czarnodzioby*,
- *Łabędź krzykliwy*,
- *Ohar*,
- *Rożeniec*,
- *Szlachar*,
- *Świstun*,
- *Bielik*,
- *Błotniak łąkowy*,
- *Błotniak stawowy*,
- *Błotniak zbożowy*,
- *Kania czarna*,
- *Kania ruda*,
- *Rybołów*,
- *Sęp kasztanowaty*,
- *Trzmielojad*,
- *Drzemlik*,
- *Sokół wędrowny*,
- *Przepiórka*,
- *Derkacz*,
- *Kropiatka*,
- *Zielonka*,
- *Żuraw*,
- *Ostrygojad*,
- *Szablodziób*,
- *Sieweczka obroźna*,
- *Biegus zmienny*,
- *Siewka złota*,
- *Batalion*,
- *Bekasik*,
- *Dubelt*,
- *Kulik wielki*,
- *Łęczak*,
- *Płatkonóg szydłodzioby*,
- *Słonka*,
- *Szlamnik*,
- *Mewa czarnogłowa*,
- *Mewa mała*,

- Rybitwa białoczelna,
- Rybitwa białoskrzydła,
- Rybitwa czarna,
- Rybitwa czubata,
- Rybitwa popielata,
- Rybitwa rzeczna,
- Rybitwa wielkodzioba,
- Nurzyk,
- Turkawka,
- Uszatka błotna,
- Lelek,
- Zimorodek,
- Dzieciotł czarny,
- Dzieciotł średni,
- Dzierlatka,
- Lerka,
- Jarzębatka,
- Mucholówka mała,
- Wąsatka,
- Gąsiorek,
- Czeczotka.

5. Ssaki:

- Bóbr europejski,
- Foka szara,
- Foka obrączkowana,
- Morświn.

4.13. PRZYRODA CHRONIONA I JEJ ZASOBY

Ustawa z dn. 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627) przedstawia poszczególne formy ochrony przyrody, z których na terenie miasta Kołobrzeg występują: obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody.

4.13.1. NATURA 2000

Na terenie miasta Kołobrzeg najważniejszą pod względem rangi, formą ochrony przyrody jest sieć NATURA 2000. W jej ramach na omawianym terenie włączonych do ochrony są dwa obszary:

- Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty tzw. OZW – Trzebiatowsko - Kołobrzescki Pas Nadmorski (kod PLH 320017),
- Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty tzw. OZW – Dorzecze Parsęty (kod PLH 320007).

Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty Trzebiatowsko-Kołobrzescki Pas Nadmorski

Ostoja obejmuje dobrze zachowany fragment zróżnicowanego geomorfologicznie wybrzeża Bałtyku: brzegi klifowe, wydmowe, mierzeje odcinające lagunowe jeziora przymorskie, płytkie ujścia rzek. Typowo wykształcony układ pasowy biotopów obejmuje pas wód przybrzeżnych, plażę z pasami kicziny, wydmy białe oraz wydmy szare z charakterystyczną roślinnością psammofilną i wydmy brunatne, porośnięte borami bazyńowymi. Na odcinkach dyluwialnych rozwija się pomorski las brzoźowo - dębowy. Na zapleczu pasa wydmowego spotkać można lasy bagienne i łęgowe, wykształcone częściowo na podłożu torfowym: wokół jeziora Liwia Łuża, między Włodarką a Mrzeżynem oraz na południowy - wschód od Dźwirzyna. Na południowy - wschód od Kołobrzegu rozciąga się duży kompleks leśny z dominacją żyźnych buczyn, ale także z udziałem dobrze

wykształconych grądów, łągów, olsów oraz z zachowanymi fragmentami starodrzewu (Kołobrzeski Las).

Charakterystycznym elementem pasa brzegowego są jeziora lagunowe, oddzielone od morza wąskim pasem mierzei: Resko Przymorskie i Liwia Łuża. Pełnią ważną rolę jako ostoje ptaków, obfitują także w cenne gatunki flory. Nad jeziorem Liwia Łuża odnaleziono niewielkie stanowisko selerów błotnych.

Od południa obszar Ostoi zamknięty jest rozległym, pasmowym obniżeniem Pradoliny Bałtyckiej, w dużym stopniu wypełnionej pokładami torfów niskich, w większości odwodnionych w przeszłości i wykorzystywanych jako użytki zielone. Obszar pradoliny przecięty jest siecią kanałów oraz mniej lub bardziej naturalnych cieków (m. in. Rega, Stara Rega, Czerwona). Obecnie duży procent powierzchni pradoliny nie jest użytkowany rolniczo. Na obrzeżach pradoliny obserwuje się rozwój zarośli z udziałem woskownicy europejskiej (Roby, Dżwirzyno).

Ostoją odznacza się wysokim stopniem reprezentatywności siedlisk, typowych dla południowego wybrzeża Morza Bałtyckiego. Głównym walorem obszaru jest dobry stan zachowania typowych biotopów tworzących pas nadmorski, w szczególności kompleksu borów bażynowych. W obrębie ostoi występuje jedno z bardziej rozległych skupisk roślinności halofilnej w Polsce (na północ od Włodarki). W okolicach Robów i Stramniczki występują niewielkie, ale cenne florystycznie mszarne torfowiska typu bałtyckiego.

Dla obszaru ustanowiony został plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Trzebiatowsko-Kołobrzeski Pas Nadmorski PLH320017 (Dz. Urz. Woj. Zachodniopom. z 2014 r., poz. 1657).

Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty Dorzecze Parsęty

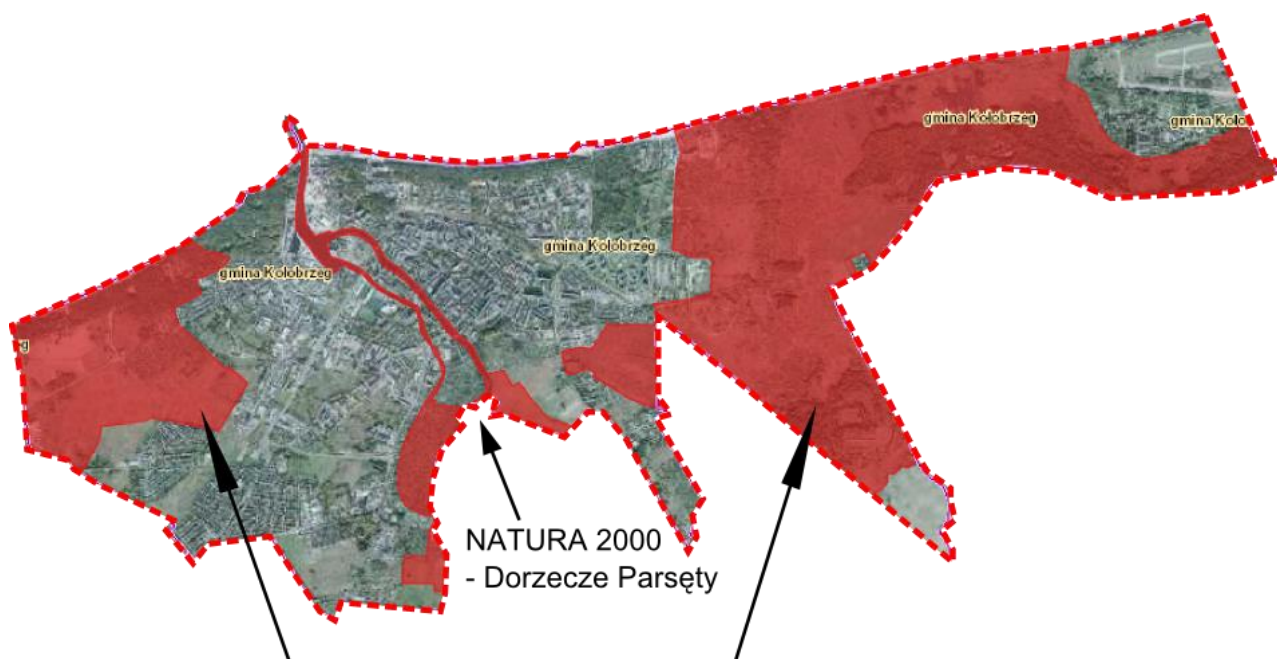
Obszar obejmuje dolinę rzeki Parsęty, od źródeł koło Parsęcka aż po strefę ujściową w Kołobrzegu. Łączna powierzchnia OZW wynosi 27 710,43 ha.

Dorzecze Parsęty zawiera szereg ważnych siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Łącznie zidentyfikowano ich 25, tworzących mozaikę i pokrywających ponad 50 % powierzchni obszaru. Często są to siedliska bardzo rzadkie bądź unikatowe w skali kraju i Europy. Wiele z nich jest ważnym biotopem dla cennej fauny, która podlega ochronie na podstawie konwencji międzynarodowych. Stwierdzono tu występowanie 11 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Na szczególną uwagę i podkreślenie zasługuje:

- rzeka i jej liczne dopływy posiadają najlepsze w Polsce, a może w Europie, warunki dla tarła łososi, co zapewnia utrzymanie naturalnej populacji tego gatunku w naszym kraju; ponadto naturalny charakter rzeki i jej dopływów zapewnia tarło dla innych ryb łososiowatych: troci wędrowniej, pstrąga potokowego i lipienia (zachowanie takiego stanu wymaga zakazu budowania nowych przegród na rzece, natomiast istniejące, jeśli nie zostaną rozebrane, muszą być wyposażone w bardzo dobrze działające przepławki);
- obecność w rzece innych gatunków ryb (poza łososiowatymi) cennych przyrodniczo i gospodarczo: licznej populacji strzebli potokowej, certy - gatunku wędrownego i węgorza pochodzenia naturalnego, który dociera do Parsęty z odległych atlantyckich miejsc rozrodu;
- jako cenny obszar dla rozrodu wydry;
- rozległe połacie różnego typu lasów łągowych w obrębie dolin rzecznych i na obszarze zagłębi dennomorenowych;

- jedno z większych koncentracji zjawisk źródłkowych na Pomorzu oraz duże zróżnicowanie wielu innych typów mokradeł, zwłaszcza torfowisk;
- malowniczy krajobrazowo przełomowy odcinek rzeki Parsęty pomiędzy Starym Dębem, Osówkiem i Byszynem oraz głębokie wąwozy i strome jary rzeki Perznicy, Trzebiegoszczy i Łozicy;
- jako ważny obszar dla zachowania w Polsce naturalnej populacji złoci pochwowatej *Gagea spathacea* i kokoryczy drobnej *Corydalis pumila*, czy grążela drobnego *Nuphar pumila*;
- jedyne na Pomorzu stanowisko śledziennicy naprzeciwlistnej *Chrysosplenium oppositifolium* w dolinie Dębnicy;
- liczne i bardzo dobrze zachowane biotopy dla ptaków drapieżnych: orlika krzykliwego, błotniaka stawowego, kani rudej, bielika, puchacza, czy sowy błotnej oraz dla ptaków związanych z obszarami wodno-błotnymi: bociana białego, bociana czarnego, zimorodka, sieweczki rzecznej, kulika wielkiego, czy żurawia; ponadto Parsęta jest ważny obszar dla zimowania ptaków wodno-błotnych na Pomorzu;
- prowadzi się tu program restytucji łososia, troci, certy i jesiotra, a rzeka Parsęta została włączona do potencjalnych rzek łososiowych (Salmon River Inventory) w ramach międzynarodowego programu: Salmon action plan 1997 - 2010 prowadzonego przez Międzynarodową Komisję Rybołówstwa Morza Bałtyckiego oraz międzynarodowy program „Zintegrowany system zarządzania i ochrony terenów podmokłych i zalewowych w dorzeczu Parsęty”, którego celem jest wypracowanie systemu zarządzania przyrzecznymi terenami podmokłymi dla ochrony bioróżnorodności w krajobrazie wiejskim, odtworzenie terenów podmokłych dla zwiększenia bioróżnorodności, zmniejszenia ryzyka powodzi w dolnej części dorzecza oraz ochrony przed zanieczyszczaniem biogenami pochodzenia rolniczego;

NATURA 2000 - Trzebiatowsko-Kołobrzeski Pas Nadmorski
Ryc. 22. Lokalizacja obszarów Natura 2000 na terenie miasta Kołobrzeg

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

4.13.2. Obszary chronionego krajobrazu

Obszarami Chronionego Krajobrazu są tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

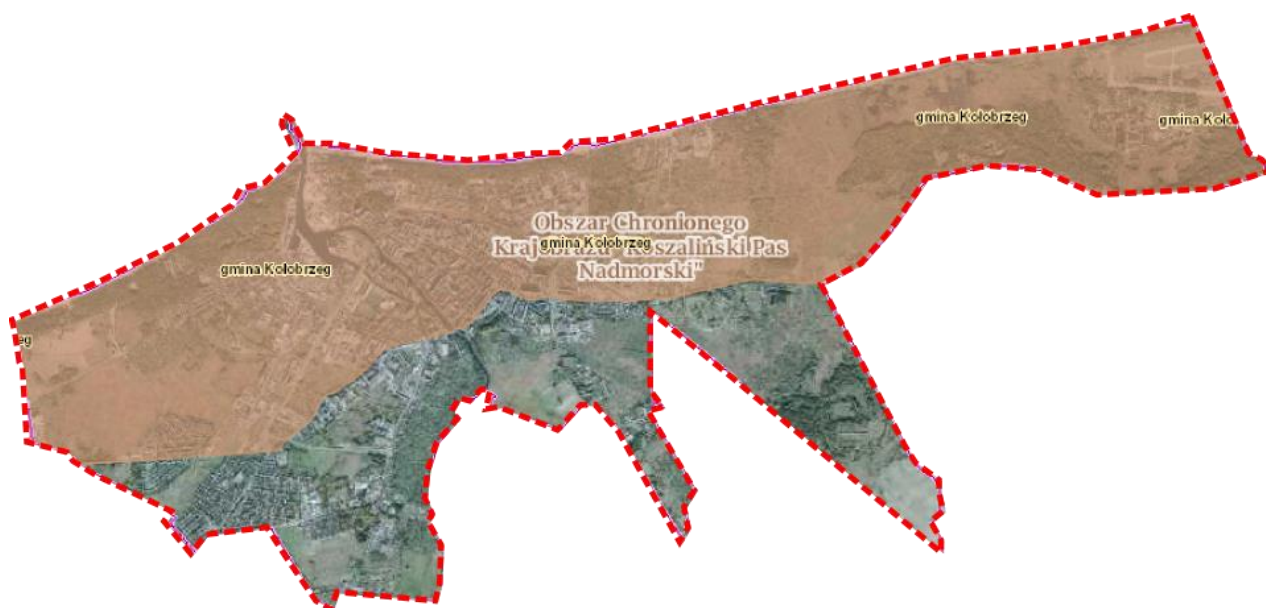
Na terenie miasta Kołobrzeg zlokalizowany jest Obszar Chronionego Krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski, ustanowiony Uchwałą X/46/75 WRN w Koszalinie z 17 listopada 1975 r. (Dz. Urz. WRN Nr 9, poz. 49). Na obszarze tym obowiązują zakazy zawarte w uchwale Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (tj. Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2014 r., poz. 1637).

Koszaliński Pas Nadmorski utworzony został w celu ochrony krajobrazu i naturalnych walorów środowiska przyrodniczego w szczególności pobraża Bałtyku wraz z pasem wydmy oraz największymi w byłym województwie koszalińskim przymorskimi jeziorami: Jamno, Bukowo, Kopań. Przedmiotem ochrony na chronionym obszarze są przede wszystkim: bioróżnorodność, nadmorskie łąki podmokłe oraz szlaki wędrówne ptaków wróblowatych i drapieżnych. W okolicy Kołobrzegu niezwykle walory krajobrazowe tworzą wydmy nadmorskie, tereny leśne oraz łąki z roślinnością halofilną. Na tym obszarze zachowany jest pas drzewiastej i zaroślowej roślinności wydmowej wraz z podmokłymi łąkami i trzcinowiskami na zapleczu wydmy wraz z efektownymi frezami i piaszczystymi plażami.

Gniazdują tutaj ptaki wróblowate oraz jastrzęb gołębiarz, myszołów zwyczajny, zniczek oraz lęgnie się sieweczka obrożna. Występują tu gatunki wymienione w:

- Dyrektywie ptasiej: bąk, błotniak stawowy, bielik, bocian biały, bocian czarny, derkacz, gąsiorek, kropiatka, rybołów, zimorodek, żuraw;
- Dyrektywie siedliskowej: foka szara, morświn, nocek duży, wydra.

Na terenie Kołobrzegu obszar leży w granicach: od północy wybrzeże Bałtyku, od zachodu - ul. Zachodnia i dalej ul. Kołobrzaska. Od południa to ul. Grzybowska, Obozowa, Mazowiecka, Wolności, Młyńska, przez Park Dąbrowskiego, ul. Wodna, Bogusława X, Gryfitów, Kaszubską, na przełaj koło elektrowni i ul. Koszalińską do wschodnich granic miasta.

Ryc. 23. Lokalizacja OChK na terenie miasta Kołobrzeg

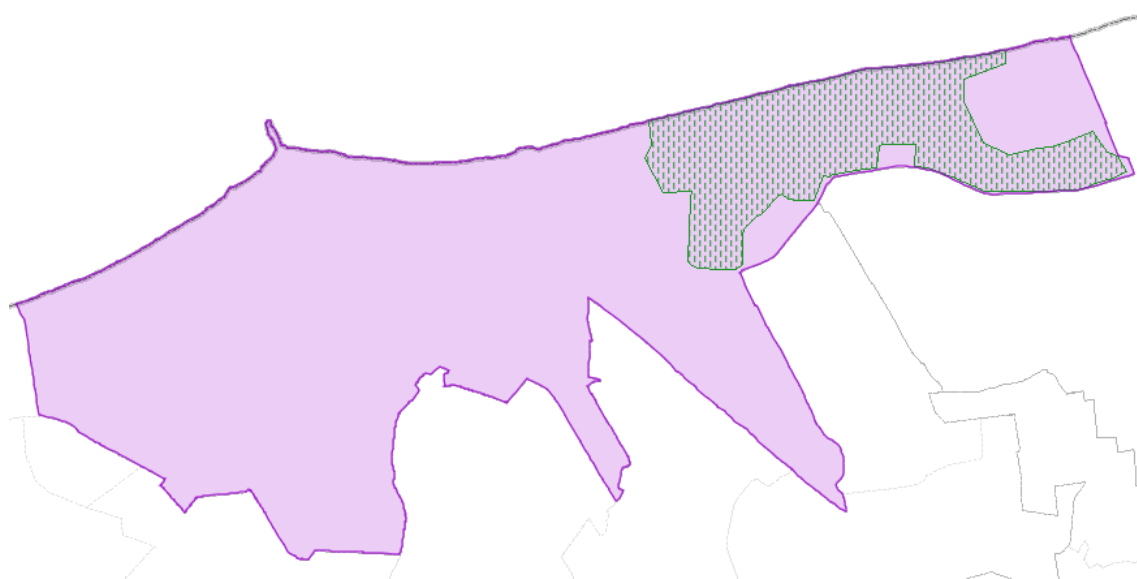
Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

4.13.3. Użytki ekologiczne

Na terenie miasta znajduje się użytek ekologiczny Ekopark Wschodni. Został on powołany Uchwałą Nr XXIX/278/96 Rady Miejskiej w Kołobrzegu z dnia 25 marca 1996 r. (ze zmianami zawartymi w Uchwale Nr LIX/560/98 z dnia 8 czerwca 1998 r.). Zajmuje powierzchnię 386,5 ha.

Obiekt ten jest niezwykle cenny pod względem krajobrazowym, geomorfologicznym, faunistycznym i florystycznym. Zasadniczym elementem użytku jest niecka słonawych torfowisk „Solne Bagno”. Granice Ekoparku Wschodniego stanowią – od wschodu: granica gminy miejskiej Kołobrzeg oraz zachodnia granica osiedla mieszkaniowego Podczele, - od południa: szosa i tor kolejowy Kołobrzeg - Koszalin, z wyłączeniem zespołu sanatoryjno - wczasowego w Podczelu, gruntów ornych między szosą Kołobrzeg - Koszalin, a torem kolejowym Kołobrzeg - Koszalin i wschodnią granicą złoża borowiny - od zachodu: granica torfowiska Solne Bagno, złoża borowiny leczniczej Kołobrzeg - Mirocice, - od północy: plaża Morza Bałtyckiego. Północną część Ekoparku stanowi wąska strefa brzegowa ukształtowana w wyniku działalności morza i wiatru w postaci pozbawionej roślinności plaży. Dalej występuje pas mierzejowych wydmy i odcinków brzegu klifowego. Wydmy porasta roślinność nosząca cechy piaskowej - halofilnej, sosny karłowate i inne. Są tu zarośla rokitnika zwyczajnego i wierzby piaskowej. Wał wydmy o strukturze pochodzenia eolicznego, o zmiennej szerokości w wyniku abrazji, od północy posiada charakter wydmy białej, natomiast od południa - wydmy szarej (z charakterystyczną florą i fauną). W części wschodniej nad brzegiem klifowym istnieją zniszczone ogrody działkowe, z których kilka jest użytkowanych. Roślinność pierwotna uległa tu prawie całkowitemu zniszczeniu - przeważają drzewa owocowe. W części zachodniej i środkowej użytku występują torfowiska niskie, z zaroślami wierzby, trzciny, turzycy i innymi. Są to tereny łąkowe wielu gatunków ptaków. Na terenach wyższych w południowej części znajdują się lasy liściaste z przewagą buka zwyczajnego i dębu (niektóre mają ponad 150 lat), z dużą ilością pnączy (wiciokrzew pomorski i bluszcz pospolity, miejscami powojnik pnący). Występuje tu wiele drzew

o rozmiarach pomnikowych oraz rośliny podlegające ochronie całkowitej i częściowej, jak wspomniany bluszcz pospolity i wiciokrzew pomorski a z roślin zielnych marzanka wonna czy storczyki. Do cenniejszych gatunków flory należą: pływacz zachodni, kruszczyk rdzawoczerwony, podkolan biały, orlik pospolity, krwawnik kichawiec, rzeżucha łąkowa, wierzbownica błotna, sit Gerarda, szelężnik większy, rutewka orlikolistna. Dawniej znajdowało się tu stanowisko wymarłego dziś całkowicie w Polsce derenia szwedzkiego. Jego ostoją był las dębowo - mieszany na zachód od Podczela. Roślina ta porastała dawne torfowisko z florą słonoroślową. Na obszarze Ekoparku występują cenne i rzadko spotykane grzyby m.in. smardz jadalny, mitrówka półwolna, naparstniczka stożkowa i inne. Teren Ekoparku Wschodniego jest ważnym żerowiskiem na trasie wędrówek ptaków brodzących blaszkodziobych i siewkowych chronionych przez Unię Europejską. Ekopark stanowi również ostoję dla płazów bezogonowych, które na tym terenie znajdują enklawy dogodne dla rozrodu.

Ryc. 24. Lokalizacja użytku ekologicznego Ekopark Wschodni na terenie miasta Kołobrzeg

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

4.13.4. Pomniki przyrody

Celem ochrony pomników przyrody jest zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych, tworów przyrody odznaczających się indywidualnymi i неповtarzalnymi cechami. Na terenie miasta Kołobrzeg ochroną pomnikową objęto 11 obiektów.

W kolejnej tabeli przedstawiono szczegółowy wykaz pomników przyrody zlokalizowanych na terenie miasta.

Tabela 20. Pomniki przyrody na terenie miasta Kołobrzeg

Data utworzenia	Obowiązująca podstawa prawna	Opis pomnika	Obwód na wys. 1,3 m [cm]	Wys. [m]	Lokalizacja	
					Nr dz. ew.	Opis lokalizacji
29.12.2003 r.	Uchwała Nr XVI/211/03 Rady Miejskiej w Kołobrzegu z dnia 29 grudnia 2003 r	grab pospolity - aleja	b.d.	b.d.	40/1	skwer pomiędzy ul. Spacerową a Towarową
14.10.1992 r.	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	buk pospolity odm. powcinana	227	18	133	Park 18 Marca
14.10.1992 r.	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	cypryśnik błotny	222	18	1/3	Park miejski im. Zeromskiego
14.10.1992 r.	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	cypryśnik błotny	166, 245	16 - 18	94/3	Park miejski im. Fredry
14.10.1992 r.	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	buk pospolity - 7 szt.	377- 398	25 - 30	207/24	Park im. gen. Dąbrowskiego
14.10.1992 r.	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	buk pospolity	422	20	133	Park 18 Marca
14.10.1992 r.	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	jodła kalifornijska	<i>W trakcie procedury usunięcia z rejestru form ochrony przyrody.</i>			
14.10.1992 r.	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	kasztanowiec czerwony	389	19	133	Park 18 Marca
14.10.1992 r.	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. 109)	korkowiec amurski	230	15	55/3	Cerkiew, ul. Szpitalna 4
14.10.1992 r.	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	lipa drobnolistna - 2 szt.	341 - 519	25	162	ul. Rieczna
14.10.1992 r.	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992 r. w spr. uzn. za pom. przyr.	platan klonolistny - aleja 74 szt.	260 - 377	14 - 17	b.d.	ul. Łopuskiego (na całym ciągu ulicznym)

Źródło: RDOŚ w Szczecinie

4.13.5. Chronione siedliska przyrodnicze⁹

Na terenie Gminy Miasto Kołobrzeg stwierdzono następujące siedliska przyrodnicze podlegające ochronie zgodnie z prawem Unii Europejskiej oraz prawem polskim:

Ujścia rzek (estuaria) (kod 1130). Miejscem, w którym następuje mieszanie się wód morskich i pochodzących ze spływu lądowego wód słodkich jest ujściowy odcinek rzeki Parsęty objęty falochronami, włącznie z obszarem portu, który ze względu na głębokość i rozszerzenie basenów portowych sprzyja mieszanii wód rzeki i morskich.

Kidzina na brzegu morskim (kod 1210). Siedlisko powstające w wyniku osadzania na piaszczystych plażach szczątków roślin morskich oraz kawałków drewna i innych materiałów organicznych przynoszonych do morza przez rzeki. Jest to siedlisko nietrwałe, o zmiennym rozmieszczeniu, niszczone przez silne sztormy, stąd co roku odtwarzane na nowo. Zasiedlane jest tylko przez rośliny roczne, o krótkim cyklu życiowym, preferujące siedlisko równocześnie bogate w azot (z rozkładających się szczątków roślin) i zasolone.

Klify na wybrzeżu Bałtyku (kod 1230). Strome urwiska powstające na skutek podcinania wysokiego brzegu morskiego w jego dolnej części przez fale morskie i obrywania się części górnej. Nie uznaje się za siedlisko podciętych erozyjnie wydm, które zgodnie z poradnikami zaliczane są do siedlisk wydmowych. Na terenie gminy żywe klify (1230-1), pozostające przez cały czas pod wpływem erozyjnego działania fal wykształcają się na wysokości Parku Jedności Narodowej w dzielnicy Zachodniej oraz na dwóch odcinkach w rejonie Ekoparku Wschodniego.

Śródlądowe błotniste solniska z solirodem (*Salicornion ramosissimae*, kod 1310). Miejsca podmokłe, zasilane stale przez wypływy silnie zasolonych wód podziemnych, zwykle nad płytko zalegającymi pokładami soli kamiennych. W skali kraju to siedlisko spotykane wyjątkowo, a w Polsce północnej uznawane przez dłuższy czas za zniszczone i nieistniejące. Występuje w obszarze opracowania na solnisku między Kołobrzegiem i Budzistowem.

Śródlądowe słone łąki, pastwiska i szuwary (*Glauco-Puccinietalia*, kod 1340). Siedliska przyrodnicze o wyglądzie łąki lub niskiego szuwaru związane z miejscami zasilanymi wodami słonymi. Mimo położenia nadmorskiego – w obszarze opracowania brak tego typu siedlisk kształtowanych pod wpływem wód morskich. Występujące solniska zasilane są wysiękami wód zasolonych i ze względu na genezę zaliczane powinny być do typu solnisk śródlądowych.

Inicjalne stadia nadmorskich wydm białych (kod 2110). Siedlisko to stanowią drobne pofałdowania na granicy plaży letniej i zimowej (2110-1) lub gładkie kopczyki z piasku u podnóża wydmy białej (2110-2), często poddawane działaniu sztormów. Siedlisko jest bardzo dynamiczne i przemodelowywane w wyniku działania sztormów, a zwłaszcza w wyniku działalności rekreacyjnej. W obszarze opracowania siedlisko wykształca się fragmentarycznie i w wąskich pasmach terenu między wydmami i plażą rekreacyjną, z reguły tam, gdzie pozwala na to ogrodzenie. Najlepsze warunki do występowania tego siedliska

⁹ opracowano na podstawie Waloryzacji przyrodniczej Gminy Miasto Kołobrzeg, 2015

znajdują się na zapleczu szerokiej plaży w obrębie wojskowej stacji bazowania na zachód od ujścia Parsęty, gdzie inicjalne wydmy mają jedne z najlepszych warunków do występowania w skali regionalnej.

Nadmorskie wydmy białe z zespołem *Elymo-Ammophiletum arenariae* (kod 2120). Wydmy białe to wały piasku nanoszonego przez wiatr, tworzące się równoległe do brzegu morza. Pokrywa roślinna na nich jest zwykle luźna i uboga, a tworzą ją głównie skupienia piaskownicy zwyczajnej *Ammophila arenaria* i wydmuchrzycy piaskowej *Elymus arenarius*. Na skutek stałego nanoszenia piasku przez wiatr wydmy białe rosną i mają dynamiczną formę. W miarę starzenia wydmy białych wzrasta zagęszczenie roślin, co ułatwia dalszą akumulację piasku w obrębie wydmy.

Nadmorskie wydmy szare z murawą psammofilną *Helichryso-Jasionetum litoralis* (kod 2130). Wydmy szare są kolejnym po wydmach białych stadium sukcesyjnym rozwoju wydmy nadmorskich, z zapoczątkowanym procesem gromadzenia się próchnicy i powstawania gleby. Na wydmach szarych rozwijają się murawy napiaskowe, a cechy podłoża stopniowo są modyfikowane: wzrasta pojemność wodna, podłoże staje się bardziej zwarte i zmniejsza się jego przewiewność, odczyn staje się obojętny lub słabo kwaśny. Ze względu na systematyczne działania w celu ochrony brzegu morskiego, dawne wały wydmy szarych w zasadzie w całości zajmują obecnie nasadzenia rozmaitych gatunków drzew, głównie sosny zwyczajnej, hakowatej i kosówki.

Lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich (kod 2180). Siedlisko przyrodnicze obejmujące lasy o zróżnicowanej fizjonomii, które łączy specyficzna flora typowa dla wybrzeża bałtyckiego i geneza podłoża. Najbardziej inicjalne siedliska zajmują bory sosnowe zwane bażynowymi *Empetro nigri-Pinetu*, które jednak w granicach miasta praktycznie nie występują. O obecnym rozprzestrzenieniu i charakterze zbiorowisk leśnych porastających wydmy i ich zaplecze zdecydowały bowiem nie naturalne procesy sukcesyjne, lecz planowe nasadzenia sosen, brzoź, dębów i innych gatunków. Lasy na wydmach stanowiące siedlisko przyrodnicze występują wzdłuż wydmy odcinka wybrzeża w Dzielnicy Zachodniej ciągnąc się w stronę Grzybowa.

Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion* (kod 3150). Siedlisko obejmuje jeziora i starorzecza o wodach średnio żyznych i żyznych, w których rozwijają się bujnie zbiorowiska roślin podwodnych oraz pływających na powierzchni wody. Stosunkowo wysoka żyzność wód wiąże się zwykle z niską przezroczystością wody tych zbiorników. Lustro wody otoczone jest pasem zbiorowisk szuwarowych, a na ich zapleczu często rozwijają się szuwały wysokich turzyc. Zbiorniki eutroficzne w gminie reprezentowane są przez kilka niewielkich jeziorek w Mirocicach o powierzchni poniżej 2,5 ha.

Rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (kod 3260). Siedlisko to jest związane najczęściej z przyródłowymi odcinkami cieków, natomiast w gminie występuje w Parsęcie w jej odcinku przy południowej granicy miasta. Parsęta na tym odcinku nie ma typowej dla rzek włosienicznikowych postaci jednak występuje tu charakterystyczna dla takich cieków roślinność.

Cieplolubne, śródładowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*) (kod 6120). Siedlisko udokumentowane w Mirocicach. Wykształca się tu jednak słabo, na niewielkiej powierzchni w postaci muraw zawciągu pospolitego, mietlicy pospolitej i szczotliczy siwej (zespół *Armerio elongatae-Festucetum ovinae*) oraz muraw mietlicy pospolitej *Agrostis capillaris*, kupkówki pospolitej *Dactylis glomerata*, kostrzewy czerwonej *Festuca rubra* i wiechliny łąkowej *Poa pratensis* z dominacją gatunków psammofilnych

Ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) (kod 6430). Nadrzeczne, nitrofilne i bogate gatunkowo zbiorowiska okrajkowe wykształcają się wąskimi pasami wzdłuż Parsęty. W obrębie miasta Kołobrzeg występują wąskie i silnie przekształcone, związane z zabudowanymi brzegami siedliska ziołorośli subhalofilnych z dzięglem litworem nadbrzeżnym *Angelica archangelica* ssp. *litoralis*. Powyżej centrum miasta, na brzegach Wyspy Solnej w kompleksach przestrzennych z szuwarami i zaroślami wierzb wąskolistnych występują wąskie i niewielkie powierzchniowo płyty ziołorośli okrajkowych z dominacją sadzca konopiastego

Świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) (kod 6510). Jako siedlisko klasyfikowane są półnaturalne, bogate florystycznie, ekstensywnie użytkowane (koszone do dwóch razy w roku po wykłoszeniu traw), słabo lub umiarkowanie nawożone. Niewielkie, wielogatunkowe płyty świeżych łąk wykształcające się na glebach mineralnych i mineralno-organicznych zarejestrowano w Mirocicach. Występują tu w sąsiedztwie nasypu kolejowego przy zachodniej granicy działki nr 4 i w kompleksie zapustów osikowych przy wschodniej granicy działki łąki rajgrasowe *Arrhenatheretum elatioris*.

Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea nigrae*) (kod 7140). W gminie nie występują torfowiska przejściowe, jednak jako siedlisko przyrodnicze tego typu podano stadia sukcesyjne eutroficznych zbiorowisk mszystych z mokrądzką zaostrzoną *Calliergonella cuspidata* i storczykami.

Kwaśne buczyny *Luzulo-Fagenion* (kod 9110) – lasy bukowe na ubogich, kwaśnych glebach. Wykształcają się w mieście Kołobrzeg na małych powierzchniach w lasach wokół Podczela.

Żyzne buczyny *Galio odorati-Fagenion* (kod 9130) – lasy bukowe na żyznych siedliskach, z reguły na glebach o neutralnym lub słabo kwaśnym odczynie, z dominacją gatunków typowych dla lasów liściastych w runie. Wykształcają się na niewielkich powierzchniach w lasach otaczających Podczele.

Grąd subatlantycki *Stellario-Carpinetum* (kod 9160). Żyzne lub średniożyzne, wielogatunkowe lasy liściaste. W drzewostanie dominuje najczęściej buk *Fagus sylvatica*, grab *Carpinus betulus*, dąb szypułkowy *Quercus robur*, czasem także wiązy *Ulmus sp.*, olsza czarna *Alnus glutinosa*, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior* i specyficzne dla tutejszych lasów – okazałe czereśnie *Prunus avium*. Grądy te zajmują podnóża wzniesień morenowych, młode zbocza dolin rzecznych oraz obniżenia i dna dolin poza zasięgiem zalewów. Występują na dużej powierzchni w lasach otaczających Podczele.

Bory i lasy bagienne *Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum* (kod 91D0) – siedlisko priorytetowe. Bory i lasy liściaste na podłożu torfowym

z trwale wysokim lustrem wód gruntowych, w bezodpływowych obniżeniach terenu. Woda uboga jest w związki odżywcze, a nieznaczne różnice w żyzności istotnie wpływają na charakter siedliska. W mieście brzeziny bagienne *Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis* stwierdzono w jednym z obniżeń w obrębie kompleksu leśnego otaczającego Podczele. W drzewostanie panuje brzoza omszona, jednak licznie rośnie tu także olsza czarna.

Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe (kod 91E0) – siedlisko priorytetowe. Lasy wykształcające się na glebach zalewanych wodami rzecznyymi, o wysokim poziomie wód gruntowych występują w naszym regionie stosunkowo często, zwłaszcza nad mniejszymi rzekami i strumieniami.

Wzdłuż brzegów Parsęty wykształcają się wąskie pasy wiklin nadrzecznych *Salicetum triandro-viminalis* (*91E0-1).

W kompleksie lasów wokół Podczela oraz w Mirocicach występują niżowe łągi jesionowo-olszowe *Fraxino-Alnetum* (*91E0-3).

4.14. OBSZARY PRZEWIDZIANE DO OCHRONY¹⁰

Na podstawie inwentaryzacyjnych badań terenowych autorzy Waloryzacji przyrodniczej Gminy Miasto Kołobrzeg proponują utworzenie dalszych form ochronnych uzupełniających dotychczasową sieć obiektów prawnie chronionych:

Rezerwat przyrody „Podczele” – leśny fragment dotychczasowego użytku ekologicznego „Ekopark Wschodni”. Przedmiotem ochrony jest zachowanie zespołu biocenoz leśnych obejmujących zróżnicowaną mozaikę żyznych siedlisk liściastych (od łągów, olszyn i brzeziny bagiennej, po grądy, żyzne i kwaśne buczyny) w urozmaiconym krajobrazie morenowym, ze starodrzewami i siedliskami wielu zagrożonych gatunków roślin, grzybów i zwierząt.

Rezerwat przyrody „Solnisko Kołobrzесьkie” – Przedmiotem ochrony jest zachowanie słonych łąk i błotnisk z unikatową w skali kraju florą i fauną halofilną.

Obszar chronionego krajobrazu „Mirocice-Stramnica”- Celem ochrony jest zachowanie unikalnych walorów różnorodności biologicznej, ochrona lokalnych walorów krajobrazowych, zachowanie żerowisk kani rudej i lęgówisk ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej - bocian biały, gatunków nielicznych w Polsce - strumieniówka i perkozek, stanowisk płazów i gadów - ropucha szara, zaskroniec zwyczajny i jaszczurka zwinka, ochrona miejsc rozrodu chronionych ptaków wróblowatych oraz zachowanie dużych walorów krajobrazowych.

Użytek Ekologiczny „Ekopark Wschodni” - Propozycja rozszerzenia granic „Ekoparku Wschodniego”. Ochrona pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk. Ochrona bogatych stanowisk rozrodu herpetofauny, awifauny lęgowej i przelotnej oraz zadrzewień śródpolnych.

¹⁰ opracowano na podstawie Waloryzacji przyrodniczej Gminy Miasto Kołobrzeg, 2015

Użytek Ekologiczny „Maćkowe Łąki” - Utworzenie korytarza ekologicznego między „Ekoparkiem Wschodnim” a doliną rzeki Parsęty w celu przepływu i wymiany genów, ochrona bioróżnorodności. Ochrona roślinności halofilnej. Ochrona rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt.

Użytek Ekologiczny „Owczę Bagno” – Przedmiot ochrony stanowi roślinność szuwarowa i solniskowa; ochrona obligatoryjnych i fakultatywnych halofitów.

4.15. POZOSTAŁE OBSZARY CENNE PRZYRODNICZO¹¹

Zatoka falochronu - miejsce odpoczynkowe w okresie wędrówek i zimowania dla wielu gatunków ptaków wodno-błotnych w tym gatunków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej - batalion, łączak, rybitwa czubata, popielata i rzeczna; ujętych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt - szlachar, biegus zmienny oraz umieszczonych na polskiej czerwonej liście zwierząt - kulik wielki.

Pas lasów ochronnych wybrzeża - znajduje się tu jedna z kolonii gawrona (w mieście ochrona częściowa), liczne stanowiska objętych ścisłą ochroną drobnych ptaków wróblowatych; miejsce występowania gatunków objętych ochroną częściową tj. mrowisk mrówki rudnicy oraz kilku gatunków trzmieli.

Lotnisko Bagicz - miejsce licznego gniazdowania gatunku z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej derkacza - co najmniej 8 par, gatunków nielicznych jako lęgowe w Polsce - strumieniówka i białorzytka oraz wielu drobnych chronionych ptaków wróblowatych; miejsce żerowiskowe dla gatunku z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej - gąsiora oraz nielicznej w Polsce pustułki; miejsce bytności chronionego częściowo gronostaja oraz żerowisko ściśle chronionych - karlika malutkiego, karlika większego i borowca wielkiego.

4.16. ZAGROŻENIA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

Fauna i flora na terenie miasta Kołobrzeg jest zagrożona przede wszystkim ze względu na dużą antropopresję i ciągły rozwój jednej z większych aglomeracji miejskich na terenie województwa zachodniopomorskiego. Do ważniejszych zagrożeń dla bytu fauny i flory należą:

- dewastacja wydm przez natężony i niezorganizowany ruch turystyczny: rozdeptywanie, zaśmiecanie, plażowanie na terenie wydm. Stanowi to zagrożenie dla wielu gatunków roślin i zwierząt oraz niszczenie siedlisk wędrownych kręgowców.
- degradacja zimowisk nietoperzy,
- zwiększony hałas związany z dużym natężeniem ruchu samochodowego, turystycznego oraz związany z odbywającymi się koncertami w amfiteatrze,
- płoszenie zwierzyny na plaży, a w szczególności ptaków (łabędź niemy) przez mieszkańców i przyjezdnych spacerujących często z psami.

¹¹ opracowano na podstawie *Waloryzacji przyrodniczej Gminy Miasto Kołobrzeg, 2015*

Układ siedlisk, struktura wiekowa i gatunkowa drzewostanów sprawia, że ich zagrożenie za strony czynników biotycznych jest stosunkowo niewielkie. Czynniki mającymi wpływ na zdrowotność lasu są opady, szczególnie w okresie wegetacyjnym – jako czynnik stymulujący wzrost i rozwój drzewostanów oraz szkodliwe działanie grzybów, owadów i ssaków. Okresy suche przyczyniają się do zamierania drzewostanów.

W osłabionych fizjologicznie drzewostanach mogą rozwijać się grzyby patogeniczne, prowadzące do usychania drzew.

Zagrożenie pożarowe lasów uzależnione jest przede wszystkim od pory roku. Szczególnie duże występuje w okresie wczesnowiosennym przy małej wilgotności ściółki oraz w czasie dłuższych okresach posuchy. Poza tym zagrożenie dla obszarów leśnych stwarza bezpośrednie sąsiedztwo szlaków komunikacyjnych drogowych oraz penetracja terenów przez ludność. Zagrożenie rozprzestrzeniania się pożarów może spowodować straty w gospodarce leśno - uprawowej i zwierzyny leśnej oraz zagrożenie dla gospodarstw rolnych i ludności zamieszkałej w pobliżu.

Negatywnie na stan fauny i flory mogą także wpływać procesy przestrzenne przemian krajobrazu, w tym najbardziej rozpowszechniony - fragmentacja siedlisk. Fragmentacja polega na rozpadzie zwartego dotychczas obszaru (siedlisk, ekosystemów lub typów użytkowania gruntu) na mniejsze części (fragmenty). W jej efekcie zdecydowanie zwiększa się liczba płatów i długość granic krajobrazowych, zmniejsza natomiast zwartość krajobrazu. Fragmentacja jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych procesów transformacji, prowadzącym do zmniejszania bioróżnorodności oraz przyśpieszenia lokalnego zanikania roślin i zwierząt. Ze wzrostem fragmentacji ze względu na zanik siedlisk oraz bariery przestrzenne zmniejsza się także rozproszenie zwierząt i ich migracje, co przyczynia się do redukcji gatunków, powodując zmniejszenie bioróżnorodności gatunkowej wśród fauny.

Wszystkie podejmowane działania powinny dążyć do minimalizacji tych procesów. Ważne jest planowanie przestrzenne, rozwój obszarów biologicznie czynnych, łączące racje gospodarcze, potrzeby i możliwości z kwestiami ekologicznymi i możliwościami środowiska. Projektowane inwestycje i działania powinny być połączone z planowaniem sieci ekologicznych, tak by spełniały potrzebę utrzymania „łączności” siedlisk.

Także wszelkie prace modernizacyjne związane z budynkami np. termomodernizacje, mogą stanowić zagrożenie dla fauny. Prace modernizacyjne, w tym planowane termomodernizacje muszą być prowadzone z uwzględnieniem potencjalnie występujących na terenie obiektów chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Jak podaje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym”.

W przypadku zadań dotyczących budowy urządzeń melioracyjnych oraz konserwacji, modernizacji i odbudowy urządzeń wodnych, rowów i przepustów konieczne jest rozpoznanie zasobów biotycznych przed przystąpieniem do prac, ponieważ niewłaściwie przeprowadzone mogą zagrozić gatunkom chronionym lub cennym siedliskom.

V. ZAŁOŻENIE PROGRAMOWE

5.1. WPROWADZENIE

We wcześniejszych rozdziałach przeprowadzono analizę stanu środowiska oraz uwarunkowań społeczno - gospodarczych na terenie miasta Kołobrzeg. Szczegółowo omówiono poszczególne elementy środowiska, towarzyszące im zagrożenia związane m.in. z działalnością człowieka, w tym z funkcjonowaniem różnych obiektów i instalacji. Konsekwencją dokonanej analizy i zidentyfikowanych zagrożeń jest zaproponowanie działań zmierzających do naprawy niekorzystnego stanu środowiska i stworzenie w Gminie warunków do zrównoważonego rozwoju.

W celu realizacji przyjętego założenia konieczne jest wyznaczenie głównych celów ekologicznych, po osiągnięciu których ma nastąpić poprawa stanu i jakości danego elementu środowiska. W ramach tych wytycznych powinno się zaplanować konkretne zadania ekologiczne, czyli konkretne przedsięwzięcia prowadzące do realizacji wyznaczonych celów ekologicznych. Poprzez realizację zadań ekologicznych można będzie osiągnąć wymierną poprawę środowiska przyrodniczego, mierzoną za pomocą wskaźników środowiskowych (mierników realizacji).

Realizując politykę ochrony środowiska, niniejszy gminny program ochrony środowiska, a w nim harmonogram realizacyjny, sporządzony powinien zostać z uwzględnieniem celów zawartych w strategiach i programach (operacyjnych, rozwoju, służących realizacji umowy partnerstwa), o których mowa powyżej, wynikających z ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2014, poz. 1649).

Cele, zadania, limity i okresy ich uzyskania wynikają przede wszystkim z opracowanych i zatwierdzonych dokumentów, takich jak:

- Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego „Agenda 21” (1992 r.),
- Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu (1997 r.),
- Traktat Ustanawiający WE Tytuł XIX - Środowisko Naturalne,
- 7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska (2013 r.),
- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012, z perspektywą do roku 2016,
- Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych – AKPOŚK (2010 r.),
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019,
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 - 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2023,
- Program Ochrony Środowiska dla powiatu kołobrzeskiego na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 Aktualizacja II,
- Program Ochrony Środowiska dla miasta Kołobrzeg na lata 2004 - 2007 z perspektywą na lata 2008 – 2015.
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015-2018 r.

Program Ochrony Środowiska dla miasta Kołobrzeg oparty więc zostanie o postanowienia wyżej wymienionych dokumentów oraz o postanowienia wynikające z dokumentów strategicznych, koncepcji i innych opracowań lokalnych, z uwzględnieniem wymogów wynikających z obowiązujących przepisów.

W każdym z powyższych dokumentów znajduje się szereg zapisów, które były bazą dla potrzeb opracowania celów oraz kierunków działań niniejszego Programu.

Poniżej przedstawiono cele i kierunki działań dla Kołobrzegu w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Ich realizacja złoży się na wypełnianie zadań określonych w Polityce Ekologicznej Państwa oraz Programie ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego oraz innych dokumentów strategicznych, co powinno prowadzić do zrównoważonego rozwoju całego obszaru. Osiągnięcie określonych celów w ramach wyznaczonych kierunków działań, powinno być realizowane za pomocą konkretnych zadań ekologicznych, które określono szczegółowo w harmonogramie realizacyjnym Programu Ochrony Środowiska. Wiele z zaproponowanych zadań w założeniu powinno być realizowanych właśnie przez miasto lub przez jednostki działające na tym terenie oraz w regionie. Urząd Miasta będzie w nich pełnić funkcje nadzoru działalności, będzie wspierać działalność w charakterze administracyjnym lub będzie to bezpośredni współudział, jedynie w konkretnym zadaniach będzie współfinansować lub finansować założone zadania.

Punktem wyjścia dla rozważań zgodności założeń POŚ z innymi dokumentami jest omówienie dokumentów ustanowionych na szczeblu międzynarodowym do realizacji, których Polska jest zobowiązana. Założenia dokumentów, umów i konwencji międzynarodowych przekładają się na konstruowanie zapisów prawodawstwa polskiego. W 1992 roku opracowany został jeden z najważniejszych dokumentów, związanych ze zrównoważonym rozwojem tzw. „**Agenda 21**” - **Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego**. Jest to wszechstronny plan działania na wiek XXI dla Narodów Zjednoczonych, rządów i grup społecznych w każdym obszarze, w którym człowiek ma wpływ na środowisko. Dokument ten zwraca szczególną uwagę na *konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju*. Kolejnym najbardziej rozpowszechnionym dokumentem międzynarodowym, który narzuca Polsce działania w zakresie ochrony środowiska jest **Protokół z Kioto** w sprawie zmian klimatu. Stanowi znaczny postęp w *zakresie walki z globalnym ociepleniem, ponieważ zawiera cele wiążące i ilościowe, związane z ograniczeniem i redukcją emisji gazów cieplarnianych*.

Obecnie priorytetowe dla Polski jest dostosowanie swoich działań do polityki Unii Europejskiej. Polityka Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska opiera się na przekonaniu, że ambitne normy środowiskowe pobudzają wprowadzenie innowacji w działalność gospodarczą oraz że polityka gospodarcza, polityka społeczna i polityka środowiskowa muszą być ściśle ze sobą powiązane. Główne założenia polityki Wspólnoty w zakresie środowiska naturalnego określone są w **Traktacie Ustanawiającym WE w Tytule XIX - Środowisko Naturalne**. Jego realizacja powinna się przyczynić do *zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego – z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty - ale również do ochrony zdrowia ludzkiego*. Kolejnym ważnym dokumentem, wyznaczającym ramy realizacji polityki wspólnotowej w zakresie ochrony środowiska jest **Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska**. W chwili obecnej obowiązuje już 7 Program, który określa działania polityki UE w dziedzinie ochrony środowiska i polityki klimatycznej na najbliższe siedem lat (od roku 2013). Określa on trzy główne cele:

- *ochrona przyrody i wzmocnienie odporności ekologicznej,*

- zwiększenie trwałego rozwoju, efektywniej korzystającej z zasobów gospodarki, ograniczenie niskoemisyjnej gospodarki,
- skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia.

W związku z tym, że planowane działania w ochronie środowiska w Polsce, powinny wpisywać się w priorytety w skali Unii Europejskiej przyjęto dokument **Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016** odnoszący się do prawodawstwa Unii Europejskiej i spełniający cele ochrony środowiska zarówno na poziomie UE, jak i kraju. Podstawą tego dokumentu są działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju, przez co, w myśl ustawy Prawo ochrony środowiska, rozumie się taki rozwój społeczno - gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń. Według Polityki Ekologicznej Państwa konieczne jest egzekwowanie wymogów ochrony przyrody oraz rygorystyczne przestrzeganie zasad ochrony środowiska. Nawiązując do Polityki Ekologicznej Państwa, Program Ochrony Środowiska powinien realizować zawarte w niej następujące priorytety ekologiczne:

I. Działania systemowe:

1. **Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych** - kryteria rozwoju zrównoważonego powinny być uwzględnione we wszystkich dokumentach strategicznych.
2. **Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska** - tworzenie rozwiązań prawno - ekonomicznych sprzyjających rozwojowi gospodarczemu, kontrola przestrzegania prawa przez podmioty działające na rynku.
3. **Zarządzanie środowiskowe** - jak najszersze przystępowanie do systemu EMAS (System Ekozarządzania i Audytu, z ang. Eco-Management and Audit Scheme), rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie.
4. **Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska** - podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”.
5. **Rozwój badań i postęp techniczny** - zwiększenie roli placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska.
6. **Odpowiedzialność za szkody w środowisku** - stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody.
7. **Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym** - przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego, w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji.

II. Ochrona zasobów naturalnych:

1. **Ochrona przyrody** - zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego

- rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną.
2. **Ochrona i zrównoważony rozwój lasów** - racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego, rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
  3. **Racjonalne gospodarowanie zasobami wody** - racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych, aby chronić od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie retencji wodnej, skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem.
  4. **Ochrona powierzchni ziemi** - rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno - błotnych przez czynniki antropogeniczne, zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą.
  5. **Gospodarowanie zasobami geologicznymi** - racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją.
- III. **Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego** - celem działań w obszarze zdrowia środowiskowego jest dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.
1. **Jakość powietrza** - dążenie do spełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z dwóch dyrektyw unijnych: Dyrektywy LCP i CAFE.
  2. **Ochrona wód** - utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków.
  3. **Gospodarka odpadami** – rozwój gospodarki odpadami realizujący zobowiązania dla Polski wynikających z dyrektyw unijnych.
  4. **Oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych** - dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i pola elektromagnetyczne i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe.
  5. **Substancje chemiczne w środowisku** - stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnego z zasadami Rozporządzenia REACH.

W nawiązaniu do **Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych z Aktualizacją w 2010 r.** Gmina powinna dążyć do osiągnięcia wymagań wynikających z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2006 r. Nr 137 poz. 984 ze zm.), a także osiągnięcia wydajności oczyszczalni ścieków odpowiadającej ładunkowi zanieczyszczeń biodegradowalnych generowanemu przez aglomerację. POŚ w swoich zapisach zarówno dotyczących analizy stanu aktualnego sieci kanalizacyjnej oraz planów inwestycyjnych w zakresie rozbudowy systemu kanalizacyjnego nawiązuje do KPOŚK i wskazuje, że jest on stopniowo realizowany. Program wskazuje niezbędne przedsięwzięcia w zakresie budowy, rozbudowy lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych oraz budowy i modernizacji zbiorczych systemów kanalizacyjnych, jakie należy zrealizować w aglomeracjach do końca 2015 r. POŚ nawiązuje do tych zapisów.

POŚ dla miasta Kołobrzeg powinien nawiązywać także do dokumentów opracowywanych chociażby przez Ministerstwo Środowiska dotyczących projektu „**Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu – KLIMADA**”. Głównym celem Strategii jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Plan zakłada następujące kierunki działań w odniesieniu do poszczególnych sektorów (z zaznaczeniem uszczegółowienia ich i wdrożenia na poziomie regionalnym i lokalnym):

1. *Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:*
  - *dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu,*
  - *dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,*
  - *ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,*
  - *adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie,*
  - *zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu.*
2. *Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:*
  - *stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami,*
  - *organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu.*
3. *Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:*
  - *wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,*
  - *zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.*
4. *Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:*
  - *monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie),*
  - *miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu.*
5. *Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:*
  - *promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu,*
  - *budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.*
6. *Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:*
  - *zwiększenie świadomości odnośnie ryzyka związanego ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu,*
  - *ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.*

Jako naczelną zasadę ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego, podobnie jak polityki ekologicznej państwa, przyjmuje się sformułowaną w Konstytucji RP zasadę zrównoważonego rozwoju. Celem nadrzędnym jest rozwój gospodarczy regionu przy zachowaniu i ochronie wartości przyrodniczych oraz racjonalnej gospodarce zasobami. Lista celi województwa jest podzielona na cele długo- (do roku 2019) i krótkoterminowe (do roku 2015). Gminne założenia powinny opierać się na celach strategicznych **wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska** – w poniższym zestawieniu wskazano głównie wytyczne, które bezpośrednio odnoszą się do miasta Kołobrzeg i sytuacji oraz problemów

środowiskowych istniejących na tym terenie, a także odnoszących się do jednostek samorządu terytorialnego:

1. Jakość powietrza (PA) - potencjalne możliwości ograniczenia emisji gazów do powietrza poprzez rozwój OZE. Cel długoterminowy: kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł

– **Cele krótkoterminowe:**

- Opracowanie i realizacja programów służących ochronie powietrza.
- Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych.
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

2. Wody powierzchniowe i podziemne (W): zagrożenia jakości wód; jakość wód powierzchniowych; jakość wód podziemnych. Cel długoterminowy: osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych

– **Cele krótkoterminowe:**

- Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.
- Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych.
- Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystywanie
- Przywrócenie i ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek.

3. Wody morskie: przejściowe i przybrzeżne (WM). Cel długoterminowy: osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych oraz skuteczna ochrona linii brzegowej.

– **Cele krótkoterminowe:**

- Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych, w szczególności zatrzymanie eutrofizacji tych wód.
- Zatrzymanie procesów degradacji brzegu morskiego i ochrona linii brzegowej.

4. Gospodarka odpadami (GO). Cel długoterminowy: stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami

– **Cele krótkoterminowe:**

- Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB.
- Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.
- Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów.
- Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

5. Zasoby przyrodnicze województwa (OP). Cel długoterminowy: ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych

– **Cele krótkoterminowe:**

- Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa.
- Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody.

- Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych.
  - Ochrona walorów krajobrazowych i ładu przestrzennego w strefie brzegowej Morza Bałtyckiego.
  - Wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska.
  - Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych.
  - Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych.
  - Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobiegania ich skutkom.
6. **Turystyka. Cel długoterminowy: zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju turystyki**
- **Cele krótkoterminowe:**
  - Wdrożenie zasad turystyki zrównoważonej na obszarach chronionych.
  - Promocja przyrodniczych walorów turystycznych województwa.
7. **Klimat akustyczny (H). Cel długoterminowy: poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów**
- **Cele krótkoterminowe:**
  - Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas.
  - Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców.
8. **Pola elektromagnetyczne (PEM). Cel długoterminowy: ochrona przed polami elektromagnetycznymi**
- **Cele krótkoterminowe:**
  - Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych.
9. **Zapobieganie poważnym awariom (PAP). Cel długoterminowy: minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia**
- **Cele krótkoterminowe:**
  - Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.
  - Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych.
  - Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych.
10. **Kopaliny (SM). Cel długoterminowy: zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi**
- **Cele krótkoterminowe:**
  - Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego.
11. **Jakość gleb (GL). Cel długoterminowy: ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych**
- **Cele krótkoterminowe:**
  - Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa i innych rodzajów działalności gospodarczej.
  - Opracowanie strategii zagospodarowania urobków z prac pogłębiarskich w ramach rozbudowy i modernizacji infrastruktury portowej.

- *Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych.*
- 12. **Edukacja ekologiczna (EE). Cel długoterminowy: wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - *Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie ochrony powietrza i gospodarki odpadami.*
    - *Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie zużycia wody oraz jej zanieczyszczeń.*
    - *Tworzenie proekologicznych wzorców zachowań, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, w odniesieniu do pozostałych komponentów środowiska.*
    - *Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem.*

Program Ochrony Środowiska dla miasta Kołobrzeg uwzględnia także cele przyjęte w **Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 -2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018 – 2023.**

Działania miasta w zakresie gospodarki odpadami wpisują się w realizację głównego celu działań mającego na celu stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju i opartego na hierarchii sposobów postępowania z odpadami komunalnymi.

Zgodnie z zasadą sporządzania strategicznych dokumentacji, Program nawiązuje również do zapisów **powiatowego programu ochrony środowiska.**

Aktualizowany Program Ochrony Środowiska dla miasta Kołobrzeg uwzględnia również zapisy **dotychczas obowiązującego Programu Ochrony Środowiska**, ponieważ ważnym aspektem prowadzenia polityki ochrony środowiska jest ciągłość podejmowanych działań. Projekt Programu nie odbiega w dużym stopniu od zakresu tematycznego dokumentu dotąd obowiązującego. W przygotowanej aktualizacji oparto się na aktualnych danych. Jak pisano w początkowych rozdziałach Programu, jako rok bazowy został przyjęty rok 2014, jednak kiedy nie było możliwości odniesienia się do aktualnych danych, wykorzystano materiały z lat wcześniejszych. Poza tym, podobnie jak w przypadku POŚ z roku 2011, w przedstawianym projekcie dokumentu znalazły się następujące zagadnienia (w rozszerzonym lub skróconym zakresie):

1. Charakterystyka miasta.
2. Infrastruktura miasta.
3. Ocena i analiza stanu środowiska przyrodniczego miasta.
4. Cele i kierunki działań dla miasta Kołobrzeg w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska.
5. Harmonogram realizacyjny POŚ.
6. Koncepcja edukacji ekologicznej.
7. System finansowania inwestycji.
8. Strategia i monitoring realizacji Programu.

5.2. STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOŁOBRZEG

Harmonogram realizacyjny Programu Ochrony Środowiska zakłada realizację działań miasta, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz planowanymi przez jednostkę inwestycjami.

Obowiązki samorządu gminnego wynikają między innymi bezpośrednio z następujących ustaw:

- ustawy o samorządzie gminnym,
- ustawy Prawo ochrony środowiska,
- ustawy Prawo wodne,
- ustawy o odpadach,
- ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- ustawy o ochronie przyrody.

Przy sporządzaniu celów strategicznych w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska dla Gminy Miasta Kołobrzeg opierano się na zapisach wspomnianych ustaw, a także na zaplanowanych przez gminę oraz inne jednostki funkcjonujące na terenie miasta inwestycjach.

W kolejnej tabeli przedstawiono projektowane inwestycje na terenie Kołobrzegu, które zostały zaplanowane do realizacji przez podmioty funkcjonujące na terenie miasta (w tabeli uwzględniono tylko te podmioty, które przedstawiły dane dotyczące planowanych inwestycji).

Tabela 21. Szczegółowe inwestycje planowane do realizacji na terenie miasta Kołobrzeg w latach 2015-2022

Planowane działania	Rok	Planowane koszty [zł]
ENERGA operator S.A. Oddział w Koszalinie		
Modernizacja linii 110 kV Kołobrzeg VI Dywizji – Trzebiatów.	2014-2019	b.d.
Modernizacja linii 110 kV Kołobrzeg Koszalińska – Ustronie Morskie.	2014-2019	b.d.
Rozbudowa i modernizacja GPZ Kołobrzeg VI Dywizji w związku z planowanym przyłączeniem FW Kołobrzeg oraz wymiana transformatorów mocy 110/15 kV na 2x25MVA.	2014-2019	b.d.
Budowa odcinków kablowych SN o łącznej długości ok. 2,5 km.	2014-2019	b.d.
Ponadto Energa operator S.A. Oddział w Koszalinie planuje wykonać inwestycje polegające na budowie stacji transformatorowych 15/0,4 kV oraz budowie linii elektroenergetycznych 15 kV i 0,5 kV mające na celu stworzenie możliwości przyłączenia nowych odbiorców do sieci.		
Zarząd Dróg Powiatowych w Kołobrzegu		
Remont nawierzchni drogi powiatowej 3354Z o długości 0,273 km (ul. Wolności) – nakładka bitumiczna.	2016	300 000
Przebudowa drogi powiatowej 3349Z o długości 0,300 km (ul. Zdrojowa) – przebudowa nawierzchni.	2016	3 000 000
Przebudowa drogi powiatowej 3347Z o długości 0,271 km (ul. Jedności Narodowej) – przebudowa drogi, kanalizacji deszczowej, oświetlenia.	2018	1 200 000
Rozbudowa drogi powiatowej 3350Z o długości 0,676 km (ul. Wylotowa) – Etap I – przebudowa drogi, kanalizacji deszczowej, oświetlenia.	2018	2 700 000
Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.		
Budowa sieci wod.-kan. ul. Witosa.	2015	700 000
	2017	800 000
Budowa sieci wodociągowej Ø 110 ul. Tarnopolska - 300 m	2015	70 000
Modernizacja sieci wodociągowej Ø 110 ul. Wierzbowa 165 m, Klonowa – 200 m.	2015	142 000
Modernizacja sieci kanalizacji sanit. Ø 250 ul. Witkowice – 120 m.	2015	125 000
Modernizacja sieci kanalizacji sanit. Ø 600 ul. VI Dywizji Wojska Polskiego – 850 m.	2015	300 000
Zakupy inwestycyjne urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, sprzętu i środków trwałych.	2015	191 160
	2016	148 680 +

Planowane działania	Rok	Planowane koszty [zł]
		63 720 środki zewnętrzne
	2017	123 900
Przebudowa magistrali Ø 350 ul. Młyńska – 120 m	2016	160 000
Budowa sieci wodociągowej Ø 110, sieci kanalizacji sanit. Ø 200 ul. Krakusa i Wandy.	2016	235 000
Strefowanie sieci wodociągowej.	2016	225 000
Modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej Etap I – ul. Wojska Polskiego – 450 m, Etap II – ul. Zdrojowa – Wojska Polskiego – 380 m.	2016	15 000
	2017	1 485 000
Modernizacja sieci wodociągowej Ø 110 wraz z przyłączami ul. Słowicza – 115 m, Głogowa – 155 m, Bzów – 200 m, Akacyjowa – 240 m, Uroczka – 65 m.	2016	80 000
	2017	180 000
Budowa sieci wod.-kan. ul. Brzeska (projekt techniczny).	2017	15 000
Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej sanit. Ø 160 od ul. VI Dywizji Piechoty do ul. Obozowej – 1600 m (projekt techniczny).	2017	20 000
Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej sanit. Ø 160 od ul. Jasnej do ul. Jedności Narodowej i Wylotowej – 2500 m (projekt techniczny).	2017	20 000
Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanit. w obrębie osiedla Podczela – strona wschodnia (projekt techniczny)	2017	40 000
Budowa sieci kanalizacji sanit. tłocznej odciążającej układ sieci kanalizacji sanitarnej w mieście Kołobrzeg (projekt techniczny)	2017	40 000
Modernizacja sieci wodociągowej wraz z przyłączami ul. Zbowidowców – 390 m, Kapitańska – 60 m, Marynarska – 60 m, Bosmańska – 60 m.	2017	180 000
Modernizacja sieci wodociągowej Ø 160 ul. Okopowa – 950 m.	2017	380 000
Modernizacja sieci kanalizacji sanit. Ø 200 ul. Waszyngtona – 175 m.	2017	160 000
Urząd Miasta Kołobrzeg – na podstawie projektu uchwały Rady Miasta Kołobrzeg w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2015 - 2022		
Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Kołobrzeg.	2015	100 000
Działania infrastrukturalne na rzecz poprawy stanu środowiska w obiektach użyteczności publicznej na terenie Dorzecza Parsęty.	2015	118 000
Poprawa dostępności do Portu Kołobrzeg od strony lądu (drogi i kolej) Etap I.	2015	8 271 512,66
Poprawa dostępności do Portu Kołobrzeg od strony lądu (drogi i kolej) Etap II.	2015	15 833,69
Rewitalizacja mola spacerowego w Kołobrzegu i zagospodarowanie terenu wokół molo.	2015	11 216 093,33
Opracowanie ekspertyzy ichtiofauny Ekoparku.	2015	18 450
Zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ich zmiany oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Kołobrzegu.	2015	350 000
„Przebudowa publicznej infrastruktury turystycznej – kładki dla pieszych w Uzdrowisku Kołobrzeg”.	2015	500 000
Budowa nawierzchni ul. Stańczyka w Kołobrzegu.	2015	30 000
Budowa ścieżki rowerowej po byłym torowisku w rejonie ul. Bałtyckiej i Wiosennej.	2015	400 000
Projektowanie i budowa parkingu przy ul. Bałtyckiej.	2015	400 000
Przebudowa dojścia na plażę przy ul Arciszewskiego przy Zespole Szkół Morskich.	2015	300 000
Przebudowa ul. Radomskiej.	2015	350 000
Przebudowa i termomodernizacja Przedszkola nr 10.	2015	600 000
Przebudowa ul. Wiosennej.	2015	3 600 000
Budowa awaryjnego przelewu (bypass separatorów) na głównym	2015	35 000

Planowane działania	Rok	Planowane koszty [zł]
kolektorzem deszczowym w rejonie ul. Łopuskiego przed wylotem do Kanału Drzewnego.	2016	100 000
Budowa sanitarnej infrastruktury plaż.	2015	250 000
	2016	25 000
Budowa urządzeń wodnych, w tym montaż separatora paliw i olei - rejon ul. Orlej/Kaszubskiej w Kołobrzegu.	2015	50 000
	2016	1 000 000
Odbudowa odpływu do morza w km 330+750 w rejonie ulicy Sułkowskiego i w km 331+370 w rejonie ul. Fredry.	2015	1 900 000
	2016	1 200 000
Przebudowa dróg w strefie uzdrowiskowej A Kołobrzegu.	2015	1 000 000
	2016	400 000
Rewitalizacja parków miejskich - Rewitalizacja Parku im. 3 Dywizji Piechoty w Kołobrzegu.	2015	75 000
	2016	300 000
	2017	1 000 000
Rewitalizacja parków miejskich - Rewitalizacja Skweru Pana Tadeusza w Kołobrzegu.	2015	15 000
	2016	350 000
Opracowanie projektu budowlanego pt. Regionalne Centrum Innowacyjnej Administracji wraz z Modernizacją Istniejącego Budynku Urzędu Miasta w Kołobrzegu.	2015	750 000
	2016	4 200 000
	2017	7 300 000
Utrzymanie i obsługa stref płatnego parkowania.	2015	1 400 000
	2016	1 400 000
	2017	1 400 000
	2018	700 000
Budowa miejsc postojowych w Kołobrzegu.	2015	300 000
	2016	1 000 000
	2017	1 000 000
	2018	1 000 000
Przebudowa ścieżki rowerowej do os. Podczele.	2015	19 000
	2016	850 000
	2017	900 000
	2018	900 000
Przebudowa ul. Towarowej i ul. Zdrojowej.	2015	100 000
	2017	2 500 000
	2018	3 000 000
Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w szczególności Przedszkola Nr 6 i 10, Żłobka Krasnal.	2016	700 000
Budowa ścieżki rowerowej w Podczelu w ramach zadania „Ścieżki rowerowe zlokalizowane na terenie Miast i Gmin Dorzecza Parsęty”.	2016	100 000
	2017	100 000
Przebudowa ulicy Spacerowej.	2016	300 000
	2017	1 000 000
	2018	4 200 000
Przebudowa ulicy Spacerowej.	2016	300 000
	2017	1 000 000
	2018	4 200 000
Budowa automatycznych toalet.	2017	250 000
	2018	250 000

Źródło: odpowiedzi na ankiety przesłane do podmiotów funkcjonujących na terenie miasta

Na podstawie planowanych konkretnych inwestycji, ustaw z których wynikają obowiązki samorządów gminnych oraz innych dokumentów strategicznych z zakresu i ochrony środowiska w nawiązaniu do prowadzonej obecnie polityki zrównoważonego rozwoju (obowiązującego dotąd Programu Ochrony Środowiska) opracowano główne cele strategiczne dla Miasta Kołobrzeg, którymi są:

1. **Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno – ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców.**
2. **Ochrona strefy brzegowej Morza Bałtyckiego.**
3. **Zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody.**
4. **Ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych.**
5. **Utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów i odorów.**
6. **Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska.**
7. **Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznym.**
8. **Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych.**
9. **Upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej.**
10. **Minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego.**
11. **Dalszy rozwój systemu gospodarki odpadami komunalnymi.**

Najważniejszymi kwestiami dla Miasta Kołobrzeg w ramach prowadzonych działań są inwestycje w zakresie sieci infrastruktury w tym rozwój energii odnawialnej. Wszelkie inne działania, już pozainwestycyjne, związane są z prowadzeniem rejestrów, ewidencji, kontrolami oraz prowadzeniem postępowań administracyjnych i edukacją ekologiczną.

Wyznaczone cele ekologiczne, a w ich ramach kierunki działań (wymienione w tabelach harmonogramu), jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska na terenie miasta Kołobrzeg, stanowią podstawę dla realizacji konkretnych zadań ekologicznych na przestrzeni kilkunastu lat. Zadania zostały wyznaczone na podstawie analizy stanu środowiska przyrodniczego na tym terenie, przewidywanych kierunków rozwoju oraz informacji w zakresie planowanych inwestycji (w dziedzinie ochrony środowiska), które przekazane zostały przez Urząd Miasta oraz instytucje i podmioty zajmujące się ochroną środowiska w całym regionie.

Cele strategiczne i kierunki działań określono jako obowiązujące w czasie krótkoterminowego i długoterminowego harmonogramu Programu Ochrony Środowiska (od roku 2015 do roku 2018, wraz z perspektywą na lata 2019 - 2022).

W ramach wyznaczonego harmonogramu realizacyjnego, zadania podzielono na zadania własne Gminy i zadania koordynowane (wspólne z innymi jednostkami oraz innymi podmiotami zajmującymi się działaniami proekologicznymi oraz infrastrukturą zapewniającą ochronę środowiska). W harmonogramie zamieszczano również niektóre zadania, jakie prowadzone są na terenie Gminy, tylko i wyłącznie przez inne niż Gmina organy, np. Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, zarządcy dróg, itd.

Zadania własne Gminy to przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji Gminy. Natomiast zadania koordynowane to pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków

zewnątrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie Gminy, ale podległych bezpośrednio organom powiatowym, wojewódzkim, bądź centralnym.

Należy zaznaczyć, że szeroko pojęta ochrona środowiska oraz działania mające prowadzić do zrównoważonego rozwoju nie są tylko zadaniami realizowanymi na poziomie lokalnym, przez samorząd gminny. Działania miasta Kołobrzeg są ukierunkowane poprzez działania prowadzone na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz regionalnym przez takie jednostki i instytucje, jak: Ministerstwo Środowiska, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, Marszałka, Wojewodę i Sejmik Województwa, Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych (Nadleśnictwa, Leśnictwa), Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ośrodki Edukacji Ekologicznej, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Państwową Straż Pożarną, Inspekcję Ruchu Drogowego, zarządców dróg wszystkich kategorii, organy nadzoru budowlanego, inspekcję sanitarną, zarządzający składowiskami instalacjami, starostwo powiatowe, podmioty gospodarcze, czy też właściciele gruntów.

Proces zarządzania środowiskiem w postaci planowania konkretnych inwestycji spoczywa niewątpliwie głównie na władzach samorządowych. Mając na uwadze spójność koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi szczeblami władz samorządowych i rządowych, a także współpracę z pozostałymi partnerami, zarządzanie środowiskiem miasta Kołobrzeg przy pomocy Programu Ochrony Środowiska wymagać będzie ustalenia roli i zakresu działania poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jego realizację, struktury organizacji Programu oraz systemu monitoringu.

Władze miasta pełnią w odniesieniu do Programu kilka funkcji. Jedną z ważniejszych jest funkcja regulacyjna, na którą składają się akty prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne związane odpowiednio z określonymi obszarami zagadnień środowiskowych. Władze pełnią również funkcje wykonawcze i kontrolne. Pożądane jest, aby władze miasta pełniły również funkcje wspierające dla podmiotów zaangażowanych w rozwój obszaru oraz funkcje kreujące działania ukierunkowane na poprawę środowiska przyrodniczego.

Do podstawowych instrumentów prawnych odnoszących się do zagadnień ochrony środowiska należą: standardy i normy środowiskowe, pozwolenia i odpowiedzialność administracyjna, karna i cywilna. Głównymi instrumentami finansowymi są opłaty ekologiczne, kary, fundusze celowe, ulgi podatkowe. Wśród instrumentów o charakterze społecznym wyróżnia się dostęp do informacji, komunikację społeczną, edukację i promocję ekologiczną.

VI. HARMONOGRAM REALIZACYJNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

6.1. Priorytet zachowanie zasobów wodnych

Cele ekologiczne:

1. *Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno – ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców.*
2. *Zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią.*

Tabela 22. Zadania wyznaczone w ramach ochrony zasobów wodnych

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2015	2016	2017	2018	2019-2022		
	Źródła finansowania						
Cel ekologiczny: <i>modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno – ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców</i>							
Rozbudowa, modernizacja i bieżące utrzymanie sieci kanalizacyjnej.			-			2015-2022	MWiK
			MWiK				
Rozbudowa, modernizacja i bieżące utrzymanie sieci wodociągowej.			-			2015-2022	MWiK
			MWiK				
Modernizacja i bieżące utrzymanie i monitoring oczyszczalni ścieków oraz innych elementów infrastruktury wod.-kan.			-			2015-2022	MWiK
			MWiK				
Cel ekologiczny: <i>zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią</i>							
Bieżące utrzymanie i konserwacja wałów przeciwpowodziowych na terenie miasta.			-			2015-2022	ZZMiUW
			ZZMiUW				
Bieżące utrzymanie i konserwacja cieków oraz urządzeń melioracji wodnej.			-			2015-2022	ZZMiUW, MZZDiOŚ
			ZZMiUW, MZZDiOŚ				

6.2. Ochrona strefy brzegowej Morza Bałtyckiego

Cele ekologiczne:

1. Ochrona brzegów morskich.
2. Modernizacja infrastruktury morskiej/brzegowej.

Tabela 23. Zadania wyznaczone w ramach ochrony strefy brzegowej Morza Bałtyckiego

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2015	2016	2017	2018	2019-2022		
	Źródła finansowania						
Cel ekologiczny: ochrona brzegów morskich							
Kontynuacja działań mających na celu ochronę brzegów morskich (charakter działań – w zależności od bieżących potrzeb).	-					zadanie ciągłe	Gmina, Urząd Morski
	Gmina, Urząd Morski						
Bieżące utrzymanie czystości na plażach.	-					zadanie ciągłe	Gmina
	Gmina						
Cel ekologiczny: modernizacja infrastruktury morskiej/brzegowej							
Poprawa dostępności do Portu Kołobrzeg od strony lądu – Etap I.	8 271 512 zł					2015	Gmina
	Gmina						
Poprawa dostępności do Portu Kołobrzeg od strony lądu – Etap II.	15 833,69 zł					2015	Gmina
	Gmina						
Rewitalizacja mola spacerowego w Kołobrzegu i zagospodarowanie terenu wokół molo.	11 216 093 zł					2015	Gmina
	Gmina						
Przebudowa dojść na plaże.	-					2015-2022	Gmina
	Gmina						
Budowa sanitarnej infrastruktury plaż.	250 000 zł	25 000 zł				2015-2016	Gmina
	Gmina						

6.3. Priorytet zachowanie zasobów przyrody

Cel ekologiczny: zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody.

Tabela 24. Zadania wyznaczone w ramach ochrony zasobów przyrody

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2015	2016	2017	2018	2019-2022		
	Źródła finansowania						
Cel ekologiczny: zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody							
Wzmocnienie struktury ekologicznej miasta przez zwiększenie powierzchni i obiektów chronionych.	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	organy wskazane w ustawie o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zm.)
	środki własne jednostek realizujących						
Aktualizacja dokumentów planowania przestrzennego z uwzględnieniem wniosków wynikających z waloryzacji przyrodniczej Gminy Miasto Kołobrzego	-					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Podejmowanie działań związanych ze zwalczaniem inwazyjnych gatunków roślin.	-					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Utrzymanie zieleni w Gminie (utrzymanie bieżące, sadzenie nowych drzew i krzewów, koszenie, itd.).	-					zadanie ciągłe	Gmina, MZZDiOŚ
	środki własne Gminy, MZZDiOŚ						
Kontrola realizacji wydawanych pozwoleń na wycinkę drzew przez mieszkańców (wizja lokalna).	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						

6.4. Priorytet zachowanie zasobów powierzchni ziemi

Cel ekologiczny: ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych.

Tabela 25. Zadania wyznaczone w ramach ochrony zasobów powierzchni ziemi

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2015	2016	2017	2018	2019-2022		
Źródła finansowania							
Cel ekologiczny: ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych							
Edukacja ekologiczna rolników w zakresie wdrażania Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.	-					zadanie ciągłe	Gmina (szkolenia)
	środki własne jednostek realizujących						
Utrzymanie czystości w Gminie.	-					corocznie	Gmina
	środki własne Gminy						
Bieżąca likwidacji dzikich wysypisk odpadów.	-					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Dotowanie działań związanych z usuwaniem azbestu wraz z termomodernizacją.	-					corocznie / do 2032	Gmina
	Środki własne Gminy, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Środowiska						
Monitoring zrekultywowanego składowiska odpadów.	-					zadanie ciągłe	Gmina
	Środki własne Gminy						
Stopniowe opracowywanie MPZP, zgodnie z założeniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wraz z prowadzeniem procedury strategicznej oceny oddziaływania projektów MPZP.	-					zadanie ciągłe	Gmina
	koszty administracyjne						
	środki własne Gminy						

6.5. Priorytet ochrona zasobów powietrza

Cel ekologiczny: utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów, gazów i odorów.

Tabela 26. Zadania wyznaczone w ramach ochrony zasobów powietrza

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2015	2016	2017	2018	2019-2022		
Źródła finansowania							
Cel ekologiczny: utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów, gazów i odorów							
Wprowadzanie energii odnawialnej na terenie Gminy (promocja kolektorów słonecznych, fotowoltaiki, pomp ciepła).	-					zadanie ciągłe	Gmina, inwestorzy
	Gmina, przedsiębiorcy, organizacje						
Modernizacja , rozbudowa i bieżące utrzymanie sieci ciepłowniczej oraz źródeł ciepła.	-					zadanie ciągłe	MEC Sp. z o.o.
	MEC Sp. z o.o.						
Rozbudowa, bieżące utrzymanie oraz modernizacja sieci gazowniczej na terenie miasta.	-					zadanie ciągłe	PGNiG
	PGNiG						
Bieżące utrzymanie, modernizacja oraz przebudowa dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych znajdujących się na terenie miasta.	-					zadanie ciągłe	Gmina, zarządcy dróg
	Środki własne gminy, zarządcy dróg						
Budowa nowych i modernizacja istniejących ścieżek rowerowych na terenie miasta.	-					zadanie ciągłe	Gmina
	Środki własne gminy, NFOŚiGW, WFOŚiGW						
Utrzymanie i obsługa stref płatnego parkowania.	-					zadanie ciągłe	Gmina
	Gmina						
Opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.	-					2015	Gmina
	Gmina, NFOŚiGW						
Stopniowa termomodernizacja budynków znajdujących się na terenie miasta.	-					zadanie ciągłe	Gmina, mieszkańcy, prywatni inwestorzy
	Środki własne Gminy, NFOŚiGW, środki mieszkańców i inwestorów						

6.6. Priorytet ochrona przed hałasem

Cel ekologiczny: *zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska.*

Tabela 27. Zadania wyznaczone w ramach ochrony przed hałasem

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2015	2016	2017	2018	2019-2022		
Źródła finansowania							
Cel ekologiczny: <i>zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska</i>							
Wprowadzanie zapisów dotyczących standardów akustycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Bieżące utrzymanie, modernizacja oraz przebudowa dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych znajdujących się na terenie miasta.	-					zadanie ciągłe	Gmina, zarządcy dróg
	środki własne gminy, zarządcy dróg						
Opracowywanie map akustycznych.	-					2015-2022	zarządcy dróg, WIOŚ
	zarządcy dróg, WIOŚ						
Prowadzenie pomiarów hałasu w miejscach jego największego natężenia np. wzdłuż ciągów komunikacyjnych, skupisk przebywania turystów.	-					zadanie ciągłe	WIOŚ
	WIOŚ						

6.7. Priorytet ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Cel ekologiczny: *ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznym.*

Tabela 28. Zadania wyznaczone w ramach ochrony przed polami elektromagnetycznymi

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2014	2015	2016	2017	2018-2021		
Źródła finansowania							
Cel ekologiczny: <i>ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznym</i>							
Lokalizowanie emitorów pól elektromagnetycznych z uwzględnieniem odległości do obszarów zabudowy mieszkaniowej.	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne jednostek realizujących						
Wprowadzanie zapisów dotyczących standardów emisji pól elektromagnetycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Prowadzenie pomiarów natężenia PEM.	-					Zadanie ciągłe	WIOŚ
	WIOŚ						

6.8. Priorytet racjonalne wykorzystanie zasobów

Cel ekologiczny: *racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych.*

Tabela 29. Zadania wyznaczone w ramach racjonalnego wykorzystania zasobów

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2015	2016	2017	2018	2019-2022		
Źródła finansowania							
Cel ekologiczny: <i>racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych</i>							
Bieżąca konserwacja i utrzymanie sieci elektroenergetycznej na terenie gminy.	-					zadanie ciągłe	operatorzy elektroenergetyczni
	operatorzy elektroenergetyczni						
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.	-					2015-2022	Gmina
	środki własne Gminy, Środki UE						
Termomodernizacja budynków mieszkalnych.	-					2015-2022	mieszkańcy
	Środki własne inwestorów						
Wprowadzanie energii odnawialnej na terenie Gminy (promocja kolektorów słonecznych, fotowoltaiki, pomp ciepła).	-					zadanie ciągłe	Gmina, inwestorzy
	Gmina, przedsiębiorcy, organizacje						

6.9. Priorytet wzrost znaczenia edukacji ekologicznej

Cel ekologiczny: *upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej (korzystającej z dorobku i wiedzy różnych dziedzin).*

Tabela 30. Zadania wyznaczone w ramach edukacji ekologicznej

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2014	2015	2016	2017	2018-2021		
	Źródła finansowania						
Cel ekologiczny: <i>upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej</i>							
Realizacja szkoleń obejmujących zagadnienia środowiskowe dla pracowników Urzędu Miasta i mieszkańców (w zakresie: gospodarki wodnej, ściekowej, gospodarki odpadami, energooszczędności, unieszkodliwiania azbestu itp.).	-					zadanie ciągłe	Gmina, organizacje
	środki własne Gminy, środki WFOŚiGW						
Prowadzenie edukacji ekologicznej poprzez konkursy, festyny, akcje w szkołach.	-					zadanie ciągłe	Gmina, Powiat, Nadleśnictwa, szkoły
	środki własne Gminy, Powiatu, środki zewnętrzne, WFOŚiGW						
Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska oraz opracowywanie raportów z realizacji POŚ (co 2 lata).	koszty administracyjne					co 2 lata raport co 4 lata POŚ	Gmina
	środki własne Gminy						
Informowanie mieszkańców o prowadzonych postępowaniach, wydawanych decyzjach, prowadzonych inwestycjach, opracowywanych planach i programach oraz jakości środowiska na terenie Gminy (BIP, tablica ogłoszeń, lokalna prasa itd.).	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						

6.10. Priorytet zapewnienie bezpieczeństwa ludności

Cel ekologiczny: *minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego.*

Tabela 31. Zadania wyznaczone w ramach zapewnienia bezpieczeństwa ludności

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2015	2016	2017	2018	2019-2022		
	Źródła finansowania						
Cel ekologiczny: <i>minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego</i>							
Uwzględnianie zagadnień zagrożenia poważnymi awariami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz wydawanych decyzjach.	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Zakup sprzętu do usuwania skutków zagrożeń ekologicznych i zapewnienia dostępu do wody pitnej.	koszty zależne od podjętych działań					w razie potrzeb	Gmina, Straż Pożarna
	Gmina, Straż Pożarna						
Współpraca z innymi jednostkami w ramach realizacji planów zarządzania kryzysowego w związku z wystąpieniem poważnych awarii lub katastrof naturalnych (w razie potrzeb).	koszty zależne od podjętych działań					w razie potrzeb	Gmina, Powiat, Straż Pożarna
	Gmina, Powiat, Straż Pożarna						

6.11. Priorytet dalszy rozwój gospodarki odpadami**Cel ekologiczny:** *dalszy rozwój gospodarki odpadami.***Tabela 32. Zadania wyznaczone w ramach rozwoju gospodarki odpadami**

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2015	2016	2017	2018	2019-2022		
Źródła finansowania							
Cel ekologiczny: <i>rozwój systemu gospodarki odpadami komunalnymi</i>							
Zadania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi będą wynikać z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Określone przez ustawę obowiązki Gminy będą stopniowo i zgodnie z obowiązującymi terminami realizowane przez miasto Kołobrzeg. Najważniejszymi zadaniami miasta w tym zakresie jest: <ul style="list-style-type: none"> – osiągnięcie wymaganych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, – osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami takich frakcji odpadów jak: papier i tektura, tworzywa sztuczne, szkło, metal, opakowania wielomateriałowe. 							

VII. KONCEPCJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

7.1. ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Edukacja ekologiczna znalazła stosowną rangę zarówno w Konstytucji RP, jak i sektorowych uregulowaniach prawnych, przede wszystkim w ustawach: Prawo ochrony środowiska, o ochronie przyrody i w ustawie o systemie oświaty. Istotne znaczenie dla edukacji ekologicznej wynika również z podpisanych przez Polskę dokumentów międzynarodowych przede wszystkim Agendy 21.

Podstawowym celem edukacji ekologicznej jest upowszechnianie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej, czyli korzystającej z różnych dziedzin nauki i poruszającej różne aspekty życia społecznego. Ważnym celem jest również kształtowanie pełnej świadomości i budzenie zainteresowania społeczeństwa sprawami środowiska, rozpatrując jego walory w ramach ekonomii, ekologii i wartości społecznych. Ponadto należy umożliwić każdemu człowiekowi zdobywanie wiedzy i umiejętności niezbędnych dla poprawy stanu środowiska i zachęcać mieszkańców do angażowania się w sprawy ochrony środowiska i właściwego korzystania z jego zasobów.

7.2. POTRZEBA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Edukacja ekologiczna jest koncepcją kształcenia i wychowywania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego zgodnie z hasłem „**myśleć globalnie, działać lokalnie**”. Ważnym elementem jest łączenie wiedzy przyrodniczej z humanistyczną oraz działaniami praktycznymi.

Potrzeba wdrożenia ekorozwoju, m. in. poprzez edukację ekologiczną, pojmowanego jako całokształt harmonijnych działań człowieka, korzystającego z zasobów środowiska przyrodniczego w sposób racjonalny, odpowiedzialny oraz gwarantujący ich zachowanie dla przyszłych pokoleń jest obecnie sprawą pilną, godną stawiania jej ponad wszelkimi podziałami. Dlatego też edukacyjne działania proekologiczne powinny integrować całe społeczeństwo.

Obejmuje ona uwzględnianie, we wszystkich działaniach, tematyki z zakresu ochrony i kształtowania środowiska. Zagadnienia szeroko pojętej ekologii, powinny docierać do wszystkich grup społecznych i wiekowych. W związku z tym ważne jest znalezienie odpowiednich środków przekazu tak, aby w jak najprostszym i najskuteczniejszym sposobie przekazywać informację ekologiczną.

Niewiele osób rozumie, jaki wpływ na stan i jakość środowiska mają zachowania poszczególnych osób, rodzin i grup społecznych, jak również ich przyzwyczajenia, styl życia, sposoby wypoczynku lub odżywiania. Dlatego też edukacja ekologiczna, wspomagająca zrozumienie zależności między człowiekiem, jego wytworami i przyrodą, obejmować musi wszystkich ludzi bez wyjątku, w pierwszej kolejności najmłodszych, którzy mogą skutecznie przekazywać osobom starszym wzorce zachowań proekologicznych. Jedynie wspólny wysiłek wszystkich ludzi razem i każdego z osobna, podejmowany codziennie, w każdym

miejscu: w domu, w pracy, podczas wypoczynku, jest w stanie zahamować degradację środowiska, wpłynąć na poprawę jakości naszego życia i zdrowia oraz zapewnić perspektywy godziwego życia przyszłym pokoleniom.

Przewidziany do realizacji program edukacji ekologicznej powinien zawierać następujące zagadnienia:

- potrzebę edukacji ekologicznej,
- uwzględnianie we wszystkich działaniach tematyki z zakresu ochrony i kształtowania środowiska,
- znalezienie i zróżnicowanie form i treści przekazu, aby w najprostszy i najskuteczniejszy sposób przekazywać informację ekologiczną,
- podział mieszkańców na grupy, do których trafiać będą odpowiednio przygotowane formy edukacyjne (np. pracowników samorządowych, dziennikarzy i nauczycieli, dzieci i młodzież, dorosłych mieszkańców oraz przedsiębiorców).

Należy równocześnie wyznaczyć cele i efekty, jakie ma przynieść prowadzona akcja edukacyjno - informacyjna. Właściwie opracowany program edukacji ekologicznej powinien również uwzględniać nakłady finansowe oraz możliwości finansowania zadań edukacyjnych przewidzianych harmonogramem programu. Istotna jest również spójność tego programu z założeniami programów edukacyjnych wyższych szczebli (powiatowym i wojewódzkim).

Podczas różnych konkursów i akcji ekologicznych warto jest pogłębiać znajomość problemów środowiskowych związanych z odpadami komunalnymi, pokazać korzyści płynące ze zbiórki makulatury oraz innych surowców wtórnych, kształcić umiejętności ograniczenia ilości odpadów wytwarzanych w domu oraz aktywnego udziału w działaniach na rzecz środowiska. Działacze zajmujący się tematyką ochrony środowiska powinni również zwrócić uwagę na problem spalania odpadów w gospodarstwach domowych. Uświadamiając szkodliwość, jaka wynika z wprowadzania do atmosfery substancji pochodzących ze spalania w nieprzystosowanych do tego urządzeniach, mogą doprowadzić do mierzalnej poprawy faktycznego stanu środowiska przyrodniczego w skali regionu.

Akcje ekologiczne powinny być prowadzone cyklicznie oraz angażować coraz więcej mieszkańców. Ważne jest także, aby Gmina działała wspólnie z innymi jednostkami w zakresie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i infrastruktury komunalnej. Współpraca pozwala na osiągnięcie szerszych celów, pozyskanie większych środków finansowych na inwestycje.

Na terenie miasta Kołobrzeg prowadzone są liczne akcje edukacyjne o charakterze proekologicznym. Poniżej wymieniono działania edukacyjne prowadzone przez wybrane jednostki organizacyjne miasta w 2014 r.:

1. Przedszkole nr 3:
  - prowadzenie kółka ekologicznego,
  - uczestnictwo w zbiórce nakrętek i baterii (w tym w konkursach zdobywając wysokie lokaty),
  - uczestnictwo w akcji Sprzątanie Świata,\
  - uczestnictwo w obchodach DNIA ZIEMI,
  - współpraca z Zespołem Szkół Ekonomiczno-Hotelarskich w zakresie zwiększania świadomości ekologicznej przedszkolaków,
  - uczestnictwo w akcji Listy dla Ziemi,
  - uczestnictwo w akcji Zielony Kołobrzeg (nasadzenia w ogrodzie przedszkolnym),
  - uczestnictwo w Targach ekologicznych,

- uczestnictwo w happeningach o tematyce ekologicznej organizowanych przez podmioty zewnętrzne,
2. Przedszkole nr 2:
- udział w Ogólnopolskim konkursie „ Bajkowy las” z okazji obchodów „Dni Przyjaciół lasu”,
  - udział w akcji Sprzątania Świata – „Turysto! Szanuj środowisko też po wakacjach”,
  - udział w konkursie plastycznym „Z recyklingiem za pan brat”, „Przedszkolak dba o środowisko”,
  - wycieczka do Ośrodka Edukacji Ekologicznej Polskiego związku Łowieckiego w Manowie. Udział w żywej lekcji przyrody „Las poznać, to znaczy go zrozumieć”,
  - wycieczka do lasu w Kopydłówniku, zapoznanie z ekosystemem lasu,
  - udział w zbiórce kasztanów przeznaczonych na produkcję lekarstw ziołowych,
  - udział w konkursie ekologicznym „Zbieramy Plastikowe Nakrętki”, „Zbieramy Zużyte Baterie”,
  - udział w spotkaniach ekologicznych na terenie oczyszczalni ścieków w Korzyścienku,
  - wewnątrzprzedszkolne Obchody Dnia Ziemi - kształtowanie zachowań proekologicznych u dzieci: quiz ekologiczny, pokaz mody ekologicznej, projekcja filmu „Wydobywamy zieleń z odpadów”,
  - działania edukacyjne w celu szerzenia kultury ekologicznej: popołudniowe zajęcia z rodzicami „Potwory Śmieciory ”, „Dobre Rady na Odpady”, zajęcia dydaktyczne, żywa lekcja przyrody w Centrum Ogrodniczym Żulickiego, przedstawienia teatralne, ilustracje graficzne w łazienkach uczące oszczędzania wody, energii i segregowania odpadów.
  - udział i realizacja programu „ Czyste powietrze wokół nas”,
  - udział w akcji „ Wielkie sadzenie roślin” Kampanii „Zielony Kołobrzeg”.
3. Gimnazjum nr 3:
- zbiórka zużytych wkładów do drukarek „Zielone punkty”,
  - zbiórka plastikowych zakrętek,
  - konkursy wiedzy z okazji Dnia Ziemi,
  - „Sprzątanie świata lub „Dzień Ziemi” – sprzątanie terenu szkoły i okolicy,
  - udział w akcji ekologicznej „Sprzątamy wokół naszych jezior i rzek”,
  - sadzenie drzewek na terenie szkoły (np. „Drzewko gimnazjalisty”).
4. Szkoła Podstawowa nr 8:
- udział w akcji „Komputery za tonery”,
  - udział w akcji „Zbieramy zużyte baterie”,
  - udział w akcji zbierania nakrętek po napojach,
  - udział w akcji „Moje miasto bez elektrośmieci”,
  - udział w akcji „Sprzątanie świata”,
  - udział w akcji „Dzień Ziemi”,
  - udział w akcji „Sprzątamy wokół naszych jezior i łąk”,
  - od wielu lat wspomaganie bezdomnych kotów i psów przebywających w Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt zbierając i pozyskując od sponsorów karmę, koce, miski itp.
  - w miesiącach jesiennych zbieranie żołądki i kasztanów dla dzikich zwierząt (zebrana karma przekazywana dla myśliwych z Wojskowego Koła Łowieckiego „Rybitwa” w Kołobrzegu.

5. Przedszkole nr 6:
- udział w ogólnopolskim konkursie plastyczno-przyrodniczym zorganizowanym przez Przedszkole Publiczne w Rogowie „Złota jesień”,
  - udział w akcji „Sprzątanie Świata” we współpracy z Urzędem Miasta Kołobrzeg,
  - przedszkolne obchody „Święta Drzewa”, udział w nasadzeniu drzew i krzewów na terenie przedszkola w ramach kampanii „Zielony Kołobrzeg”,
  - zbiórka kasztanów,
  - udział w lokalnej akcji zbierania zużytych baterii i plastikowych nakrętek,
  - udział w V edycji ogólnopolskiego programu „Kubusiowi Przyjaciele Natury”,
  - współpraca z Towarzystwem Ekologiczno-Społecznym „Wolę Być”,
  - realizowanie programu antynikotynowego „Czyste Powietrze Wokół Nas”,
  - przedszkolne obchody „Światowego Dnia Wody” – wyjazd do oczyszczalni ścieków,
  - udział w obchodach Międzynarodowego Dnia Ziemi,
  - wyjście do stacji meteorologicznej,
  - udział w ogólnopolskim programie „Mamo, Tato, wolę wodę”,
  - udział w szkoleniu „Jak efektywniej uczyć racjonalnego gospodarowania energią?”,
  - udział w Międzynarodowym Konkursie Plastycznym pt. „Piękno jesiennych łąk, pól i lasów” zorganizowanym przez Nadleśnictwo Kolbuszowa i Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej,
  - zorganizowanie przedszkolnego konkursu plastycznego pt. „Ekologiczne wiatraki”,
  - wykonywanie ekologicznych, rolowanych książeczek,
  - zorganizowanie kiermaszu książki oraz zorganizowanie wyjścia do księgarni w ramach tygodnia „Szanujmy książki”,
  - udział w zajęciach dydaktycznych pt. „Energoszczędne urządzenia elektryczne”.

VIII. SYSTEM FINANSOWANIA INWESTYCJI

KRAJOWE I MIĘDZYNARODOWE PROGRAMY PROMUJĄCE ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY, INTEGRACJĘ I WSPÓŁPRACĘ MIĘDZYNARODOWĄ

Po uzyskaniu przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej pojawiły się nowe możliwości i szanse na lepszy rozwój gospodarczy zgodny z ideą ekorozwoju. Uzyskanie funduszy pochodzących ze źródeł unijnych bądź innych organizacji międzynarodowych jest obecnie możliwe poprzez przystępowanie zainteresowanych stron do konkretnych programów i projektów. Bardzo ważnym jest, aby władze lokalne podejmowały próby uzyskania tych funduszy, a tym samym wykorzystwały szansę na rozwój zrównoważony swojego regionu i polepszenie w nim warunków życia ludności.

Aktualne Programy tzn. na lata 2014 - 2020, dotyczące działań w zakresie ochrony oraz kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, dzięki którym możliwe jest uzyskanie środków na konkretne projekty rozwojowe, zostały już zatwierdzone przez Komisję Europejską. Źródłami funduszy na ochronę środowiska jest przede wszystkim Program Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020. To właśnie z niego będzie dotowanych najwięcej inwestycji z zakresu ochrony środowiska. Głównym celem programu jest wsparcie

gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Cel główny programu zostanie oparty na równowadze oraz wzajemnym uzupełnianiu się działań w trzech podstawowych obszarach:

1. czystej i efektywnej energii, w tym efektywności energetycznej, ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych, rozwoju energii ze źródeł odnawialnych oraz integracji i poprawy funkcjonowania europejskiego rynku energii;
2. adaptacji do zmian klimatu oraz efektywnego korzystania z zasobów, wzmocnieniu odporności systemów gospodarczych na zagrożenia związane z klimatem oraz zwiększeniu możliwości zapobiegania zagrożeniom (zwłaszcza zagrożeniom naturalnym) i reagowania na nie;
3. konkurencyjności, w tym wnoszeniu istotnego wkładu w utrzymanie przez UE prowadzenia na światowym rynku technologii przyjaznych środowisku, zapewniając jednocześnie efektywne korzystanie z zasobów i usuwając przeszkody w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych.

Do głównych priorytetów PO LiŚ zalicza się:

- I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki.
- II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.
- III. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego.
- IV. Infrastruktura dla miast.
- V. Rozwój transportu kolejowego w Polsce.
- VI. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego.
- VII. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury.
- VIII. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia.
- IX. Pomoc techniczna.

W zakresie ochrony środowiska ważny jest także Regionalny Program Operacyjny dla województwa zachodniopomorskiego, którego głównym celem jest inteligentny i zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną, który zostanie osiągnięty m.in. poprzez rozwój konkurencyjności gospodarki regionu opartej na innowacyjności i przedsiębiorczości. Ważnym elementem działań będzie wyrównanie dostępu do zatrudnienia, wzmocnianie zrównoważonego rozwoju środowiska, poprawa jakości usług zdrowotnych, czy też projekty rewitalizacyjne oraz transportowe.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (2014 - 2020)¹²

Głównym celem programu jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Źródłem finansowania projektów są środki Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Do głównych priorytetów PO LiŚ zalicza się:

- I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki.
- II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.
- III. Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej.

¹²na podstawie www.pois.gov.pl

- IV. Zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej.
- V. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego.
- VI. Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego.
- VII. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia.
- VIII. Pomoc techniczna.

Program działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE ustanowiony na lata 2014 - 2020

Środki programu LIFE będą dystrybuowane w ramach dwóch podprogramów:

1. Działania na rzecz środowiska, gdzie wsparcie mogą uzyskać przedsięwzięcia dotyczące ochrony środowiska i efektywnego gospodarowania zasobami, przyrody i różnorodności biologicznej oraz zarządzania i informacji w zakresie środowiska.
2. Działania na rzecz klimatu, w którym wspierane mogą zostać inicjatywy dotyczące łagodzenia i dostosowania do skutków zmiany klimatu oraz zarządzania i informacji w zakresie klimatu.

Beneficjentami programu, podobnie jak w latach 2007-2013, mogą być podmioty zarejestrowane na obszarze Unii Europejskiej.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) będzie pełnił funkcję krajowego punktu kontaktowego dla programu LIFE. Wzorem lat poprzednich, przedsięwzięcia realizowane przez beneficjentów z Polski, oprócz dofinansowania ze środków LIFE, będą mogły uzyskać dodatkowe wsparcie finansowe pochodzące ze środków NFOŚiGW.

Szczegółowe informacje dotyczące zasad przygotowania wniosków publikowane będą na stronie NFOŚiGW.

Z nowymi programami będzie można zapoznać się po ich wdrożeniu na stronach funduszy europejskich oraz poszczególnych jednostek odpowiedzialnych za zarządzanie programami.

Realizacja założeń i celów wymienionych w Programie Ochrony Środowiska wymaga znacznych nakładów finansowych. Zdając sobie z tego sprawę należy dążyć do zwiększania wpływów do budżetu Gminy. Innym źródłem finansowania zadań w zakresie gospodarki odpadami, gospodarki wodno - ściekowej i szeroko rozumianej ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Miasto Kołobrzeg powinny być także Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Narodowy FOŚiGW, Wojewódzki FOŚiGW). Od 1 stycznia 2010 r. został zlikwidowany gminny fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Środki funduszy gminnych przejęli wójtowie, burmistrzowie lub prezydenci miast. Przychody obecnych funduszy z tytułu opłat i kar stanowią nadal dochody budżetu Gminy.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Zachodniopomorski Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie oferują możliwość dofinansowania szerokiej gamy projektów w ramach różnych programów priorytetowych ogłaszanych często jako konkursy. Są także podmiotami, które koordynują dofinansowanie z innych instrumentów finansowych. Działanie jednostek opiera się na Wspólnej Strategii Działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013 - 2016 z perspektywą do 2020 roku. Zgodnie z nią misją instytucji jest skuteczne wspieranie działań na rzecz środowiska, natomiast celem generalnym jest poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami

przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku. Zakłada się, że osiągnięcie celu generalnego będzie realizowane w ramach czterech priorytetów środowiskowych tj.:

1. *Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi, w tym:*
  - *poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,*
  - *efektywne i racjonalne korzystanie z zasobów wodnych,*
  - *adaptacja sektora gospodarki wodnej do zmian klimatycznych.*
2. *Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi, w tym:*
  - *minimalizacja składowanych odpadów,*
  - *wykorzystanie odpadów komunalnych oraz osadów ściekowych na cele energetyczne,*
  - *promowanie ponownego wykorzystania i recyklingu,*
  - *racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin.*
3. *Ochrona atmosfery, w tym:*
  - *poprawa jakości powietrza,*
  - *wspieranie rozproszonych odnawialnych źródeł energii.*
4. *Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów, w tym:*
  - *utrzymanie i odbudowa ekosystemów i ich funkcji,*
  - *ochrona korytarzy ekologicznych,*
  - *zapewnienie zrównoważonego rozwoju leśnictwa, gospodarki rolnej i rybackiej.*

Dodatkowo Fundusze co roku ogłaszają listę programów priorytetowych na rok kolejny, które pomagają im zrealizować zadania zgodnie z przyjętą Strategią. Strategie NFOŚiGW, jak i WFOŚiGW w Szczecinie, a także listy priorytetowe zamieszczone są na ich stronach [www \(www.nfosigw.gov.pl\)](http://www.nfosigw.gov.pl) i [www \(www.wfosigw.szczecin.pl\)](http://www.wfosigw.szczecin.pl).

Jednostki samorządowe, a także osoby prawne i fizyczne mogą korzystać także z dotacji i preferencyjnych kredytów, oferowanych oraz finansowanych ze środków Banku Ochrony Środowiska. Udziela on następujących kredytów proekologicznych:

- Kredyt Dom EnergoOszczędny,
- Słoneczny EkoKredyt,
- Kredyt z Dobrą Energią,
- Kredyty z dopłatami NFOŚiGW,
- Kredyty na urządzenia i wyroby służące ochronie środowiska,
- Kredyt EkoMontaż,
- Kredyty na zaopatrzenie wsi w wodę,
- Kredyt EnergoOszczędny,
- Kredyt EkoOszczędny,
- Ekologiczne kredyty hipoteczne,
- Kredyt z Klimatem,
- Kredyty we współpracy z WFOŚiGW,
- Kredyt EKOodnowa dla firm (ze środków Banku KfW),
- Kredyty z linii kredytowej NIB.

Wśród wielu możliwych źródeł finansowania inwestycji, jednostki samorządowe, każdorazowo i indywidualnie powinny dopasowywać system możliwości finansowania do danej inwestycji i przedsięwzięcia.

IX. STRATEGIA I MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

9.1. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

Warunkiem realizacji Programu Ochrony Środowiska jest ustalenie systemu zarządzania tym Programem. Zarządzanie Programem odbywa się z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, w oparciu o instrumenty zarządzania zgodne z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających.

W odniesieniu do gminnego Programu Ochrony Środowiska jednostką, na której spoczywać będą główne zadania zarządzania tym Programem będzie miasto Kołobrzeg, jednak całościowe zarządzanie środowiskiem w Gminie będzie odbywać się na kilku szczeblach. Oprócz szczebla gminnego są jeszcze szczeble powiatowy i wojewódzki, obejmujące działania podejmowane w skali powiatu i województwa, a także szczeble jednostek organizacyjnych, obejmujących działania podejmowane przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska. Na każdą z tych jednostek nałożone są różne (czasami zbieżne) obowiązki.

Na innych zasadach odbywa się zarządzanie w stosunku do podmiotów gospodarczych korzystających ze środowiska. Kierują się one głównie rachunkiem (efektami) ekonomicznym i zasadami konkurencji rynkowej, choć powszechne staje się także uwzględnianie głosu opinii społecznej. Na tym szczeblu zarządzane środowiskiem odbywa się przez:

- dotrzymanie wymagań stawianych przez przepisy prawa,
- porządkowanie technologii i reżimów obsługi urządzeń,
- modernizacje stosowanych technologii,
- eliminowanie technologii uciążliwych dla środowiska,
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska,
- stała kontrola zanieczyszczeń.

Instytucje działające w ramach administracji, a odpowiedzialne za wykonanie i egzekwowanie prawa mają głównie na celu zapobieganie zanieczyszczeniom poprzez:

- racjonalne planowanie przestrzenne,
- kontrolowanie gospodarczego korzystania ze środowiska,
- porządkowanie działalności związanej z gospodarczym korzystaniem ze środowiska,
- instalowanie urządzeń i instalacji ochrony środowiska.

Instrumenty służące do zarządzania Programem Ochrony Środowiska wynikają z obowiązujących aktów prawnych (np. Prawo ochrony środowiska, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, o odpadach, o utrzymaniu czystości i porządku w gminach itp.) i można je podzielić na instrumenty prawne, finansowe, społeczne oraz strukturalne.

9.1.1. Instrumenty prawne

Instrumentami prawnymi są wszystkie konkretne rozwiązania ukierunkowane na osiągnięcie celu ekologicznego, z których Gmina może korzystać i jednocześnie mają one odniesienie prawne – wynikają z obowiązujących przepisów – prawnych. Instrumenty prawne dają jednostkom samorządu terytorialnego i instytucjom działającym w ochronie środowiska możliwość nałożenia określonych obowiązków i postanowień na podmioty.

Do instrumentów prawnych zaliczamy:

- pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym pozwolenia zintegrowane,
- decyzje związane z gospodarką odpadami,
- koncesje geologiczne wydawane na rozpoznanie i eksploatacje surowców mineralnych,
- raporty oddziaływania na środowisko planowanych czy istniejących inwestycji,
- uchwały zatwierdzające plany zagospodarowania przestrzennego,
- decyzje ustalające lokalizację inwestycji celu publicznego lub warunków zabudowy i zagospodarowania terenu,
- decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć,
- strategiczne oceny oddziaływania inwestycji oraz opracowywanych planów i programów na środowiska.

Szczególnym instrumentem prawnym jest od niedawna monitoring, czyli kontrola jakości stanu środowiska. Prowadzony on jest zarówno jako badania jakości środowiska, jak też w odniesieniu do ilości zasobów środowiska. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych jako obowiązujących, czynią je instrumentem o znaczeniu prawnym.

9.1.2. Instrumenty finansowe

Posiadanie odpowiednich środków finansowych na realizację Programu jest niezbędnym warunkiem wdrożenia polityk środowiskowej miasta. Do instrumentów finansowych mogących być źródłem realizacji przedsięwzięć proekologicznych zaliczamy:

- opłaty za korzystanie ze środowiska – za emisje zanieczyszczeń do powietrza, za pobór wody powierzchniowej i podziemnej, za odprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, za składowanie odpadów, za powierzchnię, z której odprowadzane są ścieki,
- administracyjne kary pieniężne,
- odpowiedzialność cywilna, karna i administracyjna,
- kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska,
- pomoc publiczna na ochronę środowiska w postaci preferencyjnych pożyczek i kredytów, dotacji, odroczeń, rozłożenia na raty i umorzeń płatności wobec budżetu państwa i funduszy ekologicznych, zwolnień i ulg podatkowych.

9.1.3. Instrumenty społeczne

Uzgodnienia ze społeczeństwem poprzez udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji i uchwalaniu dokumentacji są ważnym elementem skutecznego zarządzania, opartego o zasady zrównoważonego rozwoju i uwzględnianie racji społecznych. Można je podzielić na:

1. Narzędzia dla usprawnienia współpracy i budowania partnerstwa tzw. „uczenie się poprzez działanie”. Można w nich wyróżnić dwie kategorie dotyczące:
  - działań samorządów (doksztalcanie profesjonalne i system szkoleń, interdyscyplinarny model pracy, współpraca i partnerstwo w systemach sieciowych),
  - powiązań między władzami samorządowymi, a społeczeństwem (udział społeczeństwa w zarządzaniu poprzez system konsultacji i debat publicznych, wprowadzenie mechanizmów, tzw. budowania świadomości – kampanie edukacyjne).
2. Narzędzia dla formułowania, integrowania i wdrożenia polityk środowiskowych:
  - środowiskowe porozumienia, karty, deklaracje, statuty,
  - strategie i plany działań,
  - systemy zarządzania środowiskiem,
  - ocena wpływu na środowisko (udział społeczeństwa w strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko),
  - ocena strategii środowiskowych.
3. Narzędzia włączające mechanizmy rynkowe w realizację zrównoważonego rozwoju:
  - opłaty, podatki, grzywny (na rzecz środowiska),
  - regulacje cenowe,
  - regulacje użytkowania, oceny inwestycji,
  - środowiskowe zalecenia dla budżetowania,
  - kryteria środowiskowe w procedurach przetargowych.
4. Narzędzia dla pomiaru, oceny i monitorowania skutków zrównoważonego rozwoju:
  - wskaźniki równowagi środowiskowej,
  - ustalenie wyraźnych celów operacyjnych,
  - monitorowanie skuteczności procesów zarządzania.

Kolejnym, bardzo istotnym elementem instrumentów społecznych jest edukacja ekologiczna. Pod tym pojęciem należy rozumieć różnorodne działania, które zmierzają do kształtowania świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz przyjaznych dla środowiska nawyków. Podstawą jest tu rzetelne i ciągle przekazywanie wiedzy na temat ochrony środowiska oraz komunikowanie się władz samorządów lokalnych ze społeczeństwem na drodze podejmowanych działań inwestycyjnych.

Ważna dla ochrony środowiska jest również współpraca pomiędzy powiatowymi i gminnymi służbami ochrony środowiska, instytucjami naukowymi, organizacjami społecznymi oraz podmiotami gospodarczymi. Wzajemne relacje powinny opierać się na partnerstwie, które będą prowadziły do wspólnej realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Pozarządowe organizacje ekologiczne mogą zajmować się zarówno działaniami planistycznymi (opracowywać operaty ochrony przyrody dla Nadleśnictw), prowadzić konstruktywne, fachowe programy ochrony różnych gatunków czy typów siedlisk, realizować prośrodowiskowe inwestycje (np. związane z alternatywnymi źródłami energii), itp. Tradycyjną rolą organizacji jest też prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ochrony

środowiska i monitoringu i włączanie się do strategicznych ocen oddziaływania inwestycji i projektów na środowisko.

Niezbędne jest, aby prowadzona komunikacja społeczna objęła swym zasięgiem wszystkie grupy społeczeństwa. Bardzo ważną sprawą jest właściwe, rzetelne i odpowiednio wcześniejsze informowanie tych mieszkańców, których planowane inwestycje będą dotyczyły w sposób bezpośredni. Podmioty zajmujące się rozwojem lokalnym oraz podmioty gospodarcze nie mogą dopuścić do zaistnienia sytuacji, kiedy to mieszkańcy dowiadują się o planowanych zamierzeniach z „innych” źródeł np. prasy. W takim przypadku wielokrotnie zajmą oni postawę negatywną w stosunku do planowanej inwestycji.

Edukacja i informacja z komunikacją są ze sobą ściśle powiązane, bowiem dobra i właściwa informacja potęguje proces edukacji.

9.1.4. Instrumenty strukturalne

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2011 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U., 2013, poz. 1232 ze zm.), polityka ochrony środowiska to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Jest ona prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, a także za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Do instrumentów strukturalnych należą wszelkie programy strategiczne np. strategie rozwoju, plany rozwoju lokalnego wraz z programami sektorowymi, a także program ochrony środowiska, i to one wytyczają główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego, infrastrukturalnego i ochrony środowiska. Nadrzędnym dokumentem powinna być Strategia rozwoju miasta.

W programach tych powinny być uwzględnione z jednej strony kierunki rozwoju poszczególnych dziedzin gospodarki i ich konsekwencje dla środowiska, a z drugiej wytyczone pewne ramy tego rozwoju, warunkowane troską o stan środowiska. Oznacza to, że ochrona środowiska na terenie Gminy Miasto Kołobrzeg wymaga podejmowania pewnych działań w określonych dziedzinach gospodarki, jak i codziennego życia jego mieszkańców.

Każda Gmina decyduje o kształtowaniu swojej przestrzeni geograficznej, sposobie zarządzania środowiskiem i tworzeniem lepszego modelu życia swoich mieszkańców. Program Ochrony Środowiska jest jednym z elementów prowadzenia ekorozwoju gminy, który powinien nawiązywać do:

- Polityki Ekologicznej Polski,
- programów ekologicznych wyższego szczebla,
- lokalnych wartości zasobów i zagrożenia środowiskowego,
- lokalnej świadomości, chęci i możliwości działania.

Lokalny rozwój powinien następować bez degradacji zasobów przyrody i jej ekosystemów oraz uwzględniać warunki przyrodnicze i społeczne.

Podstawowe założenie ekorozwoju wymaga zastąpienia filozofii maksymalnego zysku, filozofią wspólnego interesu. Dlatego tak ważne jest współdziałanie samorządu gminnego i mieszkańców Gminy (wspomniane wcześniej rozmowy z mieszkańcami i edukacja ekologiczna). Właśnie w Gminie, wspólny interes jest szczególnie ważny i musi uwzględniać potrzeby wszystkich mieszkańców. Jest to model życia, w którym ludzie starają

się żyć w zgodzie z przyrodą i mieć wpływ na otaczającą ich rzeczywistość społeczną i gospodarczą.

Dobre warunki środowiskowe wpływają na rozwój gospodarczy Gminy i poprawę warunków zdrowotnych. Drogą ich osiągnięcia powinien być program ekorozwoju Gminy, którego częścią jest aktualizowany Program Ochrony Środowiska oraz przestrzeganie jego założeń.

9.2. MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

9.2.1. Zasady monitoringu

W procesie wdrażania Programu ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów. Z tego względu ważne jest wyznaczenie systemu monitorowania, na podstawie, którego będzie możliwe dokonanie oceny procesu wdrażania oraz będą mogły być dokonane modyfikacje Programu.

Monitoring powinien być sprawowany w następujących zakresach:

- monitoring środowiska,
- monitoring programu,
- monitoring odczuć społecznych.

Monitoring środowiska

System kontroli środowiska, jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska i może być traktowany jako podstawa do oceny całej polityki ochrony środowiska. Jest jednym z najważniejszych kryteriów, na podstawie, których tworzona jest nowa polityka. Mierniki efektów ekologicznych są w znacznym stopniu dostępne jako wielkości mierzone w ramach istniejących systemów kontroli i monitoringu. Pomiary poziomów emisji i immisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, są wykonywane w ramach działalności np. WIOŚ, PIG, a przyrost obszarów aktywnych przyrodniczo (lasów, łąk, terenów parkowych, form ochrony przyrody) znany jest instytucjom takim jak np. Urząd Miasta, RDLP, RDOŚ i innym.

Monitoring Programu

Najważniejszym wskaźnikiem jest monitorowanie realizacji poszczególnych zadań. Rada Miejska będzie oceniała, co dwa lata stopień wdrożenia Programu, natomiast na bieżąco będzie kontrolowany postęp w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w Programie. Okresowa ocena realizacji przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w harmonogramie POŚ i analiza wyników tej oceny będą stanowiły wkład dla listy przedsięwzięć, obejmujących kolejne okresy realizacji zadań. Cykl ten będzie się powtarzał, co każde dwa lata, co zapewni ciągły nadzór nad wykonaniem Programu. W przypadku nie osiągnięcia zaplanowanych zamierzeń należy dokonać analizy sytuacji i poznać jej przyczyny. Powodem mogą być np. brak środków finansowych lub też zmiana kolejności przewidzianych w Programie zadań priorytetowych.

W cyklach czteroletnich będzie oceniany stopień realizacji celów ekologicznych (określonych w tym dokumencie do końca 2018 roku). Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie Prawo ochrony środowiska, a dotyczących okresu, na jaki jest przyjmowany program ochrony środowiska i systemu raportowania o stanie realizacji programu ochrony środowiska.

Stały monitoring wdrażania zapisów Programu może opierać się na tzw. cyklu Deminga. Opiera się na ciągłym monitorowaniu zaplanowanych działań w myśl następującego ciągu przyczynowo – skutkowego:

1. Zaplanuj - zaplanuj lepszy sposób działania, lepszą metodę.
2. Wykonaj, zrób - zrealizuj plan na próbę.
3. Sprawdź - zbadaj, czy rzeczywiście nowy sposób działania przynosi lepsze rezultaty.
4. Zastosuj - jeśli nowy sposób działania przynosi lepsze rezultaty, uznaj go za normę (obowiązującą procedurę), zestandardyzuj i monitoruj jego stosowanie.

Ryc. 25. Cykl Deminga przeniesiony na poziom opracowywania POŚ

Źródło: opracowanie własne

Monitoring odczuć społecznych

Monitoring odczuć społecznych jest sprawowany na podstawie badań opinii społecznej i specjalistycznych opracowań służących jakościowej ocenie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska, a także ocenie odbioru przez społeczeństwo efektów Programu, między innymi przez ilość i jakość interwencji zgłaszanych do organów kontrolnych w stosunku na naruszania norm środowiskowych.

9.2.2. Monitorowanie założonych efektów ekologicznych

W ocenie postępu wdrażania Programu Ochrony Środowiska oraz jego faktycznego wpływu na środowisko pomocna jest analiza i monitorowanie założonych efektów

ekologicznych. Powinno być ono realizowane przy pomocy wskaźników (mierników) stanu środowiska i zmian presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej.

Poniżej zaproponowano najistotniejsze wskaźniki, przyjmując, że lista ta nie jest wyczerpująca i może być modyfikowana:

1. **Zasoby przyrodnicze:**

- % powierzchni Gminy objętej prawną ochroną przyrody,
- powierzchnia obszarów chronionego krajobrazu,
- powierzchnia obszarów Natura 2000,
- powierzchnia użytków ekologicznych,
- liczba pomników przyrody,
- % powierzchni Gminy objęty użytkami leśnymi,
- roczna powierzchnia nasadzeń / zalesień,
- ilość wykonanych działań pielęgnacyjnych parków.

2. **Powierzchnia ziemi:**

- powierzchnia terenów zrekultywowanych,
- powierzchnia gruntów ornych,
- udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych,
- udział poszczególnych klas bonitacyjnych gleb (grunty orne),
- powierzchnia gleb ochronnych,
- powierzchnia gleb wymagająca wapnowania.

3. **Wody powierzchniowe i podziemne:**

- jakość cieków wodnych,
- jakość wód w zbiornikach wodnych,
- jakość wód podziemnych,
- przekraczane wskaźniki w jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- pobór wód z ujęć komunalnych i zakładowych,
- wydajność ujęć wody,
- długość sieci wodociągowej,
- liczba przyłączy wodociągowych,
- procent mieszkańców objętych siecią wodociągową,
- długość zlikwidowanej sieci z materiałów azbestowych,
- udział ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków,
- długość sieci kanalizacyjnej,
- długość sieci kanalizacji deszczowej,
- liczba przyłączy kanalizacyjnych,
- liczba zlikwidowanych szamb,
- liczba przydomowych oczyszczalni ścieków,
- ilość odprowadzonych ścieków,
- ilość wytworzonych osadów ściekowych, w tym wykorzystanych,
- ilość ładunków zanieczyszczeń w ściekach dopływających do oczyszczalni,
- ilość ładunków zanieczyszczeń w ściekach odpływających z oczyszczalni,
- powierzchnia gruntów zmeliorowanych,
- ilość zmodernizowanych urządzeń wodnych.

4. **Powietrze atmosferyczne:**

- roczna emisja zanieczyszczeń z zakładów produkcyjnych / transportu,
- ilość zakładów przekraczających dopuszczalne poziomy emisji,

- jakość powietrza w strefie,
  - przekraczane wskaźniki jakości powietrza,
  - ilość przeprowadzonych termomodernizacji,
  - ilość funkcjonujących kotłowni zbiorczych,
  - ilość instalacji działających w oparciu o energię odnawialną,
  - moc instalacji działających w oparciu o energię odnawialną, ilość budynków objętych energią odnawialną,
  - ilość usuniętego azbestu.
5. **Hałas:**
- ilość przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na trasach komunikacyjnych,
  - wielkość zanotowanych przekroczeń,
  - miejsca notowanych przekroczeń,
6. **Pola elektromagnetyczne:**
- ilość emitorów pól elektromagnetycznych: liniowych, punktowych,
  - wielkość zanotowanej emisji.
7. **Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych:**
- ilość zużytej wody na 1 mieszkańca na rok, na 1 korzystającego na rok,
  - zużycie energii, na 1 mieszkańca na rok,
  - zużycie gazu, na 1 mieszkańca na rok,
  - liczba instalacji działających w oparciu o energię odnawialną.
8. **Edukacja ekologiczna:**
- liczba projektów zrealizowanych na rzecz ochrony środowiska,
  - ilość zebranych odpadów podczas akcji ekologicznych,
  - ilość ścieżek przyrodniczo – dydaktycznych.
9. **Poważne awarie:**
- ilość sytuacji awaryjnych,
  - ilość wyemitowanych substancji niebezpiecznych,
  - ilość zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii
  - ilość zgłoszeń awarii gazociągu.

WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA

Wybrane akty prawne:

Stan prawny na wrzesień 2015 r.

Regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska zawarte są w wielu ustawach i aktach wykonawczych (rozporządzeniach). Do najważniejszych z nich, w kontekście realizacji niniejszego Programu, należy zaliczyć:

- ustawa z dn. 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.),
- ustawa z dn. 18.07.2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r., poz. 145 ze zm.),
- ustawa z dn. 07.07.1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409),
- ustawa z dn. 06.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 ze zm.),
- ustawa z dn. 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1399),
- ustawa z dn. 07.06.2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2015 r., poz. 139),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 29.03.2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2007 r., Nr 61 poz. 417 ze zm.) ,
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 08.04.2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2011 r., Nr 86 poz. 478),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 24.08.2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 22.07.2014 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji (Dz. U. z 2014 r. poz. 995),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 24.07.2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2006 r. Nr 137 poz. 984),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 23.07.2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 143 poz. 896),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 14.06.2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 30.10.2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2003 r. Nr 192 poz. 1883),
- rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 13.12.2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011 r. Nr 8 poz. 31),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 30.12.2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2003 r. Nr 5 poz. 58),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 27.10.2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2008 r. Nr 198 poz. 1226).

Literatura i wybrane dokumenty programowe:

- Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, grudzień 2002 r.,
- Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego „Agenda 21” (1992 r.),
- Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu (1997 r.),
- Traktat Ustanawiający WE Tytuł XIX - Środowisko Naturalne,
- 7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska (2013 r.),
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016,
- Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych - AKPOŚK 2010,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019,
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 - 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2023,
- Program Ochrony Środowiska dla powiatu kołobrzесьkiego na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 Aktualizacja II,
- Program Ochrony Środowiska dla miasta Kołobrzeg na lata 2004 - 2007 z perspektywą na lata 2008 – 2015,
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015-2018 r,
- Strategia Rozwoju Miasta,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- Opracowanie ekofizjograficzne miasta Kołobrzeg,
- Waloryzacja przyrodnicza miasta,
- raporty o stanie środowiska Województwa Zachodniopomorskiego, WIOŚ Szczecin.

Dostępne strony internetowe:

www.sejm.gov.pl
www.stat.gov.pl
www.nfosigw.gov.pl
www.geoportal.gov.pl
www.pgi.gov.pl

www.gios.gov.pl
www.wios.szczecin.pl
www.wfosigw.szczecin.pl
www.spdpsh.pgi.gov.pl/PSHv7
www.kzgw.gov.pl

Materiały w posiadaniu Urzędu Miasta Kołobrzeg:

- decyzje,
- pozwolenia,
- umowy,
- raporty i sprawozdania ilościowe,
- opracowania,
- statystyki,
- uchwały.

Materiały przekazane przez instytucje:

- Zarząd Dróg Powiatowych,
- Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich,
- Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad,
- Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kołobrzegu,
- Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych,
- Polską Spółkę Gazowniczą Sp. z o.o.,
- Energa Operator S.A.,
- MEC Sp. z o.o. w Kołobrzegu,
- MZZDiOŚ Sp. z o.o. w Kołobrzegu,
- MWIK Sp. z o.o. w Kołobrzegu,
- RDOŚ w Szczecinie.

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczby ludności miasta Kołobrzeg w latach 2005-2014.....	12
Tabela 2. Ruch naturalny ludności w mieście Kołobrzeg w 2013 r.	13
Tabela 3. Struktura użytkowania gruntów należących do miasta Kołobrzeg	15
Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD	16
Tabela 5. Użytki rolne na terenie miasta Kołobrzeg	17
Tabela 6. Najważniejsze walory turystyczne miasta Kołobrzeg	18
Tabela 7. Największe zakłady przemysłowe podłączone do sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Kołobrzeg	23
Tabela 8. Wykaz anten nadawczych na terenie Miasta Kołobrzeg	32
Tabela 9. Charakterystyka odbiorców gazu na terenie miasta Kołobrzeg (w sektorze mieszkalnictwa)	34
Tabela 10. Źródła ciepła na terenie miasta eksploatowane przez MEC Sp. z o.o.	34
Tabela 11. Charakterystyka ciepłownictwa na terenie Kołobrzegu.....	35
Tabela 12. Stan DK nr 11 na terenie miasta Kołobrzeg	36
Tabela 13. Drogi powiatowe na terenie miasta Kołobrzeg	36
Tabela 14. Wykaz podmiotów posiadających wpis do Rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie miasta Kołobrzeg	39
Tabela 15. Ilość odpadów komunalnych odebranych bezpośrednio od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie Kołobrzegu w 2013 r.	39
Tabela 16. Wały przeciwpowodziowe na terenie miasta Kołobrzeg	57
Tabela 17. Jakość ścieków surowych i ścieków oczyszczonych na oczyszczalni ścieków w Korzyścienku w 2014 roku	59
Tabela 18. Powierzchnia obszarów, liczba mieszkańców oraz lokali mieszkalnych zagrożonych w danym zakresie (wskaźnik L_{DWN}).....	64
Tabela 19. Powierzchnia obszarów, liczba mieszkańców oraz lokali mieszkalnych zagrożonych w danym zakresie (wskaźnik L_N)	65
Tabela 20. Pomniki przyrody na terenie miasta Kołobrzeg	83
Tabela 21. Szczegółowe inwestycje planowane do realizacji na terenie miasta Kołobrzeg w latach 2015-2022.....	98
Tabela 22. Zadania wyznaczone w ramach ochrony zasobów wodnych	103
Tabela 23. Zadania wyznaczone w ramach ochrony strefy brzegowej Morza Bałtyckiego	104
Tabela 24. Zadania wyznaczone w ramach ochrony zasobów przyrody	105
Tabela 25. Zadania wyznaczone w ramach ochrony zasobów powierzchni ziemi	106
Tabela 26. Zadania wyznaczone w ramach ochrony zasobów powietrza	107
Tabela 27. Zadania wyznaczone w ramach ochrony przed hałasem	108
Tabela 28. Zadania wyznaczone w ramach ochrony przed polami elektromagnetycznymi.....	109
Tabela 29. Zadania wyznaczone w ramach racjonalnego wykorzystania zasobów	110
Tabela 30. Zadania wyznaczone w ramach edukacji ekologicznej.....	111
Tabela 31. Zadania wyznaczone w ramach zapewnienia bezpieczeństwa ludności.....	112
Tabela 32. Zadania wyznaczone w ramach rozwoju gospodarki odpadami	113

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Położenie Kołobrzegu na tle województwa	10
Ryc. 2. Położenie Kołobrzegu na tle sąsiednich gmin	10
Ryc. 3. Obręby ewidencyjne Miasta Kołobrzeg	11
Ryc. 4. Położenie Miasta Kołobrzeg na tle mezoregionów fizycznogeograficznych	12
Ryc. 5. Użytkowanie terenu w okolicach miasta Kołobrzeg.....	14
Ryc. 6. Strefy energetyczne wiatru w Polsce	28
Ryc. 7. Wartości nasłonecznienia w Polsce	29
Ryc. 8. Prowincje i okręgi geotermalne Polski.....	30
Ryc. 9. Rozmieszczenie anten nadawczych telefonii komórkowej	33

Ryc. 10. Koszaliński Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi	42
Ryc. 11. Lokalizacja składowiska odpadów na tle miasta Kołobrzeg	43
Ryc. 12. Osady czwartorzędowe na terenie Miasta Kołobrzeg	47
Ryc. 13. Zasięg terytorialny obszarów górniczych występujących na terenie	48
Ryc. 14. Zasięg terytorialny JCWPd nr 9	51
Ryc. 15. Jednolite Części Wód Powierzchniowych na terenie miasta Kołobrzeg	54
Ryc. 16. Obszary zagrożone podtopieniami na terenie miasta Kołobrzeg	56
Ryc. 17. Zasięg arkuszy map zagrożenia powodziowego na terenie miasta Kołobrzeg	57
Ryc. 18. Występowanie trąb powietrznych w Polsce w okresie 1998 – 2010	61
Ryc. 19. Imisja dla wskaźnika L_{DWN} z analizowanego odcinka DW nr 102	65
Ryc. 20. Imisja dla wskaźnika L_N z analizowanego odcinka DW nr 102	66
Ryc. 21. Lokalizacja punktu pomiarowego PEM na terenie Kołobrzegu	67
Ryc. 22. Lokalizacja obszarów Natura 2000 na terenie miasta Kołobrzeg	79
Ryc. 23. Lokalizacja OChK na terenie miasta Kołobrzeg	81
Ryc. 24. Lokalizacja użytku ekologicznego Ekopark Wschodni na terenie miasta Kołobrzeg	82
Ryc. 25. Cykl Deminga przeniesiony na poziom opracowywania POŚ	126

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności w mieście Kołobrzeg na przestrzeni lat 2005 - 2014	13
Wykres 2. Struktura użytkowania gruntów stanowiących gminny zasób nieruchomości	15
Wykres 3. Struktura rodzajowa podmiotów gospodarczych na terenie Kołobrzegu	17
Wykres 4. Użytki rolne na obszarze miasta Kołobrzeg	18
Wykres 5. Liczba turystycznych obiektów noclegowych na terenie Kołobrzegu w latach 2004-2013..	19
Wykres 6. Liczba miejsc noclegowych w obiektach turystycznego zakwaterowania na terenie Kołobrzegu w latach 2004-2013.....	20
Wykres 7. Liczba osób korzystających z noclegów na terenie Kołobrzegu w latach 2004-2013.....	20
Wykres 8. Ilość odpadów komunalnych odebranych bezpośrednio od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie Kołobrzegu w 2013 r.	40

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XI/103/15
Rady Miasta Kołobrzeg
z dnia 8 września 2015 r.

Prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 - 2022

Kwiecień, 2015 r.

Zamawiający:

Miasto Kołobrzeg
Urząd Miasta Kołobrzeg
ul. Ratuszowa 13
78-100 Kołobrzeg

Wykonawca:

Green Key Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Nowy Świat 10a/15
60-583 Poznań
www.greenkey.pl

Prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 - 2022

Właściciel firmy:

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Joanna Walkowiak – Kierownik Zespołu Projektowego
mgr Andrzej Karkowski
mgr Wojciech Pająk

Kwiecień, 2015 r.

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	5
1.1. PODSTAWY FORMALNO – PRAWNE OPRACOWANIA.....	5
1.2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	6
II. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA	8
2.1. PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTKI	8
2.2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	9
2.2.1. SYSTEM ZAOPATRZENIA W WODĘ.....	9
2.2.2. SYSTEM ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW	9
2.2.3. ELEKTROENERGETYKA	10
3.2.3.1. ŹRÓDŁA ENERGII ODNAWIALNEJ	10
2.2.4. SYSTEM ZAOPATRZENIA W GAZ.....	11
2.2.5. SYSTEM ZAOPATRZENIA W CIEPŁO	11
2.2.6. SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI	12
2.2.6. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA	12
2.3. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	13
2.3.1. GEOLOGIA I SUROWCE MINERALNE	13
2.3.2. RZEŻBA TERENU	13
2.3.3. GLEBY	14
2.3.4. KLIMAT	14
2.3.5. WODY POWIERZCHNIOWE	15
2.3.6. WODY PODZIEMNE	15
2.3.7. ZASOBY PRZYRODY (FLORA I FAUNA).....	15
2.3.8. OBIEKTY CHRONIONE	17
2.3.8.1. NATURA 2000	17
2.3.8.2. REZERWAT PRZYRODY CISY TYCHOWSKIE	17
2.3.8.3. UŻYTKI EKOLOGICZNE	18
2.3.8.4. POMNIKI PRZYRODY	18
2.3.9. ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE	18
2.4. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, W TYM NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	19
2.4.1. STAN I ZAGROŻENIA WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH	19
2.4.2. STAN I ZAGROŻENIA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB.....	21
2.4.3. STAN I ZAGROŻENIA KLIMATU	21
2.4.3. STAN I ZAGROŻENIA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	21
2.4.4. STAN KLIMATU AKUSTYCZNEGO I ZAGROŻENIA HAŁASEM, POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI ORAZ POWAŻNYMI AWARIAMI	23
2.4.5. STAN I ZAGROŻENIA FAUNY I FLORY	26
III. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	27
IV. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	29
V. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	30
5.1. W ZAKRESIE CELÓW I PRZEDMIOTU OCHRONY, DLA KTÓRYCH POWOŁANO OBSZARY NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚCI TYCH OBSZARÓW	33

5.2. W ZAKRESIE SKUTECZNOŚCI OCHRONY BIORÓŻNORODNOŚCI (FAUNY I FLORY)	43
5.3. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA LUDZI	47
5.4. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO WODNE	49
5.5. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIETRZE	50
5.6. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI	51
5.7. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KRAJOBRAZ	52
5.8. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KLIMAT	52
5.9. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZABYTKI	52
5.10. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA DOPRA MATERIAŁNE	53
5.11. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZASOBY NATURALNE	53
VI. MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	53
VII. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY	54
VIII. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ ORAZ PROPONOWANE ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE	56
IX. ZGODNOŚĆ CELÓW PROJEKTU POŚ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA Z CELAMI USTANOWIONYMI NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM I KRAJOWYM	58
X. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	76
BIBLIOGRAFIA	82
SPIS RYCIN	83
SPIS TABEL	83

I. WPROWADZENIE

1.1. PODSTAWY FORMALNO – PRAWNE OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu dokumentu Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 - 2022 (zwanego dalej Programem lub POŚ).

Przygotowany projekt Programu jest aktualizacją Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg, który został uchwalony w 2005 r. przez Radę Miejską w Kołobrzegu. Pierwsza aktualizacja miała miejsce w roku 2011.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest elementem postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, prowadzonego obligatoryjnie równoległe do procedury opracowania gminnych dokumentów strategicznych z zakresu ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Obowiązek przeprowadzenia postępowania wynika z przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013, poz. 1232). Sporządzanie Prognozy oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów jest obowiązkiem wynikającym z przepisów Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE w sprawie ocen oddziaływania na środowisko niektórych planów lub programów.

Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

- polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- polityk, strategii, planów lub programów (innych niż w ust. 1 i 2), których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

Ponadto, przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest też wymagane w przypadku wprowadzania zmian do już przyjętego dokumentu, o których mowa powyżej.

Jednostkami odpowiedzialnymi za określenie wymogu sporządzenia prognozy oraz opiniowanie programów ochrony środowiska są Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska i Zachodniopomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny. PWIS uzgodnił zakres prognozy pismem nr NZNS.7040.2.2.2015 z dnia 19 lutego 2015 r., natomiast RDOŚ uzgodnił zakres wymaganej prognozy oddziaływania projektu POŚ pismem nr WOPN-OS.411.19.2015.AM z dnia 9 marca 2014 r.

1.2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Powszechne zainteresowanie problematyką ochrony środowiska wymaga opracowywania syntetycznych dokumentów, które zbierają informacje o stanie środowiska przyrodniczego człowieka oraz wyznaczają konkretne kierunki działań, które prowadzą w konsekwencji do zrównoważonego rozwoju obszaru. Jednak każde zaproponowane działanie powinno zostać przeanalizowane pod kątem jego wpływu na środowisko traktowanego jako system połączonych ze sobą elementów. Działania, które w zamierzeniu mają poprawić stan jednego elementu środowiska przyrodniczego, mogą jednocześnie negatywnie wpływać na inny, bądź na kilka elementów. Należy zatem przeprowadzić dokładną analizę skutków realizacji proponowanych działań, tak aby wykluczyć potencjalne negatywne skutki oddziaływania instalacji i zmian w środowisku oraz wskazać, jakie postępowanie doprowadzi w efekcie końcowym do osiągnięcia poprawy stanu środowiska, czyli zrównoważonego rozwoju.

Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu Programu obejmuje szeroką tematykę związaną z analizą skutków realizacji działań, jakie zostały zaproponowane dla Miasta Kołobrzeg w zakresie ochrony środowiska (ochrony wód, powietrza, gleby i przyrody). Jest ona dokumentem wskazującym na możliwe negatywne skutki oraz formułującym zalecenia dotyczące minimalizacji oraz przeciwdziałania. Ponadto może stanowić element wspierający proces decyzyjny i procedurę konsultacji społecznych dotyczących uchwalenia Programu.

Prognoza sporządzana dla potrzeb postępowania w sprawie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska (dokumentu określającego ramy dla kolejnych przedsięwzięć), powinna określać i oceniać skutki wpływu realizacji ustaleń tego dokumentu na elementy środowiska przyrodniczego oraz dobra materialne, a także skutki dla stanu środowiska, które mogą wynikać ze zmian istniejącego przeznaczenia lub wykorzystywania terenów, wskutek realizacji ustaleń Programu. Zapisy dokumentu prognozy powinny obejmować obszar Gminy, wraz z obszarami pozostającymi w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń analizowanego opracowania.

Celem opracowania jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska, wywołanych przez zakres oraz tempo realizacji zadań i działań, sprecyzowanych w treści dokumentu POŚ.

Zakres prognozy jest zgodny z art. 51, 52 ust. 2 ustawy z dn. 03.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013, poz. 1232). Według tej ustawy prognoza oddziaływania na środowisko:

1. zawiera:
  - a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
  - b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
  - c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia,
  - d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
  - e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2. określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dn. 16.04.2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
  - różnorodność biologiczną,
  - ludzi,
  - zwierzęta,
  - rośliny,
  - wodę,
  - powietrze,
  - powierzchnię ziemi,
  - krajobraz,
  - klimat,
  - zasoby naturalne,
  - zabytki,
  - dobra materialne,
  - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3. przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Punktem wyjścia dla przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko zapisów projektu analizowanego dokumentu POŚ jest przeprowadzenie analizy i oceny istniejącego stanu środowiska terenu Miasta Kołobrzeg i jego otoczenia. Na podstawie stanu

wyjściowego jakości środowiska określa się presję na środowisko wynikającą z użytkowania terenu oraz planowanych inwestycji, a następnie potencjalne zmiany środowiska (pozytywne, negatywne) oraz możliwe zagrożenia, które mogą wynikać w związku z realizacją przedsięwzięć zaplanowanych przez Gminę.

Zgodnie z tym prognoza oprócz analizy środowiskowej obszaru Miasta Kołobrzeg będzie oceniać również zawartość dokumentu. Zawartość projektu analizowanego POŚ to dwie najważniejsze części, opracowane za pomocą metody opisowej:

- część określająca aktualny stan środowiska wraz ze stanem infrastruktury i zagrożeniami dla środowiska wynikającymi z presji na zasoby przyrodnicze,
- część zawierająca kierunki rozwoju jednostki oraz wytyczne do działań proekologicznych.

Do opisu posłużono się danymi pochodzącymi z Urzędu Miasta Kołobrzeg oraz z innych jednostek i podmiotów działających na tym terenie. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane również dane zgromadzone przez WIOS, GUS, dostępną literaturę tematu oraz ustalenia własne. Jako rok bazowy został przyjęty rok 2014, jednak w niektórych przypadkach, kiedy nie było możliwości odniesienia się do aktualnych danych, wykorzystano materiały z lat wcześniejszych.

Zastosowano również metodę analityczną, która polegała na analizie proponowanych kierunków działań w zakresie ochrony środowiska. Analizie poddano aktualną i prognozowaną sytuację w rozwoju różnych sieci infrastrukturalnych, których rozwój będzie miał na celu poprawę stanu środowiska, a które jednocześnie mogą spowodować zmiany w tym środowisku. Wynikające z przeprowadzonej analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska oraz przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji projektu Programu.

Przy sporządzaniu prognozy wykorzystano także metody prognozowania jakościowego polegającego na wykorzystaniu wiedzy o mechanizmach funkcjonowania środowiska w konsekwencji wprowadzania zmian oraz danych dotyczących przebiegu zjawisk i procesów analogicznych.

Głównym celem Programu i jego zapisów w zakresie ochrony środowiska jest dążenie Gminy do zrównoważonego rozwoju, poprawa stanu oraz sprawności funkcjonowania środowiska i instalacji związanych z poprawą jakości środowiska oraz podnoszenie standardu życia lokalnej społeczności, co zapewni warunki dla osiągnięcia założonych celów.

II. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA

2.1. PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTKI

Miasto Kołobrzeg położone jest w północnej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie kołobrzeskim i jest jedną z 7 gmin powiatu. W skład miasta wchodzi 19 obrębów ewidencyjnych.

Łączna powierzchnia miasta Kołobrzeg wynosi 25,67 km². W strukturze użytkowania gruntów największy udział zajmują powierzchnie zabudowane i zurbanizowane – około 42 %.

Kolejną pod względem zajmowanej powierzchni formą użytkowania gruntów są użytki rolne, których udział w łącznej powierzchni analizowanej jednostki wynosi około 25 %.

Liczba ludności zamieszkująca miasto Kołobrzeg wynosiła na koniec roku 2014, 44 073 osoby (dane z Urzędu Miasta). Od 2005 r., kiedy uchwalono pierwszy Program Ochrony Środowiska liczba ludności miasta systematycznie rośnie.

W związku z tym, iż Kołobrzeg jest miastem o charakterze wybitnie wypoczynkowo-uzdrowiskowym to najbardziej rozwiniętymi rodzajami działalności gospodarczej prowadzonymi na terenie analizowanej jednostki są działalności z sekcji G – handel hurtowy i detaliczny (1 930 zarejestrowanych podmiotów – 23 % udział w łącznej liczbie podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie miasta) oraz z sekcji I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (1 186 zarejestrowanych podmiotów – 14,2 % udział w łącznej liczbie podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie miasta).

2.2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

2.2.1. SYSTEM ZAOPATRZENIA W WODĘ

Eksploatacją infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Kołobrzegu zajmuje się przedsiębiorstwo Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. Kołobrzeg (MWiK).

Miasto Kołobrzeg zaopatrywane jest w wodę z ujęcia komunalnego Bogucino-Rościęcino, które zlokalizowane jest w środkowej części ujściowego odcinka doliny Parsęty około 8 km od miasta Kołobrzeg.

Według sprawozdania M-06 o wodociągach, kanalizacji i wywozie nieczystości ciekłych gromadzonych w zbiornikach bezodpływowych w 2014 r. z ujęcia łącznie pobrano 6 561 400 m³ (w tym na cele miasta Kołobrzeg 4 009 600 m³). Natomiast ilość wody dostarczonej do Kołobrzegu wynosiła 3 168 000 m³, w tym dla gospodarstw domowych 1 787 400 m³.

W 2014 r. łączna długość sieci wodociągowej na terenie miasta wynosiła 154,5 km. Liczba przyłączy do sieci od budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosiła 4 004 szt.

2.2.2. SYSTEM ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW

Aglomeracja kanalizacyjna Kołobrzeg wyznaczona została rozporządzeniem nr 25/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 maja 2008 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Kołobrzeg.

Według sprawozdania M-06 za 2014 r. łączna długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej na terenie miasta wynosi 124,2 km. Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej od budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosi 3 340 szt. W 2014 r. odnotowano 4 awarie sieci wodociągowej. Ilość ścieków bytowych odprowadzanych z terenu miasta siecią kanalizacji sanitarnej wyniosła 2 940 200 m³. Na obszarze miasta MWiK eksploatuje 25 przepompowni ścieków.

Sieć kanalizacji deszczowej w granicach miasta Kołobrzeg ma łączną długość ok. 120 km.

Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest w Korzyścienku przy ulicy Wspólnej 5, gm. Kołobrzeg i jest oczyszczalnią komunalną. Ścieki dostarczane są do oczyszczalni za pomocą przepompowni ścieków i systemu kolektorów tłocznych. Do punktu zlewnego dowożone są ścieki z obiektów nie objętych zasięgiem kanalizacji.

Według sprawozdania OS-5 z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za 2014 r. wielkość oczyszczalni według projektu wynosi 28 000 m³/dobę. Równoważna liczba mieszkańców (RLM) oczyszczalni wynosi 140 000. W 2014 r. do obiektu dopłynęło 6 615 000 m³ ścieków (w tym z terenu miasta Kołobrzeg – 3 276 000 m³). W 2014 r. na oczyszczalni powstało 1 673 Mg suchej masy osadów.

Na obszarach nie objętych siecią kanalizacyjną gospodarka ściekowa oparta jest o gromadzenie ścieków w zbiornikach bezodpływowych (szambach) oraz przydomowych oczyszczalniach ścieków. Według danych przekazanych przez Urząd Miasta na terenie Kołobrzegu w 2014 r. znajdowało się jedynie 37 zbiorników bezodpływowych oraz 1 przydomowa oczyszczalnia ścieków.

Według sprawozdania Prezydenta Miasta Kołobrzeg z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2013 r. z terenu miasta Kołobrzeg taborem asenizacyjnym odebrano 1 267,3 m³ ścieków bytowych oraz 12 m³ ścieków komunalnych.

Na terenach o rozproszonej zabudowie nie zawsze racjonalne i uzasadnione ekonomicznie jest budowanie sieci kanalizacji sanitarnej. Niemniej konieczne jest prowadzenie takich działań, aby zostały zastosowane metody i sposoby unieszkodliwiania ścieków jak najbardziej poprawne, uzależnione od warunków hydrogeologicznych, ukształtowania terenu itp.

2.2.3. ELEKTROENERGETYKA

Na terenie miasta Kołobrzeg ENERGA-OPERATOR S.A. Oddział w Koszalinie posiada linie elektroenergetyczne o napięciu 110 kV, 15 kV i 0,4 kV oraz stacje transformatorowe 110/15 kV i 15/0,4 kV, które obsługiwane są przez Rejon Dystrybucji w Kołobrzegu.

Liczba stacji transformatorowych 15/0,4 kV na terenie miasta będąca w posiadaniu tego operatora wynosi 200 szt. Są to stacje: wieżowe, słupowe, kontenerowe zasilane z sieci średniego napięcia.

Stan techniczny obsługiwanych linii i urządzeń gestor sieci ocenia jako dobry.

3.2.3.1. ŹRÓDŁA ENERGII ODNAWIALNEJ

Według opracowania prof. Haliny Lorenc z IMGW Miasto Kołobrzeg znajduje się na granicy stref energetycznych wiatru wybitnie korzystnej.

Na terenie Miasta Kołobrzeg w chwili obecnej nie ma zlokalizowanych elektrowni wiatrowych. Ze względu na wybitne walory przyrodnicze i krajobrazowe miasta Kołobrzeg oraz ze względu na to, iż Kołobrzeg jest uzdrowiskiem zaleca się aby na terenie

analizowanej jednostki nie realizować inwestycji polegających na budowie elektrowni wiatrowych.

Miasto Kołobrzeg położone jest w regionie kraju, który charakteryzuje się jednymi z najwyższych wartości nasłonecznienia pozwalającymi na efektywne wykorzystanie energii słonecznej za pomocą instalacji fotowoltaicznych oraz kolektorów słonecznych. Na terenie miasta Kołobrzeg istnieje szereg instalacji wykorzystujących energię słoneczną głównie do celów podgrzewu ciepłej wody użytkowej (kolektory słoneczne). Przedsiębiorstwo Miejskie Wodociągi i Kanalizacja w Kołobrzegu w chwili sporządzania niniejszego dokumentu realizuje inwestycję polegającą na budowie farmy ogniw fotowoltaicznych dla potrzeb Ujęcia Wody w Bogucinie. Instalacja ta wyprodukuje 179 000 kWh energii elektrycznej, co stanowi 16 % zapotrzebowania ujęcia. W ramach inwestycji zaplanowano: budowę linii kablowych, montaż 742 sztuk paneli fotowoltaicznych i inwerterów oraz przyłączenie stacji transformatorowych do generatorów solarnych.

Na terenie miasta Kołobrzeg głównym zbiornikiem wód termalnych, które mogą być wykorzystane jest poziom triasu dolnego z wodami podziemnymi o temperaturach maksymalnie do 40°C i stosunkowo dużych wydajnościach, dochodzących do około 50 m³/h. Wody te ze względu na wysoką mineralizację (150-200 g/l) i stosunkowo niską temperaturę nie mogą znaleźć zastosowania do celów energetycznych.

2.2.4. SYSTEM ZAOPATRZENIA W GAZ

Miasto Kołobrzeg zaopatrywane jest w gaz z dwóch stacji wysokiego ciśnienia, które zlokalizowane są w Zieleniewie oraz w Kołobrzegu przy ul. Koszalińskiej. Liczba stacji średniego ciśnienia na terenie miasta wynosi 15.

Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Zakład w Koszalinie, na terenie miasta Kołobrzeg eksploatuje sieć gazową o łącznej długości 113,267 km (stan na koniec 2014 r.), w tym w podziale na ciśnienie:

- gazociągi o niskim ciśnieniu – 70,451 km,
- gazociągi o wysokim ciśnieniu – 38 529 km,
- gazociągi o wysokim ciśnieniu – 4 287 km.

Liczba przyłączy do sieci gazowej eksploatowanej przez spółkę wynosi 3 137 szt., w tym do gazociągów o niskim ciśnieniu 2 269 szt. oraz do gazociągów o średnim ciśnieniu 868 szt.

Według danych GUS za rok 2012 z sieci gazowej korzystało 71,8 % mieszkańców Miasta, a zużycie gazu wyniosło 12 851,6 tys. m³.

2.2.5. SYSTEM ZAOPATRZENIA W CIEPŁO

Eksploatacją infrastruktury ciepłowniczej oraz dostarczaniem ciepła sieciowego do odbiorców zlokalizowanych na terenie miasta Kołobrzeg zajmuje się Miejska Energetyka Ciepła Spółka z o.o.

Łączna długość sieci ciepłowniczej na terenie miasta Kołobrzeg (stan na 2014 r.) wynosi 37,87 km, w tym długość sieci preizolowanej 23,68 km. Łączna moc zamówiona

przez odbiorców ciepła na terenie miasta w 2014 r. wyniosła 99,46 MW. Ilość dostarczonej energii cieplnej w 2014 r. wynosiła 657 801 GJ (przy produkcji na poziomie 734 001 GJ).

2.2.6. SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI

Od stycznia 2012 roku zaczęła obowiązywać znowelizowana ustawa o utrzymaniu porządku i czystości w gminach, która to nakłada na Gminy inne, systemowe i szersze obowiązki w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Wskutek wejścia w życie nowych zasad postępowania z odpadami komunalnymi na terenie Kołobrzegu wprowadzono następujące reguły prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów:

- w pojemniku żółtym gromadzone są tworzywa sztuczne, metale, papier oraz opakowania wielomateriałowe,
- w pojemniku zielonym gromadzone jest szkło,
- w pojemniku czarnym gromadzone są odpady biodegradowalne i pozostałe po sortowaniu.

Dodatkowo w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mieszkańcy miasta mogą wszystkie wytworzone przez siebie komunalne odpady problemowe takie jak: odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte opony, chemikalia czy zużyte akumulatory dostarczać do Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Na terenie Gminy Miasto Kołobrzeg funkcjonują dwa takie punkty:

1. Na terenie przy kompostowni MZZDiOŚ, ul. Wspólna 1 w Korzyścienku.
2. Na terenie bazy MZZDiOŚ przy ul. VI Dywizji Piechoty 60 w Kołobrzegu.

W 2013 r. bezpośrednio od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie miasta Kołobrzeg odebrano 20 881,2 Mg odpadów komunalnych. Zdecydowanie największy udział w łącznej ilości odebranych odpadów komunalnych posiadały zmieszane odpady komunalne, których odebrano aż 16 957,6 Mg (81,2 %). W prawidłowo rozwijającej się gminnej gospodarce odpadami komunalnymi, udział zmieszanych odpadów komunalnych powinien stopniowo maleć na rzecz frakcji zbieranych selektywnie. W 2013 r. odpady komunalne odebrano od 3 088 właścicieli nieruchomości w I kwartale, 3 225 w II kwartale, 3 511 w III kwartale i 3 514 w IV kwartale.

Miasto Kołobrzeg wchodzi w skład Koszalińskiego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi województwa zachodniopomorskiego.

Na terenie Miasta położone jest zrekultywowane składowisko odpadów obojętnych i innych niż niebezpieczne „JANISKA”.

2.2.6. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

Sieć drogową na terenie Miasta Kołobrzeg tworzą:

- droga krajowa nr 11 o łącznej długości na terenie Miasta Kołobrzeg 3,721 km,
- drogi wojewódzkie nr: 102 i 163 o łącznej długości 6,037 km,
- 15 odcinków dróg powiatowych o łącznej długości 16,968 km,
- 221 odcinków publicznych dróg gminnych o łącznej długości 73,490 km.

Przez teren Miasta Kołobrzeg przebiega również linia kolejowa nr 402 łącząca Koszalin z Goleniowem oraz linia kolejowa nr 404 łącząca Szczecinek z Kołobrzegiem.

W miesiącach od kwietnia do października z portu w Kołobrzegu wypływają pasażerskie rejsy turystyczne na Bornholm do Nexø, a w wakacje także na Christiansø. W sezonie pływają również stylizowane statki wycieczkowe m.in. MS Viking.

2.3. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.3.1. GEOLOGIA I SUROWCE MINERALNE

Budowa geologiczna miasta jest silnie zróżnicowana. Miasto Kołobrzeg znajduje się po wschodniej stronie antykliny Kołobrzegu. Jądro antykliny sięgając warstw czwartorzędowych odsłania jurę dolną i środkową. Przy głębokości 25-50 m p.p.m. są to piaski i piaskowce z wkładami mułowców, iłów, syderytów i węgla. Na wschodnim skrzydle stwierdzono występowanie osadów morskich, jury środkowej. Są to piaskowce chlorytowe, mułowce, iłowce z syderytami oraz zlepieńce. Tereny Bagicza i Podczela to rejon występowania osadów wapienno-marglistych jury górnej. Utwory starsze od czwartorzędowych zalegają bardzo blisko powierzchni ziemi. Cały obszar jest pocięty uskokami. Powyżej tego poziomu są już tylko kompleksy glin zwałowych, osadów zastoiskowych, głównie iłów oraz piasków i żwirów pochodzenia wodno-lodowcowego. Są to osady pochodzenia plejstoceńskiego. Najpłytsze są osady holocenu, o miąższości do 7 – 8 m.

Surowcami mineralnymi występującymi na terenie miasta Kołobrzeg są liczne i wydajne źródła solankowe oraz obfite złoża borowiny. Wody mineralne ujmowane w Kołobrzegu zalicza się do wód chlorkowo-sodowo-bromkowo-jodkowych z domieszką jonów wodorowęglowych, borowych i żelazistych.

2.3.2. RZEŻBA TERENU

Teren Miasta Kołobrzeg jest lokalnie dość zróżnicowany. Ze względu na istnienie pasmowo ukształtowanych stref terenu i ich charakterystyczne cechy wysokościowe można wyróżnić:

1. Strefa wybrzeża. W jej skład wchodzi wał wydmy oddzielający Morze Bałtyckie od zachodniej części miasta.
2. Ujście Parsęty – jest genetycznie związane z działalnością akumulacyjną rzeki Parsęty oraz antropogeniczną działalnością człowieka. Jest to podwójny stożek usypiskowy wyniesiony i zrównany do wysokości 1,5 - 2 m n.p.m.
3. Dolina Parsęty – zbudowana jest z piasków oraz mad związanych z działalnością rzeczną. Obejmuje dolinę Parsęty oraz Kanału Drzewnego Dużego i Małego wraz z Wyspą Solną.
4. Dolina nadmorska (pradolina) – w znacznej części jest już wypełniona sztucznymi nasypami. W przeważającej części teren „pradoliny” wyniesiony jest do rzędnej 2 - 2,5 m n.p.m.

5. Równina jeziorna (zach. część miasta) - jest to fragment tzw. „Kołobrzeskich Błot” w tym części dawnego Jeziora Czarnego, jakie tu było w końcu XIX wieku. Teren ten jest wyniesiony średnio do wysokości 2,5 – 3 m n.p.m.
6. Wyniesienia osadów plejstoceniowych. Można do tej strefy zaliczyć płaskie wysoczyzny morenowe oraz niewielkie wyniesienia wschodniej części miasta. Osiągają one wysokości od 5 m do 10 m n.p.m.
7. Pagóry morenowe koszalińskiej strefy marginalnej – są to tereny miasta zbudowane z glin zwałowych oraz piasków, żwirów i mułków wodnolodowcowych położone we wschodniej i południowo-wschodniej części miasta. Można tu wyróżnić tereny gwałtownie się wznoszące od poziomicy 4 – 5 m do 10 m n.p.m. w formie skarpy lub stromego zbocza. Pozostały teren to wyniesienia morenowe i pagórki rozmieszczone nieregularnie osiągające wysokość do 32,5 m n.p.m. Względna różnica wysokości dla tej części miasta osiąga 25 m, a spadki terenu są znaczne.
8. Sztuczne nasypy – stanowią je rozległe strefy intensywnej działalności człowieka, głównie w strefie starego miasta i części miasta zniszczonej w okresie II Wojny Światowej.

2.3.3. GLEBY

Obszar miasta w znacznej mierze jest zabudowany i zurbanizowany. Występujące w tej części miasta gleby są często zdegradowane i znacznie przekształcone, powstały tzw. destrukty glebowe, które występują głównie na skwerach i zieleńcach założonych na nasypach gruzowych. Gleby znacznie przekształcone przez nawożenie i uprawę występują głównie w ogródkach przydomowych i na ogrodach działkowych.

Użytki rolne są zlokalizowane głównie poza strefą zurbanizowaną na obrzeżach obszaru miasta, na styku z obszarem gminy Kołobrzeg.

2.3.4. KLIMAT

Miasto Kołobrzeg wg podziału regionów klimatycznych R. Gumińskiego leży w obrębie dzielnicy Zachodnio-bałtyckiej w paśmie Zachodniopomorskim. Cała północna część miasta znajduje się pod bezpośrednim wpływem morza i charakteryzuje się dobrze wykształconą sytuacją bryzową.

Średnia roczna temperatura powietrza w mieście wynosi około 8,1°C. Przeciętnie w roku jest tu około 75 dni letnich ze średnią temperaturą przekraczającą 15°C. W przypadku opadów atmosferycznych występuje dość duża zmienność w poszczególnych latach. Średnia wieloletnia roczna suma opadów wynosi 665 mm rocznie. Dominuje przewaga opadów w półroczu ciepłym. Średnia roczna liczba dni z opadem wynosi 181.

Bezwzględnym warunkiem do powstania bryzy jest dobra insolacja - pogoda bezchmurna lub o małym zachmurzeniu, przeważnie w okresach wyżowych. Przeciętnie bryza może występować do 200 dni w roku (od końca marca do połowy października).

2.3.5. WODY POWIERZCHNIOWE

Teren Miasta Kołobrzeg położony jest na obszarze dwóch jednolitych częściach wód powierzchniowych (JCWP):

- JCWP Parsęta od Wielkiego Rowu do ujścia (centralna część miasta),
- JCWP Dopływ spod Krzywej Góry (wschodnia część miasta).

Kołobrzeg pod względem hydrograficznym ulokowany jest w zlewni rzeki Parsęty. Przez miasto rzeka ta przepływa dwoma głównymi ramionami tzw. Prośnicą i Kanałem Drzewnym.

Kołobrzeg położony jest w strefie otwartego Bałtyku w bliskim sąsiedztwie Głębi Bornholmskiej, między Ławicą Odrzańską i Słupską. Linia brzegowa przebiega w kierunku z południowego zachodu na północny wschód. Brzeg morza w okolicach Kołobrzegu narażony jest na wiatry z północnego wschodu.

2.3.6. WODY PODZIEMNE

Miasto Kołobrzeg położone jest na Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 9. Powierzchnia tego obszaru wynosi 4 073,15 km² i obejmuje swoim zasięgiem terytorialnym powiaty koszaliński, kołobrzeski, świdwiński, szczecinecki oraz gryficki. W czwartorzędzie występuje tu jeden lub dwa poziomy wodonośne. Na brzegach morskich możliwe lokalne zasolenie. W części północnej, oprócz pietra czwartorzędowego, lokalnie występuje piętro trzeciorzędowe – miocen, a w środkowej i południowej - miocen i oligocen, w którym wody słodkie lub zasolone występują niekiedy w łączności hydraulicznej z wodami pietra czwartorzędowego. Wody w jurze występują w szczelinowych utworach węglanowych (jura górna) lub w piaskach i piaskowcach (jura górna i środkowa) jako wody porowe i szczelinowe.

2.3.7. ZASOBY PRZYRODY (FLORA I FAUNA)

Flora

Wszystkie zasoby, na terenie Gminy, mające szczególne znaczenie dla poprawnego funkcjonowania środowiska, zostały objęte formami ochrony. Dzięki czemu podejmowane działania muszą opierać się na rozwiązaniach, które nie zakłócą funkcjonowania powiązań układu przyrodniczego.

Na terenie miasta Kołobrzeg odnotowano prawie 900 gatunków roślin naczyniowych (w tym mieszańce międzygatunkowe i międzyrodzajowe). Dodatkowo wyróżniono 15 podgatunków, odmian i form wśród flory spontanicznej. Ze względu na uzdrowiskowy charakter miasta wielką rolę w kształtowaniu terenów zieleni odgrywa dendroflora. Na obszarze Kołobrzegu występują 344 gatunki drzew, krzewów i krzewinek, w tym aż 249 gatunków obcego pochodzenia. Stanowią one istotny element flory miejskiego krajobrazu i dominują na obszarze zabudowanym wśród ulic, zieleńców, ogrodów i parków.

Na terenie Kołobrzegu występuje wiele gatunków prawnie chronionych w Polsce. Zanotowano 38 gatunków we florze spontanicznej, w tym 28 podlegających ochronie

całkowitej i 10 - częściowej. Dodatkowo 9 gatunków, objętych ochroną całkowitą, rośnie na terenie miasta jedynie w uprawie i nasadzeniach. 7 gatunków chronionych całkowicie, w tym 2 w nasadzeniach i 4 gatunki chronione częściowo występują na terenie miasta często, pozostałe są rozproszone lub występują na pojedynczych stanowiskach. Dodatkowo 5 gatunków chronionych podanych w literaturze nie odnaleziono i uznano za wymarłe. Są to: goryczka wąskolistna, tająża jednostronna, wątlík błotny, pierwiosnek omączony, grzybieńczyk wodny. W Kołobrzegu występuje także 10 chronionych gatunków grzybów i porostów.

W chwili obecnej (stan na marzec 2015 r.) trwają prace nad Waloryzacją przyrodniczą nadmorskiego obszaru funkcjonalnego obejmującego Gminę Miasto Kołobrzeg, Gminę Kołobrzeg oraz Gminę Ustronie Morskie.

Fauna

Miasto Kołobrzeg posiada duże zróżnicowanie siedliskowe. Na obszarze miasta Kołobrzeg można wyróżnić kilka typów środowisk zasiedlonych przez bezkręgowce:

- obszar strefy przybrzeżnej Bałtyku oraz strefy przyboju,
- obszar wydm białych,
- obszar wydm ciemnych z pasem lasu nadmorskiego,
- obszar śródmiejskich łąk podmokłych,
- rzeka Parsęta,
- małe oczka wodne.

Fauna kręgowców występująca na terenie miasta Kołobrzeg reprezentowana jest między innymi przez następujące gatunki:

- ryby: belona, certa, ciosa, dobijak, głowacz białopłetwy, jaź, jelec, jelec, lin, kleń, łosoś, miętus, paprosz, pstrąg potokowy, sandacz, sieja, stornia, szczupak, węgorz, troć wędrowna,
- płazy: grzebiuszka ziemna, ropucha szara, traszka zwyczajna, żaba moczarowa, żaba śmieszka, żaba trawna, żaba wodna,
- gady: padalec zwyczajny, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, zaskroniec, żmija zygzakowata, żółw błotny,
- ptaki: bąk, batalion, bielik, błotniaki, bocian biały i czarny, brodziec piskliwy, krwawodzioby i samotny, brzegówka, cyraneczka, cyranka, czajka, czapla siwa, derkacz, gągoł, dziwonia, gąsiorek, kania ruda, kormoran czarny, krakwa, krętogłów, krogulec, kropiatka, kszczyk, łączak, mewa czarnogłowa, mewa mała, mewa pospolita, mewa śmieszka, mewa srebrzysta, mewa żółtonoga, nurogęś, ohar, ostrygojad, perkoz, perkozek, płaskonos, przepiórka, pustułka, remiz, rybitwy, rybołów, siweczki, słonka, świstun, tracz, trzciniak, wodnik, zimorodek, żuraw,
- ssaki: badylarka, borowiec wielki, borsuk, darniówka zwyczajna, gacek brunatny, gronostaj, jeź wschodni, karlik malutki, kret, kuna domowa, kuna leśna, łasica, morświn, mroczek późny, mysz polna, mysz zaroślowa, nocek rudy, nirka amerykańska, nornik północny, ryjówka malutka, rzęsorek rzeczny, sarna, wiewiórka, zając szarak.

2.3.8. OBIEKTY CHRONIONE

Ustawa z dn. 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627) przedstawia poszczególne formy ochrony przyrody, z których na terenie miasta Kołobrzeg występują: obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody.

2.3.8.1. NATURA 2000

Na terenie miasta Kołobrzeg najważniejszą pod względem rangi, formą ochrony przyrody jest sieć NATURA 2000. W jej ramach na omawianym terenie włączonych do ochrony są dwa obszary:

- Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty tzw. OZW – Trzebiatowsko - Kołobrzski Pas Nadmorski (kod PLH 320017),
- Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty tzw. OZW – Dorzecze Parsęty (kod PLH 320007).

Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty Trzebiatowsko-Kołobrzski Pas Nadmorski

Ostoja obejmuje dobrze zachowany fragment zróżnicowanego geomorfologicznie wybrzeża Bałtyku: brzegi klifowe, wydmy, mierzeje odcinające lagunowe jeziora przymorskie, płytkie ujścia rzek. Charakterystycznym elementem pasa brzegowego są jeziora lagunowe, oddzielone od morza wąskim pasem mierzei: Resko Przymorskie i Liwia Łuża. Pełnią ważną rolę jako ostoje ptaków, obfitują także w cenne gatunki flory.

Dla obszaru ustanowiony został plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Trzebiatowsko-Kołobrzski Pas Nadmorski PLH320017 (Dz. Urz. Woj. Zachodniopom. z 2014 r., poz. 1657).

Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty Dorzecze Parsęty

Obszar obejmuje dolinę rzeki Parsęty, od źródeł koło Parsęcka aż po strefę ujściową w Kołobrzegu. Łączna powierzchnia OZW wynosi 27 710,43 ha.

Dorzecze Parsęty zawiera szereg ważnych siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Łącznie zidentyfikowano ich 25, tworzących mozaikę i pokrywających ponad 50 % powierzchni obszaru. Często są to siedliska bardzo rzadkie bądź unikatowe w skali kraju i Europy. Wiele z nich jest ważnym biotopem dla cennej fauny, która podlega ochronie na podstawie konwencji międzynarodowych. Stwierdzono tu występowanie 11 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

2.3.8.2. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU KOSZALIŃSKI PAS NADMORSKI

Na terenie miasta Kołobrzeg zlokalizowany jest Obszar Chronionego Krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski, ustanowiony Uchwałą X/46/75 WRN w Koszalinie z 17 listopada 1975 r. (Dz. Urz. WRN Nr 9, poz. 49). Na obszarze tym obowiązują zakazy zawarte w uchwale Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia

15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (tj. Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2014 r., poz. 1637).

Koszaliński Pas Nadmorski utworzony został w celu ochrony krajobrazu i naturalnych walorów środowiska przyrodniczego w szczególności pobrzeża Bałtyku wraz z pasem wydm oraz największymi w byłym województwie koszalińskim przymorskimi jeziorami: Jamno, Bukowo, Kopań. Przedmiotem ochrony na chronionym obszarze są przede wszystkim: bioróżnorodność, nadmorskie łąki podmokłe oraz szlaki wędrowne ptaków wróblowatych i drapieżnych. W okolicy Kołobrzegu niezwykle walory krajobrazowe tworzą wydmy nadmorskie, tereny leśne oraz łąki z roślinnością halofilną. Na tym obszarze zachowany jest pas drzewiastej i zaroślowej roślinności wydmowej wraz z podmokłymi łąkami i trzcinowiskami na zapleczu wydm wraz z efektownymi frezami i piaszczystymi plażami.

2.3.8.3. UŻYTKI EKOLOGICZNE

Na terenie miasta znajduje się użytek ekologiczny Ekopark Wschodni. Został on powołany Uchwałą Nr XXIX/278/96 Rady Miejskiej w Kołobrzegu z dnia 25 marca 1996 r. (ze zmianami zawartymi w Uchwale Nr LIX/560/98 z dnia 8 czerwca 1998 r.). Zajmuje powierzchnię 381 ha.

Obiekt ten jest niezwykle cenny pod względem krajobrazowym, geomorfologicznym, faunistycznym i florystycznym. Zasadniczym elementem użytku jest niecka słonawych torfowisk „Solne Bagno”. Granice Ekoparku Wschodniego stanowią – od wschodu: granica gminy miejskiej Kołobrzeg oraz zachodnia granica osiedla mieszkaniowego Podczele - od południa: szosa i tor kolejowy Kołobrzeg - Koszalin, z wyłączeniem zespołu sanatoryjno - wczasowego w Podczelu, gruntów ornych między szosą Kołobrzeg - Koszalin, a torem kolejowym Kołobrzeg - Koszalin i wschodnią granicą złoża borowiny - od zachodu: granica torfowiska Solne Bagno, złoża borowiny leczniczej Kołobrzeg - Mirocice - od północy: plaża Morza Bałtyckiego.

2.3.8.4. POMNIKI PRZYRODY

Pomnikami przyrody na terenie Miasta Kołobrzeg są pojedyncze drzewa i grupy drzew. Wśród chronionych gatunków są: buk pospolity, grab pospolity, cypryśnik błotny, jodła kalifornijska, kasztanowiec czerwony, korkowiec amurski, lipa drobnolistna, platan klonolistny. Łącznie na terenie Miasta Kołobrzeg ustanowiono 11 pomników przyrody.

2.3.9. ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE

Bogata historia Miasta Kołobrzeg wpływa na dużą ilość zabytków i dóbr materialnych położonych w obrębie analizowanej jednostki.

W rejestrze zabytków wojewódzkiego konserwatora zabytków znajdują się m.in.:

- Śródmieście Miasta,
- Bazylika konkatedralna Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny,
- Zespół klasztorny diakonis ewangelickich,

- Zespół parków kołobrzeskich,
- Pozostałości umocnień twierdzy kołobrzeskiej,
- Zespół fortów,
- Baszta Lontowa,
- Ratusz,
- Kamienica Schiffenów,
- Pałac rodziny Brunszwickskich.

Ponadto w granicach Miasta znajduje się wiele obiektów, które nie figurują w wojewódzkim rejestrze zabytków, ale uwzględnione są w innych rejestrach. Są to np. Wieża ciśnień, Gmach Poczty czy Ruiny baszty więziennej.

2.4. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, W TYM NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

2.4.1. STAN I ZAGROŻENIA WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH

Monitoring jakości wód podziemnych w sieci krajowej prowadzony jest przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Ostatnie badania wód podziemnych na terenie Miasta Kołobrzeg wykonane zostały przez PIG-PIB w roku 2012 r. W ich wyniku stwierdzono, iż w punkcie pomiarowo – kontrolnym zlokalizowanym w Kołobrzegu występują wody klasy III (zadowolająca jakość) reprezentującej dobry stan chemiczny. Stan chemiczny jak i ilościowy wód podziemnych całej JCWPd nr 9 w 2012 r. określony został jako dobry.

W 2013 r. na zlecenie Miejskiego Zakładu Zieleni, Dróg i Ochrony Środowiska Sp. z o.o. z siedzibą w Kołobrzegu (zarządzającego składowiskiem), wykonano badania w ramach monitoringu składowiska w Janiskach. Przedmiotowe badania zostały wykonane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U z 2013 r. poz. 523).

Ocena wyników badań wód podziemnych i odciekowych wykonana została przez WIOS w Szczecinie.

W wodach podziemnych badanych w 4 piezometrach: 1 na napływie (P1) oraz 3 na odpływie (P2, P3 i P4) średnie stężenia większości wskaźników kształtowały się na poziomie I klasy (wody bardzo dobrej jakości) i II klasy (wody dobrej jakości) i były charakterystyczne dla wód o dobrym stanie chemicznym. Podwyższone zawartości wskaźników odpowiadające V klasie (wody złej jakości) i charakterystyczne dla wód o słabym stanie chemicznym stwierdzono w przypadku ogólnego węgla organicznego (P1, P2, P4) oraz przewodności elektrolitycznej właściwej (P4).

W wodach odciekowych badanych w zbiorniku odcieków na wylocie średnie stężenia większości wskaźników kształtowały się poniżej dopuszczalnych wartości zanieczyszczeń określonych dla ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi. Przekroczenie wartości progowych odnotowano jedynie w przypadku ogólnego węgla organicznego.

Mieszkańcy miasta Kołobrzeg zaopatrywani są w wodę z jednego wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w wodę, z ujęciem wody w Bogucinie i Rościęcinie, którego właścicielem są Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Kołobrzegu.

Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Kołobrzegu prowadziła badania wody z tego wodociągu w latach 2012 - 2014 w ramach monitoringu kontrolnego i przeglądowego zgodnie z harmonogramami poboru próbek wody. W roku 2012 i 2013 nie kwestionowano prób wody pobieranych na ujęciu wody w Rościęcinie oraz Bogucinie oraz z punktów stałych zlokalizowanych na terenie miasta Kołobrzeg. W roku 2014 stwierdzono w jednej próbce pobranej z punktu na terenie miasta przekroczenie mętności. Wyniku powtórnego nie kwestionowano. Jakość wody dostarczanej przez przedsiębiorstwo MWiK w Kołobrzegu oceniana jest jako przydatna do spożycia.

Ostatnie badanie jakości wód powierzchniowych rzecznych na terenie Miasta Kołobrzeg WIOŚ w Szczecinie przeprowadził w 2012 r. na obszarze JCWP Parsęta od Wielkiego Rowu do ujścia. Punkt pomiarowy zlokalizowany był na Parsęcie w miejscu jej ujścia do morza. W wyniku przeprowadzonych badań potencjał elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych określono jako dobry. Ogólny potencjał ekologiczny określony został jako dobry i powyżej dobrego. Dla stanu chemicznego odnotowano jednak przekroczenia stężeń średniorocznych i maksymalnych w związku z czym ogólny stan jednolitej części wód określono jako zły.

Do granicy miasta Kołobrzeg przylega jednolita część wód przybrzeżnych Sarbinowo - Dziwna (PLCWIIIWB8). Wody tej JCWP wyznaczone zostały jako silnie zmienione. W 2013 r. WIOŚ w Szczecinie przeprowadził badania w ramach monitoringu operacyjnego tej JCWP w trzech punktach pomiarowo-kontrolnych:

- nr 3 (kod PL02S0104_0448) – na wysokości Rewala,
- nr 4 (kod PL02S0104_0449) – na wysokości Mrzeżyna,
- nr 5 (kod PL02S0104_0450) – na wysokości Kołobrzegu.

Na podstawie badań przeprowadzonych w 2013 roku potencjał ekologiczny JCWP zaklasyfikowany został jako zły (V klasa), w wyniku czego stan wód w JCWP także oceniono jako zły.

W wodach powierzchniowych badanych w 2013 r. w 2 punktach na składowisku (C-1, C-2) średnie stężenia większości wskaźników kształtowały się na poziomie I klasy i II klasy (stan dobry).

Wśród potencjalnych i rzeczywistych źródeł zanieczyszczeń wód występujących na terenie miasta można wyliczyć:

- komunalne: „dzikie wysypiska”, zrzut ścieków, nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe,
- transportowe: stacje paliw, szlaki komunikacyjne, obszary magazynowo – składowe,
- rolnicze: nawozy, pestycydy i środki ochrony roślin, składowanie obornika bez płyt obornikowych, stosowanie gnojowicy na polach uprawnych,
- atmosferyczne: związane z emisją zanieczyszczeń do atmosfery i ich opadem.

Zanieczyszczenie cieków jest wynikiem przyjmowania przez nie zanieczyszczeń w ilości (również stężeniu i ich rodzaju) przekraczających możliwości ich samooczyszczania. Wielkość przepływów w ciekach nie gwarantuje odpowiedniego stopnia rozcieńczenia zanieczyszczeń.

2.4.2. STAN I ZAGROŻENIA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB

Gleby narażone są na degradację w związku z rozwojem rolnictwa i sieci osadniczej. Ulegają one zarówno degradacji chemicznej, jak i fizycznej. Stan i jakość gleb są uzależnione od kompleksowego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych.

Do obszarów problemowych związanych z ochroną gleb na terenie Miasta Kołobrzeg można zaliczyć:

- obszary użytkowane rolniczo (ograniczone do skrajnych terenów analizowanej jednostki, graniczących z obszarem wiejskim),
- obszary zajmowane pod zabudowę,
- obszary narażone na oddziaływanie odcinków dróg o dużym natężeniu ruchu.

Jednym z głównych czynników zmian w strukturze chemicznej gleb jest rolnicze użytkowanie, które może powodować nadmierne przechodzenie składników pokarmowych, takich jak fosfor, potas i magnez do gleby, a tym samym dalej do wód powierzchniowych i podziemnych powodując eutrofizację. Niewłaściwe używanie nawozów naturalnych i mineralnych może spowodować poważne straty w środowisku.

Działania antropogeniczne powodują także degradację chemiczną gleb, przechodzenie związków biogenych i innych zanieczyszczeń bezpośrednio do ziemi, wód podziemnych oraz powierzchniowych. Ponadto wokół terenów komunikacyjnych występują gleby antropogeniczne przekształcone. Należą one do urbanosoli i industriosoli. W bliskim sąsiedztwie dróg głównych może występować w glebach podwyższona zawartość wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych i zasolenia.

2.4.3. STAN I ZAGROŻENIA KLIMATU

W przypadku obszaru Gminy, w skali lokalnej można jedynie mówić o zmianach topoklimatu. Obszary miejskie ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są powstawaniem tzw. miejskiej wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł miejskich. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura co sprzyja stagnacji powietrza nad miastem, wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu zawieszonego i smogu. W związku z tym należy podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii.

2.4.3. STAN I ZAGROŻENIA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Miasto Kołobrzeg znajduje się w zachodniopomorskiej strefie badana jakości powietrza.

W 2013 roku w ramach monitoringu jakości powietrza Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie przeprowadził na terenie miasta Kołobrzeg (przy ul. J. Słowackiego) pomiary wskaźnikowe dwutlenku siarki i dwutlenku azotu metodą pasywną.

Wyniki pomiarów wskazują, iż w 2013 r. wartość stężenia średniorocznego dwutlenku azotu nie przekraczała wartości dopuszczalnej określonej dla tego zanieczyszczenia

w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031) i pozostaje na poziomie poniżej 50 % tej wartości (zmierzona wartość: 16,5 µg/m³; dopuszczalna wartość: 40,0 µg/m³).

W przypadku dwutlenku siarki (SO₂), zmierzone metodą pasywną w 2013 r. w Kołobrzegu stężenia tego zanieczyszczenia wykazywały wartości niskie. Określona pod kątem ochrony roślin, w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031), dopuszczalna wartość dla średniorocznego stężenia SO₂ wynosi 20 µg/m³. Wartości tej nie może również przekraczać średnie stężenie dwutlenku siarki z okresu zimowego październik - marzec. Zmierzone w Kołobrzegu w 2013 roku średnioroczne stężenie SO₂ wynosiło 2,8 µg/m³, a średnie stężenie z okresu październik 2012 rok – marzec 2013 rok wynosiło 4,3 µg/m³. Obie te wartości są znacząco niższe od wartości dopuszczalnych.

Na terenie Miasta Kołobrzeg najistotniejsze zanieczyszczenia pochodzą z emisji energetycznych z gospodarstw domowych korzystających z tradycyjnych źródeł energii i obiektów komunalnych. Uciążliwość jednakże charakteryzuje się wahaniem sezonowymi. W sezonach grzewczych wzrost zanieczyszczeń związany jest ze spalaniem węgla w paleniskach domowych, ponieważ część mieszkań w Mieście ogrzewana jest nadal paliwami stałymi, głównie węglem kamiennym i drewnem.

Należy jednak zaznaczyć, iż dzięki temu że na terenie miasta funkcjonuje rozwinięty system ciepłowniczy to ilość zanieczyszczeń jaka emitowana jest podczas produkcji ciepła sieciowego jest znacznie niższa, niż gdyby te same nieruchomości, które obecnie odbierają ciepło sieciowe były ogrzewane przy pomocy indywidualnych źródeł.

W 2013 r. emisja zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł spalania paliw zgłoszonych do Urzędu Marszałkowskiego przez MEC Sp. z o.o. wynosiła:

- pyły: 28 807,95 kg,
- dwutlenek siarki: 414 029,44 kg (414,03 Mg),
- tlenki azotu: 112 269,53 kg (112,27 Mg),
- tlenek węgla: 51 822,64 kg (51,82 Mg),
- sadza: 1 286,51 kg (1,29 Mg),
- benzo(a)piren: 19,99 kg (0,02 Mg),
- dwutlenek węgla: 79 963 520,62 kg (79 963,52 Mg).

Wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego w Mieście ma również emisja ze źródeł mobilnych, co w związku ze wzrostem natężenia ruchu w sezonie turystycznym ma szczególne znaczenie. Dotyczy to bezpośredniego otoczenia dróg, zwłaszcza na terenie zawartej zabudowy. Uciążliwe mogą być także emisje odorów z gospodarstw rolnych czy oczyszczalni ścieków. Na stan powietrza atmosferycznego na terenie Miasta wpływ mają także działające tu podmioty gospodarcze. W związku z tym, iż mogą one powodować szkody w środowisku są to tzw. zakłady korzystające ze środowiska.

2.4.4. STAN KLIMATU AKUSTYCZNEGO I ZAGROŻENIA HAŁASEM, POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI ORAZ POWAŻNYMI AWARIAMI

Hałas jest obecnie traktowany jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Jest także jedną z najbardziej charakterystycznych cech terenów zurbanizowanych.

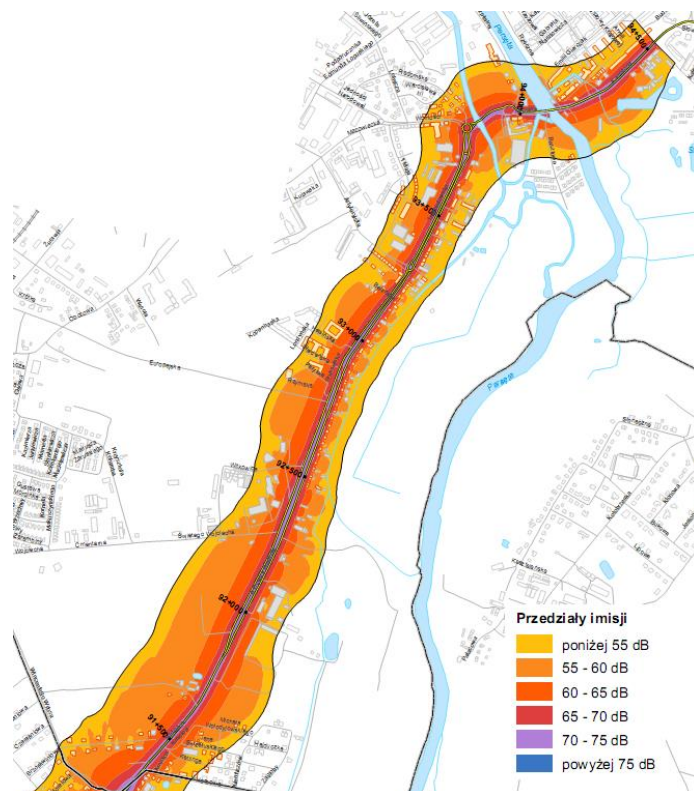
Najbardziej uciążliwy¹ dla mieszkańców jest hałas komunikacyjny. Klimat akustyczny na tym terenie, w największym stopniu, kształtują źródła komunikacyjne - główne trasy ruchu samochodowego. Układ drogowy w Mieście tworzą: droga krajowa, drogi wojewódzkie, drogi powiatowe i drogi gminne.

W 2013 roku powstała „Mapa akustyczna dla dróg wojewódzkich o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie położonych na terenie województwa zachodniopomorskiego”, za której wykonanie odpowiedzialny był Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie (ZZDW), której wyniki przedstawiają kolejne ryciny.

Zgodnie z art. 112a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.), do sporządzania m.in. map akustycznych wykorzystuje się długookresowe wskaźniki oceny hałasu:

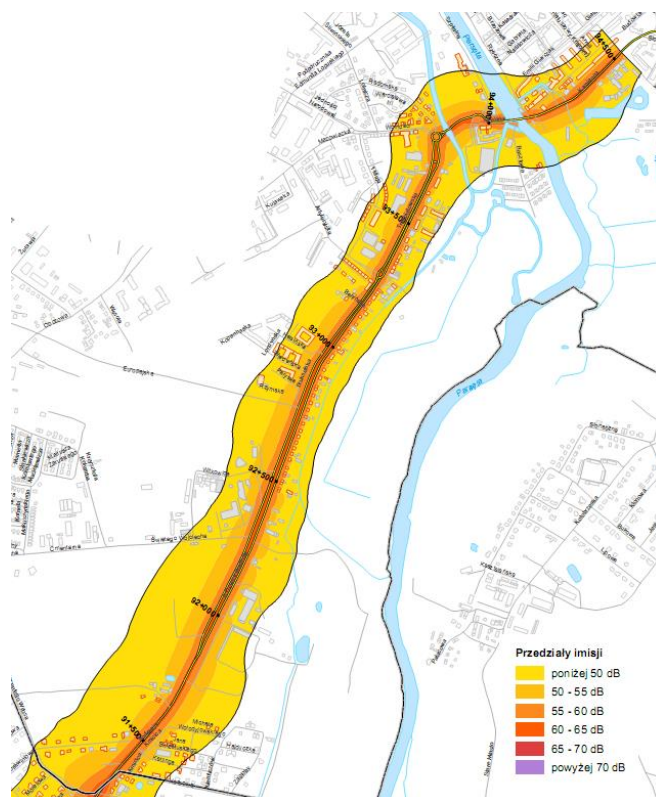
- L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej, jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (rozumianej, jako przedział czasu od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz pory nocy (rozumianej, jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰),
- L_N - długookresowy średni poziom dźwięku wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych, jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰).

¹ zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska - efekt uciążliwy hałasu to negatywne reakcje człowieka bez zauważalnych szkodliwych skutków dla jego zdrowia (taką definicję uciążliwości będzie się również stosować przy ocenie oddziaływań jako uciążliwych w stosunku do innych działań, czy inwestycji)

**Ryc. 1. Imisja dla wskaźnika L_{DWN}
z analizowanego odcinka DW nr 102**

Źródło: ZZDW w Koszalinie

**Ryc. 2. Imisja dla wskaźnika L_N
z analizowanego odcinka DW nr 102**

Źródło: ZZDW w Koszalinie

Dla odcinków dróg powiatowych oraz dróg gminnych nie prowadzono badań natężenia ruchu drogowego.

Istotnym źródłem hałasu są wszelkie działania związane z turystyką i rekreacją. Choć priorytetowym założeniem zagospodarowania terenów przeznaczonych pod powyższe cele jest przede wszystkim zachowanie dobrego klimatu akustycznego (tj. niskiego natężenia hałasu), to jednak ruch turystyczny powodować może lokalne pogorszenie komfortu akustycznego. Źródłami tego stanu rzeczy mogą być m.in.: skupiska ludności, wzmożony lokalny ruch samochodowy i inne.

Uciążliwość ze strony zakładów produkcyjnych czy usługowych może wynikać z braku zachowania standardów i dopuszczalnych norm, odpowiedzialność za negatywne oddziaływania należy przede wszystkim do użytkowników urządzeń, instalacji będących źródłami hałasu. Źródła te nie mogą powodować przekraczania standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny.

Brak jest wiarygodnych informacji na temat oddziaływania na zdrowie i środowisko przy ekspozycjach długoletnich na promieniowanie elektromagnetyczne.

W wyniku przeprowadzonych w 2011 r. przez WIOŚ w Szczecinie badań natężenia promieniowania elektromagnetycznego w Kołobrzegu przy ul. J. Kasprowicza stwierdzono, brak przekroczeń. Zmierzony wynik wynosił 0,77 V/m i był zdecydowanie niższy od wartości dopuszczalnej (7 V/m).

W krajowych przepisach dopuszcza się występowanie pochodzących od linii elektroenergetycznych pól elektrycznych o natężeniach mniejszych od 1 kV/m m. in. na obszarach zabudowy mieszkaniowej. Z punktu widzenia ochrony środowiska człowieka istotne więc mogą być linie i stacje elektroenergetyczne o napięciach znamionowych równych co najmniej 110 kV, bądź wyższych. Zasięg promieniowania mogącego wpływać niekorzystnie na człowieka sięga do 40 m po obu stronach linii. Trzeba też wziąć pod uwagę, że napowietrzne linie elektroenergetyczne, zarówno wysokiego, jak i średniego napięcia, mogą oddziaływać niekorzystnie na ptaki, które rozbijają się o linie, a także wpływać niekorzystnie na krajobraz.

Linie 110 kV są źródłami pola elektromagnetycznego mogącego powodować przekroczenie wartości dopuszczalnych na terenach zamieszkałych. Największa wartość natężenia pola elektrycznego jaka może wystąpić pod linią lub w jej pobliżu nie przekracza tutaj 3 kV/m. Największa wartość natężenia pola elektrycznego, jaka może wystąpić pod linią 220 kV lub w jej pobliżu nie przekracza 6 kV/m. Maksymalne wartości natężenia pola elektrycznego pod linią 400 kV, na wysokości 1,8 m od powierzchni ziemi, wynoszą 10 kV/m. Przez teren Gminy linie te przebiegają bezkolizyjnie, nie stwarzając zagrożenia polem elektromagnetycznym dla ludzi w środowisku.

Obiektami, o istotnym z punktu widzenia ochrony środowiska, oddziaływaniu mogą być także stacje bazowe telefonii komórkowych, anteny nadawcze. W otoczeniu anten stacji bazowych GSM, znajdujących się w miastach, pola o wartościach wyższych od dopuszczalnych w praktyce występują w odległości do 25 metrów od anten na wysokości zainstalowania tych anten. Ponieważ anteny są instalowane na dachach wysokich budynków lub na specjalnie stawianych wieżach, prawdopodobnie nie stwarzają one zagrożenia dla mieszkańców. Mogą jednak stanowić zagrożenie dla ptaków oraz wpływać niekorzystnie na krajobraz. Na terenie Gminy zlokalizowane są anteny nadawcze telefonii komórkowej.

Zagrożenie w postaci wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w Kołobrzegu jest niskie, ze względu na brak zakładów o zwiększonym ryzyku bądź o dużym ryzyku wystąpienia awarii.

2.4.5. STAN I ZAGROŻENIA FAUNY I FLORY

Dużą wagę należy przywiązać do planowanej Waloryzacji Przyrodniczej Miasta w celu wyznaczenia obszarów cennych przyrodniczo i uniknięcia zniszczenia siedlisk i stanowisk chronionych gatunków na skutek prowadzenia różnorodnej działalności. Aktualizacja waloryzacji byłaby podstawą dla właściwego rozwoju Gminy, uwzględniającego walory i zasoby przyrodnicze Gminy, przy jednoczesnym ograniczeniu ich zagrożeń.

Układ siedlisk, struktura wiekowa i gatunkowa drzewostanów sprawia, że ich zagrożenie ze strony czynników biotycznych jest stosunkowo niewielkie. Czynnikiem mającym wpływ na zdrowotność lasu są opady, szczególnie w okresie wegetacyjnym – jako czynnik stymulujący wzrost i rozwój drzewostanów oraz szkodliwe działanie grzybów, owadów i ssaków. Okresy suche przyczyniają się do zamierania drzewostanów. W osłabionych fizjologicznie drzewostanach mogą rozwijać się grzyby patogeniczne prowadzące do usychania drzew. Innym czynnikiem zagrażającym terenom leśnym są silne wiatry oraz pożary.

Zagrożenie pożarowe lasów uzależnione jest przede wszystkim od pory roku. Szczególnie duże występuje w okresie wczesnowiosennym przy małej wilgotności ściółki oraz w czasie dłuższych okresach posuchy. Poza tym zagrożenie dla obszarów leśnych stwarza bezpośrednio sąsiedztwo szlaków komunikacyjnych drogowych oraz penetracja terenów przez ludność. Zagrożenie rozprzestrzeniania się pożarów może spowodować straty w gospodarce leśno - uprawowej i zwierzyny leśnej oraz zagrożenie dla gospodarstw rolnych i ludności zamieszkałej w pobliżu. Ryzyko wystąpienia pożaru na terenach leśnych określa się jako wysoce prawdopodobne.

W przypadku obszarów NATURA 2000, każdy z nich może być chroniony w inny sposób – na wielu z nich gospodarka człowieka nie musi być w ogóle ograniczana, a niekiedy nawet dla zachowania ekosystemów półnaturalnych, wspiera się pewne jej formy. Ochrona musi być po prostu skuteczna, co jest weryfikowane w ramach obowiązkowego monitoringu. Zgodnie z zapisami art. 33, ust. 1 ustawy o ochronie przyrody na obszarach NATURA 2000 są zabronione działania, które mogą w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób mogą wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar NATURA 2000.

Należy również zwrócić uwagę na zagrożenia jakie mogą występować względem obszarów prawnie chronionych, a przede wszystkim obszarów NATURA 2000. Fauna i flora na terenie miasta Kołobrzeg jest zagrożona przede wszystkim ze względu na dużą antropopresję i ciągły rozwój jednej z większych aglomeracji miejskich na terenie województwa zachodniopomorskiego. Do ważniejszych zagrożeń dla bytu fauny i flory należą:

- dewastacja wydm przez natężony i niezorganizowany ruch turystyczny: rozdeptywanie, zaśmiecanie, plażowanie na terenie wydm. Stanowi to zagrożenie dla wielu gatunków roślin i zwierząt oraz niszczenie siedlisk wędrownych kręgowców.
- degradacja zimowisk nietoperzy,
- zwiększony hałas związany z dużym natężeniem ruchu samochodowego, turystycznego oraz związany z odbywającymi się koncertami w amfiteatrze,
- płoszenie zwierzyny na plaży, a w szczególności ptaków (łąbędź niemy) przez mieszkańców i przyjezdnych spacerujących często z psami.

Negatywnie na stan fauny i flory mogą także wpływać procesy przestrzenne przemian krajobrazu, w tym najbardziej rozpowszechniony - fragmentacja siedlisk. Fragmentacja polega na rozpadzie zwartego dotychczas obszaru (siedlisk, ekosystemów lub typów użytkowania gruntu) na mniejsze części (fragmenty). W jej efekcie zdecydowanie zwiększa się liczba płatów i długość granic krajobrazowych, zmniejsza natomiast zwartość krajobrazu. Fragmentacja jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych procesów transformacji, prowadzącym do zmniejszania bioróżnorodności oraz przyspieszenia lokalnego zanikania roślin i zwierząt. Ze wzrostem fragmentacji ze względu na zanik siedlisk oraz bariery przestrzenne zmniejsza się także rozproszenie zwierząt i ich migracje, co przyczynia się do redukcji gatunków, powodując zmniejszenie bioróżnorodności gatunkowej wśród fauny.

Wszystkie podejmowane działania powinny dążyć do minimalizacji tych procesów. Ważne jest planowanie przestrzenne, rozwój obszarów biologicznie czynnych, łączące racje gospodarcze, potrzeby i możliwości z kwestiami ekologicznymi i możliwościami środowiska. Projektowane inwestycje i działania powinny być połączone z planowaniem sieci ekologicznych, tak by spełniały potrzebę utrzymania „łączności” siedlisk.

Także wszelkie prace modernizacyjne związane z budynkami np. termomodernizacje, mogą stanowić zagrożenie dla fauny. Prace modernizacyjne, w tym planowane termomodernizacje muszą być prowadzone z uwzględnieniem potencjalnie występujących na terenie obiektów chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Jak podaje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym”.

W przypadku zadań dotyczących budowy urządzeń melioracyjnych oraz konserwacji, modernizacji i odbudowy urządzeń wodnych, rowów i przepustów konieczne jest rozpoznanie zasobów biotycznych przed przystąpieniem do prac, ponieważ niewłaściwe przeprowadzone mogą zagrozić gatunkom chronionym lub cennym siedliskom.

III. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem, którego głównym celem jest określenie dla Miasta Kołobrzeg drogi do osiągnięcia celów w zakresie ochrony środowiska, ustalonych wcześniej na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Odstąpienie od wdrażania zapisów tych dokumentów oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska.

Program jest opracowaniem omawiającym aktualną sytuację jednostki. Jest dokumentem praktycznym, który powinien służyć w procesie inwestycyjnym samorządu i jednostek gospodarczych na tym terenie. Celem aktualizacji POŚ jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego. Cele zapisane w projekcie POŚ dają podstawę do występowania z wnioskami o dofinansowanie inwestycji proekologicznych.

W przypadku braku realizacji POŚ dla Miasta Kołobrzeg, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska. Brak realizacji założeń tego dokumentu najprawdopodobniej przyczyniać się

będzie do utrwalania i występowania negatywnych tendencji w zakresie korzystania ze środowiska. Potencjalne zmiany aktualnego stanu środowiska zależą od:

- czasu,
- nakładów finansowych jakimi dysponują: budżet państwa, samorząd i podmioty gospodarcze,
- aktywności w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych w tym dotacji z UE, przeznaczanych na cele rozwojowe infrastruktury i ochronę środowiska.

Brak realizacji Programu przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku, zwłaszcza w zakresie: jakości wód podziemnych i powierzchniowych, terenów pozostających pod presją szkodliwego oddziaływania ruchu komunikacyjnego, zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną.

Nie bez znaczenia są również oddziaływania inne niż środowiskowe, choć jednak mające wpływ na stan ochrony środowiska w sposób pośredni. Przewiduje się, iż w przypadku braku realizacji omawianego dokumentu może dojść do następujących skutków:

- niezgodność z przepisami krajowymi i międzynarodowymi, skutkująca, m.in. konsekwencjami finansowymi,
- konieczność ponoszenia wysokich (i stale wzrastających) opłat za korzystanie ze środowiska,
- uniknięcie zysków możliwych do osiągnięcia w wyniku stosowania nowoczesnych i odnawialnych technologii,
- dalsze pobłażliwe traktowanie obowiązujących przepisów o ochronie środowiska,
- postępujący zanik świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Ocenia się, że w wariancie braku realizacji ustaleń Programu ochrony środowiska, w szczególności dotyczących określenia kierunków ochrony cennych zasobów przyrodniczych oraz kierunków rozwoju infrastruktury technicznej, poprawa stanu środowiska oraz utrzymanie i ochrona walorów przyrodniczych byłaby trudna do realizacji. Zaniechanie realizacji zapisów POŚ, w odniesieniu do zaniechania realizacji planowanych inwestycji spowoduje dalszy rozwój i miejscowe zanieczyszczanie środowiska, co najmniej na poziomie takim, jaki to ma miejsce obecnie. Brak realizacji sieci wodociągowo – kanalizacyjnych, brak realizacji inwestycji w zakresie poprawy systemu komunikacyjnego będzie prowadziło do dalszego wprowadzania ścieków czy zanieczyszczeń pyłowych i gazowych na pewnych terenach Miasta, gdzie funkcjonują jeszcze braki w tym zakresie. O ile w efekcie długofalowym planowane przedsięwzięcia mają na celu poprawę stanu środowiska, to w skali krótkoterminowej mogą zachodzić pewne negatywne oddziaływania i uciążliwości związane z realizacją inwestycji, które mogą w pewnym stopniu pogarszać stan środowiska w stosunku do jego stanu obecnego, przed realizacją zapisów POŚ. Mając jednak na uwadze efekt ekologiczny planowanych działań, ocenia się, że brak realizacji zapisów Programu spowoduje pogorszenie lub co najmniej utrzymywanie się stanu środowiska na obecnym poziomie, co w niektórych przypadkach oznacza utrzymywanie się stanu środowiska i jakości poszczególnych komponentów na niskim poziomie.

IV. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Ustawa z dn. 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2013 r. poz. 627 ze zm.) przedstawia poszczególne formy ochrony przyrody, z których na terenie Miasta Kołobrzeg występują zarówno formy obszarowe, takie jak: Natura 2000, obszar chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne, jak i formy indywidualnej ochrony, takie jak pomniki przyrody. Taki stan rzeczy sprawia, że zapisy Programu Ochrony Środowiska muszą uwzględniać ograniczenia wynikające z ustawy dotyczące postępowania w przypadku form ochrony przyrody, a także ograniczenia wynikające z aktów prawnych ustanawiających te formy ochrony.

Z punktu widzenia ochrony środowiska należy zwrócić uwagę również na inne istniejące problemy. Przeprowadzona analiza uwarunkowań środowiska przyrodniczego pozwala na sformułowanie głównych problemów:

- emisja zanieczyszczeń związana z funkcjonowaniem ciągów komunikacyjnych;
- możliwość zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych;
- wprowadzanie energii odnawialnej na terenie Miasta;
- oddziaływanie składowiska odpadów komunalnych,
- hałas komunikacyjny.

W związku z powyższym zapisy działań w ramach harmonogramu realizacji Programu Ochrony Środowiska powinny zwracać szczególną uwagę na kwestie związane z gospodarką wodno - ściekową, ochroną zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, ochroną powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniami oraz ochroną cennych walorów przyrodniczych oraz powierzchni ziemi.

Istotnym problemem w analizie i ocenie projektu Programu w odniesieniu do planowanych działań i uwarunkowań przyrodniczych jest fakt, że na tym etapie planowania trudno jest niejednokrotnie konkretnie określić wszystkie oddziaływania, w szczególności przy braku danych i projektów technicznych poszczególnych przedsięwzięć. Każda inwestycja będzie podlegać procedurze oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. POŚ, często mimo ogólności swoich zapisów, odnosi się do planowanych inwestycji, a zgodnie z ustawą OOŚ, przeprowadzenia oceny oddziaływania wymaga właśnie również realizacja dopiero planowanych przedsięwzięć mogących znacząco, lub też potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Tak więc mimo braków w posiadanej wiedzy z zakresu planowanych inwestycji, na etapie analizowanego projektu dokumentu, zostaną w ogólnym i często teoretycznym zakresie określone oddziaływania planowanych działań w odniesieniu do głównych problemów wymienionych powyżej.

V. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Nawiązując do zapisów harmonogramu realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg, w ramach oceny oddziaływania zapisanych w nim działań i przedsięwzięć konieczne jest zestawienie zaplanowanych kierunków rozwoju analizowanej jednostki.

Poniżej przedstawiono cele ekologiczne oraz zaplanowane działania i inwestycje na terenie Miasta.

Cel ekologiczny:
<ul style="list-style-type: none"> – modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno – ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców – zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią
Rozbudowa, modernizacja i bieżące utrzymanie sieci kanalizacyjnej.
Rozbudowa, modernizacja i bieżące utrzymanie sieci wodociągowej.
Modernizacja i bieżące utrzymanie i monitoring oczyszczalni ścieków oraz innych elementów infrastruktury wod.-kan.
Bieżące utrzymanie i konserwacja wałów przeciwpowodziowych na terenie miasta.
Bieżące utrzymanie i konserwacja cieków oraz urządzeń melioracji wodnej.

Cel ekologiczny:
<ul style="list-style-type: none"> – ochrona brzegów morskich – modernizacja infrastruktury morskiej / brzegowej
Kontynuacja działań mających na celu ochronę brzegów morskich (charakter działań – w zależności od bieżących potrzeb).
Bieżące utrzymanie czystości na plażach.
Kontynuacja działań mających na celu ochronę brzegów morskich (charakter działań – w zależności od bieżących potrzeb).
Poprawa dostępności do Portu Kołobrzeg od strony lądu – Etap I.
Poprawa dostępności do Portu Kołobrzeg od strony lądu – Etap II.
Rewitalizacje mola spacerowego w Kołobrzegu i zagospodarowanie terenu wokół molo.
Przebudowa dojść na plaże.
Budowa sanitarnej infrastruktury plaż.

Cel ekologiczny: zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody
Ustanawianie (wraz z opracowaniem dokumentacji) nowych form ochrony przyrody (np. pomników przyrody).
Przeprowadzenie aktualizacji inwentaryzacji przyrodniczej.
Utrzymanie zieleni w Gminie (utrzymanie bieżące, sadzenie nowych drzew i krzewów, koszenie, itd.).
Kontrola realizacji wydawanych pozwoleń na wycinkę drzew przez mieszkańców (wizja lokalna).
Ustanawianie (wraz z opracowaniem dokumentacji) nowych form ochrony przyrody (np. pomników przyrody).

Cel ekologiczny: ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych
Edukacja ekologiczna rolników w zakresie wdrażania Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.
Utrzymanie czystości w Mieście.
Bieżąca likwidacja dzikich wysypisk odpadów.
Dotowanie działań związanych z usuwaniem azbestu.
Monitoring zrehabilitowanego składowiska odpadów.
Stopniowe opracowywanie MPZP, zgodnie z założeniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wraz z prowadzeniem procedury strategicznej oceny oddziaływania projektów MPZP.
Cel ekologiczny: utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów
Wprowadzanie energii odnawialnej na terenie Gminy (promocja kolektorów słonecznych, fotowoltaiki, pomp ciepła).
Modernizacja, rozbudowa i bieżące utrzymanie sieci ciepłowniczej oraz źródeł ciepła.
Rozbudowa, bieżące utrzymanie oraz modernizacja sieci gazowniczej na terenie miasta.
Bieżące utrzymanie, modernizacja oraz przebudowa dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych znajdujących się na terenie miasta.
Budowa nowych i modernizacja istniejących ścieżek rowerowych na terenie miasta.
Utrzymanie i obsługa stref płatnego parkowania.
Cel ekologiczny: zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska
Wprowadzanie zapisów dotyczących standardów akustycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
Bieżące utrzymanie, modernizacja oraz przebudowa dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych znajdujących się na terenie miasta.
Opracowywanie map akustycznych.
Prowadzenie pomiarów hałasu w miejscach jego największego natężenia np. wzdłuż ciągów komunikacyjnych, skupisk przebywania turystów.
Cel ekologiczny: ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznym
Lokalizowanie emitorów pól elektromagnetycznych z uwzględnieniem odległości do obszarów zabudowy mieszkaniowej.
Wprowadzanie zapisów dotyczących standardów emisji pól elektromagnetycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
Prowadzenie pomiarów natężenia PEM.
Cel ekologiczny: racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych
Bieżąca konserwacja i utrzymanie sieci elektroenergetycznej na terenie gminy.
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.
Termomodernizacja budynków mieszkalnych.
Wprowadzanie energii odnawialnej na terenie Gminy (promocja kolektorów słonecznych, fotowoltaiki, pomp ciepła).
Cel ekologiczny: upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia

oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej
Realizacja szkoleń obejmujących zagadnienia środowiskowe dla pracowników Urzędu Miasta i mieszkańców (w zakresie: gospodarki wodnej, ściekowej, gospodarki odpadami, energooszczędności, unieszkodliwiania azbestu itp.).
Prowadzenie edukacji ekologicznej poprzez konkursy, festyny, akcje w szkołach.
Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska oraz opracowywanie raportów z realizacji POŚ (co 2 lata).
Informowanie mieszkańców o prowadzonych postępowaniach, wydawanych decyzjach, prowadzonych inwestycjach, opracowywanych planach i programach oraz jakości środowiska na terenie Gminy (BIP, tablica ogłoszeń, lokalna prasa itd.).

Cel ekologiczny: minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego
Uwzględnianie zagadnień zagrożenia poważnymi awariami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz wydawanych decyzjach.
Zakup sprzętu do usuwania skutków zagrożeń ekologicznych i zapewnienia dostępu do wody pitnej.
Współpraca z innymi jednostkami w ramach realizacji planów zarządzania kryzysowego w związku z wystąpieniem poważnych awarii lub katastrof naturalnych (w razie potrzeb).

Cel ekologiczny: rozwój gospodarki odpadami
Zadania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi będą wynikać z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Określone przez ustawę obowiązki Miasta będą stopniowo i zgodnie z obowiązującymi terminami realizowane przez miasto Kołobrzeg. Najważniejszymi zadaniami miasta w tym zakresie jest: <ul style="list-style-type: none"> – osiągnięcie wymaganych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami takich frakcji odpadów jak: papier i tektura, tworzywa sztuczne, szkło, metal, opakowania wielomateriałowe.

Jak wynika z powyższego zestawienia zaplanowanych działań, słabością Programu może być często brak skonkretyzowanych danych określających wszystkie dane techniczne projektowanych obiektów i instalacji oraz wszystkich terminów wykonania niektórych zadań. Opracowywany dokument nie jest jednak konkretnym planem czy koncepcją, raczej określa on ogólne założenia Miasta w zakresie ochrony środowiska, ukierunkowuje politykę zrównoważonego rozwoju tworząc szerokie ramy realizacji poszczególnych zadań i przedsięwzięć. Te treści Programu, których słabością jest ich zbyt uogólnienie, określają jednak w zadowalającej wielkości, zakres działań i zadań w przedmiocie ochrony zasobów środowiska, umożliwiając ponadto nie tylko ich ochronę, ale i wzbogacanie.

Należy zwrócić uwagę, że konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o konkretne dane projektowe i lokalizacyjne na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji. Na obecnym etapie projektu POŚ, takich danych nie można przedstawić, ponieważ jest to dokument ogólny i strategiczny, zawierający ogólne wytyczne dla Miasta, określający ogólne ramy przedsięwzięć planowanych do realizacji na tym terenie.

Bez względu na stopień szczegółowości treści zawartych w projekcie Programu, oceniając jego wpływ na środowisko w aspekcie oddziaływań zarówno pozytywnych, jak i możliwych negatywnych, należy pamiętać, że działanie na jeden komponent środowiska nie powoduje zmian tylko w tym komponencie. Środowisko należy traktować jako system wzajemnie ze sobą powiązanych elementów, w którym zmiana jednej części wpływa na inną lub na całość systemu.

Podsumowując całość Programu, mimo występujących uogólnień, treść projektu tego dokumentu należy ocenić pozytywnie – z punktu widzenia zarówno jego zawartości, jak i spodziewanej realizacji – w aspekcie potrzeb wynikających z obecnego i oczekiwanego stanu środowiska Gminy oraz jego otoczenia. Realizacja POŚ nie spowoduje długotrwałych i nieodwracalnych negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogłyby być uznane jako oddziaływania znaczące, a tym samym jako pogarszające stan środowiska. Wdrażanie dokumentu umożliwi natomiast likwidację ujemnych, znacznych zmian w środowisku, wywołanych na tym obszarze wieloletnią, intensywną antropopresją.

Realizacja ustaleń projektu POŚ będzie wypadkową dotychczasowej presji na środowisko oraz ustaleń zawartych w projekcie Programu, jak i stopnia realizacji tych ustaleń w trakcie obowiązywania dokumentu. Można je ograniczyć lub wyeliminować poprzez podjęcie odpowiednich działań, zgodnie z zapisami projektu POŚ i ustaleniami niniejszej prognozy. Oczywisty jest fakt, że wprowadzanie nowego, bądź zmiana użytkowania terenu lub budowa nowych sieci i obiektów doprowadzi do przeobrażenia aktualnie występujących układów ekologicznych, co jest związane z prowadzeniem każdej działalności w środowisku.

Dokładne oddziaływanie poszczególnych rodzajów inwestycji wprowadzanych w przyszłości na tym obszarze opisywane będzie przy sporządzaniu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, jeżeli dane przedsięwzięcie będzie tego wymagało.

Przewiduje się możliwość oddziaływania na środowisko przez poszczególne inwestycje prowadzone na przedmiotowym obszarze związane z modernizacją lub budową nowej infrastruktury technicznej czy nowych obiektów budowlanych będących w zasięgu wskazanych terenów, ponieważ każdy nowy obiekt oddziałuje na otoczenie, w stopniu niewielkim, bądź znaczącym. Nie wszystkie jednak oddziaływania mają charakter negatywny dla środowiska.

Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom, a więc zagrożeniom środowiska polega na zapobieganiu lub ograniczaniu wprowadzania do środowiska substancji lub energii.

5.1. W ZAKRESIE CELÓW I PRZEDMIOTU OCHRONY, DLA KTÓRYCH POWOŁANO OBSZARY NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚCI TYCH OBSZARÓW

Na przedmiotowym terenie występują tereny należące do obszarów NATURA 2000, dlatego należy przewidzieć i określić możliwe znaczące oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji zapisów Programu.

Projekt POŚ uwzględnia zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. 2013, poz. 627) oraz aktów ustanawiających te obszary, w związku z tym nie planuje się działań, które mogłyby naruszać cele ochrony określone dla tych terenów, w miejscu ich lokalizacji w stosunku do obszarów NATURA 2000 (art. 33 i 36):

- zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami,
- na obszarach Natura 2000 nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu oraz działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb, jeżeli nie oddziałuje znacząco negatywnie na cele ochrony obszaru Natura 2000.

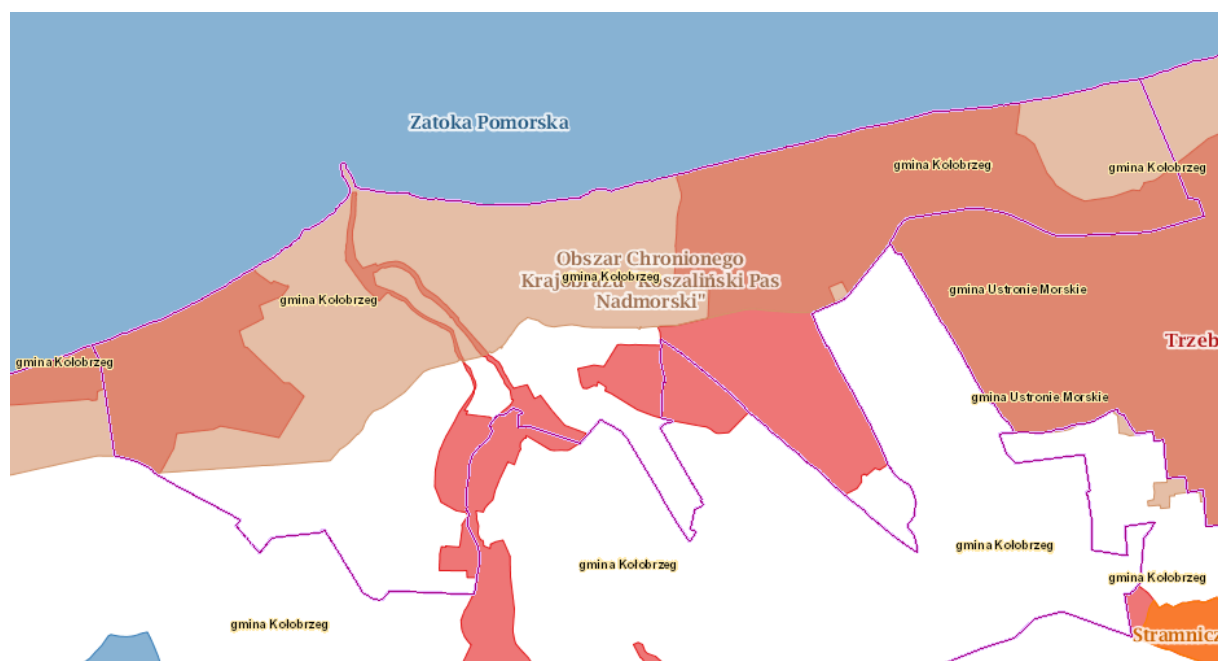
Program Ochrony Środowiska zawiera wiele zapisów dotyczących ochrony obszarów prawnie chronionych oraz cennych pod względem przyrodniczym na terenie Miasta (np. opiniowanie planów ochrony dla form ochrony przyrody). Będzie to skutkowało poprawą bioróżnorodności na tym obszarze i ochroną najbardziej cennych pod względem przyrodniczym i edukacyjnym obszarów, wiążąc je z terenami otaczającymi jednostkę i tworząc w ten sposób zwarte korytarze ekologiczne.

Ogólne zapisy Programu wpłyną pozytywnie na obiekty prawnie chronione na tym terenie. Program nie zawiera propozycji działań, które byłyby sprzeczne lub zagrażające tym obszarom.

Wszystkie działania proponowane w harmonogramie realizacyjnym POŚ mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwałe przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody.

Działania inwestycyjne prowadzone na terenach objętych formami ochrony przyrody muszą być tak prowadzone, aby nie naruszać przedmiotu ich ochrony oraz nie wpływać znacząco negatywnie na integralność tych obszarów. Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na obszary chronione, są dopuszczalne. Nawet w razie stwierdzenia znacząco negatywnego oddziaływania na obszary chronione nie wyklucza się w bezwzględny sposób możliwości zrealizowania przedsięwzięcia czy przyjęcia planu. Odpowiednie władze mogą zezwolić na takie przedsięwzięcie lub plan, jeśli realizuje on wymogi nadrzędnego interesu publicznego, a interes ten nie może być osiągnięty w inny sposób. Każde działanie, które powodowałoby znaczący negatywny wpływ musi uwzględniać konieczność przeprowadzenia działań kompensacyjnych lub przynajmniej działania mające zminimalizować to oddziaływanie.

Dla przedstawienia obszarów, które należy w szczególności chronić, ze względu na występującą w ich rejonie faunę i florę oraz ze względu na to, że stanowią cenne siedliska (np. kompleksy leśne, doliny cieków), żerowiska lub trasy przelotów, zamieszcza się schematyczną rycinę z zaznaczeniem tych terenów. Wszelkie inwestycje na tych terenach powinny być szczegółowo przeanalizowane pod kątem ich wpływu na faunę i florę w ujęciu lokalnym i regionalnym.

Ryc. 3. Lokalizacja obszarów chronionych na terenie Miasta Kołobrzeg

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Na rycinie widoczne są zaznaczone tereny prawnie chronione, takie jak obszary NATURA 2000 czy Obszar Chronionego Krajobrazu. Nie można jej jednak traktować jako wytycznych do obszarów koniecznych do wyłączenia z jakiegokolwiek zainwestowania. Zwraca się jedynie uwagę na tereny, które charakteryzują się dużą bioróżnorodnością, i dlatego każde działanie w ich rejonie musi być dokładnie przeanalizowane pod kątem oddziaływań środowiskowych.

W przypadku obszarów NATURA 2000, każdy z nich może być chroniony w inny sposób – na wielu z nich gospodarka człowieka nie musi być w ogóle ograniczana, a niekiedy nawet dla zachowania ekosystemów półnaturalnych, wspiera się pewne jej formy. Ochrona musi być po prostu skuteczna, co jest weryfikowane w ramach obowiązkowego monitoringu. Zgodnie z zapisami art. 33, ust. 1 ustawy o ochronie przyrody na obszarach NATURA 2000 są zabronione działania, które mogą w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób mogą wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar NATURA 2000.

Zalecanymi metodami ochrony dla siedlisk występujących w obszarze o znaczeniu dla Wspólnoty Trzebiatowsko – Kołobrzegi Pas Nadmorski (PLH 320007) oraz Dorzeczu Parsęty (PLH 320007) są:

- 1130 Ujścia rzek (estuaria).
  - Podtyp ujścia rzek estuaria - wskazane jest ograniczanie dopływu do rzek substancji biogenicznych i zanieczyszczeń toksycznych, zachowanie naturalnych warunków hydrologicznych oraz odtworzenie zdegradowanych ujściowych odcinków rzek.
- 1150 Zalewy i jeziora przymorskie (laguny).
  - Podtyp zalewy - wskazane jest realizacja założeń ochrony środowiska w zlewniach rzek, zapobieganie zagrożeniom związanym z transportem

wodnym. Niezbędne jest umacnianie brzegów i ograniczanie zniszczeń w siedliskach ptaków gnieźdzących się w pasie roślinności przybrzeżnej. Ochrona zasobów rybnych wymaga przestrzegania istniejących już zasad oraz ich uaktualniania wraz z dynamiką stad ryb.

- Podtyp jeziora przybrzeżne – zarządzanie siedliskiem wymaga globalnego zarządzania na poziomie obszaru wodnego. Zaleca się podjęcie działań w celu zahamowania procesu eutrofizacji oraz stworzenia odpowiednich warunków do zapobieżenia występowaniu zjawisk będących zagrożeniem dla danego siedliska.
- 1230 Klify na wybrzeżu Bałtyku.
Na obszarach chronionych działania zgodnie z zapisami planów ochrony. Na pozostałych obszarach najkorzystniejsza jest ochrona bierna. Szczegółowe zasady, ze względu na wyjątkowo zróżnicowany charakter siedliska i brak szczegółowych danych dla terenów nieobjętych ochroną, mogą być opracowane jedynie doraźnie w odniesieniu do konkretnych miejsc.
- 1310 - Śródlądowe błotniste solniska z solirodem
Ochrona siedliska powinna polegać na odtwarzaniu i utrzymywaniu stałego dopływu wód słonych na terenach źródeł naturalnych poprzez rozpoznanie warunków hydrologicznych i w miarę możliwości, przez rekonstrukcję układu pierwotnego oraz na utrzymaniu stałego dopływu wód słonych w miejscach ochrony zabytków kulturowych i dawnych procesów technologicznych (np. w sąsiedztwie tężni). W miejscach tych zalecane jest tworzenie warunków do okresowych zalewów łąk i stagnowania solanki.
- 1330 Solniska nadmorskie (część – zbiorowiska nadmorskie).
- Podtyp halofilne łąki i pastwiska – konieczne jest utrzymanie dwóch podstawowych czynników warunkujących genezę i trwałość fitocenozy, mianowicie dopływu wód słonych oraz ekstensywnego wypasu,
  - Podtyp halofilne szuwały – podstawowym czynnikiem pozwalającym zachować siedlisko jest utrzymanie odpowiednich warunków wodnych czyli zapewnienie odpowiednio wysokiego poziomu lustra wody i wpływu wód słonych lub słonawych oraz kontynuacja ekstensywnego użytkowania.
- 2120 Nadmorskie wydmy białe.
- Podtyp nadmorskie wydmy białe z zespołem *Elymo – Ammophiletum arenariae* – piaskownicy zwyczajnej i wydmuchrzycy – najlepiej zachowane ruchome wydmy powinny zostać objęte ochroną rezerwatową, a pozostałe zabezpieczyć poprzez ścisłe wytyczenie przejść dla turystów w bezpiecznej odległości, uniemożliwiając w ten sposób penetrację turystyczną.
- 2130 Nadmorskie wydmy szare.
- Podtyp nadmorskie wydmy szare z murawą psammofilną z kocankami i jasieńcem – najlepszą ochroną dla szarych wydm jest brak jakiegokolwiek ingerencji w naturalne procesy przyrodnicze.

- 2180 Lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich.
  - Podtyp las brzoźowo – dębowy – powinien być preferowany przerębny sposób zagospodarowania lasu. Użytkowanie rębne powinno wynikać wyłącznie z konieczności przebudowy struktury gatunkowej drzewostanu,
  - Podtyp las bukowo – dębowy – powinien być preferowany przerębny sposób zagospodarowania lasu, z wykorzystaniem naturalnego odnawiania buka i dębu.

- 3110 – Jeziora lobeliowe
Trwanie jezior lobeliowych w możliwie niezmiennym stanie troficznym, warunkującym niezmienną biocenozę, jest ściśle uzależnione od uzgodnionej z siedliskiem roślinności - lasów - w bezpośredniej zlewni jezior. Dlatego należałoby wytyczyć strefę ochronną otaczającą jeziora w celu zapobieżenia niekontrolowanym zabiegom, jak całkowite wyręby lasów, niewłaściwe nasadzenia drzewostanów itp.

- 3150 - Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*
Zarządzanie siedliskiem wymaga działań na poziomie obszaru wodnego – zlewni bezpośredniej i pośredniej. Na całym obszarze wodnym mieszczącym siedlisko zaleca się jego ochronę, uprzednie oczyszczanie ścieków zanieczyszczających, ochronę stref brzegowych oraz wyznaczenie stref działań ochronnych, ograniczenie eutrofizacji i gromadzenia się osadów. Zarządzanie poziomem wody jest kluczowe dla ograniczenia zamulania oraz rozwoju helofitów (roślin bagiennych częściowo zanurzonych w wodzie).

- 3160 – Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne
Wszystkie nieprzekształcone jeziora dystroficzne powinny podlegać ochronie, której podstawowym warunkiem jest utrzymanie możliwie stabilnego optymalnego poziomu wód gruntowych oraz zachowanie zgodnego z siedliskiem składu gatunkowego drzewostanów na obszarze zlewni bezpośredniej jezior, całkowite zaniechanie wyrębu metodą rębni zupełnej, wprowadzenie zakazu stosowania nawozów lub innych związków chemicznych powodujących zmiany właściwości fizyczno-chemicznych wody na obszarze zlewni bezpośredniej i w strefie otwartej wody.

- 3260 – Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włośnienniczków
Do najważniejszych zadań ochronnych należy zaliczyć:
  - zlewniową i dolinową retencję wody w celu złagodzenia zróżnicowania przepływu poprzez zwiększanie lesistości zlewni, ochronę i odtwarzanie mokradeł,
  - zalesienie górnych, I-rzędowych odcinków cieków (powyżej strefy występowania siedliska), o ile nie spowoduje to trwałego odtlenienia wody w tych ciekach,
  - ochronę wód podziemnych przed zanieczyszczeniami, w szczególności organicznymi, a także ograniczenie odpływu substancji biogennych do wód gruntowych,
  - uregulowanie gospodarki ściekowej - budowa i usprawnienie oczyszczalni ścieków, uszczelnienie szamb, likwidacja odpływów ścieków z gospodarstw rolnych do doliny rzeki,
  - ochronę gleb dolin rzecznych i ich stoków przed erozją.

- 3270 – Zalewane muliste brzegi rzek
Czynnikiem niezbędnym do utrzymania namulnych ugrupowań terofitów jest ochrona dynamiki rzeki i niestabilności dolinnego krajobrazu. Należy pod tym rozumieć zachowanie naturalnego reżimu hydroekologicznego, złożonego z zalewów o różnej częstotliwości, długości trwania, a także obfitości i jakości pozostawianych nanosów. Można to osiągać między innymi drogą przyjaznych dla środowiska sposobów regulacji przepływów w ramach zabezpieczenia przeciwpowodziowego, a także renaturyzacji dolin rzecznych w strefie immersji.
- 4010 - Wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym
Konieczna jest ochrona czynna, stabilizująca najlepiej zachowane płyty oraz zabiegi poprawiające stan pozostałych. W przypadku inwazji drzew należy je usuwać, jeżeli to możliwe - podpiętrzyć poziom wody gruntowej. Rodzaj i częstotliwość zabiegów powinny być ustalone metodą eksperymentu i badań na stałych powierzchniach. W otoczeniu wrzosowisk nie stosować wapnowania i intensywnego nawożenia oraz stosowania środków owadobójczych. Całkowicie wykluczyć zalesianie, przeorywanie, przekształcanie w użytki zielone i rolne, zabudowę rekreacyjną lub stałą. Ewentualne udostępnienie dla turystyki i rekreacji konnej musi być limitowane, a jego skutki monitorowane.
- 4030 - Suche wrzosowiska *Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*
Widne, świetliste obrzeża lasów liściastych i sosnowych stanowią względnie stabilne siedlisko zapewniające utrzymanie i trwałość suchych wrzosowisk janowcowych. Ochrona zachowawcza, ochrona bierna stanowi wystarczającą formę ochrony tego siedliska. Natomiast utrzymanie pełnej zmienności tych wrzosowisk wymaga podjęcia zabiegów ochrony czynnej, polegającej na niedopuszczaniu do zacienienia wrzosowisk i odsłanianiu obrzeży lasów. Konieczne jest przede wszystkim okresowe usuwanie drzew i krzewów pojawiających się na wrzosowiskach i w najbliższym sąsiedztwie, które powodują zacienienie.
- 6120 - Ciepłolubne Śródlądowe murawy napiaskowe
Ciepłolubne murawy napiaskowe należą do roślinności półnaturalnej utrzymującej się wyłącznie dzięki skrajnym warunkom siedliskowym oraz działalności człowieka. W związku z tym wymagają bezpośrednich działań ochrony czynnej. Powinna ona być prowadzona w kierunku utrzymania odpowiednich dla tych zespołów warunków siedliskowych. Konieczne jest zahamowanie procesu sukcesji wtórnej, co zapewniłoby dostęp światła do zbiorowisk i zmniejszyłoby wilgotność podłoża oraz ograniczyłoby odkładanie się nierozłożonej materii organicznej powodującej wzrost trofii.
- 6410 - Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe
W celu utrzymania siedliska w przyrodzie konieczne jest prowadzenie czynnej ochrony. Polega ona na ekstensywnym koszeniu powierzchni objętych ochroną prawną w rezerwatach lub mobilizacji właścicieli gruntów do utrzymania dotychczasowej, tradycyjnej formy gospodarowania na użytkach łąkowych. Zbiór siana na łąkach trzęślicowych powinien być przeprowadzony jesienią, po

przekwitnięciu większości roślin, a wysokość koszenia nie powinna być mniejsza niż 10 cm od powierzchni gruntu, gdyż wiele gatunków występujących w runi tej łąki jest wrażliwych na zbyt niskie koszenie (np. trzęślica modra).

- 6430 - Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne
Zaleca się ochronę zachowawczą. Utrzymanie naturalnych ziołorośli nie wymaga wprowadzenia żadnych form ochrony czynnej. Aktualne użytkowanie turystyczne tych terenów nie zagraża istnieniu ziołorośli, jednak każda modyfikacja infrastruktury turystycznej i sportowej powinna być poprzedzona analizą wpływu takiej inwestycji na zachowanie ziołorośli będących w ich pobliżu oraz na stosunki wodne, które warunkują utrzymanie się tego siedliska.
- 6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowe ekstensywnie
Łąki powinny być obejmowane ochroną czynną. Należy je kosić, najlepiej ręcznie lub lekkim sprzętem, maksymalnie dwa razy w roku. Pierwszy pokos powinien odbywać się nie wcześniej niż w pierwszej połowie czerwca, drugi we wrześniu. Nie jest wskazane zbyt niskie koszenie i intensywne wypasanie. Siano powinno być usuwane z łąki. Użytki zielone powinny być umiarkowanie nawożone. Wysokość dawek nawozów zależy od żyzności siedliska.
- 7110 - Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą
Pozostałości żywych mszarów na dużych torfowiskach kopolowych wymagają indywidualnego sposobu postępowania, dostosowanego do stanu ich zachowania. Ich ochrona wymaga wyłączenia z jakichkolwiek planów zagospodarowania leśnego i eksploatacji torfu oraz utworzenia strefy ochronnej z takim sposobem użytkowania, który zagwarantuje utrzymanie, a w razie potrzeby podpiętrzenie poziomu wody w torfie. Szczegółowe sposoby działania wymagają współpracy botanika-torfoznawcy-ekologa z hydrologiem oraz leśnikiem-ekologiem, o ile torfowisko jest porośnięte przez zbiorowiska leśne w strefie ewentualnego oddziaływania piętrzenia wody.
- 7120 - Torfowiska wysokie zdegradowane zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji
Podstawą wszystkich działań jest maksymalne zabezpieczenie torfowiska przed utratą wody poprzez odpływ i nadmierną ewapotranspirację, a następnie spowodowanie stopniowego podniesienia lustra wody i jego stabilizację w pobliżu powierzchni. Poprawa bilansu wodnego możliwa jest do osiągnięcia poprzez kaskadowe usytuowanie zastawek na rowach odwadniających i odtworzenie strefy okrajka, w której będzie się gromadzić nadmiar wody spływającej z torfowiska. W przypadku wkraczania drzew zalecane jest równocześnie ich usunięcie, zwłaszcza brzozy, która transpiruje znaczne ilości wody. W przypadkach, gdy piętrzenie jest niewystarczające, a dodatkowo wierzchnia warstwa torfu jest silnie zmurszała i opanowana przez kępy trzęślicy, wełnianki pochwowatej czy wrzos, zachodzi konieczność jej usunięcia do głębokości w pobliżu nowo ustabilizowanego lustra wody.

- 7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea nigrae*)
Podstawową, a zarazem optymalną metodą ochrony jest zachowanie naturalnego poziomu wody, a jeżeli został on obniżony, to przywrócenie do stanu pierwotnego lub maksymalnie mu bliskiego. Istotna jest przy tym analiza warunków hydrologicznych całego układu przestrzennego, którego częścią jest torfowisko przejściowe, i kompleksowa ochrona tego układu.
- 7150 - Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*
W naturalnie ukształtowanych formach obniżeń na powierzchni torfowisk zaleca się ochronę bierną. W obniżeniach międzywydmowych (nadmorskich i śródlądowych), o ile nie są objęte ochroną ścisłą, można rozważyć ochronę czynną w formie okresowego odsłaniania części podłoża opanowanego przez zwartą roślinność siedlisk pokrewnych ekologicznie i pozostawiać takie powierzchnie do swobodnej sukcesji. Podobne działania należy podejmować w obszarze występowania wilgotnych wrzosowisk w strefie przymorskiej. Siedliska usytuowane na obrzeżach jezior muszą być wyłączone spod presji turystycznej i rekreacyjnej. Generalną zasadą jest ochrona przed osuszeniem terenu, podniesieniem trofii i zanieczyszczeniem chemicznym (środkami ochrony roślin itp.)
- 7220 - Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*
Podstawową rolę pełnią metody zachowawcze mające na celu izolowanie kompleksów źródłiskowych od wpływów zewnętrznych. Konieczne jest utworzenie strefy buforowej obejmującej całą powierzchnię zlewnię bezpośrednią. W obszarze tym należy zaniechać gospodarki prowadzącej do eutrofizacji wód odprowadzanych do obiektu. Optymalnym rozwiązaniem jest ochrona obszaru zasilania wód podziemnych, wiąże się to jednak z trudnościami z identyfikacją zlewni podziemnej i nieraz znacznym jej zasięgiem (od kilkuset metrów w skałach krystalicznych do kilkudziesięciu kilometrów na obszarach krasowych).
- 7230 - Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak turzycowisk i mechowisk
Utrzymanie bądź restytucja warunków hydrologicznych przy równoczesnym utrzymaniu tradycyjnych ekstensywnych metod rolniczych (wypas lub koszenie). Na dobrze uwodnionych torfowiskach kopolowych finezyjne metody powstrzymywania sukcesji - koszenie i usuwanie biomasy przez wykwalifikowany personel. Na słabo nachylonych torfowiskach przepływowych wskazany lekki drenaż płytkimi rowkami w celu odprowadzenia gromadzących się na powierzchni wód opadowych. Na torfowiskach silniej odwodnionych blokowanie odpływów na skłonach i podpiętrzanie głównych odbiorników.
- 9110 - Kwaśne buczyny
Bierne metody ochrony umożliwiają zachowanie wszystkich walorów buczyn o cechach naturalności i w większości przypadków pozwalają na spontaniczne unaturalnianie się buczyn o uproszczonej strukturze. Kierunek ten powinien być przyjęty za podstawę planowania ochrony naturalnych płatów buczyn w rezerwach i parkach narodowych. W lasach gospodarczych tradycyjne sposoby

zagospodarowania buczyn rębnią częściową są rozsądnym kompromisem między ochroną ekosystemu a potrzebami gospodarczymi. Dla zachowania pełni zróżnicowania ekosystemu i związanych z nim gatunków ważne jest utrzymanie „ładu przestrzenno-ekologicznego”, polegającego na konsekwentnym pozostawianiu do naturalnej śmierci części drzew, pozostawiania fragmentów ekosystemu nietkniętych podczas cięć rębnych, a także zapewnieniu ciągłej obecności w każdym kompleksie starych, rębnych i przeszłorębnych drzewostanów.

- 9130 - Żyzne buczyny.
  - Podtyp - żyzna buczyna niżowa - w warunkach braku ingerencji ludzkiej buczyny są prawdopodobnie trwałe, mimo że przejawy spontanicznego odnawiania się buka nie zawsze są natychmiastowe, a odnowienia nie są równomierne przestrzennie i mogą nie wydawać się zadowalające według kryteriów hodowli lasu. W lasach gospodarczych tradycyjne sposoby zagospodarowania buczyn rębnią częściową są rozsądnym kompromisem między ochroną ekosystemu a potrzebami gospodarczymi.
  - Podtyp - Wilgotna buczyna niżowa ze szczyrem - istnienie buczyn szczyrowych jest zależne od specyficznych warunków siedliskowych, w tym przede wszystkim hydrologicznych. W stałych warunkach siedliskowych są one prawdopodobnie trwałym naturalnym typem ekosystemu leśnego, który może funkcjonować bez pomocy człowieka. Ze względu na rzadkość występowania, niewielką powierzchnię płatów oraz unikatowy charakter ekologiczny oraz związek z cennymi i wrażliwymi ekosystemami źródłkowymi, płaty i pasma wilgotnej buczyny ze szczyrem można zasugerować do wyłączenia z użytkowania gospodarczego i pozostawienia bez ingerencji jako unikatowe detale krajobrazu leśnego.

- 9150 - Ciepłolubne buczyny storczykowe
Ze względu na unikatowość tego typu ekosystemu i minimalną jego powierzchnię wszystkie stanowiska zasługują na ochronę rezerwatową. Ze względu na indywidualność każdego stanowiska ochrona każdego płatu powinna być planowana indywidualnie, w formie planu ochrony rezerwatu. Za wyjściową formę ochrony przyjąć można ochronę bierną i dopuszczenie spontanicznych procesów fluktuacji.

- 9160 - Grąd subatlantycki
Duże zróżnicowanie sytuacji siedliskowych i dynamicznych, w której występuje ten typ ekosystemu, a także zróżnicowanie priorytetów ochrony w rozmaitych obiektach chronionych sprawia, że właściwe rozwiązanie problemu ochrony grądów subatlantyckich w różnych sytuacjach może i powinno być odmienne. Ochrona bierna wydaje się niemal zawsze właściwa dla ochrony fragmentów grądu, które zachowały charakter zbliżony do naturalnego. Niekiedy warto wstrzymać się od ingerencji w ekosystem, nawet gdy jego skład i struktura wydają się nieoptymalne (np. czysty drzewostan grabowy) albo gdy jego tendencje dynamiczne nie gwarantują trwałości grądu w danym miejscu (ekspansja buczyny).

- 9170 - Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny

W warunkach braku ingerencji człowieka w grądach zachodzi zwykle szybkie unaturalnianie się struktury lasu, w tym spontaniczne różnicowanie struktury przestrzennej, a także odtwarzanie się zasobów rozkładającego się drewna i drzew martwych oraz zamierających. W konsekwencji różnorodność biologiczna związana z nieużytkowanymi i niepielęgnowanymi płatami grądów kilkakrotnie przekracza różnorodność notowaną w lasach gospodarczych. Konsekwentna ochrona bierna powinna więc być podstawową formą ochrony środkowoeuropejskich grądów w parkach narodowych i rezerwach. W wielu przypadkach ochrona bierna sprawdza się też w rezerwach jako metoda unaturalniania płatów zniekształconych. Wyjątkiem mogą być sytuacje krajobrazów roślinnych, w których grądy współwystępują z buczynami. Jeżeli z jakichkolwiek względów utrzymanie lasów grądowych jest potrzebne dla zachowania różnorodności biologicznej, a buk wykazuje wyraźne tendencje ekspansywne, może okazać się potrzebna ochrona czynna, polegająca na ograniczaniu rozprzestrzeniania się tego gatunku i hamowaniu przekształcania się grądów w buczyny.

- 9190 - Pomorski kwaśny las brzoźowo – dębowy
Ze względu na żywość i powszechność procesów regeneracji, jakie są obserwowane w płatach *Betulo-Quercetum* w skali całego Pomorza, a także ze względu na niedostatki wiedzy o tym ekosystemie i właściwej mu dynamice, bierna ochrona i renaturalizacja w wyniku działania spontanicznych procesów przyrodniczych jest jak najbardziej godną polecenia metodą ochrony płatów w rezerwach i parkach narodowych, gdzie nie zachodzi potrzeba kompromisu z potrzebami gospodarki. Możliwa jest także ochrona czynna, polegająca albo na delikatnych zabiegach postępujących „w ślad za przyrodą” (cięcia w drzewostanie sosnowym umożliwiające rozwój spontanicznie powstających podrostów), albo na bardziej energicznym przebudowywaniu drzewostanów, przede wszystkim przez wprowadzanie do nich dębu. W praktyce wszystkie trzy podejścia powinny, choćby ze względów eksperymentalnych, znaleźć realizację w praktyce, i to w mniej więcej równoważnym stopniu.
- 91D0 – Bory i lasy bagienne
Podstawą wszystkich działań ochronnych jest zachowanie lub przywrócenie stosunków wodnych właściwych dla siedliska. Zaleca się generalne wyłączenie najlepiej zachowanych fragmentów borów bagiennych z gospodarki leśnej i objęcie prawną ochroną szczególnie cennych obiektów (w formie rezerwatów lub użytków ekologicznych).
- 91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe
Procesy madotwórcze, warunkujące zachowanie lub odbudowę łągów wierzbowych, można zabezpieczyć lub przywrócić drogą regulacji naturalnej – wspomaganie spontanicznego kształtowania się doliny m.in. przez: wydłużenie biegu rzeki (zwłaszcza wcześniej skróconego, pierwotnie meandrującego), różnicowanie morfologii koryta w profilach poprzecznym i podłużnym (w tym budowa koryt wielodzielnych), poszerzenie międzywała lub budowa dwóch linii wałów (niższego od strony nurtu, dalej wysokiego), modelowanie z ziemi bagrowej (spełniającej normy zanieczyszczeń) odwzorowań form fluwialnych, ograniczanie i usuwanie obcych substratów (betonu, stali, drewna), jednostronną i odcinkową odbudowę brzegów

(bez generalnego naruszania strony przeciwnej), jednopiętrową regulację odcinkową (koryta głównego bez robót na terasie zalewowej i odwrotnie), inicjowanie przybrzeżnych zad rzewień i zakrzewień, zwiększenie biologicznej szorstkości doliny, budowanie połączeń między starorzeczami zawała a korytem, modernizacja polderów - przywracanie w ich obrębie wysokich przepływów o parametrach zbliżonych do wezbrań naturalnych, a także budowę suchych zbiorników retencyjnych.

- 91F0 - Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe
Podstawą ochrony łęgów dębowo-wiązowo-jesionowych, podobnie jak i innych lasów łęgowych, powinna być przede wszystkim ochrona warunków siedliskowych, w których funkcjonuje ten typ ekosystemu, w tym przede wszystkim ochrona warunków wodnych. Oznacza to konieczność zachowania reżimu okresowych zalewów wodami rzecznyymi.

Konieczna jest również ocena oddziaływania funkcjonujących ciągów komunikacyjnych na środowisko oraz zaplanowanie ewentualnych działań kompensacyjnych. Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na chronione gatunki i siedliska przyrodnicze, są dopuszczalne. Nawet w razie stwierdzenia znacząco negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000 nie wyklucza się w bezwzględny sposób możliwości zrealizowania przedsięwzięcia czy przyjęcia planu. Odpowiednie władze mogą zezwolić na takie przedsięwzięcie lub plan, jeśli realizuje on wymogi nadrzędnego interesu publicznego, a interes ten nie może być osiągnięty w inny sposób. W takiej sytuacji konieczne jest jednak skompensowanie szkód poniesionych przez przyrodę, tak aby utrzymać spójność i integralność sieci (np. poprzez stworzenie w innym miejscu siedlisk dogodnych dla chronionych gatunków). Jeśli negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk lub gatunków priorytetowych, zgoda może być wydana tylko jeżeli nadrzędny interes publiczny wiąże się z ochroną zdrowia i życia ludzi, zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego albo uzyskaniem korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego. W innych, wyjątkowych przypadkach przed udzieleniem zgody, państwo członkowskie musi wystąpić o opinię do Komisji Europejskiej (www.gdos.gov.pl).

Zagadnienie ochrony obszarów Natura 2000 oraz innych form ochrony przyrody zostało poruszone także w rozdziale 5.2.

5.2. W ZAKRESIE SKUTECZNOŚCI OCHRONY BIORÓŻNORODNOŚCI (FAUNY I FLORY)

Proponowane działania ochronne i wzbogacające bioróżnorodność Miasta Kołobrzeg nie wpłyną negatywnie na środowisko przyrodnicze obszaru. Przede wszystkim zgodnie z planowanymi działaniami będzie następował wzrost obszarów zalesionych lub zadrzewionych. Będzie to skutkowało nie tylko ogólnym wzrostem powierzchni zielonych, ale również lepszą retencją wody, ochroną gleb, poprawą lokalnych warunków topoklimatycznych. Planowane w POŚ działania związane z utrzymaniem lasów wzmocnią ekologiczną stabilność obszarów leśnych, a także będą przeciwdziałać fragmentacji lasów

(siedlisk). Konieczne jest jednak każdorazowe dostosowanie gatunków roślinności do siedliska oraz klasy gleb, aby nie zubażać zasobów glebowych Miasta, ani nie wprowadzać gatunków obcych florze rodzimej, mogących wypierać rodzime gatunki.

Wszelkie działania na terenach leśnych będą prowadzone zgodnie z nadrzędnymi planami Nadleśnictwa. Muszą być one objęte ochroną polegającą na przemyślanych zabiegach hodowlanych gwarantujących zachowanie i dostosowanie drzewostanów do warunków siedliska i presji zewnętrznych. Gospodarka leśna musi być podporządkowana wymogom ochrony wynikającym z ustanowionych obszarów chronionych oraz Planu Urządzenia Lasu. Właściwa hodowla lasu oraz pielęgnacja pozwoli na odtwarzanie naturalnych biocenoz, ochronę bioróżnorodności oraz będzie regulowała wprowadzanie ewentualnych zmian siedliskowych i gatunkowych (należy podkreślić, że wprowadzać powinno się rodzime gatunki, zgodne z siedliskiem). Należałoby również przeprowadzić inwentaryzację przyrodniczą gminy, w celu wyznaczenia obszarów cennych przyrodniczo, w celu uniknięcia zniszczenia siedlisk i stanowisk chronionych gatunków na skutek prowadzenia dolesień.

Należy podkreślić, że zapisy Programu zapewniają także wymaganą ochronę terenom zieleni urządzonej. Założono ich ochronę i pielęgnację tak, aby spełniały nadal swoje funkcje.

Ze względu na modernizację ciągów komunikacyjnych może dojść jednak do naruszenia systemów przyrodniczych zlokalizowanych wzdłuż tych tras komunikacyjnych. W tym przypadku zarządca i wykonawca robót budowlanych będzie zobowiązany do przeprowadzenia działań kompensacyjnych, o których w sposób ogólny jest mowa w rozdziale VIII. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od zasięgu zmian stosunków wodnych, dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk. Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin,
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami,
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi,
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg),
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

Proponowane działania minimalizujące oddziaływania na człowieka, ale również na środowisko, można pogrupować na następujące części:

- a) ekrany akustyczne,
- b) urządzenia podczyszczające wody opadowe,
- c) ogrodzenia,
- d) przejścia dla zwierząt,
- e) przekrycia ochronne,
- f) pasy zieleni izolacyjnej.

Tereny leśne to jeden z elementów systemu przyrodniczego Miasta. Ważną część stanowią również tereny rolnicze (mimo iż zajmują niewielkie tereny) oraz obszary wód śródlądowych, wokół których również koncentruje się zarówno fauna, jak i flora. Elementami łączącymi te wszystkie węzły i korytarze ekologiczne są także wszelkiego rodzaju zadrzewienia śródpolne, przydrożne, parkowe. Wszelkie zadrzewienia zwiększają retencję wody i stanowią siedliska fauny.

Ochrona i rozwój systemu biologicznego Miasta spowoduje nie tylko ochronę zasobów przyrodniczych, ale także wpłynie na poprawę walorów krajobrazowych i warunków

topoklimatycznych. Chronić należy tereny łąk i pastwisk zlokalizowane wzdłuż cieków wodnych, gdyż są one naturalnymi ciągami ekologicznymi stanowiącymi wraz z innymi terenami szkielet przyrodniczy Miasta. Zagrożeniem dla tych terenów jest zabudowa terenów zalewowych oraz zaprzestanie tradycyjnego użytkowania.

Na dzień dzisiejszy należałoby w tym zakresie zwrócić szczególną uwagę na zapisy POŚ dotyczące wprowadzania źródeł energii odnawialnej na terenie Gminy

Na terenie Miasta Kołobrzeg istnieją sprzyjające warunki do rozwoju instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych, w tym przede wszystkim pracujących w oparciu o energię wiatrową i produkujących energię korzystając z siły wiatru. Obecnie na terenie Miasta Kołobrzeg nie ma zlokalizowanych elektrowni wiatrowych i ze względu na uzdrowiskowy charakter miejscowości nie planuje się wprowadzenia energetyki odnawialnej opartej o energię wiatrową.

Zwraca się uwagę na to, aby w przypadku tego typu inwestycji przeprowadzić szczegółową analizę ornitologiczną i z zakresu chiropterofauny, co jest zgodne z wymaganiami oceny oddziaływania inwestycji na środowisko (na etapie raportu). W celu dokładnego rozpoznania liczebności chronionych gatunków należy przeprowadzić inwentaryzację terenową oraz wzbogacić ją także o dostępne dane o walorach ornitologicznych i chiropterologicznych okolic planowanej farmy elektrowni wiatrowych (dane literaturowe, informacje będące w posiadaniu organów ochrony przyrody, RDOŚ, jednostek naukowych oraz organizacji przyrodniczych zajmujących się badaniem i ochroną tej grupy zwierząt). Analizę danych należy uzupełnić o wstępną ocenę obszaru planowanej farmy elektrowni wiatrowych w oparciu o zdjęcia satelitarne oraz wizję terenową.

Ponadto zwraca się uwagę na fakt, iż przy planowaniu lokalizacji elektrowni wiatrowych należy zwrócić uwagę na obszary szczególnie cenne przyrodniczo, które powinny zostać wyłączone z możliwej lokalizacji turbin wiatrowych. Są to przede wszystkim tereny i obiekty objęte formami ochrony przyrody (obszar Natura 2000, pomniki przyrody, użytki ekologiczne), a także zieleń parkowa, zabytkowe założenia parkowe i cmentarne.

Na terenie Miasta istnieje możliwość rozwoju instalacji solarnych. Panele słoneczne i ich eksploatacja mogą przyczynić się do bezpośredniej utraty siedlisk naturalnych, fragmentacji siedlisk i/lub ich modyfikacji. Dobra lokalizacja elektrowni słonecznych nie musi powodować negatywnego wpływu na populację ptaków. Zgodnie z opracowaniem prof. dr hab. Piotr Tryjanowskiego (Wpływ elektrowni słonecznych na środowisko przyrodnicze, „Czysta Energia” – nr 1/2013) przy budowie instalacji solarnych niezbędne jest przestrzeganie zasad mogących zminimalizować wpływ inwestycji, zwłaszcza tych zajmujących większe obszary krajobrazu, należy zatem:

- unikać lokalizacji parków słonecznych na obszarach stanowiących miejsce rozrodu lub intensywnego wykorzystania przez gatunki rzadkie i średnioliczne;
- pomiędzy sektorami paneli sadzić niskopienne żywopłoty, co zmniejsza ryzyko kolizji ptactwa wodnego;
- umieszczać pod ziemią przewody elektryczne odprowadzające energię z parku;
- unikać budowy w szczycie sezonu lęgowego. Również naprawy eksploatacyjne o większej skali należy wykonywać poza tym okresem;
- fragmentów trawiastych pomiędzy ogniwami uprawiać z wykorzystaniem sztucznego nawożenia, herbicydów i pestycydów. Najlepiej je wykaszać ręcznie, bądź poprzez wypas np. owiec,
- zezwolić na spontaniczną sukcesję roślinności pomiędzy pasami, np. ziół i chwastów. Stanowią one doskonale miejsca żerowania ptaków.

Ponadto należy uwzględniać potencjalny wpływ na ptaki, a także zwrócić uwagę, aby organy uzgadniające (w tym RDOŚ) i wydające decyzje środowiskowe zalecały choćby prosty monitoring porealizacyjny, dokumentujący wpływ na populacje ptaków w sezonie lęgowym (weryfikujący ocenę zawartą w raporcie, jeżeli taki był wymagany oraz skuteczność zaproponowanych działań minimalizujących). Dodatkowo w celu zapobiegania, ograniczania lub kompensacji przyrodniczej oddziaływań na środowisko zaleca się także zastosowanie proekologicznej technologii prac budowlanych, dobór technologii oraz parametrów technicznych planowanych elektrowni ograniczający wpływ na środowisko.

Dla obszarów najbardziej cennych pod względem bioróżnorodności konieczne jest opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które w szczególności będą określać wymogi zagospodarowania terenu względem wymogów ochrony środowiska (doliny rzeczne, tereny leśne).

Podstawą dla właściwego rozwoju Miasta, uwzględniającego walory i zasoby przyrodnicze Miasta byłaby aktualna inwentaryzacja przyrodnicza, w której wyznaczone powinny zostać sposoby ochrony cennych zasobów.

POŚ będący przeniesieniem celi ekologicznych na szczeblu wojewódzkim na poziom lokalny, uwzględnia również ochronę obszarów pełniących rolę korytarzy ekologicznych, poprzez ochronę obszarów cennych pod względem przyrodniczym. Wyznaczone korytarze ekologiczne należy uwzględniać w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, np. w opracowaniach ekofizjograficznych, MPZP, mając na uwadze ich specyfikę.

Także w przypadku działań związanych z budynkami np. termomodernizacji, należy pamiętać o ochronie przyrody. Prawa ochrony przyrody będą respektowane m. in. poprzez ochronę ptaków i nietoperzy. Wszelkie prace modernizacyjne, w tym planowane termomodernizacje muszą być prowadzone z uwzględnieniem potencjalnie występujących na terenie obiektów chronionych gatunków ptaków. Otwory wentylacyjne i szczeliny budynków mogą stanowić siedlisko chronionych gatunków, w tym także jerzyka oraz wróbla. Należy pamiętać, że wszelkie prace ograniczające dostęp ptaków objętych ochroną gatunkową do miejsc ich regularnego przebywania i rozrodu należy traktować jako niszczenie ich siedlisk. W stosunku do dziko występujących zwierząt obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi. Jak podaje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę może wykonać osoba fizyczna, merytorycznie związana z ornitologią i chiropterologią, np. członkowie organizacji pozarządowych, których statutowym celem jest ochrona chronionych gatunków zwierząt lub też pracownik naukowy placówki zajmującej się ochroną gatunkową zwierząt”. W razie konieczności należy uzyskać zezwolenie GDOŚ lub RDOŚ na odstępstwa od zakazów. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt. W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych, np. poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy.

5.3. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA LUDZI

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg zawiera ogólne zapisy dotyczące:

- modernizacji i rozbudowy infrastruktury wodno – ściekowej,
- popularyzacji stosowania dla celów grzewczych, w jak najszerszym, dostępnym zakresie niskoemisyjnych nośników energii, w tym energii odnawialnej,
- ochrony i powiększania terenów zielonych oraz ochrony cennych przyrodniczo i krajobrazowo terenów Miasta,
- ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi.

Zapisy Programu odnoszą się więc tematycznie do ochrony środowiska. Ochrony tej nie można rozpatrywać bez zwrócenia uwagi na rolę i kondycję człowieka w tym środowisku. Ochrona poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego oraz infrastruktury, która te komponenty będzie chronić, bądź oczyszczać wpłynie niewątpliwie na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka. Budowa wodociągów, kanalizacji, remonty dróg, rozwój energetyki odnawialnej oraz rozwinięta gospodarka odpadami pozwoli w efekcie zapewnić mieszkańcom Miasta Kołobrzeg bezpieczeństwo, komfort funkcjonowania i coraz bardziej sprzyjające warunki środowiskowe.

Wraz z rozwojem instalacji na tym obszarze konieczny jest także monitoring środowiska, tak aby zapobiegać oraz wychwytywać w odpowiednim czasie ewentualne zagrożenia jakie te instalacje mogą powodować w środowisku (instalacje mogące być przyczyną poważnej awarii).

Z punktu widzenia bezpieczeństwa mieszkańców i komfortu ich życia należy zwrócić uwagę na oddziaływania związane z funkcjonowaniem instalacji i obiektów powodujących emisję hałasu, promieniowania niejonizującego, zanieczyszczeń wód i powietrza.

Jako działania chroniące przed wpływem hałasu i pól elektroenergetycznych, proponuje się głównie działania kontrolne, monitoring i przestrzeganie obszarów wolnych od zagospodarowania wokół miejsc narażonych na ekspozycję na te zagrożenia.

W przypadku pól elektromagnetycznych ważne byłoby tworzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego stref wolnych od zabudowy, towarzyszących przesyłowym liniom energetycznym. Jest to jedynym skutecznym środkiem zabezpieczającym środowisko przed elektromagnetycznym promieniowaniem. Proponowana inwentaryzacja źródeł promieniowania pozwoli na uwzględnianie tych obszarów.

Tym samym cele i zadania zapisane w POŚ w zakresie ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi będą pozytywnie oddziaływać na środowisko i człowieka, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę. Wzmocniony powinien być nadzór nad respektowaniem przepisów ochrony środowiska w procesie inwestycyjnym. Na etapie realizacji POŚ przeanalizowane powinno zostać środowiskowe oddziaływanie przedsięwzięć jakim są: remonty dróg, lokalizowanie stacji bazowych telefonii komórkowej, linii energetycznych itp. Część z tych inwestycji może mieć uboczne, negatywne skutki dla środowiska, możliwa jest jednak ocena i minimalizacja tego wpływu poprzez wybór odpowiednich projektów oraz nadzór wykonania.

Teren całego Miasta powinien zostać pokryty opracowanymi MPZP. W MPZP powinny zostać określone warunki dotyczące minimalizacji hałasu, co będzie ograniczało powstawanie obiektów, które mogłyby ponadnormatywnie oddziaływać na obszary wymagające ochrony pod kątem narażenia na emisję hałasu, czy też innych emisji i czynników negatywnie wpływających na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka.

POŚ nie ogranicza możliwości lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej. Lokalizacja wież i anten telefonii komórkowej musi wykluczać miejsca, gdzie mogłyby negatywnie oddziaływać na zdrowie ludzi, przede wszystkim w zakresie emitowanego promieniowania elektromagnetycznego. Ewentualna lokalizacja powinna minimalizować negatywny wpływ na samopoczucie mieszkańców. Wpływ stacji bazowych telefonii komórkowej na zdrowie i samopoczucie człowieka nie jest jeszcze dokładnie rozpoznany, jednak traktuje się je jako obiekty potencjalnie niebezpieczne.

Modernizacja ciągów komunikacyjnych (oraz wszelkie prace związane z budową), o ile, lokalnie i w krótkim okresie czasu, może negatywnie wpływać na jakość środowiska, powierzchnię ziemi, roślinność, powietrze, hałas, to w efekcie ma doprowadzić również do zmniejszenia natężenia hałasu na drogach poprzez stosowanie np. cichych nawierzchni. Nie ulega jednak wątpliwości, że hałas komunikacyjny będzie wzrastał, ponieważ na drogach pojawia się coraz więcej samochodów.

Emisja pól elektromagnetycznych zachodzi przy eksploatacji linii energetycznych. Można przyjąć, iż norma polska określająca bezpieczne warunki przebywania ludzi w polu o częstotliwości 50 Hz (natężenie pola elektrycznego na poziomie 1 kV/m) zapewnia bezpieczeństwo. Dla przykładu, pod linią przesyłową dwutorową o napięciu znamionowym 220 kV, biegnącą na wysokości 8 m, przy powierzchni ziemi natężenie pola elektrycznego wynosi ok. 3,3 kV/m (Kozłowski, 1991). Natomiast w sąsiedztwie linii napowietrznej 400 kV, natężenie pola elektrycznego pod przewodami skrajnymi wynosi średnio 4 kV/m, a w odległości ok. 25 m spada do poziomu 1 kV/m, tym samym linia nie zagraża bezpośrednio zdrowiu mieszkańców, ponieważ wokół linii, w MPZP powinny być ustanowione strefy wolne od zabudowy. Linia może stanowić pewne zagrożenie dla rolników pracujących na użytkach rolnych zlokalizowanych pod przewodami w przypadku nieuziemia traktorów i maszyn rolniczych, bądź uciążliwość z tytułu generowanego hałasu. Linia może powodować także zakłócenia w odbiorze stacji radiowo-telewizyjnych do kilkudziesięciu metrów. Wartość natężenia pola elektrycznego jest w znacznej mierze warunkowana wysokością zawieszenia przewodów nad ziemią, wynikającą z konfiguracji terenu (przy niskim zawieszeniu wynosi w granicach 10–14 kV/m pod przewodami) oraz występowaniem zieleni wysokiej, która wycisza pole elektromagnetyczne. Linia może być zagrożeniem dla ludzi i środowiska w przypadku awarii, zwłaszcza w miejscach skrzyżowania z liniami komunikacyjnymi. Współczesna nauka (brak szczegółowych, regularnych badań) nie potrafi jednoznacznie określić, jakie natężenie pola jest dla człowieka całkowicie bezpieczne, gdyż skutki mogą się sumować i ujawnić dopiero w następnych pokoleniach. Ponadto wrażliwość na nie ludzi jest różna.

Zaleca się ograniczenie do minimum zabudowy terenów dolin cieków wodnych. Ograniczy to w znacznym stopniu zagrożenie jakie stanowi dla ludzi powódź. Pozostawienie dolin rzecznych jako naturalnych stref buforowych dla podnoszącego się poziomu wód w rzekach w czasie roztopów lub nawalnych deszczy jest rozwiązaniem bardziej efektywnym niż często nieprzemyślana budowa wałów przeciwpowodziowych, dla których brakuje następnie środków finansowych na ich utrzymanie i konserwację.

Ze względu na walory przyrodnicze Miasta ważną funkcją Gminy jest rekreacja. Jest to funkcja mająca wpływ na samopoczucie mieszkańców i ich zadowolenie z funkcjonowania na danym terenie, ale z drugiej strony mająca wpływ na środowisko przyrodnicze. Rozwój usług rekreacji powinien być zrównoważony i zharmonizowany ze środowiskiem przyrodniczym, ponieważ rekreacja rozwija się głównie w oparciu o zasoby przyrodnicze. Każda forma zagospodarowania turystycznego oraz zaplanowanie wykorzystania

konkretnych miejsc pod rekreację musi być szczegółowo ocenione pod kątem wpływu na środowisko. Obszary chronione są często narażone na wydeptywanie, niszczenie roślinności powoduje cofanie się lub zanikanie siedlisk, rozbijanie obozów w niewłaściwych miejscach również może negatywnie wpływać na tereny cenne pod względem przyrodniczym, a położone w miejscach o największych walorach, np. przy dolinach cieków.

5.4. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO WODNE

Zasoby wodne jednostki są cennym zasobem przyrodniczym, a jednocześnie są narażone na degradację ze względu na zanieczyszczenia oraz wyczerpywanie się tych zasobów.

Zapisy Programu, wykluczają możliwość wzrostu zagrożenia dla wód i ziemi, powodowanego modernizacją i rozbudową infrastruktury wodno - ściekowej, przeciwnie – ich realizacja powinna spowodować uzyskanie oczekiwanych standardów ilości i jakości wód powierzchniowych i podziemnych obszaru.

Eksploatację ujęć wód należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi pozwoleniami wodnoprawnymi. Konieczne jest przeanalizowanie i ewentualne skorygowanie zapisów poszczególnych decyzji, zgodnie z aktualnymi potrzebami oraz możliwościami. W zakresie gospodarki ściekowej zadaniami są dalsze kanalizowanie Miasta oraz podłączenie nieskanalizowanych nieruchomości do oczyszczalni ścieków.

Budowa sieci kanalizacyjnej podlega najczęściej analizie jej opłacalności, jednak dla ochrony środowiska jest ona rozwiązaniem bardziej korzystnym. W przypadku obszarów na których występuje zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych, a tym samym także gruntowych, budowa indywidualnych rozwiązań gospodarki ściekowej nie jest korzystnym podejściem do problemu odprowadzania ścieków. Właściciele takich urządzeń nie są w stanie zagwarantować właściwego oczyszczenia ścieków lub prawidłowego eksploataowania urządzenia. Budowa sieci wyeliminuje przedostawanie się zanieczyszczeń z możliwych nieszczelnych zbiorników bezodpływowych do gruntu. W ten sposób zmniejszy się zagrożenie mikrobiologiczne i eutrofizacji. Ograniczy to także rozproszone zanieczyszczanie gleb i wód podziemnych. Problemem mogą natomiast być przydomowe oczyszczalnie ścieków. W odpowiedni sposób zaprojektowane i wykonane, z rozbudowanym systemem przelewowym zapewniają dobrą jakość wód wprowadzanych do gruntu. Niestety najczęściej na rynku są instalowane oczyszczalnie nie spełniające wszystkich wymogów, jednakże posiadające stosowne certyfikaty (na szczelność zbiornika, a nie na jakość oczyszczonych wód). Jest to jeden z nielicznych elementów, który może z jednej strony pozytywnie, ale z drugiej negatywnie wpływać na środowisko. Konieczna jest ostrożność przy wydawaniu pozwoleń na instalację urządzeń tego typu.

Zagrożeniem dla wód może być każdy rodzaj zabudowy bez właściwie zaprojektowanej i eksploatowanej infrastruktury. Może być nim także rozwijająca się rekreacja, co wiąże się z wykorzystaniem cieków wodnych. Może zachodzić zagrożenie dla naturalnych brzegów cieków oraz okolicznych terenów ze względu na penetrację turystyczną tych terenów.

Podmioty wprowadzające ścieki do wód lub do ziemi muszą zapewnić ochronę wód przed zanieczyszczeniem, w szczególności przez budowę i eksploatację urządzeń służących tej ochronie. Wybór miejsca i sposobu wykorzystania albo usuwania ścieków powinien minimalizować negatywne oddziaływania na środowisko. Obiekty budowlane, których

użytkowanie jest związane z wprowadzaniem ścieków do wód lub do ziemi, nie mogą zostać oddane do użytkowania, jeżeli nie zostały spełnione wymagania ochrony środowiska. Jednocześnie należy podkreślić, że budowę urządzeń służących do zaopatrzenia w wodę realizować się powinno jednocześnie z rozwiązaniem spraw gospodarki ściekowej, w szczególności przez budowę systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków. Natomiast w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacji zbiorczej nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, należy stosować systemy indywidualne lub inne rozwiązania zapewniające ochronę środowiska.

Cele oraz działania zapisane w POŚ w zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mogą wystąpić na mniejszą skalę, występować raczej lokalnie, w krótkiej skali czasowej. Przedsięwzięcia w zakresie budowy i modernizacji infrastruktury komunalnej są niewątpliwie proekologiczne i służą ochronie zasobów wód.

Zapisy Programu dotyczące ochrony zasobów wodnych w efekcie długofalowym nie będą powodowały negatywnych oddziaływań na środowisko, a także są zgodne z wymogami określonymi w ustawie Prawo wodne (Dz. U. 2012 poz. 145 ze zm.).

Zwraca się uwagę na analizę wpływu na środowisko działań w zakresie regulacji koryt cieków oraz melioracji wodnych. Regulacja cieków nie zawsze jest konieczna, np. dla ochrony przeciwpowodziowej i właściwego funkcjonowania cieku w środowisku. Z kolei melioracje wodne mają wpływ na odpływ wód oraz zachowanie odpowiedniej wilgotności gleb na terenie całej Gminy.

5.5. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIETRZE

Ogólne ustalenia Programu wskazują, że jego realizacja nie powinna wpłynąć na pogorszenie stanu zanieczyszczenia powietrza ani obszaru Miasta, ani jego otoczenia. Ograniczając emisję zanieczyszczeń, także niską, która jest najważniejszym problemem, spowoduje się również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w ramach oddziaływania ponadlokalnego. Planowane działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska.

Takie skutki przyniesie też promocja alternatywnych dla spalania źródeł energii, będąca elementem realizacji tzw. pakietu klimatyczno - energetycznego, który zakłada dla Polski m. in. zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do 15 % w 2020 roku. Przyczyni się to do zmniejszenia emisji związków cieplarnianych powodujących w skali regionalnej zwiększenie się efektu cieplarnianego, weryfikowanego przez pomiary ozonu w strefach na poziomie wojewódzkiego monitoringu powietrza prowadzonego przez WIOŚ.

Istotnym zadaniem jest także planowanie termomodernizacji budynków, zwiększenie energetycznej efektywności budynków powinno w efekcie długofalowym zmniejszyć zapotrzebowanie na dostarczane ciepło, a tym samym ilość emitowanych substancji pochodzących ze spalania w celu ogrzania budynków.

Źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie obszaru Miasta jest emisja niska z zabudowy oraz emisja ze źródeł komunikacyjnych. POŚ przewiduje jednak rozwój alternatywnych źródeł ogrzewania. Program wprowadza zapisy dotyczące rozwoju alternatywnych źródeł ogrzewania, takich jak: energia elektryczna, biomasa, wiatr, energia słoneczna, a co za tym idzie ograniczenie zanieczyszczeń z emisji niskiej.

Emisja z obszarów zabudowanych może negatywnie wpływać na zdrowie mieszkańców w przypadku, kiedy istniejąca zabudowa stwarza niekorzystne warunki pod względem warunków przewietrzania. Ważne jest zatem planowanie nowej zabudowy pod kątem zapewnienia odpowiednich warunków sanitarnych, co powinno mieć odzwierciedlenie w poszczególnych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Biorąc pod uwagę, że komunikacja także stanowi źródło zanieczyszczeń na terenie Miasta, konieczne jest podjęcie działań w zakresie reorganizacji i upłynnienia ruchu samochodowego. Zaplanowane w POŚ inwestycje w zakresie ciągów komunikacyjnych powinny poprawić ruch na terenie Gminy, a tym samym także zmniejszyć emisję zanieczyszczeń wynikającą z dużego natężenia ruchu pojazdów oraz złej jakości dróg. Ponadto przy planowaniu przebiegu dróg zwraca się uwagę na fakt, że odcinki drogowe powinny być wyprowadzone poza tereny zabudowane.

Każda inwestycja z zakresu budowy dróg będzie podlegać osobnej ocenie oddziaływania na środowisko. Przy ocenie oddziaływania ciągów komunikacyjnych na środowisko, należy przede wszystkim przeanalizować ich wpływ na zdrowie ludzi oraz tereny mieszkaniowe pod kątem emisji zanieczyszczeń oraz hałasu.

5.6. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Proces urbanizacji i zagospodarowania terenu prowadzi niezmiennie do zajmowania przez zabudowę i tereny nieprzepuszczalne coraz większych powierzchni, będących dotąd terenami biologicznie czynnymi. Program zapewnia ochronę gleb oraz powierzchni szczególnie cennych pod względem przyrodniczym przed nadmiernym zainwestowaniem.

Właściwie prowadzone działania minimalizujące negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi i gleby ograniczą również niekorzystny wpływ złych praktyk rolniczych na komponenty środowiska. Prawidłowe użytkowanie zasobów ziemi (gleb) powinno dodatkowo pozytywnie wpłynąć na środowisko. Jednak nadmierne nawożenie gleb może spowodować przedostawanie się zanieczyszczeń do głębszych warstw wód gruntowych, eutrofizację wód, na co trzeba zwrócić szczególną uwagę.

Należy przywiązać dużą wagę do bieżącej analizy oddziaływania na otaczające środowisko zrekultywowanego składowiska odpadów obojętnych i innych niż niebezpieczne „JANISKA”. Przywrócenie terenów zanieczyszczonych (także miejsc dzikiego składowania odpadów) do stanu zadowalającego, ich rekultywacja, powinno pozytywnie wpłynąć zarówno na powierzchnię ziemi, gleby, stosunki wodne, szatę roślinną i faunę oraz na krajobraz.

Ingerencja w strukturę ukształtowania terenu następować będzie podczas prac budowlanych związanych z powstawaniem infrastruktury technicznej, sieci komunikacyjnej. Tego typu zmiany są związane z realizacją każdego rodzaju inwestycji budowlanych, uznaje się je więc za nieuniknione w procesie zagospodarowania i postępującej urbanizacji. Negatywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie zatem miało miejsce w krótkim okresie czasu.

W przypadku terenów użytkowanych rolniczo na terenie Miasta ważne jest również jak zapisy POŚ wpłyną na zasoby gruntów rolniczych. Część gleb, ze względu na swoją jakość, musi być chroniona przed degradacją. Gleby wysokich klas wskazuje się do objęcia ochroną przed zmianą użytkowania.

W miejscach występowania większych spadków, w obrębie dolin rzecznych, należy zastosować środki zapobiegające osuwaniu brzegów, np. poprzez ich umocnienie

roślinnością. W niektórych przypadkach metodą zabezpieczającą może być również wyprofilowanie brzegów.

5.7. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KRAJOBRAZ

Na krajobraz mogą wpłynąć negatywnie działania mające na celu ochronę poszczególnych komponentów środowiska czy zdrowia człowieka. Lokalny ład przestrzenny może zostać zaburzony budową ekranów akustycznych, remontami. Jest to jednak bardzo subiektywne odczucie. Właściwie przeprowadzone prace, projekty wkomponowane w lokalny krajobraz nie powinny negatywnie wpłynąć na wygląd estetyczny obszaru.

5.8. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KLIMAT

Wprowadzanie ustaleń POŚ nie będzie negatywnie oddziaływać na klimat lokalny tych terenów, może jednak nieco je modyfikować, ze względu na rozwój zabudowy, rozwój obszarów leśnych, zielonych. Rozwój obszarów biologicznie czynnych wpływa na kształtowanie się specyficznych topoklimatów, zmienia się wilgotność powietrza, a także wartość prędkości wiatru. Natomiast występowanie przeszkód w postaci zabudowy, powoduje, że problemy z nawietrzaniem i przewietrzaniem obszaru.

Pozytywnie na klimat (podobnie jak na powietrze) wpłynie także promocja odnawialnych źródeł energii.

Poza tym rodzajem planowanych działań nie przewiduje się zmian klimatu lokalnego.

5.9. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZABYTKI

Ze względu na istniejące na terenie Gminy zabytki oraz cenne walory architektoniczne POŚ zwraca również uwagę na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami oraz na ochronę walorów krajobrazowych.

Planowane działania pozwolą utrzymać i wyeksponować zachowane zasoby krajobrazu kulturowego i jego struktury, a także kształtować wysokiej jakości środowisko antropogeniczne.

Wszelkie prace budowlane polegające na remontach i konserwacji powinny być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Ochrona zabytków powinna być szczegółowo określona na poziomie MPZP.

5.10. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA DOBRA MATERIALNE

Program Ochrony Środowiska nie zawiera specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego Gminy (do tego celu służą osobne opracowania, jak na przykład Program Ochrony Zabytków, Program Rewitalizacji). Działania mające na celu poprawę stanu ogólnego środowiska wpłyną jednak pośrednio także na stan dóbr materialnych.

Poprawa stanu powietrza atmosferycznego, ograniczenie niskiej emisji będzie oczyszczać powietrze i opady atmosferycznego z zanieczyszczeń, co będzie pozytywnie wpływać na tkankę zabudowy.

Także zainwestowanie w infrastrukturę techniczną (wodociągi, kanalizację, infrastrukturę drogową) powinno skutkować podwyższeniem standardów mieszkaniowych.

Działania związane z pracami budowlanymi czy też remontowymi na obiektach traktowanych jako dobra materialne, np. termomodernizacja budynków, również wpłyną pozytywnie na strukturę zabudowy oraz poprawią wygląd estetyczny jednostki. Należy jednak przy każdym działaniu inwestycyjnym w tym zakresie pamiętać o ochronie przyrody (zagadnienie to poruszone zostało w rozdziale 5.2.)

Podobnie, przy lokalizowaniu urządzeń produkujących energię odnawialną (kolektory słoneczne lub ogniwa fotowoltaiczne) na dachach budynków należy mieć na względzie ochronę gniazd ptaków.

Rozwijanie obszarów zieleni poprawi wygląd estetyczny jednostki.

Ustalenia projektu POŚ wpłyną więc neutralnie lub korzystnie na dobra materialne.

5.11. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZASOBY NATURALNE

W projekcie POŚ jako materiał wyjściowy uwzględniono naturalne predyspozycje środowiska przyrodniczego oraz dostosowano do nich kierunki rozwoju.

Realizacja Programu nie będzie miała negatywnego wpływu na zasoby naturalne, gdyż wszystkie inwestycje zostaną docelowo dostosowane do lokalnych warunków środowiskowych uwzględniając ich odporność i chłonność. Oddziaływań na środowisko nie da się jednak uniknąć, jednak wszelkie działania i przedsięwzięcia będą prowadzone w sposób minimalizujący lub zabezpieczający (prewencyjny) przed negatywnymi oddziaływaniami, w szczególności tymi znaczącymi, długotrwałymi, czy też skumulowanymi i nieodwracalnymi, mogącymi zdegradować zasoby naturalne tej jednostki.

VI. MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Ustalenia Programu Ochrony Środowiska nie spowodują zaistnienia oddziaływania transgranicznego.

Można jednak spodziewać się oddziaływania ponadlokalnego, obejmującego nie tylko Miasto Kołobrzeg, ale również okoliczne gminy, czy powiaty. Przede wszystkim oddziaływanie ponadlokalne będą miały skutki realizacji zadań z zakresu gospodarki wodno

– ściekowej. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej, likwidacja zbiorników bezodpływowych poprawi stan wód podziemnych i powierzchniowych, nie tylko w rejonie Miasta Kołobrzeg, ponieważ wód nie można rozpatrywać jako komponentu posiadającego administracyjne granice.

Podobne skutki będą miały zadania z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego. Proponowane działania dotyczące utrzymania standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów, w tym wprowadzanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczania emisji wpływającej także na jakość powietrza otaczających jednostkę terenów.

VII. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY

W celu wzmocnienia kontroli nad wprowadzaniem zapisów, realizowanie zaplanowanych inwestycji i zmianami środowiska z tego wynikającymi, Miasto Kołobrzeg ma obowiązek cyklicznie oceniać i monitorować skutki realizacji postanowień projektu w odniesieniu do jego wpływu na środowisko.

Zgodnie z art. 51, ust. 2, pkt 1, lit. c ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013, poz. 1232) proponuje się, aby wymagany monitoring skutków realizacji omawianego projektu POŚ był przeprowadzany raz na 2 lata, w powiązaniu z zapisami ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2013, poz. 1232 ze zm.), która mówi o konieczności raportowania co 2 lata realizacji zapisów POŚ.

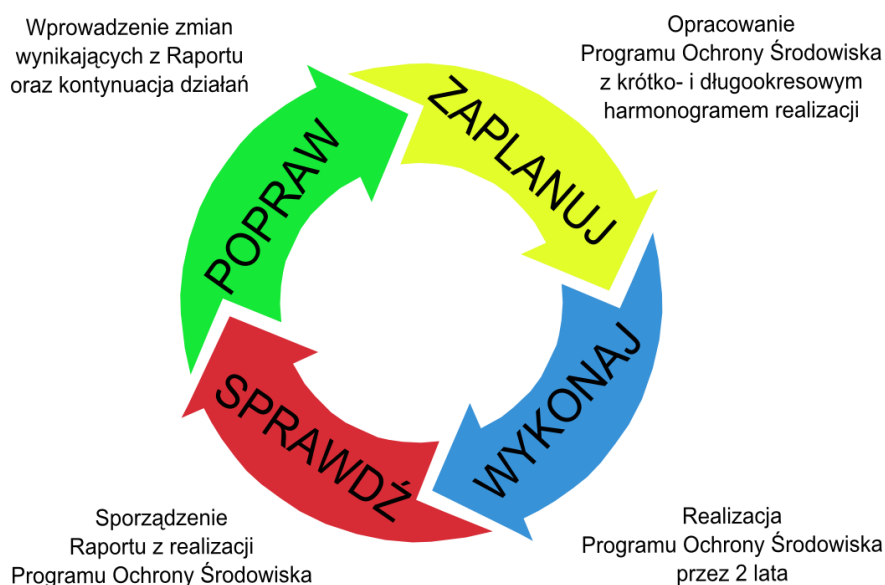
Analiza wpływu zapisów Programu i jego realizacji na środowisko oraz zdrowie człowieka powinna opierać się na przeprowadzeniu wizji lokalnej i inwentaryzacji obszaru Miasta Kołobrzeg. Weryfikacja istniejącego stanu wykorzystania terenu, eksploatacji sieci i instalacji oraz obiektów, a także opis wpływu przedsięwzięć na otoczenie pozwoli określić i ocenić ewentualne niekorzystne działania na środowisko, a także przewidzieć w jakim kierunku będą zachodzić dalsze zmiany w środowisku.

Analiza jakości poszczególnych komponentów środowiska na terenie Miasta, powinna być prowadzona, w szczególności, w stosunku do: wód powierzchniowych i podziemnych (aby określić czy właściwie jest rozwijana sieć infrastruktury wodno – kanalizacyjnej), powietrza i klimatu akustycznego (w celu określenia jak rozwijają się tereny potencjalnie narażone na emisję hałasu i wysokie natężenie ruchu pojazdów), gleb oraz roślinności (ocena zagospodarowania terenu, zachowania roślinności i form ochrony przyrody).

Wizję terenową powinno się także wzbogacić o wiedzę z innych dostępnych źródeł. Jako podstawę analizy można wykorzystywać wyniki państwowego monitoringu środowiska przyrodniczego prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwową Inspekcję Sanitarną, Państwowy Instytut Geologiczny, zapisy strategicznych dokumentów gminnych, powiatowych, wojewódzkich oraz badania prowadzone przez zarządców infrastruktury technicznej. Monitorowanie realizacji Programu powinno obejmować także: analizę i ocenę działań podejmowanych na obszarach wrażliwych i występowania potencjalnych konfliktów.

Stały monitoring wdrażania zapisów Programu może opierać się na tzw. cyklu Deminga (rycina poniżej). Opiera się na ciągłym monitorowaniu zaplanowanych działań w myśl następującego ciągu przyczynowo – skutkowego:

1. Zaplanuj - zaplanuj lepszy sposób działania, lepszą metodę.
2. Wykonaj, zrób - zrealizuj plan na próbę.
3. Sprawdź - zbadaj, czy rzeczywiście nowy sposób działania przynosi lepsze rezultaty.
4. Zastosuj - jeśli nowy sposób działania przynosi lepsze rezultaty, uznaj go za normę (obowiązującą procedurę), zestandardyzuj i monitoruj jego stosowanie.

Ryc. 4. Monitoring wdrażania zapisów POŚ w oparciu o cykl DEMINGA

Źródło: opracowanie własne

Projekt POŚ określa zasady oceny i monitorowania efektów jego realizacji. W dokumencie tym zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. Dla każdego wskaźnika określono także źródło pozyskiwania danych do weryfikacji. Ocena realizacji ocenianego dokumentu na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana będzie co dwa lata, w ramach wykonywanych raportów z realizacji POŚ. Co cztery lata, w ramach aktualizacji dokumentu proponowane zadania będą również aktualizowane i dostosowywane do stale zmieniającej się sytuacji w jednostce i regionie w zakresie stanu i jakości środowiska przyrodniczego oraz do aktualnych problemów w tym zakresie.

Prognozując wpływ POŚ na środowisko przyrodnicze, a w efekcie na rozwój zrównoważony Gminy, można stwierdzić, że zamieszczone propozycje wskaźników monitorowania jego realizacji są właściwe, dość szczegółowe oraz mierzalne, i pozwalają w pełni ocenić zmiany jakie nastąpią w środowisku w wyniku jego realizacji. Zaproponowane zakresy monitoringu: monitoring środowiska, monitoring Programu oraz monitoring odczuć społecznych pozwolą na aktywne zarządzanie tymi dokumentami, ich modyfikację i wdrażanie zapisów w odniesieniu do aktualnej sytuacji. Tak więc dokumenty te wpłyną pozytywnie na rozwój Gminy oraz pozwolą na ciągłe monitorowanie stanu środowiska i realizacji zadań, które będą miały doprowadzić do tego pozytywnego rozwoju. Jest to ważne stwierdzenie, ponieważ dokument POŚ powinien być dokumentem strategicznym w zarządzaniu rozwojem Gminy, a nie ogólnymi zapisami, do których władze nie będą się odnosiły i nie będą z nich korzystały.

VIII. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ ORAZ PROPONOWANE ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Biorąc pod uwagę cel w jakim jest sporządzany i realizowany Program Ochrony Środowiska, należy uznać, że środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są w rzeczywistości rozwiązania zaproponowane w aktualizacji tego dokumentu. Należy jednak pamiętać, że w wyniku realizacji zapisów tego dokumentów mogą powstać negatywne oddziaływania, o których mowa była w rozdziale wcześniejszym.

Adekwatnie do wskazanych negatywnych oddziaływań, przewiduje się przede wszystkim następujące środki zapobiegające, ograniczające oraz kompensujące negatywne oddziaływanie na środowisko:

- zapewnienie wysokiego poziomu przebiegu procedur oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć stanowiących praktyczny wymiar realizacji POŚ (działania administracyjne),
- ścisły nadzór merytoryczny nad prawidłową realizacją POŚ oraz miarodajny monitoring stanu środowiska, analiza wyników monitoringu oraz podejmowanie działań adekwatnych do otrzymanych wyników,
- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z POŚ oraz zasadami ochrony środowiska,
- ścisła egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminie utrzymania czystości i porządku oraz w przepisach prawnych,
- podejmowanie działań rekomendowanych w POŚ oraz prowadzenie procesów w taki sposób, by finalny efekt podejmowanych działań spełniał rekomendowane przez POŚ wymagania,
- promowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych w ochronie środowiska, uwzględniających wymogi najlepszej dostępnej techniki oraz zasad dobrej praktyki i rzetelnej wiedzy technicznej i naukowej,
- cykl działań edukacyjnych dla społeczeństwa,
- wzmocnienie (finansowe, merytoryczne, sprzętowe, kadrowe) funkcji kontrolnej służb ochrony środowiska,
- minimalizowanie oddziaływań środowiskowych powodowanych przez instalacje (np. składowisko odpadów, oczyszczalnia ścieków).

Realizacja POŚ dla Miasta Kołobrzeg nie przewiduje skutków czy oddziaływań środowiskowych wymagających przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej, w związku z czym nie przewiduje się podjęcia takich działań, choć można przypuszczać, że szczegółowe raporty oddziaływania na środowisko planowanych inwestycji będą wymagać podjęcia takich działań.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach POŚ, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury wodno – ściekowej oraz komunikacyjnej. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, każda instalacja spełniać musi określone wymagania w stosunku do środowiska, standardy budowlane i konstrukcyjne, wykorzystywać najlepszą dostępną technikę funkcjonowania.

Negatywne oddziaływanie ww. inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji oraz odpowiedni dobór

rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, ponieważ skala wywoływanych przez nie oddziaływań środowiskowych zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań i zastosowanych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jak i w fazie eksploatacji inwestycji, także pozwoli istotnie ograniczyć te oddziaływania.

Do ogólnych działań ograniczających negatywne oddziaływanie należą w czasie realizacji inwestycji m. in.:

- prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu, wegetacji, okresów lęgowych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

W przypadku, gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

Niemniej na obecnym etapie projektowania ogólnego dokumentu strategicznego POŚ nie przewiduje się zaistnienia szkód w środowisku wywołanych realizacją Programu, które wymagałyby kompensacji.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska jest dokumentem wspomagającym projekt tego dokumentu, gdyż wskazuje na ewentualne zagrożenia wynikające z niepełnej jego realizacji. Sugerowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach POŚ mają zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. Proponowanie działań alternatywnych dla podanych rozwiązań nie ma zatem uzasadnienia z formalnego i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto, dokument ten ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Projekt Programu sporządzany jest przez organy samorządowe, ale jego opracowanie opiera się także na współpracy i konsultacjach z podmiotami i instytucjami, które działają na terenie Miasta Kołobrzeg lub w regionie oraz jednostkami, które zgodnie ze swoimi kompetencjami opiniują lub uzgadniają projekt Programu (Zarząd Powiatu). Tak więc w trakcie opracowywania Programu rozważane są alternatywne sposoby rozwiązania kwestii ochrony środowiska na analizowanym terenie, a ostateczna wersja stanowi kompromis pomiędzy zamierzeniami władz jednostki oraz uwarunkowaniami przyrodniczymi i społeczno – gospodarczymi.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnych warunków środowiska. Dlatego przy realizacji nowych inwestycji, to znaczy na etapie projektowania inwestycji, należy rozważać warianty alternatywne, tak aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji inwestycji, warianty konstrukcyjne i technologiczne obiektów, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji (wariant 0). Ostatni wariant nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może również powodować konsekwencje środowiskowe.

IX. ZGODNOŚĆ CELÓW PROJEKTU POŚ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA Z CELAMI USTANOWIONYMI NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM I KRAJOWYM

Cele i zadania określone dla Miasta Kołobrzeg wynikają przede wszystkim z opracowanych i zatwierdzonych dokumentów wyższego szczebla, takich jak:

- Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego „Agenda 21” (1992 r.),
- Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu (1997 r.),
- Traktat Ustanawiający WE Tytuł XIX - Środowisko Naturalne,
- 7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska (2013 r.),
- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012, z perspektywą do roku 2016,
- Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych – AKPOŚK (2010 r.),
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej, 2013 r.,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019 (2011 r.),
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 -2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018 - 2023 (2012 r.),
- Program Ochrony Środowiska dla powiatu kołobrzesckiego na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 Aktualizacja II
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 - 2018 r.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg oparty więc został o postanowienia wyżej wymienionych dokumentów oraz o postanowienia wynikające z dokumentów strategicznych, koncepcji i innych opracowań lokalnych, z uwzględnieniem wymogów wynikających z obowiązujących przepisów.

Poniżej przedstawiono cele i kierunki działań dla Miasta Kołobrzeg w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Ich realizacja złoży się na wypełnianie zadań określonych w Polityce Ekologicznej Państwa oraz Programie Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego oraz innych dokumentów strategicznych, co powinno prowadzić do zrównoważonego rozwoju całego obszaru. Osiągnięcie określonych celów w ramach wyznaczonych kierunków działań, powinno być realizowane za pomocą konkretnych zadań ekologicznych, które określono szczegółowo w harmonogramie realizacyjnym Programu Ochrony Środowiska. Wiele z zaproponowanych zadań w założeniu powinno być realizowanych właśnie przez Miasto Kołobrzeg lub przez jednostki działające na tym terenie oraz w regionie. Urząd Miasta będzie w nich pełnił funkcje nadzoru działalności, będzie wspierał działalność w charakterze administracyjnym lub będzie to bezpośredni współdział, jedynie w konkretnym zadaniach będzie współfinansować lub finansować założone zadania.

Punktem wyjścia dla rozważań zgodności założeń POŚ z innymi dokumentami jest omówienie dokumentów ustanowionych na szczeblu międzynarodowym do realizacji, których Polska jest zobowiązana. Założenia dokumentów, umów i konwencji międzynarodowych przekładają się na konstruowanie zapisów prawodawstwa polskiego. W 1992 roku

opracowany został jeden z najważniejszych dokumentów, związanych ze zrównoważonym rozwojem tzw. „**Agenda 21**” - **Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego**. Jest to wszechstronny plan działania na wiek XXI dla Narodów Zjednoczonych, rządów i grup społecznych w każdym obszarze, w którym człowiek ma wpływ na środowisko. Dokument ten zwraca szczególną uwagę na *konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju*. Kolejnym najbardziej rozpowszechnionym dokumentem międzynarodowym, który narzuca Polsce działania w zakresie ochrony środowiska jest **Protokół z Kioto** w sprawie zmian klimatu. Stanowi znaczny postęp *w zakresie walki z globalnym ociepleniem, ponieważ zawiera cele wiążące i ilościowe, związane z ograniczeniem i redukcją emisji gazów cieplarnianych*.

Obecnie priorytetowe dla Polski jest dostosowanie swoich działań do polityki Unii Europejskiej. Polityka Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska opiera się na przekonaniu, że ambitne normy środowiskowe pobudzają wprowadzenie innowacji w działalność gospodarczą oraz że polityka gospodarcza, polityka społeczna i polityka środowiskowa muszą być ściśle ze sobą powiązane. Główne założenia polityki Wspólnoty w zakresie środowiska naturalnego określone są w **Traktacie Ustanawiającym WE w Tytule XIX - Środowisko Naturalne**. Jego realizacja powinna się przyczynić do *zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego – z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty - ale również do ochrony zdrowia ludzkiego*. Kolejnym ważnym dokumentem, wyznaczającym ramy realizacji polityki wspólnotowej w zakresie ochrony środowiska jest **Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska**. W chwili obecnej obowiązuje już 7 Program, który określa działania polityki UE w dziedzinie ochrony środowiska i polityki klimatycznej na najbliższe siedem lat (od roku 2013). Określa on trzy główne cele:

- *ochrona przyrody i wzmocnienie odporności ekologicznej,*
- *zwiększenie trwałego rozwoju, efektywniej korzystającej z zasobów gospodarki, ograniczenie niskoemisyjnej gospodarki,*
- *skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia.*

W związku z tym, że planowane działania w ochronie środowiska w Polsce, powinny wpisywać się w priorytety w skali Unii Europejskiej przyjęto dokument **Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016** odnoszący się do prawodawstwa Unii Europejskiej i spełniający cele ochrony środowiska zarówno na poziomie UE, jak i kraju. Podstawą tego dokumentu są działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju, przez co, w myśl ustawy Prawo ochrony środowiska, rozumie się taki rozwój społeczno - gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń. Według Polityki Ekologicznej Państwa konieczne jest egzekwowanie wymogów ochrony przyrody oraz rygorystyczne przestrzeganie zasad ochrony środowiska. Nawiązując do Polityki Ekologicznej Państwa, Program Ochrony Środowiska powinien realizować zawarte w niej następujące priorytety ekologiczne:

I. Działania systemowe:

1. **Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych** - kryteria rozwoju zrównoważonego powinny być uwzględnione we wszystkich dokumentach strategicznych.

2. **Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska** - tworzenie rozwiązań prawno - ekonomicznych sprzyjających rozwojowi gospodarczemu, kontrola przestrzegania prawa przez podmioty działające na rynku.
  3. **Zarządzanie środowiskowe** - jak najszerze przystępowanie do systemu EMAS (System Ekozarządzania i Audytu, z ang. Eco-Management and Audit Scheme), rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie.
  4. **Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska** - podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”.
  5. **Rozwój badań i postęp techniczny** - zwiększenie roli placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska.
  6. **Odpowiedzialność za szkody w środowisku** - stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody.
  7. **Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym** - przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego, w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji.
- II. Ochrona zasobów naturalnych:**
1. **Ochrona przyrody** - zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną.
  2. **Ochrona i zrównoważony rozwój lasów** - racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego, rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
  3. **Racjonalne gospodarowanie zasobami wody** - racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych, aby chronić od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie retencji wodnej, skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem.
  4. **Ochrona powierzchni ziemi** - rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno - błotnych przez czynniki antropogeniczne, zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą.
  5. **Gospodarowanie zasobami geologicznymi** - racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją.
- III. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego** - celem działań w obszarze zdrowia środowiskowego jest dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.

1. **Jakość powietrza** - dążenie do spełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z dwóch dyrektyw unijnych: Dyrektywy LCP i CAFE.
2. **Ochrona wód** - utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków.
3. **Gospodarka odpadami** – rozwój gospodarki odpadami realizujący zobowiązania dla Polski wynikających z dyrektyw unijnych.
4. **Oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych** - dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i pola elektromagnetyczne i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe.
5. **Substancje chemiczne w środowisku** - stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnego z zasadami Rozporządzenia REACH.

W nawiązaniu do **Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych z Aktualizacją w 2010 r.** Gmina powinna dążyć do osiągnięcia wymagań wynikających z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2006 r. Nr 137 poz. 984 ze zm.), a także osiągnięcia wydajności oczyszczalni ścieków odpowiadającej ładunkowi zanieczyszczeń biodegradowalnych generowanemu przez aglomerację. POŚ w swoich zapisach zarówno dotyczących analizy stanu aktualnego sieci kanalizacyjnej oraz planów inwestycyjnych w zakresie rozbudowy systemu kanalizacyjnego nawiązuje do KPOŚK i wskazuje, że jest on stopniowo realizowany. Program wskazuje niezbędne przedsięwzięcia w zakresie budowy, rozbudowy lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych oraz budowy i modernizacji zbiorczych systemów kanalizacyjnych, jakie należy zrealizować w aglomeracjach do końca 2015 r. POŚ nawiązuje do tych zapisów.

POŚ dla miasta Kołobrzeg powinien nawiązywać także do dokumentów opracowywanych chociażby przez Ministerstwo Środowiska dotyczących projektu „**Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu – KLIMADA**”. Głównym celem Strategii jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Plan zakłada następujące kierunki działań w odniesieniu do poszczególnych sektorów (z zaznaczeniem uszczegółowienia ich i wdrożenia na poziomie regionalnym i lokalnym):

1. **Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:**
  - dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu,
  - dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,
  - ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,
  - adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie,
  - zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu.
2. **Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:**
  - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami,
  - organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu.
3. **Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:**
  - wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,

- zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.
- 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:
  - monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie),
  - miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu.
- 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:
  - promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu,
  - budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.
- 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:
  - zwiększenie świadomości odnośnie ryzyka związanego ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu,
  - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Jako naczelną zasadę ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego, podobnie jak polityki ekologicznej państwa, przyjmuje się sformułowaną w Konstytucji RP zasadę zrównoważonego rozwoju. Celem nadrzędnym jest rozwój gospodarczy regionu przy zachowaniu i ochronie wartości przyrodniczych oraz racjonalnej gospodarce zasobami. Lista celi województwa jest podzielona na cele długo- (do roku 2019) i krótkoterminowe (do roku 2015). Gminne założenia powinny opierać się na celach strategicznych **wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska** – w poniższym zestawieniu wskazano głównie wytyczne, które bezpośrednio odnoszą się do miasta Kołobrzeg i sytuacji oraz problemów środowiskowych istniejących na tym terenie, a także odnoszących się do jednostek samorządu terytorialnego:

1. **Jakość powietrza (PA) - potencjalne możliwości ograniczenia emisji gazów do powietrza poprzez rozwój OZE. Cel długoterminowy: kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - Opracowanie i realizacja programów służących ochronie powietrza.
    - Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych.
    - Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
2. **Wody powierzchniowe i podziemne (W): zagrożenia jakości wód; jakość wód powierzchniowych; jakość wód podziemnych. Cel długoterminowy: osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.
    - Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych.
    - Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystywanie
    - Przywrócenie i ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek.

3. **Wody morskie: przejściowe i przybrzeżne (WM). Cel długoterminowy: osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych oraz skuteczna ochrona linii brzegowej.**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych, w szczególności zatrzymanie eutrofizacji tych wód.
    - Zatrzymanie procesów degradacji brzegu morskiego i ochrona linii brzegowej.
4. **Gospodarka odpadami (GO). Cel długoterminowy: stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB.
    - Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.
    - Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów.
    - Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.
5. **Zasoby przyrodnicze województwa (OP). Cel długoterminowy: ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa.
    - Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody.
    - Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych.
    - Ochrona walorów krajobrazowych i ład przestrzennego w strefie brzegowej Morza Bałtyckiego.
    - Wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska.
    - Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych.
    - Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych.
    - Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobiegania ich skutkom.
6. **Turystyka. Cel długoterminowy: zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju turystyki**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - Wdrożenie zasad turystyki zrównoważonej na obszarach chronionych.
    - Promocja przyrodniczych walorów turystycznych województwa.
7. **Klimat akustyczny (H). Cel długoterminowy: poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas.
    - Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców.

8. **Pola elektromagnetyczne (PEM). Cel długoterminowy: ochrona przed polami elektromagnetycznymi**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - *Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych.*
9. **Zapobieganie poważnym awariom (PAP). Cel długoterminowy: minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - *Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.*
    - *Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych.*
    - *Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych.*
10. **Kopaliny (SM). Cel długoterminowy: zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - *Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego.*
11. **Jakość gleb (GL). Cel długoterminowy: ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - *Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa i innych rodzajów działalności gospodarczej.*
    - *Opracowanie strategii zagospodarowania urobków z prac pogłębiarskich w ramach rozbudowy i modernizacji infrastruktury portowej.*
    - *Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych.*
12. **Edukacja ekologiczna (EE). Cel długoterminowy: wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - *Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie ochrony powietrza i gospodarki odpadami.*
    - *Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie zużycia wody oraz jej zanieczyszczeń.*
    - *Tworzenie proekologicznych wzorców zachowań, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, w odniesieniu do pozostałych komponentów środowiska.*
    - *Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem.*

Program Ochrony Środowiska dla miasta Kołobrzeg uwzględnia także cele przyjęte w **Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018 – 2023.**

Działania miasta w zakresie gospodarki odpadami wpisują się w realizację głównego celu działań mającego na celu stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju i opartego na hierarchii sposobów postępowania z odpadami komunalnymi.

Zgodnie z zasadą sporządzania strategicznych dokumentacji, Program powinien również nawiązywać do zapisów **powiatowego programu ochrony środowiska**. Wśród priorytetów ekologicznych wymienionych w tym dokumencie, a które odnoszą się do Miasta Kołobrzeg są:

- Klimat akustyczny, pola elektromagnetyczne i ochrona powietrza,
- Zasoby wodne i gospodarka wodno – ściekowa,
- Gospodarka odpadami,
- Ochrona gleb, powierzchni ziemi i zasobów kopalin,
- Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych,
- Racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych i ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- Edukacja ekologiczna, poważne awarie i poważne awarie przemysłowe,
- Pozostałe zadania z zakresu programowania ochrony środowiska.

Aktualizowany Program Ochrony Środowiska dla miasta Kołobrzeg uwzględnia również zapisy **dotychczas obowiązującego Programu Ochrony Środowiska**, ponieważ ważnym aspektem prowadzenia polityki ochrony środowiska jest ciągłość podejmowanych działań. Projekt Programu nie odbiega w dużym stopniu od zakresu tematycznego dokumentu dotąd obowiązującego. W przygotowanej aktualizacji oparto się na aktualnych danych. Jak pisano w początkowych rozdziałach Programu, jako rok bazowy został przyjęty rok 2014, jednak kiedy nie było możliwości odniesienia się do aktualnych danych, wykorzystano materiały z lat wcześniejszych. Poza tym, podobnie jak w przypadku POŚ z roku 2011, w przedstawianym projekcie dokumentu znalazły się następujące zagadnienia (w rozszerzonym lub skróconym zakresie):

1. Charakterystyka miasta.
2. Infrastruktura miasta.
3. Ocena i analiza stanu środowiska przyrodniczego miasta.
4. Cele i kierunki działań dla miasta Kołobrzeg w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska.
5. Harmonogram realizacyjny POŚ.
6. Koncepcja edukacji ekologicznej.
7. System finansowania inwestycji.
8. Strategia i monitoring realizacji Programu.

Tabela 1. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony zasobów wodnych

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Miasta Kołobrzeg
dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe	Agenda 21	W zakresie Agendy 21: – konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju.
	Traktat ustanawiający WE	W zakresie Traktatu ustanawiającego WE - Tytuł XIX. Środowisko Naturalne: – ochrona zdrowia ludzkiego, – ostrożne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych.
	7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska	W zakresie 7 Programu: – Zwiększenie trwałego, efektywniejszego korzystania z zasobów.
dokumenty krajowe	Polityka ekologiczna Państwa	W zakresie PEP zgodność z celami: • ochrona zasobów naturalnych: • racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, • gospodarowanie zasobami geologicznymi, – poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego: • ochrona wód.
	Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	W zakresie Planu zgodność z celami: – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska: • dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu.
	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych	W ramach KPOŚK: – osiągnięcie wymagań wynikających z rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 24.07.2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. 2006 nr 137 poz. 984 ze zm.), – osiągnięcie wydajności oczyszczalni ścieków odpowiadającej ładunkowi zanieczyszczeń biodegradowalnych generowanemu przez aglomerację.
	POŚ dla województwa	W zakresie POŚ dla województwa zgodność z celem: – osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych – osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych oraz skuteczna ochrona linii brzegowej – wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa.
	POŚ dla powiatu	W zakresie POŚ dla powiatu zgodność z celem: – priorytet ekologiczny: zasoby wodne i gospodarka wodno – ściekowa.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów wyższego szczebla

Tabela 2. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony zasobów przyrody

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Miasta Kołobrzeg
dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe	Agenda 21	W zakresie Agendy 21: – konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju.
	Traktat ustanawiający WE	W zakresie Traktatu ustanawiającego WE – Tytuł XIX. Środowisko Naturalne: – zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego, – ostrożne i racjonalne wykorzystywania zasobów naturalnych.
	7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska	W zakresie 7 Programu: – ochrona przyrody i wzmocnienie odporności ekologicznej, – zwiększenie trwałego, efektywniejszego korzystania z zasobów.
Dokumenty krajowe	Polityka ekologiczna Państwa	W zakresie PEP zgodność z celem: • działania systemowe: • uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych, • aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska, • udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska, • aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym, • ochrona zasobów naturalnych: • ochrona przyrody, • ochrona i zrównoważony rozwój lasów, • ochrona powierzchni ziemi.
	Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	W zakresie Planu zgodność z celami: – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska: • ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu, • adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie.
	POŚ dla województwa	W zakresie POŚ dla województwa zgodność z celem: – ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów wyższego szczebla

Tabela 3. Ocena zgodności celu i przewidzianych w ramach jego realizacji zadań projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony zasobów powierzchni ziemi

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Miasta Kołobrzeg
dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe	Agenda 21	W zakresie Agendy 21: – konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju.
	Traktat ustanawiający WE	W zakresie Traktatu ustanawiającego WE – Tytuł XIX. Środowisko Naturalne: – zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego, – ostrożne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych.
	7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska	W zakresie 7 Programu: – ochrona przyrody i wzmocnienie odporności ekologicznej, – zwiększenie trwałego, efektywniejszego korzystania z zasobów.
Dokumenty krajowe	Polityka ekologiczna Państwa	W zakresie PEP zgodność z celem: • działania systemowe: • uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych, • aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska, • udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska, • aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym, • ochrona zasobów naturalnych: • ochrona powierzchni ziemi.
	Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	W zakresie programu KLIMADA: • zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska: • adaptacja do zamian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie, • skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich: • organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu.
	POŚ dla województwa	W zakresie POŚ dla województwa zgodność z celem: – ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych
	POŚ dla powiatu	W zakresie POŚ dla powiatu zgodność z celem: – priorytet ekologiczny: ochrona gleb, powierzchni ziemi i zasobów kopalin, – priorytet ekologiczny: racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych i ochrona dziedzictwa przyrodniczego.

Zródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów wyższego szczebla

Tabela 4. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony zasobów powietrza

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Miasta Kołobrzeg
dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe	Agenda 21	W zakresie Agendy 21: – konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju.
	Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu	W zakresie protokołu z Kioto: – ograniczenie i redukcja emisji gazów cieplarnianych.
	Traktat ustanawiający WE	W zakresie Traktatu ustanawiającego WE - Tytuł XIX. Środowisko Naturalne: – zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego, – ochrona zdrowia ludzkiego.
	7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska	W zakresie 7 Programu: – zwiększenie trwałego, efektywniejszego korzystania z zasobów, ograniczenie niskoemisyjnej gospodarki, – skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia.
dokumenty krajowe	Polityka ekologiczna Państwa	W zakresie PEP zgodność z celem: • działania systemowe: • uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych, • aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska, • udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska, • poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego: • jakość powietrza, • oddziaływanie hałasu.
	Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	W zakresie programu KLIMADA: – rozwój transportu w warunkach zmian klimatu: • wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu, • zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu, – zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu: • monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie).
	Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej	W zakresie POP: – ograniczenie pylenia wtórnego z ulic; – ograniczenie palenia w kominkach; – ogrzewanie mieszkań lepszym jakościowo paliwem;

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Miasta Kołobrzeg
		– <i>bezwzględne przestrzeganie spalania odpadów w paleniskach domowych.</i>
	POŚ dla województwa	W zakresie POŚ dla województwa zgodność z celem: – <i>kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł</i>
	POŚ dla powiatu	W zakresie POŚ dla powiatu zgodność z celem: – <i>priorytet ekologiczny: klimat akustyczny, pola elektromagnetyczne i ochrona powietrza.</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów wyższego szczebla

Tabela 5. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony przed hałasem

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Miasta Kołobrzeg
dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe	Traktat ustanawiający WE	W zakresie Traktatu ustanawiającego WE - Tytuł XIX. Środowisko Naturalne: – <i>ochrona zdrowia ludzkiego.</i>
	7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska	W zakresie 7 Programu: – <i>skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia.</i>
dokumenty krajowe	Polityka ekologiczna Państwa	W zakresie PEP zgodność z celem: – <i>działania systemowe:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,</i> • <i>udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,</i> • <i>aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym,</i> – <i>poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>jakość powietrza,</i> • <i>oddziaływanie hałasu.</i>
	Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	W zakresie programu KLIMADA: – <i>rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,</i> • <i>zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.</i>
	POŚ dla województwa	W zakresie POŚ dla województwa zgodność z celem: – <i>poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów</i>
	POŚ dla powiatu	W zakresie POŚ dla powiatu zgodność z celem: – <i>priorytet ekologiczny: klimat akustyczny, pola elektromagnetyczne i ochrona powietrza.</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów wyższego szczebla

Tabela 6. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony przed polami elektromagnetycznymi

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Miasta Kołobrzeg
dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe	Traktat ustanawiający WE	W zakresie Traktatu ustanawiającego WE - Tytuł XIX. Środowisko Naturalne: – <i>ochrona zdrowia ludzkiego.</i>
	7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska	W zakresie 7 Programu: – <i>skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia.</i>
dokumenty krajowe	Polityka ekologiczna Państwa	W zakresie PEP zgodność z celem: – <i>działania systemowe:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,</i> • <i>udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,</i> • <i>aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym,</i> – <i>poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>jakość powietrza,</i> • <i>oddziaływanie pól elektromagnetycznych.</i>
	POŚ dla województwa	W zakresie POŚ dla województwa zgodność z celem: – <i>ochroną przed polami elektromagnetycznymi.</i>
	POŚ dla powiatu	W zakresie POŚ dla powiatu zgodność z celem: <i>priorytet ekologiczny: klimat akustyczny, pola elektromagnetyczne i ochrona powietrza.</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów wyższego szczebla

Tabela 7. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach racjonalnego wykorzystania zasobów

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Miasta Kołobrzeg
dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe	Agenda 21	W zakresie Agendy 21: – <i>konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju.</i>
	Traktat ustanawiający WE	W zakresie Traktatu ustanawiającego WE - Tytuł XIX. Środowisko Naturalne: – <i>ostrożne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych.</i>
	7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska	W zakresie 7 Programu: – <i>zwiększenie trwałego, efektywniejszego korzystania z zasobów.</i>
dokumenty	Polityka ekologiczna Państwa	W zakresie PEP zgodność z celem:

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Miasta Kołobrzeg
krajowe		<ul style="list-style-type: none"> • <i>działania systemowe:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,</i> • <i>udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska.</i>
	Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	W zakresie programu KLIMADA: <ul style="list-style-type: none"> – <i>zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,</i> • <i>adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie.</i>
	POŚ dla powiatu	W zakresie POŚ dla powiatu zgodność z celem: <ul style="list-style-type: none"> – <i>priorytet ekologiczny: ochrona gleb, powierzchni ziemi i zasobów kopalin,</i> – <i>priorytet ekologiczny: racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych i ochrona dziedzictwa przyrodniczego.</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów wyższego szczebla

Tabela 8. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach edukacji ekologicznej

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Miasta Kołobrzeg
dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe	Agenda 21	W zakresie Agendy 21: <ul style="list-style-type: none"> – <i>konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju.</i>
	Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu	W zakresie protokołu z Kioto: <ul style="list-style-type: none"> – <i>ograniczenie i redukcja emisji gazów cieplarnianych.</i>
	Traktat ustanawiający WE	W zakresie Traktatu ustanawiającego WE - Tytuł XIX. Środowisko Naturalne: <ul style="list-style-type: none"> – <i>zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego,</i> – <i>ochrona zdrowia ludzkiego,</i> – <i>ostrożne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych.</i>
	7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska	W zakresie 7 Programu: <ul style="list-style-type: none"> – <i>ochrona przyrody i wzmocnienie odporności ekologicznej,</i> – <i>zwiększenie trwałego, efektywniejszego korzystania z zasobów, ograniczenie niskoemisyjnej gospodarki,</i> – <i>skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia.</i>
dokumenty krajowe	Polityka ekologiczna Państwa	W zakresie PEP zgodność z celem: <ul style="list-style-type: none"> • <i>działania systemowe:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,</i>

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Miasta Kołobrzeg
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska,</i> • <i>zarządzanie środowiskowe,</i> • <i>udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,</i> • <i>odpowiedzialność za szkody w środowisku.</i> • <i>ochrona zasobów naturalnych:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>ochrona przyrody,</i> • <i>ochrona i zrównoważony rozwój lasów,</i> • <i>racjonalne gospodarowanie zasobami wody,</i> • <i>ochrona powierzchni ziemi,</i> • <i>gospodarowanie zasobami geologicznymi.</i>
	Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	W zakresie programu KLIMADA: <ul style="list-style-type: none"> – <i>kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>zwiększenie świadomości odnośnie ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu,</i> • <i>ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.</i>
	POŚ dla województwa	W zakresie POŚ dla województwa zgodność z celem: <ul style="list-style-type: none"> – <i>wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa.</i>
	POŚ dla powiatu	W zakresie POŚ dla powiatu zgodność z celem: <ul style="list-style-type: none"> – <i>priorytet ekologiczny edukacja ekologiczna, poważne awarie i poważne awarie przemysłowe.</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów wyższego szczebla

Tabela 9. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach zapewnienia bezpieczeństwa ludności

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Miasta Kołobrzeg
dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe	Agenda 21	W zakresie Agendy 21: <ul style="list-style-type: none"> – <i>konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju.</i>
	Traktat ustanawiający WE	W zakresie Traktatu ustanawiającego WE - Tytuł XIX. Środowisko Naturalne: <ul style="list-style-type: none"> – <i>ochrona zdrowia ludzkiego.</i>
	7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska	W zakresie 7 Programu: <ul style="list-style-type: none"> – <i>skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia.</i>
dokumenty	Polityka ekologiczna Państwa	W zakresie PEP zgodność z celem:

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Miasta Kołobrzeg
krajowe		<ul style="list-style-type: none"> • <i>działania systemowe:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,</i> • <i>aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska,</i> • <i>udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,</i> • <i>odpowiedzialność za szkody w środowisku,</i> • <i>aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym,</i> • <i>ochrona zasobów naturalnych:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>racjonalne gospodarowanie zasobami wody.</i>
	Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	W zakresie programu KLIMADA: <ul style="list-style-type: none"> – <i>zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu.</i>
	POŚ dla województwa	W zakresie POŚ dla województwa zgodność z celem: <ul style="list-style-type: none"> – <i>minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów wyższego szczebla

Tabela 10. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach rozwoju gospodarki odpadami

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Miasta Kołobrzeg
dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe	Traktat ustanawiający WE	W zakresie Traktatu ustanawiającego WE - Tytuł XIX. Środowisko Naturalne: <ul style="list-style-type: none"> – <i>zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego,</i> – <i>ochrona zdrowia ludzkiego.</i>
	7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska	W zakresie 7 Programu: <ul style="list-style-type: none"> – <i>skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia.</i>
dokumenty krajowe	Polityka ekologiczna Państwa	W zakresie PEP zgodność z celem: <ul style="list-style-type: none"> • <i>działania systemowe:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,</i> • <i>aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska,</i> • <i>zarządzanie środowiskowe,</i> • <i>udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,</i> • <i>odpowiedzialność za szkody w środowisku,</i> • <i>poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:</i>

Nazwa dokumentu wyższego szczebla	Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Miasta Kołobrzeg
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>gospodarka odpadami.</i>
POŚ dla województwa	W zakresie POŚ dla województwa zgodność z celem: – <i>stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami</i>
POŚ dla powiatu	W zakresie POŚ dla powiatu zgodność z celem: – <i>priorytet ekologiczny gospodarki odpadami.</i>
Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 -2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018 - 2023 (2012 r.)	W zakresie Planu zgodność z celem: – <i>stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju i opartego na hierarchii sposobów postępowania z odpadami komunalnymi</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów wyższego szczebla

X. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu dokumentu Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 - 2018 z perspektywą na lata 2019 - 2022. Program Ochrony Środowiska jest dokumentem, który aktualizuje obowiązujące dotychczas opracowanie uchwalone przez Radę Miasta w 2011 r.

Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu Programu obejmuje szeroką tematykę związaną z analizą skutków realizacji działań, jakie zostały zaproponowane dla Miasta Kołobrzeg w zakresie ochrony środowiska (ochrony wód, powietrza, gleby i przyrody). Jest ona dokumentem wskazującym na możliwe negatywne skutki oraz formułującym zalecenia dotyczące minimalizacji oraz przeciwdziałania tym negatywnym oddziaływaniom. Prognoza sporządzana dla potrzeb postępowania w sprawie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu programu ochrony środowiska (dokumentu określającego ogólne ramy realizacji dla kolejnych przedsięwzięć), powinna określać i oceniać skutki wpływu realizacji ustaleń tego dokumentu na elementy środowiska przyrodniczego oraz dobra materialne, a także skutki dla stanu środowiska, które mogą wynikać ze zmian istniejącego przeznaczenia lub wykorzystywania terenów, wskutek realizacji ustaleń Programu. Celem opracowania jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska, wywołanych przez zakres oraz tempo realizacji zadań i działań, sprecyzowanych w treści dokumentu POŚ.

Przy sporządzaniu Prognozy posługiwano się metodą opisową, która polegała na charakterystyce zasobów środowiska Miasta Kołobrzeg, określeniu stanu środowiska przyrodniczego i jego zagrożeń. Do opisu posłużono się danymi pochodzącymi ze Starostwa Powiatowego, Urzędu Miasta oraz z innych jednostek i podmiotów działających na tym terenie. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane również dane zgromadzone przez WIOS, GUS, dostępną literaturę tematu oraz ustalenia własne. Zastosowano również metodę analityczną, która polegała na analizie proponowanych kierunków działań w zakresie ochrony środowiska.

Miasto Kołobrzeg położone jest w północnej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie kołobrzeskim. W skład miasta wchodzi 19 obrębów ewidencyjnych. Jednostka zajmuje obszar o powierzchni 25,7 km²

W strukturze użytkowania gruntów największy udział zajmują powierzchnie zabudowane i zurbanizowane – około 42 %.

Liczba ludności zamieszkująca Gminę wynosiła na koniec roku 2014, 44 037 osób (dane Urzędu Miasta Kołobrzeg).

Najbardziej rozwiniętymi rodzajami działalności gospodarczej prowadzonymi na terenie analizowanej jednostki są działalności – handel hurtowy i detaliczny (1 930 zarejestrowanych podmiotów – 23 % udział w łącznej liczbie podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie miasta) oraz działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (1 186 zarejestrowanych podmiotów – 14,2 % udział w łącznej liczbie podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie miasta).

Miasto Kołobrzeg zaopatrywane jest w wodę z ujęcia komunalnego Bogucino-Rościęcino. W 2014 r. z ujęcia łącznie pobrano 6 561 400 m³ (w tym na cele Miasta Kołobrzeg 4 009 600 m³). Natomiast ilość wody dostarczonej do Kołobrzegu wynosiła 3 168 000 m³, w tym dla gospodarstw domowych 1 787 400 m³. Łączna długość sieci

wodociągowej na terenie Miasta wynosi 154,5 km. Liczba przyłączy do sieci od budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosi 4 004 szt.

Łączna długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej na terenie analizowanej jednostki wynosi 124,2 km. Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej od budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosi 3 340 szt.

Miasto obsługiwane jest przez oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną w Korzyścienku, przy ulicy Wspólnej 5. Wielkość oczyszczalni według projektu wynosi 28 000 m³/dobę. Według danych przekazanych przez Urząd Miasta na terenie Kołobrzegu w 2014 r. znajdowało się jedynie 37 zbiorników bezodpływowych oraz 1 przydomowa oczyszczalnia ścieków.

Na terenie miasta Kołobrzeg ENERGA-OPERATOR S.A. Oddział w Koszalinie posiada linie elektroenergetyczne o napięciu 110 kV, 15 kV i 0,4 kV oraz stacje transformatorowe 110/15 kV i 15/0,4 kV, które obsługiwane są przez Rejon Dystrybucji w Kołobrzegu. Stan linii energetycznych znajdujących się na terenie Miasta określa się jako dobry.

Na terenie Miasta Kołobrzeg w chwili obecnej nie ma zlokalizowanych elektrowni wiatrowych, jak również nie toczą się postępowania w tej sprawie.

Miasto Kołobrzeg zaopatrywane jest w gaz z dwóch stacji wysokiego ciśnienia, które zlokalizowane są w Zieleniewie oraz w Kołobrzegu przy ul. Koszalińskiej. Liczba przyłączy do sieci gazowej eksploatowanej przez spółkę wynosi 3 137 szt., w tym do gazociągów o niskim ciśnieniu 2 269 szt. oraz do gazociągów o średnim ciśnieniu 868 szt.

Eksploatacją infrastruktury ciepłowniczej oraz dostarczaniem ciepła sieciowego do odbiorców zlokalizowanych na terenie miasta Kołobrzeg zajmuje się Miejska Energetyka Ciepła Spółka z o.o. Łączna długość sieci ciepłowniczej na terenie miasta Kołobrzeg (stan na 2014 r.) wynosi 37,87 km, w tym długość sieci preizolowanej 23,68 km. Łączna moc zamówiona przez odbiorców ciepła na terenie miasta w 2014 r. wyniosła 99,46 MW. Ilość dostarczonej energii cieplnej w 2014 r. wynosiła 657 801 GJ (przy produkcji na poziomie 734 001 GJ).

Nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie miasta Kołobrzeg zaczął obowiązywać od lipca 2013 r. W 2013 r. bezpośrednio od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie Miasta Kołobrzeg odebrano 20 881,2 Mg odpadów komunalnych. Zdecydowanie największy udział w łącznej ilości odebranych odpadów komunalnych posiadały zmieszane odpady komunalne, których odebrano aż 16 957,6 Mg (81,2 %). W prawidłowo rozwijającej się gminnej gospodarce odpadami komunalnymi, udział zmieszanych odpadów komunalnych powinien stopniowo maleć na rzecz frakcji zbieranych selektywnie. W 2013 r. odpady komunalne odebrano od 3 088 właścicieli nieruchomości w I kwartale, 3 225 w II kwartale, 3 511 w III kwartale i 3 514 w IV kwartale.

Sieć drogową na terenie Miasta Kołobrzeg tworzą: droga krajowa nr 11, drogi wojewódzkie, drogi powiatowe, drogi gminne, linie kolejowe nr 402 i 404 oraz pasażerskie promy turystyczne.

Teren Miasta Kołobrzeg jest lokalnie dość zróżnicowany. Ze względu na istnienie pasmowo ukształtowanych stref terenu i ich charakterystyczne cechy wysokościowe wyróżniane są: strefa wybrzeża, ujście Parsęty, dolina Parsęty, dolina nadmorska, równina jeziorna, wyniesienia osadów plejstoceńskich, pagóry morenowe koszalińskiej strefy marginalnej oraz sztuczne nasypy.

Obszar miasta w znacznej mierze jest zabudowany i zurbanizowany. Występujące w tej części miasta gleby są często zdegradowane i znacznie przekształcone, powstały tzw.

destrukty glebowe, które występują głównie na skwerach i zieleńcach założonych na nasypach gruzowych.

Miasto Kołobrzeg wg podziału regionów klimatycznych R. Gumińskiego leży w obrębie dzielnicy Zachodnio-bałtyckiej w paśmie Zachodniopomorskim.

Teren miasta Kołobrzeg położony jest na obszarze dwóch jednolitych częściach wód powierzchniowych (JCWP):

- JCWP Parsęta od Wielkiego Rowu do ujścia (centralna część miasta),
- JCWP Dopływ spod Krzywej Góry (wschodnia część miasta).

Kołobrzeg pod względem hydrograficznym ulokowany jest w zlewni rzeki Parsęty.

Miasto Kołobrzeg położone jest na Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 9. W czwartorzędzie występuje tu jeden lub dwa poziomy wodonośne.

Miasto Kołobrzeg posiada duże zróżnicowanie siedliskowe. Wpływa na to położenie nad morzem bałtyckim, depresyjny charakter terenów przybrzeżnych oraz przepływanie jednej z większych rzek województwa - Parsęty. W chwili obecnej (stan na marzec 2015 r.) trwają prace nad Waloryzacją przyrodniczą nadmorskiego obszaru funkcjonalnego obejmującego Gminę Miasto Kołobrzeg, Gminę Kołobrzeg oraz Gminę Ustronie Morskie.

Na terenie Miasta znajdują się następujące formy ochrony przyrody: obszary natura 2000, obszar chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody.

Ostatnie badania wód podziemnych na terenie miasta Kołobrzeg wykonane zostały przez PIG-PIB w roku 2012 r. W ich wyniku stwierdzono, iż w punkcie pomiarowo – kontrolnym zlokalizowanym w Kołobrzegu występują wody klasy III (zadowolająca jakość) reprezentującej dobry stan chemiczny. Stan chemiczny, jak i ilościowy wód podziemnych całej JCWPd nr 9 w 2012 r. określony został jako dobry.

Ostatnie badanie jakości wód powierzchniowych rzecznych na terenie miasta Kołobrzeg WIOŚ w Szczecinie przeprowadził w 2012 r. na obszarze JCWP Parsęta od Wielkiego Rowu do ujścia. Punkt pomiarowy zlokalizowany był na Parsęcie w miejscu jej ujścia do morza. W wyniku przeprowadzonych badań potencjał elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych określono jako dobry. Ogólny potencjał ekologiczny określony został jako dobry i powyżej dobrego. Dla stanu chemicznego odnotowano jednak przekroczenia stężeń średniorocznych i maksymalnych w związku z czym ogólny stan jednolitej części wód określono jako zły.

Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Kołobrzegu prowadziła badania wody z wodociągu w ramach monitoringu kontrolnego i przeglądowego zgodnie z harmonogramami poboru próbek wody. W roku 2012 i 2013 nie kwestionowano prób wody pobieranych na ujęciu wody w Rościęcinie oraz Bogucinie oraz z punktów stałych zlokalizowanych na terenie miasta Kołobrzeg.

Gleby narażone są na degradację w związku z rozwojem rolnictwa i sieci osadniczej. Ulegają one zarówno degradacji chemicznej, jak i fizycznej. Stan i jakość gleb są uzależnione od kompleksowego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych.

Do obszarów problemowych związanych z ochroną gleb na terenie Miasta Kołobrzeg można zaliczyć: obszary użytkowane rolniczo, obszary zajmowane pod zabudowę, obszary narażone na oddziaływanie odcinków dróg o dużym natężeniu ruchu, obszary związane z eksploatacją złóż kopalin.

Miasto Kołobrzeg znajduje się w zachodniopomorskiej strefie badana jakości powietrza. Wyniki pomiarów wskazują, iż w 2013 r. wartość stężenia średniorocznego dwutlenku azotu nie przekraczała wartości dopuszczalnej określonej dla tego zanieczyszczenia w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r.

w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031) i pozostaje na poziomie poniżej 50 % tej wartości (zmierzona wartość: 16,5 µg/m³; dopuszczalna wartość: 40,0 µg/m³).

W przypadku dwutlenku siarki (SO₂), zmierzone metodą pasywną w 2013 r. w Kołobrzegu stężenia tego zanieczyszczenia wykazywały wartości niskie.

Najbardziej uciążliwymi emitarami hałasu i wibracji, mającymi zasadniczy wpływ na klimat akustyczny środowiska, są: trasy komunikacyjne (pojazdy samochodowe, motocykle, ciągniki, pociągi), zakłady przemysłowe, place budowy oraz miejsca publiczne takie jak: centra handlowe, deptaki, skwery oraz inne miejsca zbiorowego nagromadzenia ludności.

W wyniku przeprowadzonych w 2011 r. przez WIOŚ w Szczecinie badań natężenia promieniowania elektromagnetycznego w Kołobrzegu przy ul. J. Kasprówicza stwierdzono brak przekroczeń.

Charakter omawianego dokumentu z założenia jest proekologiczny. Jednak realizacja niektórych zamierzeń, jakkolwiek w skali regionalnej uzasadnionych pod względem ekologicznym, w skali lokalnej może skutkować wystąpieniem chwilowych, negatywnych oddziaływań środowiskowych.

Zapisy Programu, wykluczają możliwość wzrostu zagrożenia dla wód i ziemi, powodowanego rozbudową sieci wodno - ściekowej. Cele oraz działania zapisane w POŚ w zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mogą wystąpić na mniejszą skalę, występować raczej lokalnie, w krótkiej skali czasowej.

Ogólne ustalenia Programu wskazują, że jego realizacja nie powinna wpłynąć na pogorszenie stanu zanieczyszczenia powietrza ani obszaru Gminy, ani jego otoczenia.

Proces urbanizacji i zagospodarowania terenu prowadzi niezmiennie do zajmowania przez zabudowę i tereny nieprzepuszczalne coraz większych powierzchni, będących dotąd terenami biologicznie czynnymi. Program zapewnia ochronę gleb oraz powierzchni szczególnie cennych pod względem przyrodniczym przez nadmiernym zainwestowaniem.

Program ochrony środowiska jako działania chroniące środowisko przed wpływem hałasu i pól elektroenergetycznych podaje głównie działania kontrolne, monitoring i przestrzeganie obszarów wolnych od zagospodarowania wokół miejsc narażonych na ekspozycję na te zagrożenia. Tym samym cele i zadania zapisane w POŚ w zakresie ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę.

Na terenie Gminy nie planuje się inwestycji, które mogą doprowadzić do wystąpienia poważnej awarii.

Proponowane działania ochronne i wzbogacające bioróżnorodność Miasta Kołobrzeg nie wpłyną negatywnie na środowisko przyrodnicze obszaru. Program Ochrony Środowiska zawiera wiele zapisów dotyczących ochrony obszarów prawnie chronionych i cennych pod względem przyrodniczym. Będzie to skutkowało poprawą bioróżnorodności na tym obszarze i ochroną najbardziej cennych pod względem przyrodniczym i edukacyjnym obszarów, wiążąc je z terenami otaczającymi miasto i tworząc w ten sposób zwarte korytarze ekologiczne. Ogólne zapisy Programu wpłyną pozytywnie na obiekty prawnie chronione. Program nie zawiera propozycji działań, które byłyby sprzeczne lub zagrażające tym obiektom. Wszystkie działania proponowane w harmonogramie realizacyjnym POŚ mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwałe przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody.

Inwestycjami, których realizacja wymaga szczegółowej analizy wpływu na środowisko są modernizacje ciągów komunikacyjnych, budowa infrastruktury wodno – ściekowej czyli przedsięwzięcia związane z podejmowaniem robót budowlanych, mogących naruszać stabilność poszczególnych komponentów środowiska oraz wywoływać uciążliwości odczuwalne dla mieszkańców.

Program Ochrony Środowiska nie zawiera specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego. Działania mające na celu poprawę stanu ogólnego środowiska wpłyną jednak pośrednio także na stan dóbr materialnych.

Należy zwrócić uwagę, że konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o konkretne dane projektowe i lokalizacyjne na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji. Na obecnym etapie projektu POŚ, takich danych nie można przedstawić, ponieważ jest to dokument ogólny i strategiczny, zawierający ogólne wytyczne dla Gminy, określający ogólne ramy przedsięwzięć planowanych do realizacji na tym terenie.

Należy pamiętać, że działanie na jeden komponent środowiska nie powoduje zmian tylko w tym komponentcie. Środowisko należy traktować jako system wzajemnie ze sobą powiązanych elementów, w którym zmiana jednej części wpływa na inną lub na całość systemu.

Zapisy Programu odnoszą się tematycznie do ochrony środowiska. Ochrony tej nie można rozpatrywać bez zwrócenia uwagi na rolę i kondycję człowieka w tym środowisku. Ochrona poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego oraz infrastruktury, która te komponenty będzie chronić, bądź oczyszczać wpłynie niewątpliwie na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka.

Biorąc pod uwagę lokalizację Miasta Kołobrzeg, nie przewiduje się transgranicznego (w znaczeniu poza granice kraju) oddziaływania na środowisko. Program, nie zawiera zapisów (ani nie stwarza możliwości), w wyniku których mogłoby wystąpić transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem, którego głównym celem jest określenie dla Miasta Kołobrzeg drogi do osiągnięcia celów w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, ustalonych wcześniej na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Odstąpienie od wdrażania zapisów tych dokumentów oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska. W przypadku braku realizacji POŚ dla Miasta Kołobrzeg przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska. Brak realizacji Programu przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku.

Biorąc pod uwagę cel w jakim jest sporządzany i realizowany Program Ochrony Środowiska, należy uznać, że środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są w rzeczywistości rozwiązania zaproponowane w aktualizacji tego dokumentu.

Realizacja POŚ nie przewiduje skutków czy oddziaływań środowiskowych wymagających przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej, w związku z czym nie przewiduje się podjęcia takich działań, choć można przypuszczać, że szczegółowe raporty oddziaływania na środowisko planowanych inwestycji będą wymagać podjęcia takich działań.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska jest dokumentem wspomagającym projekt POŚ, gdyż wskazuje na ewentualne zagrożenia wynikające z niepełnej ich realizacji. Sugerowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach POŚ mają zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. Proponowanie działań

alternatywnych dla podanych rozwiązań nie ma zatem uzasadnienia z formalnego i ekologicznego punktu widzenia. Na etapie sporządzania projektów do planowanych inwestycji można prowadzić wariantowanie przy wyborze technologii, zastosowanych materiałów, sposobu wykonania, terminu bądź konkretnego przebiegu prac inwestycyjnych.

Wdrażanie w życie rozwiązań przewidzianych w projekcie POŚ wymaga stałego monitorowania realizacji zapisanych w tych dokumentach zadań oraz szybkiej reakcji w przypadku pojawiania się rozbieżności pomiędzy projektowanymi rezultatami, a stanem rzeczywistym. Monitorowanie to winno stać się stałym zadaniem, przede wszystkim, władz Kołobrzegu, które są odpowiedzialne za nadzorowanie wdrażania POŚ.

Projekt POŚ określa zasady oceny i monitorowania efektów jego realizacji. W dokumencie tym zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. Ocena realizacji ocenianych dokumentów na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana będzie co dwa lata, w ramach wykonywanych raportów z realizacji POŚ. Co cztery lata, w ramach aktualizacji tych dokumentów proponowane zadania będą również aktualizowane i dostosowywane do stale zmieniającej się sytuacji w Mieście oraz regionie w zakresie stanu i jakości środowiska przyrodniczego oraz do aktualnych problemów w tym zakresie.

Zapisy Programu odnoszą się do zapisów dotyczących ochrony środowiska dokumentów w skali regionu i kraju. Przy opracowywaniu Programu korzystano i nawiązywano do zapisów zawartych w dokumentach strategicznych wyższego szczebla, takich jak:

- Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego „Agenda 21” (1992 r.),
- Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu (1997 r.),
- Traktat Ustanawiający WE Tytuł XIX - Środowisko Naturalne,
- 7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska (2013 r.),
- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012, z perspektywą do roku 2016,
- Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych – AKPOŚK (2010 r.),
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej, 2013 r.,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019 (2011 r.),
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 - 2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018 - 2023 (2012 r.),
- Program Ochrony Środowiska dla powiatu kołobrzesckiego na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 Aktualizacja II,
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015-2018 r.

BIBLIOGRAFIA

PODSTAWY PRAWNE:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2013 poz. 1232 ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013, poz. 1232),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. 2013 poz. 627 ze zm.),
- Ustawa z dnia 18.07.2001 r. Prawo wodne (Dz. U. 2012, poz. 145 ze zm.).

OPRACOWANIA I LITERATURA:

- Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego „Agenda 21” (1992 r.),
- Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu (1997 r.),
- Traktat Ustanawiający WE Tytuł XIX - Środowisko Naturalne,
- 7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska (2013 r.),
- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016,
- Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych - AKPOŚK 2010,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej, 2013 r.,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019 (2011 r.),
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 -2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018 - 2023 (2012 r.),
- Program Ochrony Środowiska dla powiatu kołobrzесьkiego na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 Aktualizacja II,
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015-2018 r.
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg 2004,
- Standardowy formularz danych dot. obszaru NATURA,
- raporty WIOŚ dla województwa zachodniopomorskiego.

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Imisja dla wskaźnika L_{DWN} z analizowanego odcinka DW nr 102	24
Ryc. 2. Imisja dla wskaźnika L_N z analizowanego odcinka DW nr 102	24
Ryc. 3. Lokalizacja obszarów chronionych na terenie Miasta Kołobrzeg	35
Ryc. 4. Monitoring wdrażania zapisów POŚ w oparciu o cykl DEMINGA.....	55

SPIS TABEL

Tabela 1. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony zasobów wodnych	66
Tabela 2. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony zasobów przyrody	67
Tabela 3. Ocena zgodności celu i przewidzianych w ramach jego realizacji zadań projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony zasobów powierzchni ziemi	68
Tabela 4. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony zasobów powietrza	69
Tabela 5. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony przed hałasem.....	70
Tabela 6. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony przed polami elektromagnetycznymi	71
Tabela 7. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach racjonalnego wykorzystania zasobów	71
Tabela 8. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach edukacji ekologicznej...72	
Tabela 9. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach zapewnienia bezpieczeństwa ludności	73
Tabela 10. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kołobrzeg na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach rozwoju gospodarki odpadami	74

Załącznik graficzny: lokalizacja terenu objętego Programem w odniesieniu do istniejących i proponowanych form ochrony przyrody.

